

ОФІЦІЙНІ ВІТАННЯ

- 4 Президент України П. О. Порошенко
- 5 Голова Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпін
- 6 Прем'єр-міністр України В. Б. Гройсман
- 7 Прем'єр Державної Ради Китайської Народної Республіки Лі Кецянь
- 8 Голова Верховної Ради України А. В. Парубій
- 9 Голова Постійного Комітету Всекитайських Зборів Народних Представників Китайської Народної Республіки Чжан Децзян
- 10 Віце-прем'єр-міністр України – Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства, Співголова Комісії зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР Г. Г. Зубко
- 11 Віце-прем'єр Держради Китайської Народної Республіки, Співголова Китайської частини Комісії зі співробітництва між Урядом КНР і Урядом України Ма Яй
- 12 Міністр закордонних справ України П. А. Клімкін
- 13 Міністр закордонних справ Китайської Народної Республіки Ван І
- 14 Секретар Ради національної безпеки і оборони України О. В. Турчинов
- 15 Міністр інфраструктури України В. В. Омелян
- 16 Президент Національної академії наук України, академік Б. Є. Патон
- 17 Голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, керівник депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою А. В. Павелко
- 18 Надзвичайний і Повноважний Посол України в КНР О. А. Дьомін

СТРАТЕГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО

- 19 Ду Вей, Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні. Злиття дружби Дніпра та Янзци – До 25 річниці встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною
- 22 Кошовий С. А. Україна і КНР: на шляху до нової якості двосторонніх відносин
- 30 Гончарук А. З. Україна та Китай у XXI сторіччі (спроба футурологічного осмислення)
- 34 “Китай та Україна створені для стратегічного партнерства”, – перший віце-президент Українського союзу промисловців та підприємців Василь Хмельницький
- 38 Руслан Ленівський: “Ми навчилися довіряти один одному, працювати одне з одним і не підводити одне одного”

МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА КНР

- 42 Голова Харківської обласної державної адміністрації Ю. О. Світлична

ТОРГОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

- 48 Президент ТПП України Г. Д. Чижиков
- 49 Роль Торгово-промислової палати України у формуванні українсько-китайських торговельно-економічних відносин
- 50 Китайська Торгова Асоціація – міст для ділових кіл України та Китаю
- 52 Президент ІСС Ukraine, голова Громадської Ради при МЗС України, радник Прем'єр - міністра України В. І. Щелкунов
- 54 Танасійчук Д. В. “Український дім” в Пекіні – платформа для розвитку торговельно-економічного і гуманітарного співробітництва з КНР
- 56 Секрет успіху Lenovo в Україні – правильний підхід до покупця
- 58 Депутат Київської міської ради, секретар Депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою, засновник та керівник ГО “Silk Link” І. П. Никорак
- 59 “Silk Link”: партнерство заради майбутнього
- 60 Чжоу Хаоцзе. Huawei: ми єднаємо світ

УКРАЇНА – КИТАЙ

Спеціальний випуск №1 (7), 2017

Видання здійснено
за підтримки
Посольства КНР в Україні

Журнал засновано в 1999 році

Затверджено до друку
Вченою радою Інституту сходознавства
ім. А. Ю. Кримського
Національної академії наук України
Протокол №7 від 29 листопада 2016 року

Головний редактор:
Віктор Кіттенко

Редакційна колегія:
Олександр Богомолов
Андрій Гончарук
Петро Ленський
Олексій Коваль
Сергій Кошовий
Віта Голод
Євгенія Гобова
Макар Таран
Віра Чжен
Володимир Урусов
Олександра Кіттенко

Директор з розвитку
Сергій Сироцинський

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Марина Міщенко
Олександра Березук

Віддруковано:
Фірма “Вітал-Пресс” (ТОВ)
м. Київ
тел +38 044 520 03 32
vitalpress.com.ua

Адреса редакції:
01001 Україна, Київ, вул. Грушевського 4,
Інститут сходознавства
ім. А. Ю. Кримського
НАН України, кімн. 205
тел.: (+380 44) 353-7285

e-mail: info@sinologist.com.ua
www.sinologist.com.ua

Передрук дозволяється з письмового дозволу редакції. Точка зору редакції не завжди збігається з позицією автора. Відповідальність за підбір і виклад фактів у статтях несуть автори. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

- 62 Асоціація "Українсько-китайського співробітництва"
- 66 CNBM: Сонце і хмари над китайськими інвестиціями в Україні
- 72 Нагодувати мільярд: що вітчизняні аграрії можуть запропонувати ринку Китаю
- 74 Ван Юаньчуань. Компанія "Кежуї груп" на ринку нафтогазового обладнання України
- 78 Шаповалова О. О. Туристичний напрямок особливого значення
- 84 Китай: синьо-жовті мрії про подорожі
- 86 Пойта Ю. В. Український бізнес в китайських соціальних мережах

НАУКА ТА ОСВІТА

- 88 Загородній А. Г. Перспективи співробітництва Національної академії наук України з КНР в науково-технічній сфері
- 96 Каблучко І. О. Як українці "зварили" науково-технічну революцію Китаю
- 100 Топорець Д. С., Ситник Н. С. ХАІ і Китай: дружба і співпраця
- 102 Антонюк Л. Л., Хоменко О. В. Технологічна конкурентоспроможність Китаю у Четвертій промисловій революції
- 108 Кіктенко В. О. Дослідження Китаю в незалежній Україні
- 118 Таран М. А. Феноменологія китайської історії та імперативи розвитку освітнього процесу
- 120 Кірносорова Н. А. Викладання китайської мови в Україні: на витоках
- 124 Ши Яцзюнь. Інститут Конфуція – рушник, на якому розгортається культурна співпраця між Україною та Китаєм
- 128 Тихонова О. Ф., Перепада Д. О., Різниченко К. С., Шевченко К. В. Китайська мова на секції східних мов Краматорського економіко-гуманітарного інституту
- 132 Чжен В. А. Викладання китайської мови в Київській гімназії східних мов №1
- 134 Тимченко Д. О. Визначальна роль перекладача в українсько-китайських відносинах

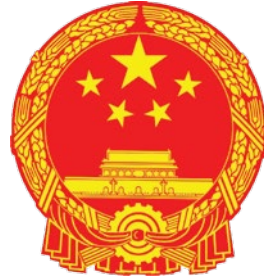
ГУМАНІТАРНІ ТА КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ

- 136 Виступ міністра культури України Є. Нищука на круглому столі "Дотримання мирної співпраці, створення нового механізму співпраці у сфері культури для країн, розташованих уздовж Шовкового шляху" у рамках "Міжнародного культурного ЕКСПО 2016 Шовкового шляху" (вересень 2016 р., м. Дуньхуан, КНР)
- 138 Цзя Іфань. Центр досліджень у галузі перекладу і поширення китайської культури за кордоном: дружба і співробітництво з Україною
- 140 Макаренко Г. Г. Міжнародна асоціація театрів "Шовкового шляху"
- 142 Лі Сянь. Українська служба Міжнародного радіо Китаю: намагаємося робити хороше радіо, але не тільки це...
- 144 "Vector News" – повноцінна медіа-підтримка китайської діаспори в Україні та українців в КНР
- 146 Ніколишин С. І. Українські спільноти в Китаї: так далеко, так близько

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ

- 148 Ге Баоцюань. "Що мене пов'язує з поезією Т. Шевченка". Переклад з кит. В. Урсова
- 152 Огнева О. Д. Китайський слід у житті Лесі Українки
- 156 Шевченко О. М. Популяризація української культури на теренах Китаю: літературний аспект
- 160 Патійчук Н. На крилах фенікса
- 166 Коваль О. А. Одеса-Ханькоу – великий морський чайний шлях
- 172 Біленко Г. І., Логвин М. Ю. Найбільша колекція китайського мистецтва в Україні

- 174 ПОГЛЯД НА УКРАЇНУ ДИТЯЧИМИ ОЧИМА З КИТАЮ

ОФІЦІЙНІ ВІТАННЯ

з нагоди 25-річчя встановлення
дипломатичних відносин між Україною
та Китайською Народною Республікою

Петро Олексійович Порошенко

Президент України

4 січня 2017 року,
м. Київ

Ваша Високоповажносте!

Маю честь привітати Вас із 25-річчям встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою.

Упевнений, що головними надбаннями чвертьвікової історії взаємин наших держав є міцна дружба українського та китайського народів, взаємна підтримка суверенітету і територіальної цілісності, повага один до одного, а також рівноправне та взаємовигідне співробітництво. Все це – надійна основа для подальшого плідного розвитку стратегічного партнерства між Україною та Китайською Народною Республікою.

Згадуючи з приємністю нашу коротку, але змістовну зустріч у Вашингтоні 1 квітня 2016 року, хотів би ще раз засвідчити інтерес до продовження нашого діалогу. Був би радий вітати Вас, Ваша Високоповажносте, у Києві з державним візитом у зручний для Вас час.

Користуючись нагодою, бажаю Вам, шановний пане Голово, доброго здоров'я та невичерпної енергії, а дружньому китайському народові – миру і процвітання.

З повагою,

Президент України

Петро Порошенко

Його Високоповажності
Пану Сі Цзіньпіну
Голові Китайської Народної Республіки
м. Пекін

北京
中华人民共和国主席
习近平先生阁下：

值此庆祝乌克兰与中华人民共和国建立外交关系25周年之际，谨向您表示祝贺。

我相信，乌克兰人民与中国人民之间牢固的友谊、相互支持主权和领土完整、相互尊重和平等互利合作成为两国四分之一世纪建交史上最主要的财富。这一切为乌中战略伙伴关系的进一步发展和取得丰硕成果奠定可靠基础。

非常愉快地回忆起我与您2016年4月1日在华盛顿举行的短暂但富有内涵的会面，我愿再次重申期待继续与您的对话。阁下，如您在方便的时候能对乌克兰进行国事访问，我将非常愉快地欢迎您。

尊敬的主席先生，谨祝愿您身体健康、精力充沛，祝友好的中国人民和平繁荣。

乌克兰总统
彼得·波罗申科
2017年1月4日于基辅

Сі Цзіньпін

Голова
Китайської Народної Республіки

м. Київ
Його Високоповажності
Президенту України
Петру Олексійовичу Порошенко

Шановний пане Президенте,

З нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною від імені уряду і народу Китаю, а також від себе особисто висловлюю Вам і в Вашій особі Уряду та народу України щире привітання і добрі побажання.

За 25 років після встановлення дипломатичних відносин, китайсько-українські відносини зберігають здоровий і стабільний розвиток. Співпраця двох країн у торговельно-економічній, інвестиційній, сільськогосподарській, науково-технічній, культурній та інших областях досягли значних результатів, зміст китайсько-українських відносин стратегічного партнерства безперервно насичується, що приносить реальну користь двом країнам і їхнім народам.

Китайська сторона приділяє велику увагу розвитку китайсько-українських відносин та готова, користуючись нагодою 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між двома країнами, прийти до подальшого зміцнення фундаменту дружнього співробітництва двох країн, просування двосторонніх відносин і співробітництва в усіх областях з метою отримання ще більших досягнень на основі принципів взаємної поваги і взаємовигідної співпраці.

Нехай дружба між народами Китаю та України буде жити на віки віків.

Бажаю Вам міцного здоров'я та всіяких гараздів.

Голова Китайської Народної Республіки
Сі Цзіньпін
м. Пекін, 4 січня 2017 року

基辅
乌克兰总统
彼得·波罗申科阁下

尊敬的总统先生：

值此中华人民共和国和乌克兰建交25周年之际，我谨代表中国政府和中国人民，并以我个人的名义，向您并通过你，向乌克兰政府和友好的乌克兰人民致以诚挚的祝贺和良好的祝愿。

建交25年来，中乌关系保持健康稳定发展。两国经贸、投资、农业、科技、文化等领域合作取得丰硕成果，中乌战略伙伴关系的内涵不断充实，为两国和两国人民带来了实实在在的利益。

中方重视发展中乌关系，愿以两国建交25周年为契机，本着相互尊重、互利共赢的原则，进一步巩固两国友好合作基础，推动双边关系和各领域合作取得新的更大成就。

祝中乌两国人民友谊万古长青。

祝你身体健康、诸事顺遂。

中华人民共和国主席
习近平
2017年1月4日于北京

Володимир Борисович Гройсман

Прем'єр-міністр України

4 січня 2017 року
м. Київ

Ваша Високоповажносте!

Від імені Уряду України та від мене особисто прийміть щирі вітання з нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою.

Україна високо цінує відносини стратегічного партнерства з Китаєм та заінтересована в максимальному використанні великого потенціалу двосторонньої взаємодії.

Уряд України особливо зацікавлений у співпраці з Китайською Народною Республікою в реалізації глобальної ініціативи з розбудови «Економічного поясу Шовкового шляху», втіленні спільних масштабних проєктів у сфері інвестицій та розбудови інфраструктури, розвитку наукомістких та інноваційних технологій, сільськогосподарства та військово-технічної сфери, збільшення гуманітарних обмінів.

Визначенню подальших перспектив співпраці між нашими двома державами міг би сприяти також Ваш візит в Україну у зручний для Вас час.

Користуючись нагодою, бажаю Вам, шановний пане Прем'єре, успіхів у Вашій відповідальній державній діяльності, а дружньому китайському народу – миру і процвітання.

З повагою

Володимир Гройсман

Його Високоповажності
пану Лі Кецяню
Прем'єру Державної Ради
Китайської Народної Республіки
м. Пекін

北京
中华人民共和国国务院总理
李克强先生阁下：

值此庆祝乌克兰与中华人民共和国建立外交关系25周年之际，谨代表乌克兰政府并以我个人的名义向您表示诚挚的祝贺。

乌方高度评价与中国的战略伙伴关系，愿最大限度利用好两国相互协作的巨大潜力。

乌克兰政府对参与落实建设“丝绸之路经济带”全球倡议有着浓厚兴趣，特别希望与中华人民共和国在该框架下开展合作，将投资和基础设施建设、发展高科技和创新科技、农业和军技等大项目合作付诸实施，扩大人文交流。欢迎您在方便的时候访问乌克兰，相信此访将进一步促进两国合作规划美好前景。

尊敬的总理先生，谨祝您在您责任重大的工作中取得更大成就，祝友好的中国人民和平繁荣。

顺致崇高敬意。

乌克兰总理
弗拉基米尔·格罗伊斯曼
2017年1月4日于基辅

Лі Кецянь

Прем'єр Державної Ради
Китайської Народної Республіки

м. Київ
Його Високоповажності
Прем'єр-міністру України
Гройсману Володимирі Борисовичу

З нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною, я від імені Уряду Китаю, а також від себе особисто висловлюю щирі привітання Вам і у Вашій особі Уряду та народу України.

Протягом даних 25 років, відносини між Китаєм і Україною динамічно розвиваються, співпраця у всіх сферах постійно поглиблюється, громадська основа відносин наших країн з кожним днем зміцнюється, і наша дружба все більш вкорінюється в душі наших народів. Українська сторона позитивно реагує і активно бере участь у співпраці спільної побудови "одного Поясу і одного Шляху", приводячи ділові зв'язки наших країн в русло бурхливого розвитку, що Китайська сторона високо оцінює.

Китайська сторона приділяє велику увагу розвитку відносин з Україною і готова спільно з Українською стороною, використовуючи найкращі можливості, просувати міждержавні відносини і всебічне співробітництво з метою досягнення нових результатів на благо наших країн і народів.

Нехай дружба між Китаєм і Україною буде жити у віках.

Бажаю Вам, Ваше Високоповажносте, міцного здоров'я і всіляких гараздів.

Прем'єр Державної Ради
Китайської Народної Республіки
Лі Кецянь
м. Пекін, 4 січня 2017 року

基辅
乌克兰总理
弗拉基米尔·格罗伊斯曼阁下：

值此中华人民共和国和乌克兰建交25周年之际，我谨代表中国政府，并以我个人的名义，向阁下并通过阁下向乌克兰政府及人民致以诚挚的祝贺。

建交25年来，中乌关系取得长足发展，双方各领域合作不断深化，两国关系的社会基础日益巩固，中乌友好更加深入人心。乌方积极响应并参与共建“一带一路”合作，带动双方务实合作快速发展，中方对此高度评价。

中方高度重视发展对乌关系，愿同乌方一道，以中乌建交25周年为契机，共同推动两国关系和各领域合作取得新的成果，更好造福两国和两国人民。

祝中乌友谊万古长青。

祝阁下身体健康，诸事顺遂。

中华人民共和国国务院总理
李克强
2017年1月4日于北京

Андрій Володимирович Парубій

Голова Верховної Ради України

4 січня 2017 року,
м. Київ

Ваша Високоповажності!

Сьогодні дипломатичним відносинам між Україною і Китайською Народною Республікою виповнюється 25 років.

Вже чверть століття наші країни рухаються паралельними курсами у напрямку здійснення соціально-економічних реформ, формування правового суспільства, підвищення рівня та якості життя своїх громадян.

Вже чверть століття обидві держави непинно докладають зусилля до того, аби цей світ став кращим, роблячи значний внесок у боротьбу з транснаціональною злочинністю, тероризмом і сепаратизмом, у подолання бідності й браку продовольства, у справу нерозповсюдження, у запобігання локальним та регіональним конфліктам.

Вже чверть століття ми працюємо на взаємне зближення, свідченням чому є встановлений між нами високий рівень стратегічного партнерства.

Не буде перебільшенням стверджувати, що у процесі поступального розвитку відносин по висхідній ключову роль відіграли саме законодавчі органи України і КНР, які за будь-яких обставин зберігали максимально тісні конструктивні контакти, лишаячись міцними опорами українсько-китайської дружби. Це справджується й нині, адже більше половини народних депутатів України є членами групи міжпарламентських зв'язків з ВЗНП.

І тепер, коли Україна вже третій рік потерпає від збройної агресії Росії, а глобальна економіка переживає затяжну кризу, співпраця між офіційними Києвом та Пекіном не просто не ослабла, а й набула нових позитивних рис, у тому числі у парламентській, торговельно-економічній, культурно-гуманітарній площинах, що дозволяє нам упевнено дивитися в майбутнє двосторонніх відносин.

Ми високо цінуємо підтримку і допомогу Китайської Народної Республіки у протистоянні загарбникам, сепаратистам та терористам. Будемо вдячні за подальше посилення цієї допомоги, в ім'я миру й добробуту всього людства.

Користуючись цією нагодою, пропоную, шановний пане Голово, відзначити 25-у річницю українсько-китайських відносин низкою міжпарламентських заходів, спрямованих на поглиблення взаєморозуміння, включаючи обміни візитами парламентських делегацій, проведення спільних конференцій, активізацію консультацій щодо взаємодії в рамках міжнародних парламентських організацій.

Мені надзвичайно приємно принагідно поновити Вам запрошення здійснити офіційний візит в Україну у зручний для Вас час. Буду також радий познайомитися з Вами у разі влаштування мого візиту до Китаю.

Дорогий колего, зичу Вам здоров'я та всіяких успіхів у Вашій вельми відповідальній державній діяльності, а великому китайському народові – миру, добробуту і прогресу.

Прийміть запевнення у моїй вельми високій до Вас повазі.
Щиро

Голова Верховної Ради України

Андрій Парубій

Його Високоповажності
пану ЧЖАН Децзяну,
Голові Постійного Комітету
Всеукраїнських Зборів Народних Представників
м. Пекін

北京

中华人民共和国全国人民代表大会常务委员会委员长
张德江先生阁下:

今天是乌克兰和中华人民共和国建交25周年。

在过去的四分之一世纪中，乌中两国在实施社会经济改革、建设法治社会、提高本国人民生活水平和质量等方面并肩前进。

在过去的四分之一世纪中，两国为让世界更加美好而不懈努力，在打击跨国犯罪、恐怖主义和分裂主义，消除贫困和饥荒，控制和预防地区冲突等方面作出了重要贡献。

在过去的四分之一世纪中，我们始终致力于建立更密切的关系，两国间建立起高水平战略伙伴关系就是这一努力的见证。

可以毫不夸张地指出，在乌中两国关系稳步提升的过程中，两国立法机构发挥了关键作用。无论形势如何变化，他们都最大限度地保持着密切的建设性联系，成为支持乌中友谊的牢固基石。超过半数的乌克兰议员是乌中议员友好小组的成员也说明了这一点。

当前，乌克兰已连续三年遭到俄罗斯武装侵略，而全球经济正经历持久的危机，乌中两国官方合作不仅没有减弱，还呈现出新的积极态势，包括在议会、经贸和人文等方面，这让我们对两国关系的未来充满信心。

我们高度重视中华人民共和国在反对侵略者、分裂分子和恐怖分子等方面给予的支持和帮助。为了全人类的和平与福祉，中方如能进一步强化这种帮助，我们将深为感激。

借此机会，尊敬的委员长先生，为纪念乌中建交25周年，我提议两国议会举办一系列旨在增进互相理解的活动，包括议会代表团互访、联合举办国际研讨会、就双方在国际议会组织框架下的合作加强磋商等。

在此，我非常愉快地再次邀请您在方便的时候对乌克兰进行正式访问。如能有幸访问北京并与您相识，我也将非常高兴。

亲爱的同事，祝您身体健康，在您责任重大的国务活动中取得更大成就。祝伟大的中国人民安康、繁荣、进步。

顺致最崇高的敬意。

乌克兰最高拉达主席
安德烈·帕鲁比
2017年1月4日于基辅

Чжан Децзян

Голова Постійного Комітету
Всекитайських Зборів Народних
Представників Китайської
Народної Республіки

м. Київ
Його Високоповажності
Голові Верховної Ради України
Андрію Володимировичу Парубію

З нагоди 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною, маю честь від імені Постійного Комітету Всекитайських Зборів Народних Представників КНР, а також від себе особисто висловити Вам і у Вашій особі депутатам Верховної Ради України щирі вітання та добрі побажання.

Протягом 25 років китайсько-українські відносини успішно розвиваються. Дві Сторони підтримують близькі контакти на високому рівні, політична взаємна довіра безперервно поглиблюється, практична співпраця широко просувається, дружня основа між двома народами з кожним днем зміцнюється. За останні роки, дві Сторони досягли значного прогресу в спільному будівництві "Одного поясу, одного шляху", який постійно приносить помітну користь двом народам.

Спількування законодавчих органів двох країн є важливою частиною китайсько-українських стратегічних відносин. Користуючись нагодою 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин, Всекитайські Збори Народних Представників КНР готові посилювати комунікацію та співпрацю з Верховною Радою України, зміцнювати політичну і громадську основи, безперервно просувати китайсько-українські відносини вперед.

Бажаю на віки дружби між Китаєм та Україною.
Бажаю Вам міцного здоров'я та благополуччя,

Голова Постійного Комітету Всекитайських Зборів
Народних Представників Китайської Народної Республіки
Чжан Децзян
м. Пекін, 4 січня 2017 року

基辅
乌克兰最高拉达主席
安德烈·帕鲁比阁下:

值此中华人民共和国和乌克兰建交25周年之际，我谨代表中华人民共和国全国人民代表大会常务委员会，并以我个人的名义，向阁下并通过阁下向乌克兰最高拉达议员致以诚挚的祝贺和良好的祝愿。

建交25年来，中乌关系发展顺利。双方高层交往密切，政治互信不断加深，各领域务实合作广泛深入，两国友好的社会民意基础日益巩固。近年来，双方共建“一带一路”合作取得重要进展，为两国人民带来的实惠正在不断显现。

立法机关交往是中乌战略伙伴关系的重要组成部分。中国全国人大愿以两国建交25周年为契机，进一步加强同乌克兰最高拉达间的交流合作，夯实两国友好合作的政治、社会基础，不断推动中乌关系迈上新的台阶。

祝中乌友谊万古长青。

祝阁下身体健康，工作顺利。

中华人民共和国全国人民代表大会常务委员会委员长
张德江
2017年1月4日于北京

Геннадій Григорович Зубко

Віце-прем'єр-міністр України,
Міністр регіонального розвитку,
будівництва та житлово-
комунального господарства,
Співголова Комісії
зі співробітництва між Урядом
України та Урядом КНР

Київ, 4 січня 2017 року

Ваша Високоповажносте,

Прийміть мої сердечні вітання з нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою.

За чверть століття наші держави пройшли вражаючий шлях від початкування перших контактів до проголошення стратегічного партнерства.

Із задоволенням констатую притаманні українсько-китайським відносинам високий рівень політичної довіри, відсутність принципових суперечностей та тверду налаштованість на розбудову взаємовигідної співпраці у практичних сферах.

На моє глибоке переконання, не варто зупинятись на досягнутому. Нам слід продовжувати наполегливо працювати над втіленням намічених планів і проектів, а також шукати нові можливості для всебічної активізації діалогу та взаємодії.

У цьому зв'язку вважаю, що результативне проведення нашими спільними зусиллями цього року Третього засідання міжурядової Комісії зі співробітництва, безумовно, сприятиме успішному завершенню вже розпочатих та запуску нових двосторонніх ініціатив, наповненню справжнім стратегічним змістом наших взаємин, а також реалізації величезного потенціалу в торгівлі та економіці, науці і техніці, освіті та культурі.

Впевнений, що невідпинний розвиток відносин щирої дружби та ефективного, взаємовигідного партнерства, заснованих на спільному прагненні до миру та прогресу, стане надійною запорукою процвітання, стабільного розвитку і подальшого зміцнення міжнародного авторитету України та Китаю.

Користуючись цією чудовою нагодою, бажаю Вам, шановний колего, міцного здоров'я, наснаги і подальших успіхів у Вашій державницькій діяльності, а дружньому китайському народові – миру та злагоди.

З повагою

Віце-прем'єр-міністр України – Міністр
регіонального розвитку, будівництва та
житлово-комунального господарства,
Співголова Комісії зі співробітництва між
Урядом України та Урядом КНР

Геннадій Зубко

Його Високоповажності
Пану Ма Каю
Віце-прем'єру Державної Ради
Китайської Народної Республіки,
Співголови Комісії зі співробітництва
між Урядом України та Урядом КНР
м. Пекін

北京

中华人民共和国国务院副总理
乌中政府间合作委员会中方主席
马凯先生阁下:

值此庆祝乌克兰与中华人民共和国建立外交关系25周年之际，请接受我衷心的祝贺。

四分之一世纪中，我们两国从最初交往到宣布成为战略伙伴，走过令人难忘的岁月。

我们高兴地注意到，乌中关系保持高水平的政治互信，没有原则分歧，对务实领域互利合作立场坚定，准备充分。

我深信，不能在成绩面前止步。我们需要继续坚持不懈地工作，落实既定规划和项目，并探索新的全面积极对话与协作的可能性。

鉴此，我认为，通过我们双方共同努力，推动今年内顺利举行两国政府间合作委员会第三次会议，毫无疑问将促进两国业已启动项目的落实，并开展新的双边倡议，为两国关系注入真正的战略含义，充分发挥双方在经济、贸易、科学、技术、教育、文化等领域的潜力。

我相信，基于对和平与进步的共同追求，两国真诚友好和高效互利伙伴关系将不断发展，成为乌克兰和中国繁荣稳定发展和进一步巩固国际威望的可靠保障。

尊敬的同事，谨祝愿您身体健康，精力充沛，在国务活动中取得更大成就，祝友好的中国人民和平和谐。

乌克兰副总理
乌中政府间合作委员会乌方主席
根纳季·祖布科
2017年1月4日于基辅

Ма Кай

Віце-прем'єр Держради
Китайської Народної Республіки,
Співголова Китайської
частини Комісії зі співробітництва
між Урядом КНР і Урядом України

м. Київ
Його Високоповажності
Заступнику Прем'єр-міністра України
Співголови Української частини Комісії зі співпраці
між Урядом КНР і Урядом України
Геннадію Григоровичу Зубку

З нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною від імені китайських колег Комісії зі співробітництва між Урядом КНР і урядом України, а також від себе особисто висловлюю Вам і українським колегам щирі вітання та добрі побажання.

Китай та Україна є щирими друзями і добрими партнерами дружби і співпраці. За 25 років відносини між двома країнами здраво і стійко розвиваються, політична взаємодовіра постійно зміцнюється, співробітництво у всіх сферах поглиблюється, дружня соціальна і громадська основа двох країн стає все більш міцнішою. Китайська сторона сповнена впевненості в перспективах розвитку китайсько-українських відносин.

Комісія зі співробітництва між Урядом КНР і Урядом України відіграє важливу роль у сприянні розвитку відносин між двома країнами і поглибленні двостороннього практичного співробітництва. Я готовий з Вами спільно докладати зусиль до подальшого застосування координаційної та керівної ролі Комісії зі співробітництва між Урядами КНР і України, розширенню потенціалу двостороннього співробітництва в усіх сферах і сприяння практичній співпраці між двома країнами для нового прогресу на благо двох країн і їх народів.

Бажаю, щоб дружба між Китаєм і Україною передавалася з покоління в покоління.

Бажаю Вам міцного здоров'я та успіхів у роботі.

Віце-прем'єр Держради Китайської Народної Республіки
Співголова Китайської частини
Комісії зі співробітництва між
Урядом КНР і Урядом України
Ма Кай
м. Пекін, 4 січня 2017 року

基辅

乌克兰副总理、中乌政府间合作委员会乌方主席
根纳季·祖布科阁下：

值此中华人民共和国和乌克兰建交25周年之际，我谨代表中乌政府间合作委员会中方同事，并以我个人的名义，向您和乌方全体同事致以诚挚的祝贺和良好的祝愿。

中乌是真摯朋友和友好合作伙伴。建交25年来，两国关系健康稳定发展，政治互信不断增强，各领域合作持续深入，两国友好的社会民意基础日益巩固。中方对中乌关系发展前景充满信心。

中乌政府间合作委员会为推动两国关系发展、深化双边务实合作发挥了重要作用。我愿同阁下共同努力，进一步发挥中乌政府间合作委员会的统筹规划和协调指导作用，深挖双方各领域合作潜力，推动两国务实合作不断取得新进展，造福两国和两国人民。

祝中乌友好世代相传。

祝您身体健康，工作顺利。

中华人民共和国国务院副总理
中乌政府间合作委员会中方主席
马凯

2017年1月4日于北京

Павло Анатолійович Клімкін

Міністр закордонних справ України

4 січня 2017 року,
м. Київ

Ваша Високоповажносте,

Маю честь щиро поздоровити Вас з нагоди сьогоднішньої непересічної події в історії українсько-китайських відносин – 25-річчя з дня їхнього встановлення.

Україна високо цінує існуючі відносини стратегічного партнерства з Китаєм та з великою повагою ставиться до видатних досягнень працелюбного і цілеспрямованого китайського народу.

Ми прагнемо ні на хвилину не зупиняти хід розвитку взаємовигідних і партнерських стосунків між нашими державами, примножувати їхню конструктивну атмосферу дружби і поваги, долати наявні розбіжності у підходах до окремих питань міжнародного порядку денного.

З нагоди сьогоднішнього свята хотів би від усього серця побажати Вам, шановний колего, подальших успіхів у Вашій відповідальній діяльності, здоров'я та щастя, а дружньому китайському народові – нових звершень у розбудові могутньої і квітучої Китайської Народної Республіки.

Прийміть, Ваша Високоповажносте, запевнення у моїй вельми високій до Вас повазі.

З повагою,

Міністр закордонних справ України

Павло Клімкін

Його Високоповажності
Пану Ван І
Міністру Закордонних Справ
Китайської Народної Республіки
м. Пекін

北京
中华人民共和国外交部长
王毅先生阁下：

今天是乌克兰和中华人民共和国建交史上非同寻常的一天——双边关系正式建立25周年，我谨荣幸地向您致以最诚挚的祝贺。

乌克兰高度评价当前的乌中战略伙伴关系，对勤劳和矢志不渝的中国人民充满深深敬意。

我们致力于发展双边互利伙伴关系，分秒必争，不断加深相互友谊和尊重，创造建设性气氛，在国际事务中求同存异。

值此盛大节日，尊敬的同事，我愿衷心祝愿您在责任重大的工作中更上一层楼，祝您身体健康，幸福，祝友好的中国人民在建设繁荣富强的中华人民共和国的道路上取得新的成就。

阁下，请接受我最诚挚的敬意。

乌克兰外交部长
帕维尔·克里姆金
2017年1月4日于基辅

Ван І

Міністр закордонних справ Китайської Народної Республіки

м. Київ
Його Високоповажності
Міністру закордонних справ України
Павлу Анатолійовичу Клімкіну

З нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Китайською Народною Республікою та Україною, від імені Міністерства Закордонних Справ Китаю, а також від себе особисто, висловлюю Вам і колегам МЗС України щирі вітання і добрі побажання.

Традиційна дружба між Китаєм і Україною сягає своїм корінням в далеке минуле. За 25 років китайсько-українські відносини стрімко і стійко розвиваються, на високому рівні відбуваються інтенсивні контакти, політична взаємодовіра між двома країнами поглиблюється, а взаємовигідне співробітництво у всіх сферах приносить багаті плоди.

Китайська сторона надає важливого значення розвитку відносин з Україною. Я готовий разом з Вами, Ваше Високоповажності, користуючись нагодою 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між двома країнами, докласти спільних зусиль для подальшого посилення міжвідомчих контактів і обмінів, зміцнення традиційної китайсько-української дружби, поглиблення взаємовигідної співпраці між двома Сторонами в усіх областях, нарощування спілкування офіційних осіб між двома Сторонами з метою безперервного розвитку китайсько-українських відносин вперед.

Бажаю, щоб китайсько-українська дружба передавалася з покоління в покоління.

Бажаю Вам міцного здоров'я та великих успіхів у роботі.

Міністр закордонних справ Китайської Народної Республіки
Ван І
м. Пекін, 4 січня 2017 року

基辅
乌克兰外交部长
帕维尔·克里姆金阁下：

值此中华人民共和国和乌克兰建交25周年之际，我谨代表中国外交部并以我个人的名义，向阁下及贵国外交部同仁致以诚挚的祝贺和良好的祝愿。

中乌传统友谊源远流长。建交25年来，两国关系健康稳定发展，双方高层交往密切，政治互信不断增强，各领域合作成果丰硕。

中方高度重视发展对乌关系。我愿同阁下共同努力，以两国建交25周年为契机，进一步加强两国外交部间沟通与交流，巩固中乌传统友谊，深化双方各领域互利合作，密切双方人员往来，推动中乌关系不断向前发展。

祝中乌友好世代相传。

祝阁下身体健康，工作顺利。

中华人民共和国外交部长
王毅
2017年1月4日于北京

Олександр Валентинович Турчинов

Секретар Ради національної безпеки і оборони України

Вітальне слово

Українсько-китайські взаємини завжди вирізнялись глибокою взаємною повагою та довірою між народами та керівництвом наших країн. Відносини стратегічного партнерства з Китайською Народною Республікою для України не данина "модному формату", а свідомий вибір на користь спільного розвитку в складних сучасних міжнародних умовах.

За всі роки дипломатичних відносин між нашими країнами Україна послідовно підтримувала територіальну цілісність та єдність Китаю. Впевнений, що такою ж принциповою позиція України залишиться назавжди. Українці високо цінують підтримку з боку народу та уряду КНР, вдячні за виважену позицію КНР у Радбезі ООН та пропозиції щодо мирного вирішення міждержавних проблем.

В Україні добре розуміють, що китайська стратегічна ініціатива "Один пояс, один шлях" має на меті не тільки економічне облаштування Нового Шовкового шляху. За своєю суттю ця ініціатива пропонує нову філософію міжнародних відносин у XXI столітті. Китайські принципи та підходи до нового світоустрою співзвучні підходам України та сподіванням українців на довгоочікуваний мир. Для нас важливі послідовність і передбачуваність партнерських відносин, що підтримуються Китаєм у всьому світі. Особливе місце тут може грати Україна як країна, що займає важливе геополітичне і гео економічне місце на Новому Шовковому шляху.

Безпека держави невід'ємна від безпеки людини. Розвиток українсько-китайських гуманітарних стосунків потребує постійної уваги з боку урядів та громадськості наших країн. В Україні вітають створення інститутів Конфуція, проведення культурних заходів, наукові та освітянські обміни. Все це сприяє поглибленню українсько-китайських зв'язків та кращому взаєморозумінню.

Впевнений, що 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китаєм стане не тільки святом для двох країн, а й нагодою активізувати двостороннє співробітництво у всіх сферах, підняти взаємовигідну українсько-китайську співпрацю на новий щабель розвитку.

Секретар Ради національної безпеки і оборони України

Олександр Турчинов

祝贺词

乌克兰与中国国家领导人和两国人民之间始终保持着相互尊重和信任。在当前复杂的国际形势下，乌克兰与中国的战略伙伴关系不是一个流行的模式，而是真正有利于共同发展。

两国建交以来，我国始终支持中国领土完整和统一。我相信，乌克兰将会永远坚持一贯的原则立场。乌克兰人民赞赏中国政府和人民的支持，感谢中国在联合国安理会所持的经过深思熟虑的立场和对国家之间问题的和平解决方案。

乌克兰很清楚地理解，中国“一带一路”战略意义不仅体现在新丝绸之路的经济建设上。此倡议和概念的提出源于对21世纪国际关系新的哲学思考。中国关于国际新秩序的原则和方法，与乌克兰人民的立场及期待和平的愿望交相呼应。中国在全球范围内秉持的伙伴关系的一贯性和可预测性对乌克兰尤为重要。在新丝绸之路之上，乌克兰拥有重要地缘政治和地缘经济区位，可以发挥特殊地位国家的作用。

国家安全与个人安全是不可分割的。乌中人文关系发展需要两国政府和公众的持续关注。乌克兰赞成建立孔子学院，举办文化活动，进行科学和教育交流。这所有的一切都有助于深化乌中关系并加深相互了解。

我相信，乌中建交25周年不仅是两国的节日，同时也是能够使双方各领域合作更加活跃的良机，并在乌中互利合作的前提下，实现新的飞跃！

乌克兰国家安全和国防会议秘书

亚历山大·图尔奇诺夫

Володимир Володимирович Омелян

Міністр інфраструктури України

Шановні колеги, дорогі друзі!

Сьогодні ми відзначаємо вкрай важливу подію і поважну дату – 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китаєм.

Китай був однією з перших держав, яка визнала незалежну Україну. І дуже приємно, що протягом двадцяти п'яти років Китай був, є і залишається великим другом і надійним партнером України.

Ми надзвичайно цінуємо ту високу довіру, яка панує в двосторонніх взаєминах наших країн. І ми сподіваємося, вона збережеться на десятиліття і століття в майбутньому.

Для України дуже важлива виважена позиція Китаю у питаннях міжнародної політики та підтримка Китаєм територіальної цілісності та суверенітету нашої держави.

Ми маємо скористатися тим кращим, що вже є в нашому спільному досвіді, для наповнення наших відносин щоразу новим культурним та економічним змістом. Великі перспективи має взаємодія в транспортній та інфраструктурній галузях. Україна, як країна високого транзитного потенціалу, може запропонувати надійний коридор для пасажирів та вантажів для розвитку Великого Шовкового Шляху між Європою та Китаєм.

Українсько-китайська дружба міцна та надійна. Вона закладена у попередні роки лідерами наших країн, представниками наших народів. Нині ми маємо наповнювати її новим практичним змістом, що принесе економічне зростання нашим країнам.

Україна завжди буде зацікавлена у поглибленні економічної співпраці з Китаєм. Для України така співпраця означає модернізацію і розвиток – як через вивчення китайського досвіду, так і через спільну реалізацію проектів різного масштабу.

Переконали, що Китай завжди буде головним і найбільшим партнером України на Сході, і з нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китаєм хочемо побажати нашим народам процвітання і добробуту!

Міністр інфраструктури України

Володимир Омелян

尊敬的同事们，亲爱的朋友们！

今天我们要庆祝一个极为重要的节日——乌克兰和中国建交25周年。

中国是最早承认乌克兰独立的国家之一。我很高兴，在这25年里，中国一直是乌克兰最友好的朋友和可靠的合作伙伴。

我们特别珍视两国关系中的高度互信，希望这样的互信在未来数十年，甚至数个世纪后仍将得以保持。

对于乌克兰来说，中国在国际上秉承支持乌克兰主权和领土完整的立场至关重要。

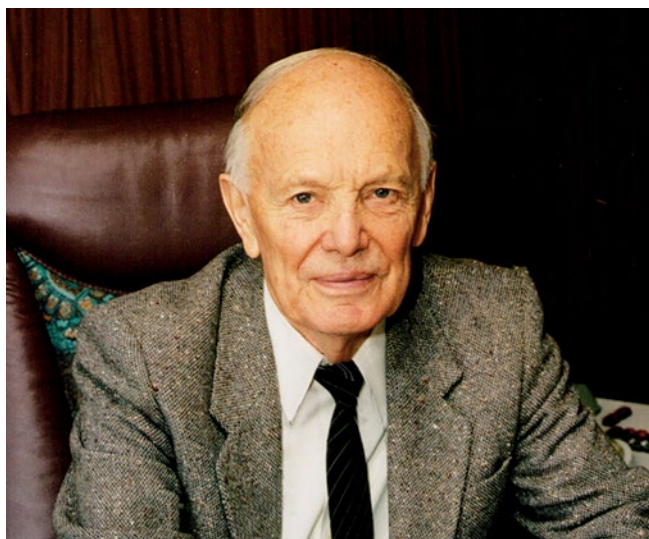
我们要充分发挥和利用共同的经验和优势，为双边关系赋予新的文化和经济内涵。两国在交通和基础设施建设领域有着更广阔的合作前景。乌克兰作为过境运输潜力巨大的国家，可以在伟大的丝绸之路上成为联结欧洲和中国之间可靠的客运和货运走廊。

乌克兰与中国之间有着坚固而可靠的友谊。双边友谊是由两国历任领导人和双方民间的代表们不断努力而建立的。我们将会不断充实双边务实合作，服务于两国经济发展。

乌克兰一直致力于深化与中国的经济合作。对乌克兰来说，这种合作意味着现代化的改革和发展——既继承中国的发展经验，又能共同实施规模不同的合作项目。

我相信，中国将永远是乌克兰在东方最主要和最可靠的合作伙伴。值此乌克兰和中国建交25周年之际，祝愿我们两国人民富裕幸福！

乌克兰基础设施部长
弗拉基米尔·奥梅良

Борис Євгенович Патон

Президент
Національної академії наук України,
Академік НАН України

Вітальне слово до читачів спеціального випуску журналу "Україна – Китай", присвяченого 25-й річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною і Китаєм

У сучасному світі загально визнаною є важлива роль науки у забезпеченні суспільного прогресу. Наука в сучасному суспільстві відіграє ключову роль у багатьох галузях і сферах життя людей. Безсумнівно, що рівень розвиненості науки слугує одним з основних показників розвитку суспільства і держави.

Співпраця з Китайською Народною Республікою в науково-технічній сфері завжди була пріоритетним напрямом міжнародної діяльності Національної академії наук України.

Аналіз стану двосторонньої науково-технічної співпраці з КНР свідчить про високий потенціал взаємодії в цій сфері.

Українсько-китайські науково-технічні зв'язки динамічно розвиваються і постійно зміцнюються, а напрями і обсяги двосторонньої кооперації зазнають якісних змін і набувають нових форм.

Спільні зусилля українських і китайських вчених спрямовані на отримання вагомих результатів у багатьох актуальних напрямках науки і техніки, а також на розв'язання найскладніших проблем та викликів сьогодення.

Запорукою наших подальших успіхів є усвідомлення необхідності поглибленого розвитку двостороннього співробітництва у високотехнологічній та інноваційній сферах.

Українські вчені, як і їхні китайські колеги, готові й надалі наполегливо працювати над тим, щоб наукові здобутки дієво сприяли примноженню добробуту, зміцненню безпеки і процвітання рідної країни.

Усіх читачів вітаю із 25-річчям нашої спільної ходи дорогою науки та прогресу і бажаю славних звершень, нових цікавих відкриттів.

Президент Національної академії наук України
академік НАН України

Б. Є. Патон

鲍里斯·巴顿院士在《乌克兰—中国》2017年乌中建交25周年 专刊上的致辞

科技发展的今天，众所周知，科学在确保社会的进步中发挥着重要作用，在现代社会各行业及人们的生活中都扮演着重要角色，起着关键作用。科学水平也是衡量国家社会发展的一个重要标准。

乌克兰科学院一直高度重视与中华人民共和国在科学领域的合作。

对双方目前在科学技术方面合作状况的分析表明，该领域有着广阔的交流空间。

目前乌中科学技术合作关系正在飞速发展并呈现出不断加强的趋势，双方之间合作的方向和项目伴随着质的飞跃，也展现出更多新的方式。

在当前诸多有着迫切需求的科学技术领域中，乌克兰和中国学者的共同努力能够促进双方取得显著成果，并有利于破解难题和挑战。

同时我们认识到，未来我们所期待的成就离不开双方在高科技和创新方面更深入的合作。

乌克兰学者们像他们的中国同事一样，时刻准备着继续努力工作，为祖国的繁荣、安全和发展做出一份贡献。

祝贺《乌克兰—中国》读者与我们在科学道路上共同走过的25周年，并祝愿《乌克兰—中国》能继续取得辉煌的成就和实现更有意义的创新。

乌克兰科学院院长
鲍里斯·巴顿院士

Андрій Васильович Павелко

Голова Комітету
Верховної Ради України
з питань бюджету,
Керівник депутатської групи
Верховної Ради України
з міжпарламентських зв'язків
з Китайською Народною Республікою

**Вітання голови Комітету Верховної Ради України
з питань бюджету, керівника депутатської групи
Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків
з Китайською Народною Республікою
Павелка Андрія Васильовича з нагоди 25-ої річниці
встановлення дипломатичних відносин між Україною
та Китайською Народною Республікою.**

Прийміть мої найщиріші вітання з нагоди 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою, які були закріплені Меморандумом взаєморозуміння до Комюніке про встановлення дипломатичних відносин від 04 січня 1992 року.

Двосторонні відносини між Україною та Китайською Народною Республікою носять характер стратегічного партнерства, демонструють багаторічні традиції дружби і співробітництва між нашими країнами. Протягом останніх десятиліть суттєво зріс рівень співробітництва України та Китаю в політичній, торгово-економічній, сільськогосподарській, енергетичній, інфраструктурній, авіакосмічній та гуманітарній областях заснованих на спільних цілях, інтересах і безумовної взаємної підтримки.

Наші держави продемонстрували готовність до створення та розвитку міцного фундаменту стратегічного багатопланового партнерства, а також вміння вести широкий та конструктивний діалог на найвищому рівні щодо питань зміцнення двосторонніх зв'язків.

Глибоко переконаний, що кругла дата стане поштовхом для подальшого поглиблення українсько-китайських багатопланових відносин виходячи зі стратегічної висоти і довгострокових перспектив та будуть надалі зміцнювати політичну взаємодовіру і сприяти розвитку співпраці між країнами в усіх сферах на благо наших народів.

У рік святкування 25-річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китайською Народною Республікою, я хотів би побажати всьому китайському народу миру, злагоди та процвітання!

**乌克兰最高拉达预算委员会主席兼乌克兰最高拉达
乌中议员友好小组组长
安德烈·帕维尔科致乌克兰和中华人民共和国
建交二十五周年的贺信**

基于1992年1月4日乌克兰和中华人民共和国建立外交关系的联合公报，值此乌中两国建交二十五周年之际，请接受我最诚挚的祝贺。

乌中两国关系具有战略伙伴的性质，体现在两国之间有着悠久的传统友谊与合作。近几十年来，基于共同目标和利益以及两国一直保持着的无条件互相提供帮助的优良传统，乌中在政治、经贸、农业、能源、基础设施、航空航天、人道主义等各领域中的合作水平得到显著提高。

乌中已展示建立全方位战略伙伴及巩固两国关系坚实基础的心愿，并将为加强双边关系开展具有广泛性和建设性意义的高级别对话。

我深信，25周年将让我们从战略高度和长远角度进一步推动并深化乌中两国各领域关系，并将进一步加强双方政治互信，促进各领域合作，造福于两国人民。

在乌中两国建交25周年之际，我衷心祝愿全体中国人民生活和谐幸福！国家繁荣昌盛！

Олег Олександрович Дьомін

Надзвичайний
і Повноважний Посол України
в КНР

Вітальне слово Надзвичайного і Повноважного
Посла України в КНР пана Дьоміна О.О.
до читачів журналу "Україна - Китай", присвяченого
25-річчю встановлення дипвідносин між Україною та КНР

Шановні друзі!

Ви тримаєте в руках черговий випуск часопису, видання якого, завдяки плідному розвитку українсько-китайських взаємин, сподіваюсь, незабаром стане регулярним.

Однак, нинішній зошит журналу є особливим, можна сказати, святковим, оскільки його приурочено до 25-річчя встановлення дипломатичних відносин між нашою державою і дружнім Китаєм.

Чверть століття поглиблення зв'язків – це знаковий рубіж, досягнення якого спонукає до підведення підсумків, до осмислення пройденого шляху. Незважаючи на очевидні і значні здобутки в українсько-китайських, не слід забувати й про мрії та плани, які не вдалось здійснити, й, отже, необхідно зрозуміти, чи не настав час внести якісь корективи у діяльність на китайському напрямі Української Держави, окремих її інститутів і закладів, неурядових організацій. Вважаю, що кожен із нас мусить задуматись – що ще треба зробити, щоб повніше реалізувати величезний потенціал співпраці з Китаєм. А, на моє глибоке переконання – всебічне розширення взаємодії з нашими китайськими друзями, безумовно, повністю відповідає національним інтересам України.

Хочу підкреслити, що сьогодні є все необхідне для забезпечення наповнення конкретними справами відносин стратегічного партнера між Україною й КНР. Підґрунтям майбутнього прориву на цьому напрямі є не лише традиційні глибокі почуття взаємної симпатії між українським і китайським народами, славні сторінки спільної боротьби за визволення Китаю під час Другої світової війни, відсутність негативних нашарувань у суперечностей у минулому, але й збіг наших інтересів на шляху реалізації «китайської мрії» й «української мрії», які майже не відрізняються одна від одної й полягають, головним чином, у побудові гармонійного, заможного, сучасного суспільства, у якому буде себе почувати щасливою кожна людина.

Не маю сумнівів, що цікаві, інформативні, ґрунтовні матеріали часопису – творчий доробок багатьох китайських дипломатів, діячів культури й освіти – допоможуть у пошуку відповідей на ці та інші запитання.

Користуючись нагодою, бажаю всім, хто долучився до підготовки цього ювілейного видання, нових творчих успіхів та здобутків, які не лише дадуть змогу зробити наукові відкриття, але й сприятимуть подальшому всебічному зближенню між Україною й КНР.

Український посол в КНР пан Дьомін О.О.
"Україна - Китай" журналу
"Укробудівництво 25 років" читачів

尊敬的朋友们!

捧在你们手中的是本杂志专刊，这是乌中关系发展卓有成效的结果，我希望，该刊物问世后能在不久的将来成为期刊。

而且，本期杂志的特别之处在于，可以称之为节日特刊——是为庆祝我国与中国建交25周年而专门创作的。

四分之一世纪以来，双方联系得到深化——这是具有标志意义的里程碑，这期间取得的成就促使我们进行总结，回顾走过的道路。尽管乌中关系取得了显著成就，但我们不该忘记还未实现的理想和计划，下一步还必须明确，乌克兰国家、其机构和部门以及非政府组织是否在对华活动中做出一些调整。我认为，我们每个人都应该考虑，为了更全面的挖掘乌中合作的巨大潜力，我们还需要做些什么。我深信，全面扩大与中国朋友的合作，毫无疑问，完全符合乌克兰的国家利益。

我想强调指出的是，通过具体合作来丰富乌中战略伙伴关系的所有条件都已具备。未来两国关系取得突破的基础，不仅是乌中人民互相珍惜的深厚的传统感情、在第二次世界大战中为争取中国解放并肩战斗的光荣篇章、以及不存在民族对抗纷争的纯洁历史关系，更是在实现“中国梦”和“乌克兰梦”道路上的共同利益，因为“中国梦”和“乌克兰梦”的宗旨都是建设和谐、富裕、人人幸福的现代社会。

毋庸置疑，杂志中这些由汉学家、外交官、文化教育工作者创作的有趣、丰富、有分量的材料将有助于我们寻找这些和其它问题的答案。

借此机会，祝愿所有参与这本纪念刊物筹备工作的人们在创作之路上取得更多成就，这些成就将不仅孕育科学发现，还将进一步促进乌中关系的密切发展。

ЗЛИТТЯ ДРУЖБИ ДНІПРА ТА ЯНЗЦИ – ДО 25 РІЧНИЦІ ВСТАНОВЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ КИТАЙСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ ТА УКРАЇНОЮ

Ду Вей — Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні

Разом з поступовим наближенням Нового року ми незабаром також зустрічатимемо і 25 річницю встановлення дипломатичних відносин між КНР і Україною. Як кажуть китайці “подвійне щастя в хаті”, “хороші речі мають подвоюватись”. 25 років – це всього лиш коротенька мить, однак китайсько-українські відносини змогли чітко записати себе у довгій річці Історії. За 25 років відносини між Китаєм і Україною з рівня дружніх країн піднялися до рівня стратегічного партнерства, ділове співробітництво з простої торгівлі розвинулося до співпраці зі спільними дослідженнями та повними виробничими ланцюжками. Китайсько-українські культурні зв'язки з тонесенького струмочка розлилися бурхливим потоком. Злиття дружби між Дніпром і річкою Янзци пройшло через тунель часу у чверть століття і продовжує бурхливо просуватись вперед.

Китайсько-українські відносини змогли пережити випробування міжнародних

перипетій, проте від початку до кінця зберігши здоровий розвиток, що не є випадковим. Серед цього є багато досвіду та повчань, які можна підсумувати.

Тотожні сподівання народів є вузлом китайсько-українських дружніх відносин. Відносини між державами укладаються через близькі стосунки між народами. Народи Китаю і України дуже гаряче люблять мир, цінують культуру, бережуть сімейні цінності і поважають працю. Спільні системи цінностей, незважаючи на величезну відстань між нами, є взаємо визнаними та взаємо прийнятними. Історія українсько-китайських зв'язків уходить своїми коріннями у сиву давнину і розпочинається на поштовому тракту давнього Шовкового шляху. Полум'я та дим війни з фашизмом загартував народи Китаю та України у труднощах та негараздах. На самому початку утворення нового Китаю велика кількість українських фахівців відправилась до Китаю з метою допомогти

“

**ВІДНОСИНИ МІЖ
ДЕРЖАВАМИ
УКЛАДАЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ
БЛИЗЬКІ СТОСУНКИ
МІЖ НАРОДАМИ.
НАРОДИ КИТАЮ
І УКРАЇНИ ДУЖЕ
ГАРЯЧЕ ЛЮБЛЯТЬ МИР,
ЦІНУЮТЬ КУЛЬТУРУ,
БЕРЕЖУТЬ СІМЕЙНІ
ЦІННОСТІ
І ПОВАЖАЮТЬ ПРАЦЮ.
СПІЛЬНІ СИСТЕМИ
ЦІННОСТЕЙ,
НЕЗВАЖАЮЧИ
НА ВЕЛИЧЕЗНУ
ВІДСТАНЬ МІЖ НАМИ,
Є ВЗАЄМО ВИЗНАНИМИ
ТА ВЗАЄМО
ПРИЙНЯТНИМИ.**

будувати нову країну, що стало виявленням щирості українського народу. У момент набуття Україною незалежності, встановлення дипломатичних відносин між Китаєм та Україною втілило в себе прагнення китайського народу встановити дружні стосунки з вашою країною. "Гори і моря не перешкода для тих, хто має спільні прагнення". Дві найдавніші країни Євразії, які знаходяться по різні боки Євразії, згуртувались, бо знайшли спільні прагнення, а згуртувавшись разом йдуть уперед, перетинаючи річку простору та часу, і стають партнерами, котрі поважають, захищають і допомагають один одному.

Взаємна довіра між урядами є фундаментом дружніх відносин між КНР та Україною. Китай і Україна протягом історії ніколи не завдавали один одному шкоди. Між ними ніколи не було питань, які неможливо було б розв'язати. Була лише довіра, дружба, співпраця. Звичайно, здоровий розвиток відносин між країнами можливий завдяки традиційній дружбі народів Китаю та України, але він також спирається на правильне керівництво лідерів обох держав. За 25 років дипломатичних відносин було здійснено дев'ять двосторонніх офіційних візитів лідерів держав, проведені численні зустрічі на багатосторонніх міжнародних заходах, і протягом цього часу між урядами невпинно зростає взаємодовіра. У квітні цього року Голова КНР Сі Цзіньпін провів розмову з президентом України Петром Порошенком у Вашингтоні на Саміті з безпеки, у січні минулого року Лі Кецянь провів дружню зустріч з президентом Порошенком на Форумі у Давосі, що дало усім позитивний сигнал. Дружні контакти на вищому рівні між двома країнами і загальний консенсус щодо необхідності поглиблення стратегічної співпраці між Китаєм та Україною спрямовують розвиток відносин між країнами та поглиблюють співпрацю в усіх сферах.

Ділове співробітництво є ядром китайсько-українських відносин. В останні роки торгово-економічні стосунки між Китаєм і Україною, співпраця в аграрному секторі, науково-технічній сфері, ресурсній та інших галузях продовжують поступово розвиватися та розквітати. Обсяг двосторонньої торгівлі виріс у 30 разів, з 230 млн. дол. США на момент встановлення дипломатичних відносин до 7,1 млрд доларів США у 2015 році. Китай став другим найбільшим торговим партнером України, посів друге місце серед країн-експортерів і перше місце серед країн-імпортерів.

Ці дані вказують на результати, а в негараздах розкриваються дружні відносини. Так, у період політичної нестабільності в Україні жодне китайське підприємство не вийшло з ринку: Huawei, Lenovo, Zhongxing, COFCO та інші китайські компанії продовжили працювати, створювати робочі місця і платити податки. В найтяжчий для економіки України момент китайські підприємства все одно продовжували інвестувати в Україну. Це проект порту в Миколаєві компанії COFCO, завод хімічного волокна Evo-Vtoг, аграрні комплекси "Фаньда" і "Чжун нун фа", які стимулювали місцеву економіку. На момент, коли Україна як ніколи потребувала фінансової допомоги, китайські компанії заходили на ринок. Бохайська товарна біржа придбала Український банк розвитку та реконструкції, що підняло довіру в очах світової спільноти до фінансової системи України. Зараз економіка Китаю переживає модернізацію та трансформування, а українська економіка у свою чергу теж ступила на шлях стабілізації та відновлення. Китайський план "13-ї п'ятирічки" та стратегія "Made in China 2025" мають багато спільного зі стратегією сталого розвитку "Україна 2020". Спільне будівництво плану "Один пояс, один шлях" дає широкі можливості для взаємовигідного співробітництва.

Культурний обмін є мостом китайсько-українських дружніх відносин. Китай і Україна – це великі культурні нації. В останні роки разом з відновленням прямого авіасполучення і спрощенням пересування двосторонні культурні зв'язки щодня міцнішають. У 2014 – 2016 роки в різних кутках України було організовано 54

офіційні масштабні китайських культурних заходів та 61 захід з культурного обміну. Україну відвідали 44 офіційні делегації, загальна кількість діячів культури і бізнесу досягає приблизно 3800 осіб. "Радість Свята весни", "Новорічна ялинка", "Тиждень китайського кіно", "Концерт золотої осені" та інші заходи завоювали любов і визнання українців. Україна переживає небувалий сплеск "лихоманки китайської культури" і "лихоманки китайської мови". Серед китайського населення також зростає інтерес до української культури. За останні два роки студент з Китаю на ім'я Чжоу Шень виконував пісню на конкурсі "Голос Китаю", українська група La Vivo виступала на щорічному телешоу з нагоди Китайського Нового року, китайська шахістка Хоу Іфань завоювала лавровий вінок на світовому чемпіонаті з шахів у Львові. Український студент Інституту Конфуція при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка на китайське ім'я Цзен Цзижу посів перше місце на 15-му конкурсі "Міст китайської мови" на європейському турі і друге місце на світовому турі. Культурні зв'язки між двома країнами характеризуються бурхливим розвитком.

В одну мить китайсько-українські відносини встали на новий етап історичного розвитку, період нових можливостей розвитку. Китайський уряд і народ бажать йти одним шляхом з українським урядом і народом, прагнуть продовжувати тримати вітрила дружби, постійно відкривати нові горизонти співпраці між двома країнами, щоб дружні відносини між Китаєм і Україною стали ще більш блискучими в наступні 25 років.

融汇长江和第聂伯河的友谊 ——纪念中国与乌克兰建交25周年

中华人民共和国驻乌克兰特命全权大使杜伟

随着2017年元旦的到来，我们也迎来了中乌建交25周年，正所谓双喜临门、好事成双。25年在历史的长河中只是短暂的一瞬，但在中乌关系史上书写了浓重的一笔。25年来，中乌两国关系从友好国家升级为战略伙伴，中乌务实合作从简单的商品贸易发展到联合研发和全产业链合作，中乌人文交往从细水长流汇聚成大潮涌动。融汇长江和第聂伯河的友谊穿越四分之一世纪的时光隧道，正在不断澎湃奔涌向前。

中乌关系能够经受住国际风云变幻的考验，始终保持健康稳定发展，这不是偶然的，其中有许多经验和启示可以总结。

民心相通是中乌友好关系的纽带。国之交在于民相亲。中乌两大民族都热爱和平，珍视文化，看重家庭，崇尚劳动。共同的价值观使双方虽然远隔万里，却彼此认同，相互欣赏。古丝绸之路的驿道驼铃见证了中乌交往的源远流长，反法西斯战争的烽火硝烟淬炼了中乌人民的患难情深，新中国成立初期乌克兰大量专家赴华援建传递了乌克兰人民的真诚之意，乌克兰独立伊始中国即与乌建交体现了中国人民的友善之心。“志合者不以山海为远”，欧亚大陆两端的文明古国因志合而携手，因携手而共进，跨越空间距离和时间长河，成为彼此珍视、守望相助的好伙伴。

政治互信是中乌友好关系的基石。中乌历史上从未做过伤害对方的事，不存在任何悬而未决的问题，有的只是信任、是友谊、是合作。当然，两国关系的健康发展，既得益于中乌人民的传统友好，更有赖于两国领导人的正确把握。建交25年来，两国元首9次互访，在多个场合多次会晤，双方政治互信不断增强。2016年4月习近平主席与波罗申科总统在华盛顿核安全峰会期间亲切交谈，2015年1月李克强总理与波罗申科总统在达沃斯论坛期间友好会见，都对外释放了积极信号。两国高层的友好交往，以及对深化中乌战略伙伴关系的高度共识，引领着中乌关系和双方各领域合作持续深入向前发展。

务实合作是中乌友好关系的核心。近年来，中乌经贸、农业、科技、能源等领域务实合作齐头并进，全面开花。双边贸易额由建交初

期的2.3亿美元提升至2015年的71亿美元，增长了30多倍。中国已成为乌克兰第二大贸易伙伴，第二大出口目的国和第一大进口来源国。数据说明成绩，患难彰显情谊。乌克兰政局最动荡的时候，在乌中资企业无一撤出，华为、联想、中兴、中粮等一大批中资企业在乌坚守阵地、贡献就业和税收。乌克兰经济最困难的时候，中资企业来乌投资兴业，中粮集团的尼古拉耶夫码头项目、Evo-Vtor的化纤厂和泛达农场、中农发农场在乌竣工投产、拉动当地经济。乌克兰金融最需要的时候，中资企业进场救市，渤海商品交易所注资乌克兰复兴开发银行，提振国际社会对乌金融系统的信心。当前，中国经济正在经历转型升级，乌克兰经济也开始企稳回升，中国正在实施的“十三五”规划和“中国制造2025”战略与乌克兰制定的“2020年国家发展”战略有诸多契合之处，共建“一带一路”宏伟蓝图更为双方互利合作提供了广阔舞台。

文化交流是中乌友好关系的桥梁。中国和乌克兰同为文化大国，近年来，伴随两国恢复直航和人员往来便利化的不断推进，双方人文交往日益密切。2014年至2016年，在乌各地举办的中国官方大型文化活动达54场，文化交流活动61场，官方往来团组44个，商演人数逾3800人次。“欢乐春节”、“新年树”、“中国电影周”、“金秋音乐会”等品牌活动深受乌克兰民众喜爱，乌克兰掀起程度空前的“中国文化热”和“汉语热”，中国民众对乌克兰文化的兴趣也与日俱增。近两年，在乌克兰留学的中国小伙儿周深唱响了“中国好声音”，乌克兰La Vivo组合登上了北京春晚。中国棋手侯逸凡在利沃夫夺得国际象棋世界桂冠，基辅国立大学孔子学院学生曾子儒站上第十五届“汉语桥”比赛欧洲冠军、世界亚军的领奖台。两国人文交流呈现出井喷式增长的喜人态势。

弹指一挥间，中乌关系站在了一个新的历史起点上，面临新的发展机遇期。中国政府和人民愿与乌克兰政府和人民一道，继续扬起友谊的风帆，放飞合作的梦想，不断开辟两国关系发展的新愿景，把中乌关系带入下一个更加辉煌的25年。

УКРАЇНА І КНР: НА ШЛЯХУ НОВОЇ ЯКОСТІ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН

一步一步地达到目的
Крок за кроком до заповітної мети

С. А. Кошовий

головний спеціаліст відділу проблем зовнішньої політики та міжнародної безпеки Національного інституту стратегічних досліджень, голова правління Української асоціації китаєзнавців

ЗА 25 РОКІВ ІЗ ЧАСУ ВСТАНОВЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН ДВОМА КРАЇНАМИ БУЛО ДОКЛАДНО ЧИМАЛО ЗУСИЛЬ ДЛЯ РОЗБУДОВИ ПОВНОМАСШТАБНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА У НАЙРІЗНОМАНІТНІШИХ СФЕРАХ: ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ, КУЛЬТУРНІЙ, КОСМІЧНІЙ, СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІЙ ТА ОСВІТЯНСЬКІЙ.

4 січня 2017 р. особливий день для українсько-китайських відносин. Саме в цей день чверть століття тому було закладено міцний фундамент у взаєминах країн. Україна та Китай відзначають 25-річчя співпраці, зустрічаючи із значним багажем досвіду, взаєморозуміння, співпраці та перспективних планів на майбутнє. Це сакральний час – період підбиття підсумків, завершення чергового етапу й переходу до нового початку.

Цей ювілей Україна зустрічає в умовах серйозних викликів. Разом із тим ми пишаємося своєю свободою і гідністю та водночас, цінимо надійне плече наших партнерів.

Аналізуючи 25-річну історію співпраці між Україною та Китайською Народною Республікою можна виділити важливі віхи, які мали ключове значення у розвитку двосторонніх відносин.

Після ухвалення Постанови українським парламентом 24 серпня 1991 р. «Акту проголошення незалежності України» ми приступили до активного фор-

мування правової бази, що визначала основні напрями і пріоритети розбудови українсько-китайських взаємин.

КНР була серед перших країн, що визнали незалежність України 27 грудня 1991 р., а вже 4 січня 1992 р. було підписано «Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР» та «Меморандум взаєморозуміння до Комюніке про встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР», у яких зафіксовано наміри двох країн розбудовувати повномасштабне співробітництво. Вони і до сьогодні є базисом наших взаємин та дороговказом у майбутнє. Відтоді було укладено багато угод, які відкрили широкий горизонт і стали надійною платформою для контактів.

Головними з базових документів, що регулюють політичні відносини між країнами, є Спільна (Київська) Декларація між Україною та КНР (вересень 1994 р.), Спільна (Пекінська) Декларація про розвиток і поглиблення відносин дружби і співробітництва між Україною

Зустріч Генерального секретаря ЦК КПК Цзянь Цземіня з Президентом України Л.М.Кравчуком (31 жовтня 1992 р., м.Пекін)

та КНР (грудень 1995 р.). У 1995 р. було розроблено «Державну програму розвитку відносин України з КНР». У грудні 2000 р. на засіданні Верховної Ради України були обговорені й схвалені рекомендації щодо розширення сфер співробітництва між Києвом та Пекіном. Впровадження їх в життя було розпочато із візиту до України Голови КНР Цзян Цземіня 20-23 липня 2001 року. Основна частина двосторонніх переговорів на найвищому рівні завершилась підписанням 21 липня 2001 р. «Спільної декларації України та КНР про дружбу і всебічне співробітництво в 21-му столітті».

У вересні 2010 р. була оприлюднена «Спільна заява України та КНР стосовно всебічного підвищення українсько-китайських відносин дружби та співробітництва» та погоджено «Основні напрями розвитку відносин між Україною та КНР на 2010-2012 рр.»

Між Україною та КНР декларуються відносини стратегічного партнерства, які закріплені у Спільній декларації, укладеній 20 червня 2011 р. за підсумками державного візиту Голови КНР Ху Цзіньтао в Україну.

У грудні 2013 р. укладено базовий Договір про дружбу і співробітництво між Україною та КНР, у якому закріплені ключові принципи й досягнення двосторонніх відносин, прагнення до активної розбудови взаємовигідної співпраці в усіх галузях. Ухвалено Програму розвитку відносин стратегічного партнерства на 2014-2018 рр.

На сьогоднішній день між Україною й КНР укладено 300 документів, що є суттєвим чинником, визначаючим українсько-китайське співробітництво, як в економічній, так і політичній сферах.

Фундаментальними підставами для активного поглиблення діалогу є взаємна зацікавленість у розвитку торгово-економічної, наукової, військово-технічної та гуманітарної співпраці, близькість позицій щодо актуальних міжнародних проблем.

Реалізуючи досягнуті домовленості з весни 1992 р. у Києві діє Посольство Китайської Народної Республіки, а в березні 1993 р. у Пекіні розпочала свою діяльність дипломатична місія України в КНР.

За 25 років із часу встановлення дипломатичних відносин двома країнами було докладено чимало зусиль для розбудови повномасштабного співробітництва у найрізноманітніших сферах:

Президент України Л.Д.Кучма і Голова КНР Цзян Цземінь підписують «Спільну (Київську) Декларацію між Україною та КНР» (6 вересня 1994 р., м. Київ)

торговельно-економічній, науково-технічній, культурній, космічній, сільсько-господарській, освітянській тощо.

Пріоритетність китайського напрямку для зовнішньої політики нашої держави визначається передусім:

- значною політичною й економічною вагою Китаю у світі;
- можливістю впливу КНР на події у глобальному та регіональному масштабах;
- перспективністю китайського внутрішнього ринку для широкого спектру товарів вітчизняного виробництва.

Політичний діалог на високому рівні та особисті відносини між лідерами двох країн розглядаються як невід'ємна складова результативної співпраці між країнами та основна складова українсько-китайського стратегічного партнерства.

За останні роки у рамках китайсько-українських відносин стратегічної взаємодії і партнерської співпраці продовжувалась зберігатися тенденція розвитку та пошуку нових можливостей. Інтерес до збільшення рівня двосторонніх відносин існує як в Україні, так і у Китаї. Зокрема, у січні 2015 р. відбулася зустріч Президента України П.О.Порошенка із Прем'єром Державної Ради КНР Лі Кецяном у рамках Всесвітнього економічного форуму у Давосі. 1 квітня 2016 р. під час Вашингтонського саміту з питань ядерної безпеки відбулася коротка зустріч між Президентом України П.О.Порошенком та Головою КНР Сі Цзіньпіном.

Збереження наданої динаміки за результатами попередніх зустрічей Глав держав (2010-2013 рр.) та змін у політичній розстановці, які відбулися як в Україні так і у Китаї в 2012-2014 рр., має сприяти подальшому розвитку двосторонніх відносин.

Дієвою платформою для виведення міждержавних відносин на якісно новий рівень і здійснення масштабної співпраці має стати імплементація Договору про дружбу і співробітництво між Україною і КНР та реалізація Програми розвитку відносин стратегічного партнерства між Україною і КНР на 2014-2018 роки.

Із майже 25-ти річної перспективи можна побачити різні етапи розвитку українсько-китайських відносин. Незалежно від того, наскільки всеосяжно ми визначали наші цілі та чи досягли визначених результатів, Київ і Пекін послідовно розбудовували структури двосторонніх зв'язків, з кожним роком створюючи міцніший фундамент для передбачуваного партнерства. В обох державах змінювалися перші особи країни та глави урядів, але лишився твердий стрижень концепції візії відносин, направлений на зміцнення українсько-китайської взаємодії. Для обох держав важливо, щоб існував поступ у розвитку і було якомога менше періодів змарнованих шансів та нехтувань сприятливими комбінаціями історичних обставин, був зрозумілий і передбачуваний курс корабля.

Безумовно спільним досягненням є також існуючі інститути для діалогу, які працюють на міжвідомчому та міжрегі-

Зустріч Президента України Л.Д.Кучми з Головою КНР Цзян Цземінем (18 листопада 2002 р., м. Пекін)

ональному рівнях та у рамках взаємодії на місцевому і громадському рівнях.

Важливою складовою наших відносин є контакти між законодавчими органами країн, які відбуваються у форматі двосторонніх груп співпраці, зокрема, на рівні депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою.

Проте існуючі діалогові майданчики, на нашу думку, слід розширити, включивши до них такий важливий елемент як активну взаємодію медійних спільнот, експертних кіл, фахівців перспективних та вкрай важливих для української економіки напрямків співпраці.

В цілому у конструктивному дусі розвивається взаємодія з Пекіном із зовнішньополітичних питань. По низці актуальних міжнародних проблем позиції України і Китаю або збігаються, або є близькими. Розвивається українсько-китайське співробітництво в Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних організаціях, взаємодія в рамках багатосторонніх форумів, поглиблення координації з актуальних міжнародних питань.

Упродовж останніх років розширювалося торговельно-економічне співробітництво, ставали більш багатогранними господарські зв'язки, впроваджувалися перспективні напрямки українсько-китайського співробітництва у рамках трансконтинентальної економічної ініціативи Китаю Нового «Шовкового шляху», зміцнювалася науково-технічна співпраця, розширювалася взаємодія у сфері освіти, нових рубежів сягнули гу-

манітарні зв'язки, розширювалися сфери і можливості пізнання один одного.

З моменту виголошення головою КНР ініціативи «Економічного поясу Великого Шовкового шляху» (вересень 2013 р.) та оприлюднення нової стратегії у напрямку Південно-Східної Азії у форматі «Морського Шовкового шляху XXI ст.» (жовтень 2013 р.) пройшло три роки. За цей час дві стратегії трансформувалися в одну, яка отримала назву «Один пояс, один шлях» або Новий «Шовковий шлях». Китайська сторона розглядає її як системний проект. Перевагою ініціативи є потужні економічні можливості КНР і його готовність інвестувати чималі фінансові ресурси в економічні проекти розташованих вздовж «поясу і шляху» країн, які сприятимуть посиленню торговельних зв'язків між Китаєм і країнами континенту та відкриють китайським товарам торговельні шляхи у Південну і Центральну Азію, на Близький Схід і країни Європи.

До сфер економічної активності належить торгівля у рамках проведення експортних операцій, постачання різноманітних товарів вироблених на китайських підприємствах, безпечно постачання стратегічних видів сировини, запозичення нових технологій. Також метою Нового «Шовкового шляху» є усунення бар'єрів на шляху китайських інвестицій шляхом уникнення подвійного оподаткування, розширення сфер і масштабів економічної співпраці у таких сферах як сільське господарство, енергетика, «зелені» технології. Китайська

сторона впевнена, що співпраця між нашими країнами в рамках «поясу і шляху» має широку перспективу.

Варто наголосити, що китайське стратегічне планування передбачає пристосування до умов, які склалися внаслідок агресії РФ проти України, анексії Криму, розгортання масштабної проксі-війни на території Донбасу. При цьому, Китай як новий глобальний гравець зайняв чітку позицію щодо російської агресії проти України підтримавши суверенітет та територіальну цілісність.

Разом з цим, Китай належить до тих країн, які свого часу надали Україні гарантії безпеки, і це було пов'язано з процесом добровільного ядерного роззброєння України. Наша держава отримала чіткі підтвердження цих гарантій з боку КНР (грудень 2013 р.) і інших країн-учасників цих гарантій, окрім РФ.

Одним із перших Китай у середині березня 2014 р. запропонував мирне врегулювання «кримського питання» у форматі міжнародного координаційного механізму, до якого б увійшли всі зацікавлені сторони. На жаль ці заклики і пропозиція Китаю були проігноровані.

Питання стримування російського агресора виходить на перший план і має бути вирішене спільними зусиллями міжнародної спільноти. Слід визнати, що Китай як один із базових елементів безпеки в Європі, може зіграти стабілізуючу роль, збалансувавши інтереси всіх ключових сторін, на території позаблокових пострадянських країн. У цьому контексті, на наш погляд, можна і варто розглядати КНР в якості медіатора в переговорному процесі між РФ і Україною з іншими країнами підписантами і гарантами Будапештського меморандуму.

Стрімкий розвиток Китайської Народної Республіки як нової глобальної потуги поступово перетворюється на один із провідних трендів сучасного розвитку світової економіки. Таким чином, серед зовнішньополітичних пріоритетів України Китай розташовується на особливому місці.

Торговельно-економічні відносини України з КНР звичайно є найважливішою складовою всього комплексу українсько-китайського співробітництва. Україна об'єктивно зацікавлена у розширенні цього співробітництва з КНР, що зумовлено наявністю у Китаї великого ринку збуту продукції господарського комплексу України.

На превеликий жаль, показники товарообігу між Україною та КНР не в усьому відповідають наявним можливостям обох сторін. Цифри прямих китайських інвестицій в Україну виглядають далекими від бажаних, а товарообіг другий рік поспіль падає, незважаючи на те, що український експорт демонструє тенденцію до зростання.

Однак, як показує практика, цей шлях не такий легкий і простий. З огляду на це було створено інституційний механізм – координаційний орган – Міжурядову українсько-китайську Комісію зі співробітництва між Урядом України та Урядом КНР та семи Підкомісій, на який покладено провідну роль у сприянні та поглибленні двосторонніх відносин.

Координації та поглибленню співпраці також сприяють Український дім, відкритий у Пекіні в 2014 р., Ділова рада між ТПП України і Китайським комітетом сприяння міжнародній торгівлі, Асоціація українсько-китайського співробітництва, платформа Silk Link, Китайська торговельна асоціація та низка інших організацій.

Стратегічні наміри щодо розвитку виробничої кооперації та залучення китайських інвестицій перетворює Китай на важливе джерело модернізаційного розвитку України. Створення індустріальних парків, зон технологічного розвитку не лише забезпечить Україну новими робочими місцями, але й сприятиме технічному та технологічному прогресу нашої економіки. При цьому ми цілком свідомі того, що процес модернізації є досить складним та довготривалим, а позитивний результат не гарантується автоматично.

Сьогодні вимальовується тенденція до посилення розвитку співпраці у галузі енергетики та нових джерел енергії. Нового змісту набуває співробітництво між Україною і Китаєм у сфері сільськогосподарства. Такі кроки є критично важливими і необхідними для того щоб ця тенденція стала домінантою у двосторонніх відносинах.

Геополітичні чинники зумовлюють обмежені можливості Китаю щодо вибору партнера для співпраці у таких стратегічних галузях як авіабудування та оборонно-промисловий комплекс (ОПК). Відтак Україна має хороші перспективи для нарощення обсягів співробітництва. Поставки української продукції ОПК на ринок Китаю є одним із чинників збере-

ження позицій України на світових ринках озброєнь, літако-, суднобудування.

За умови проведення цілеспрямованої та системної політики, українсько-китайське співробітництво сприятиме вирішенню Україною завдань з модернізації економіки. Таке партнерство передбачає реалізацію конкретних проєктів, вигідних для обох сторін. До речі, це є економічною політикою КНР протягом останніх десяти років, так звана стратегія win-win (отримання обопільного виграву, 共贏). Співробітництво доцільно сфокусувати на декількох напрямках:

- співробітництво у галузях складного машинобудування (ОПК, авіа- та суднобудування, космічні галузі тощо);

- залучення китайських інвестицій в український АПК (пріоритет для високоефективних та технологічних проєктів), започаткування нових підприємств з виробництва та переробки аграрної продукції, поставки на китайський ринок широкої номенклатури сільськогосподарської та харчової продукції;

- розвиток туризму, надання освітніх послуг;

- розвиток співпраці у сфері транспортних послуг (розширення мережі повітряного сполучення між Києвом та китайськими містами);

- залучення китайських інвестицій до фінансування інфраструктурних проєктів тощо.

Належний розвиток китайського вектору зовнішньої політики дозволить Україні не лише залучити додаткові інвестиції, зберегти та підвищити еконо-

“

**ВАЖЛИВОЮ
СКЛАДОВОЮ НАШИХ
ВІДНОСИН Є КОНТАКТИ
МІЖ ЗАКОНОДАВЧИМИ
ОРГАНАМИ КРАЇН,
ЯКІ ВІДБУВАЮТЬСЯ
У ФОРМАТІ
ДВОСТОРОННІХ ГРУП
СПІВПРАЦІ, ЗОКРЕМА,
НА РІВНІ ДЕПУТАТСЬКОЇ
ГРУПИ ВЕРХОВНОЇ
РАДИ УКРАЇНИ З
МІЖПАРЛАМЕНТСЬКИХ
ЗВ'ЯЗКІВ
З КИТАЙСЬКОЮ
НАРОДНОЮ
РЕСПУБЛІКОЮ.**

Зустріч Голови КНР Ху Цзіньтао з Президентом України Л.Д.Кучмою (3 квітня 2003 р., м. Пекін)

ВЕЛИКІ МОЖЛИВОСТІ ІСНУЮТЬ ТАКОЖ ДЛЯ РОЗШИРЕННЯ ДВОСТОРОННЬОЇ СПІВПРАЦІ У СФЕРАХ КУЛЬТУРИ, ОСВІТИ І ТУРИЗМУ. НА СЬОГОДНІ ЗНАЧНА КІЛЬКІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ І КИТАЙСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ СПІВПРАЦЮЮТЬ, АКТИВІЗУЮТЬ СТУДЕНТСЬКІ ОБМІНИ ТА ОБМІНИ НАУКОВИМИ І ВИКЛАДАЦЬКИМИ ПРАЦІВНИКАМИ.

Зустріч Віце-прем'єра Держради КНР Хуей Лян'юя з Президентом України В. А. Ющенко в Києві (квітень 2007 року)

мічний, оборонний та науково-технічний потенціал, але й скористатися вигодами диверсифікації зовнішньоекономічної співпраці, оскільки саме Китайська Народна Республіка продовжує залишатися одним із «локомотивів» світового економічного розвитку. У цьому контексті доцільним є посилення ефективності дій органів виконавчої влади України щодо розвитку відносин з КНР, що передбачає:

- створення передбачуваних умов для залучення інвестицій з КНР у економіку України через удосконалення законодавства;
- посилення комунікаційної складової у двосторонніх стосунках, поширення інформації про Україну та створення позитивного іміджу України;
- налагодження гуманітарного, культурного, наукового та експертного співробітництва між громадськістю, професійними та діловими колами двох країн.

Реалізація досягнутих на найвищому рівні українсько-китайських домовленостей, наповнення відносин стратегічного партнерства між обома країнами практичним економічним змістом, вимагають від України реалізації комплексної і послідовної політики, яка б враховувала політичну, економічну й фінансову вагу Китаю у сучасному світі.

Великі можливості існують також для розширення двосторонньої співпраці

у сферах культури, освіти і туризму. На сьогодні значна кількість українських і китайських вищих навчальних закладів співпрацюють, активізують студентські обміни та обміни науковими і викладацькими працівниками. Відповідно до положень міжвідомчої Угоди про співробітництво в галузі освіти (березень 2012 р.) кількість державних стипендій, що надає одна сторона студентам іншої сторони, була збільшена у чотири рази: з 25 до 100, починаючи з 2013 року.

Серед дослідницьких установ, які були створені в КНР на базі місцевих університетів за останній час і працюють на українському напрямку, найперспективнішими є Дослідницький центр України при Чжецзянському педагогічному університеті (浙江师范大学乌克兰研究中心), Шевченківський центр українсько-китайських культурних зв'язків Тяньцзінського університету іноземних мов (天津外国语大学塔拉斯·舍甫琴科中乌文化交流中心), Дослідницький центр України при Уханьському університеті іноземних мов (武汉大学外国语言文学学院, 乌克兰(问题)研究中心), Дослідницький центр України при Далянському університеті іноземних мов (大连外国语大学乌克兰研究中心), Дослідницький центр України при Шанхайському університеті іноземних мов (上海外国语大学乌克兰研究中心), які фінансуються за рахунок державного бюджету КНР. На превеликий жаль на

Початок державного візиту в Україну Голови КНР Ху Цзінтао (18 червня 2011 р., м.Сімферополь)

Віце-прем'єр Держради КНР Чжан Децян в Києві провів переговори з Прем'єр-міністром України Ю. В. Тимошенко (квітень 2007 року)

сьогодні не існує тісної взаємодії зазначених китайських установ із українськими партнерами, а робляться лише перші кроки на шляху системної взаємодії сторін.

Важливим кроком у цьому контексті варто згадати про участь низки представників провідних українських університетів у Першому міжнародному освітньому форумі з інноваційного розвитку (травень 2016 р.), у рамках якого було створено Міжнародний освітній альянс із інновацій та розвитку – об'єднана платформа для 66 ВНЗ та 40 компаній з України, Китаю, Польщі, Франції, Італії, Республіка Корея та інших країн.

Зупинимось ще на одній складовій двосторонньої взаємодії. Упродовж останніх років спостерігається активізація участі представників України у культурних і мистецьких заходах, що проходять у Китаї, в тому числі за сприяння Посольства України в КНР. Зокрема, це і персональна виставка графічних робіт української художниці А. Оласюк, творча зустріч із відомим тенором України, народним артистом України, лауреатом Національної премії ім. Т.Шевченка В. Гришком, лекції українського дизайнера А. Лисиці, представлення культурної спадщини України на 10-й Міжнародній виставці культурної та креативної індустрії, презентації українських колективів класичної та популярної музики,

культурно-мистецькі виставки, кінопокази та інші заходи спрямовані на поглиблення українсько-китайської культурно-гуманітарної співпраці.

Слід зазначити і про виставку документальної фотографії «Китайське фольклорне автентичне фото – Барвисте Гуйчжоу», яке не обійшло увагою численних українських відвідувачів, «Днів культури Нанкіна в Україні», фестивалю китайського мистецтва на сценах Києва та Львова, який продемонстрували артисти Чженчжоуської опери та представники Шаолінської школи бойових мистецтв «Тагоу» з міста Денфен. Експозицію під назвою «Безкрайні гори і ріки» одного з найвідоміших сучасних митців Китаю Лі Гена мали нагоду побачити численні відвідувачі Національного музею Тараса Шевченка у Києві.

Окремо варто зауважити, що 23 вересня 2016 р. у Пекіні було відкрито художній музей Тараса Шевченка (塔拉斯·舍甫琴科北京美术馆). Це перший музей у світі присвячений творчості генія і пророка українського народу, зроблений силами не української діаспори, а силами китайського народу.

Таким чином, триває активний обмін творчими і мистецькими колективами. Особливе значення таких проектів це те, що вони є важливою складовою програми розвитку культурної співпраці між нашими країнами, зокрема у рам-

ках ініціативи «Один пояс, один шлях». Вочевидь знаковою подією стануть «Дні культури України», які заплановані на 2017 рік у контексті відзначення 25-ї річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною і Китаєм.

Врешті решт кінцева мета цих заходів – зміцнення культурних зв'язків задля поглиблення взаєморозуміння між країнами.

Незважаючи на зазначені приклади співпраці між Україною і Китайською Народною Республікою, потенціал двосторонніх відносин не є повністю розкритим.

Створення взаємно пов'язаної структури стратегічного партнерства було можливе лише завдяки розвинутим взаєминам між нашими суспільствами. Варто наголосити, що українсько-китайський суспільний діалог також проявляється в атмосфері зустрічей між представниками політичних кіл.

Також важливу роль у цьому діалозі відіграють органи місцевого самоврядування, які за двадцять п'ять років започаткували і розвинули широку мережу двосторонніх контактів і зв'язків на рівні провінцій і областей, міст і містечок, але вони ще очікують наповнення конкретними результатами. На цей момент договірно-правова база українсько-китайської міжрегіональної співпраці нараховує 91 документ (двосторонні угоди, меморандуми та протоколи про співробітництво), які регламентують встановлення побратимських зв'язків між різними суб'єктами України та Китаю. Проте вже зараз є очевидно, що доцільно змінити підхід до міжрегіонального співробітництва, провести аудит цієї політики. В основу такої співпраці має бути закладений двосторонній прагматичний пошук реальних точок зростання торговельного та інвестиційного співробітництва з опорою на реалізацію спільних взаємовигідних проектів, постійного діалогу з бізнес-колами обох сторін. І добре, що такі ініціативи вже потроху з'являються як в Китаї, так і в Україні.

Свій внесок у розвиток двосторонніх відносин намагаються зробити і неурядові організації, представники наукових, експертних і культурних спільнот. Завдяки цьому українці й китайці не тільки позитивно сприймають один одного, а й є далеко не байдужими спостерігачами за тим, що відбувається у наших краї-

Зустріч Президента України П.О.Порошенка та Голови КНР Сі Цзіньпіна під час Вашингтонського саміту з питань ядерної безпеки (1 квітня 2016 р.)

нах. У цьому зв'язку, варто згадати про візит у Китай у квітні 2011 р. делегації Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України на чолі з Ю.М. Пахомовим. Українські експерти взяли участь у Першому діалозі «мозкових центрів» України і Китаю, організованому Інститутом Росії, Східної Європи і Центральної Азії Китайської академії суспільних наук (КАСН). У травні того ж року у Пекіні і Шанхаї перебувала делегація українських політологів на чолі з радником Президента України А.О. Фіалком. У рамках зазначеного візиту відбувся українсько-китайський науковий «круглий стіл» з питань стратегічної взаємодії між Україною і Китаєм за участю провідних експертів Центру досліджень розвитку при Державній Раді Китаю. Були обговорені актуальні питання двосторонньої взаємодії, світової політики, основні тенденції її розвитку, нові реалії глобалізованого світу.

На думку професора Цзі Чжиє, офіційною позицією КНР є визнання України – «важливою державою у Європі», яка має розвинуту технологічну базу та стратегічний аграрний потенціал, значення якого постійно зростатиме у 21-му столітті.

Тривають контакти між провідними аналітичними центрами, науковими установами наших країн, свідченням чого стало проведення «круглого столу» на тему «Стан і перспективи розбудови українсько-китайського стратегічного співробітництва» (листопад 2015 р.) за участю представників Національного інституту стратегічних досліджень, Інституту сходознавства

ім. А.Ю. Кримського НАН України, Центру сучасного Китаю «Тянься лінк» та керівників і співробітників численних китайських «мозкових центрів» при сприянні української амбасаді в Пекіні. Відбувся масштабний та ґрунтовний обмін думками щодо стану та перспектив подальшого розвитку українсько-китайських відносин, нагальних завдань, що впливають із нового рівня міждержавної взаємодії між Україною та Китаєм, закріпленого у Спільній декларації про встановлення відносин стратегічного партнерства. Вочевидь різноманітні механізми координації планування знову можна було б перевірити у

Зустріч Президента України П.О.Порошенка з Прем'єром державної ради КНР Лі Кецяном у рамках Всесвітнього економічного форуму у Давосі (січень 2015 р.)

ході експертного діалогу із залученням до обговорення широкого кола представників політичних і громадських кіл, ЗМІ, наукової та експертної спільноти двох країн, особливо в рамках реалізації концепції «Один пояс, один шлях».

Таким чином, тільки від українців і китайців буде залежати, наскільки ефективно ми використаємо доробок двадцяти п'яти років наших взаємин і чого ми досягнемо до того часу, коли спільно відзначатимемо чергові важливі і знакові для нас річниці, події і етапи.

КНР є одним із загально визнаних світових потуг, політичним та економічним лідером, можливості якого виходять далеко за його кордони, роль і значення якого й надалі невинно зростатиме в усіх сферах міжнародного життя.

У наших стосунках було багато подій, які в обох наших народах пробуджують гордість і захоплення. Разом ми можемо ще більше зробити для наших держав і світу.

Сьогодні є об'єктивний і реальний шанс використати можливості для якісного покращення взаємовигідного співробітництва із Китаєм, яке базуватиметься на взаємному доповненні економічних систем, врахуванні національних інтересів обох країн.

Для з'ясування умов прориву на шляху нової якості та нового рівня

двосторонніх відносин очевидно й настійливо постає лінія аргументації. Створення Нового «Шовкового шляху» вкрай важливий і взаємовигідний проєкт для нас і наших китайських партнерів. І це не лише з огляду на те, що стратегій, схожих за масштабом із ініціативою китайського керівництва до нині у світі не було. І навіть на те, що дана ініціатива – це не лише можливість покращити транспортну і логістичну складову. Мова йде про набагато більше – про реіндустріалізацію нашої економіки при активному сприянні китайської сторони. Саме це має стати головною темою української частини програми Нового «Шовкового шляху».

Попри проблеми і існуючі виклики, від яких нині потерпає наша країна, український економічний, людський та інтелектуальний потенціал залишається значним та затребуваним. У цьому контексті спільне завдання державних структур, місцевих органів влади та ділових кіл нашої країни – створення привабливих умов та зручної інфраструктури для іноземних, у тому числі для китайських інвесторів.

Врешті-решт, ключовими факторами у цьому є професійний підхід до формування інвестиційних пропозицій та програм, безумовне дотримання законодавства та прийнятних зобов'язань, створення відповідних інституціональних, фінансових та кадрових умов для підтримки та функціонування системи приваблення та обслуговування інвесторів.

Отже, наші країни намітили детальний план дій на найближчу перспективу, шлях у вигляді Програми розвитку відносин стратегічного партнерства між Україною і КНР на 2014–2018 роки, який треба сторонам пройти для виконання поставлених завдань та досягнення означених цілей.

У цьому нарисі ми намагалися притримуватися історичної позиції, стверджуючи, що двосторонні відносини пройшли через один рівень, двадцятирічний цикл з тим, щоб мати можливість увійти до нового, більш змістовного і передбачуваного. Зрештою якщо підвалини співпраці залишаються міцними й стійкими, майбутнє дасть нам змогу перевірити їхню плідність і розмаїття, постійно наповнюючи новим змістом стратегічні відносини між країнами.

26 квітня 2002 р. у пекінському театрі «Тяньцао» відбулась церемонія відкриття «Днів культури України у Китаї» і музичний концерт українських майстрів мистецтв.

Шахматна партія між українцем В.Іванчуком і китайцем Бу Сянчжи в рамках Нанкінського міжнародного гросмейстерського шахматного турніру (21 грудня 2008 р.,)

Матч за звання чемпіонки світу з шахів серед жінок між українкою Марією Музичук і китайкою Хоу Іфань (1-18 березня 2016 р., м.Львів)

УКРАЇНА ТА КИТАЙ У ХХІ СТОРІЧЧІ (СПРОБА ФУТУРОЛОГІЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ)

А. З. Гончарук
старший науковий
співробітник Національного
інституту стратегічних
досліджень при Президентові
України, член правління
Української асоціації китаєзнавців

Підвалини українсько-китайського стратегічного партнерства було закладено під час державного візиту другого президента України Леоніда Кучми до КНР у грудні 1995 р. Тоді на одній із прес-конференцій тодішній голова КНР Цзян Цземінь сказав історичну фразу: «Ми з президентом Кучмою як два ракетника завжди порозуміємося». Двадцять років потому маємо констатувати, що усі злети та досягнення в українсько-китайських взаєминах були побудовані саме на порозумінні перших осіб наших країн. Пам'ятаю, як уважно слухав Цзян Цземінь розповідь Євгена Патона про Інститут електрозварювання під час свого візиту в Україну у вересні 1994 р. Чи не тому сьогодні одним з небагатьох прикладів успішного науково-технічного співробітництва між Україною та Китаєм є співпраця в галузі електрозварювання?

Коли наприкінці грудня 1995 р. мені пощастило у складі представників пекінського дипкорпусу відвідати космодром Січан в провінції Сичуань, під час спілкування з західними дипломатами ми обговорювали успішний розвиток китайської космічної галузі. Адже ми були запрошені на запуск американського комерційного супутника китайським ракетоносієм. Втім, жоден з нас не міг тоді уявити, що через двадцять років Китай буде визнаною в світі космічною державою з усім комплексом пілотованих польотів.

Протягом 1996-1997 рр. на моїх очах Пекін із міста, де єдиним телефоном на квартал був звичайний апарат з довгим дротом, який виносили на вулицю із крамнички на розі, перетворився на місто, в якому у кожного таксиста був мобільний телефон. Тоді це була американська Motorola, а Китай розглядався як величезний ринок для мобільного зв'язку. На той час американські товаровиробники і гадки не мали, що через два десятиліття матимуть справу з потужним конкурентом в особі Піднебесної.

Остання згадка про минуле. У 1980-1990-х роках загальним місцем усіх міжнародних досліджень було твердження про те, що ХХІ століття буде століттям Азіатсько-Тихоокеанського регіону. Це було прогнозоване зміщення міжнародної активності у регіон, що зосереджував дедалі більшу частку світової економіки та людських й природних ресурсів. Наразі ніхто з дослідників не передбачав настільки стрімкого піднесення Китаю, а тим більше такого посилення ваги КНР на світовій арені.

І от минає друге десятиліття ХХІ сторіччя. Україна, наче зачарована, застигла серед кривих дзеркал минулого. Китай впевнено хоча, звичайно, не безхмарно рухається вперед. Чи вдасться нам вирватися із замкнутого кола минулого та приєднатися до головних процесів світового розвитку? Значною мірою це залежатиме від того, як Україна скористається можливостями, які надають нам досягнутий в минулому високий рівень політичних взаємин з Китаєм та економічна взаємодоповнюваність наших держав.

Внаслідок Революції гідності народ України остаточно зробив свій геополітичний вибір на користь євроінтеграції. Ми бачимо своє майбутнє тільки в Європі і це не тимчасовий політичний тренд, а результат кількох десятилітньої боротьби за самовизначення української нації та незалежність Української держави. Шлях України до Європи не буде легким. Ще не подолані численні об'єктивні перешкоди та штучні завади, що їх настирливо створює Росія, яка ніяк не позбудеться імперського мислення. Але своїм серцем Україна вже в Європі і сьогодні українці можуть з повним правом нагадати усьому світу, що географічний центр Європи знаходиться в українських Карпатах.

Для Китаю ми – перша європейська країна на Новому Шовковому шляху. Протягом 25 років українсько-китайських дипломатичних відносин китайська

Радник Посольства України в КНР О. М. Купрін та перший секретар Посольства України в КНР А. З. Гончарук на стартовому майданчику космодрому Січан (28 грудня 1995 року)

сторона наголошувала, що розглядає Україну як «важливу країну в Європі». Для нас це принципово важлива оцінка, оскільки вона відповідає національним інтересам українців. Наразі російська агресія проти України, анексія Росією українського Криму та широкомасштабна інформаційна війна РФ проти України висвітлили той факт, що частина китайського суспільства й навіть експертного середовища все ще вважає Україну «пострадянським простором», на якому у Росії є право на «власні інтереси».

Думаю, на найближчу перспективу головним завданням української дипломатії на китайському напрямі буде звільнення наших двосторонніх взаємин від негативного впливу спільного сусіда – РФ. З іншого боку, необхідно визнати, що в сучасному українському політичному середовищі є достатньо сил, які внаслідок власної необізнаності упереджено ставляться до «комуністичного Китаю». Отже, «домашнім завданням» для української еліти є подолання своїх застарілих уявлень про Піднебесну, що залишилися з часів «культурної революції» в Китаї.

Саме адекватне сприйняття одне одного є надійним підмурком взаємної

довіри та взаємної поваги, які багато років існують між нашими народами. Почути, зрозуміти, відкликнутися – ось шлях до того майбутнього, якого прагнуть і українці, і китайці.

На мій погляд, сьогодні найпершим завданням для України є відновлення активного українсько-китайського діалогу на найвищому рівні. І ініціативу має проявити українська сторона. Якщо поглянути на суху статистику, доля України у зовнішній торгівлі КНР становить 0.18 % (2015 р.). Ми далеко не є пріоритетною країною для Китаю. Проте, китайська сторона послідовно посиляє Україні сигнали щодо своєї зацікавленості у подальшому розвитку двосторонніх взаємин. Привітання Голови КНР Сі Цзіньпіна з приводу 25 річниці Незалежності України у серпні 2016 р. було саме таким сигналом, і нагодою треба скористатися. В сучасних геополітичних умовах Україна потребує підтримки з боку такого економічного велетня, як Китай. А для підтримки необхідні взаємна довіра та розуміння позицій сторін. Отже альтернативи політичному діалогу просто немає.

Не маю жодного сумніву стосовно подальшого сталого поступу Китаю. Так,

ПРОТЯГОМ 1996-1997 РР. НА МОЇХ ОЧАХ ПЕКІН ІЗ МІСТА, ДЕ ЄДИНИМ ТЕЛЕФОНОМ НА КВАРТАЛ БУВ ЗВИЧАЙНИЙ АПАРАТ З ДОВГИМ ДРОТОМ, ЯКИЙ ВІНОСИЛИ НА ВУЛИЦЮ ІЗ КРАМНИЧКИ НА РОЗИ, ПЕРЕТВОРИВСЯ НА МІСТО, В ЯКОМУ У КОЖНОГО ТАКСИСТА БУВ МОБІЛЬНИЙ ТЕЛЕФОН

**НОВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ,
ПЕРЕДОВІ
ДОСЯГНЕННЯ
НАУКИ, СУЧАСНИЙ
ФІНАНСОВИЙ ТА
ВИРОБНИЧИЙ
МЕНЕДЖМЕНТ ЯК
РЕЗУЛЬТАТ СПІЛЬНИХ
ЗУСИЛЬ УКРАЇНИ ТА
КИТАЮ – ОСЬ ШЛЯХ
У МАЙБУТНЄ, ЯКОГО
ПРАГНУТЬ НАРОДИ
НАШИХ КРАЇН**

можливі певні проблеми економічного, соціального, екологічного характеру. Але досвід останніх тридцяти років переконливо свідчить, що керівництво КНР тримає руку на пульсі країни, бачить проблеми, що виникають, та своєчасно на них реагує.

Певні застереження викликає ставлення новообраного президента США Д.Трампа щодо шляхів подальшого розвитку американської економіки, зокрема його декларації про необхідність протекціоністського підходу до зовнішньої торгівлі, що напряму направлено проти КНР. Не можу назвати конструктивною позицію чиновників ЄС та депутатів європарламенту щодо надання китайській економіці статусу ринкової. Втім, думаю, що через 10-15 років мало хто згадає про ці проблеми, як сьогодні мало хто пам'ятає про американську війну проти китайського текстилю у 2005 році.

Найбільші економіки світу – США, Європейський Союз та Китай так чи інак-

ше порозуміються та знайдуть взаємно прийнятний спосіб взаємодії. При адміністрації Д. Трампа чи при наступній остаточно сформується G-2 («велика двійка») – не так важливо. Важливо те, що позиція G-2 значною мірою визначатиме подальші шляхи розвитку світової економіки та торгівлі.

Якщо ж ми спробуємо подивитися у більш віддалене майбутнє, наприклад у 2050 рік, ми побачимо, що перед людством постали зовсім інші виклики та загрози. Звісно, залишиться питання міжнародної безпеки. Проте, мало кого турбуватимуть ціни на нафту або газ, на той час людство опанує інші енергоносії. А головним попитом користуватимуться питна вода та ресурси для виробництва продуктів харчування. Це буде «зоряний час» українських чорноземів, які можуть стати годувальниками значної частини людства, в тому числі й Піднебесної.

Дехто побачить у такому підході «перетворення України на сировинний придаток Китаю». Це так, якщо мислити

Діти українських дипломатів на святкуванні 45-ої річниці створення КНР у парку Сунь Ятсена (Пекін, 1 жовтня 1994 року)

категоріями минулого. Звісно, з такою перспективою сучасний стан агропромислового співробітництва України та Китаю не має нічого спільного. Ми повинні вибудувати принципово новий механізм взаємодії, що поєднає можливості й інтереси, забезпечить природне відновлення родючості сільськогосподарських земель, натомість підвищить врожайність до сучасних можливостей агровиробництва. Новітні технології, передові досягнення науки, сучасний фінансовий та виробничий менеджмент як результат спільних зусиль України та Китаю – ось шлях у майбутнє, якого прагнуть народи наших країн.

До того ж, ніщо не заважає продовжувати співробітництво у інших галузях економіки: від аерокосмічної до транспортно-логістичної. Всі переваги, які надає Україні її географічне розташування, історично високий рівень науки та освіти і таке інше – все має працювати на подальший розвиток українсько-китайської взаємодії.

Повертаючись до найболючішого нині для України питання забезпечення національної безпеки, суверенітету та територіальної цілісності Української держави, слід зазначити, що агресивні

Перший склад Посольства України в КНР (квітень 1994 року)

дії Росії повністю зламали систему міжнародної безпеки та призвели до руйнації засадничих принципів, на яких був побудований світ після Другої світової війни. Рада безпеки ООН, як і ООН загалом виявилися безпорадними у ситу-

ації, коли агресором є постійний член РБ ООН.

Нині міжнародна спільнота почала усвідомлювати масштаб та наслідки цієї кризи, необхідність створення нової системи колективної безпеки. Вирішення такого важливого для світу завдання неможливе без участі КНР. Китай як глобальний світовий гравець дедалі більше буде залучатися до міжнародного життя. Не за своїм бажанням Україна опинилася у епіцентрі кризи міжнародної безпеки. Втім, нині без України неможливе розв'язання складних безпекових завдань та вирішення назрілих проблем.

Таким чином, сама логіка світових процесів вимагатиме від України та Китаю активної взаємодії на світовій арені задля зміцнення міжнародної довіри, створення нових сучасних механізмів забезпечення безпеки, підвищення ефективності існуючих міжнародних організацій, зокрема ООН, в тому числі через їхнє реформування.

Маємо констатувати: Україні та Китаю доведеться багато спільно працювати у XXI столітті. Наші країни розділяють тисячі кілометрів, проте об'єднують мільйони сердець. Народи наших країн пам'ятають уроки історії, вірять у майбутнє та готові до плідної співпраці. Це і є запорукою спільного успіху.

Тимчасовий повірений у справах України в КНР О. М. Купрін вітає пана Цзян Цземіня з обранням на посаду Голови КНР

«КИТАЙ ТА УКРАЇНА СТВОРЕНІ ДЛЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА», – ПЕРШИЙ ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ ПРОМИСЛОВЦІВ ТА ПІДПРИЄМЦІВ ВАСИЛЬ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Китай із ліги регіональних лідерів перейшов у категорію глобальних гравців. Партнерство з такою державою для України – досвід не тільки повчальний і пізнавальний, але й економічно вигідний, – переконаний перший віце-президент Українського союзу промисловців та підприємців Василь Хмельницький. Один з провідних українських бізнесменів і один із керівників найбільшої в Україні бізнес-асоціації – він особисто докладє зусиль до розвитку ділових відносин з КНР. Ми поспілкувалися з паном Хмельницьким про нинішній стан бізнес-зв'язків між Україною та Китаєм та про те, як він бачить перспективи їхнього розвитку.

Пане Хмельницький, що Ви могли б сказати про нинішній стан українсько-китайських економічних відносин? Як би Ви їх охарактеризували?

Відносини між Україною та Китаєм недостатньо розвинені й дуже мало відповідають тому потенціалу, який в них закладений – на превеликий жаль. Навіть при тому, що Китай є п'ятим за значенням економічним партнером України, статистика виглядає невтішно. До того ж є чітка тенденція до зниження інвестиційної активності. Схожа картина практично за усіма статтями китайсько-українських економічних відносин. Тобто, динаміка навіть не нульова, вона негативна. Це об'єктивна реальність і було б неправильним заплющувати на це очі. Якщо ми хочемо виправити ситуацію, то, насамперед, треба чесно визнати, що вона далека від задовільної. Український бізнес чудово розуміє, що це більшою мірою проблема України, ніж Китаю. І ту частину проблеми, яка у компетенції ділових кіл України, ми вирішуємо. Це відбувається не так швидко, як хотілося б, але ми рухаємося у вірному напрямку. Рано чи пізно зусилля наші та китайської сторони дадуть нову якість китайсько-української економічної співпраці. Я в цьому переконаний.

Наскільки цікаво українському бізнесові партнерство з китайськими бізнесменами? Та наскільки таке партнерство, на Вашу думку, цікаве китайській стороні?

Український бізнес за те, щоб прибрати усе, що заважає нормальному розвитку ділових зв'язків з китайськими бізнесменами – масштаб можливостей такої співпраці такий величезний, що його важко

переоцінити. Китай та Україна створені для стратегічного партнерства – це об'єктивно так. Китай – це величезний ринок, країна з потужною економікою. Зі свого боку, Україна готова запропонувати значний виробничий потенціал – це й сировинні ресурси, й недорога робоча сила високої кваліфікації, серйозна науково-технічна база. Плюс вигідне географічне розташування. Підписання угоди про зону вільної торгівлі з ЄС створює для китайських інвесторів дуже зручні умови для розміщення своїх виробництв на території України. Тут можна успішно реалізовувати будь-які проекти – від виробництва сільгосппродукції та одягу до будівництва літаків і кораблів. Зі свого досвіду спілкування з китайськими бізнесменами можу стверджувати, що і вони бачать ці можливості дуже добре й, звичайно, зацікавлені у співпраці. Тобто, на рівні бізнесменів взаєморозуміння є, ми, по суті, говоримо з китайськими бізнесменами однією мовою. Але об'єктивна реальність у тому, що українсько-китайські економічні відносини – це не тільки бізнес-партнерство. Дуже багато залежить і від того, як складаються відносини між урядами й державами. Мене, як бізнесмена та людину, в якій багато друзів у Китаї, хотілося б, щоб і на найвищому рівні наші відносини розвивалися динамічно і позитивно.

Статистика ділової активності між Україною та Китаєм виглядає дуже неприємно, як Ви вже сказали. На Вашу думку, чому це так?

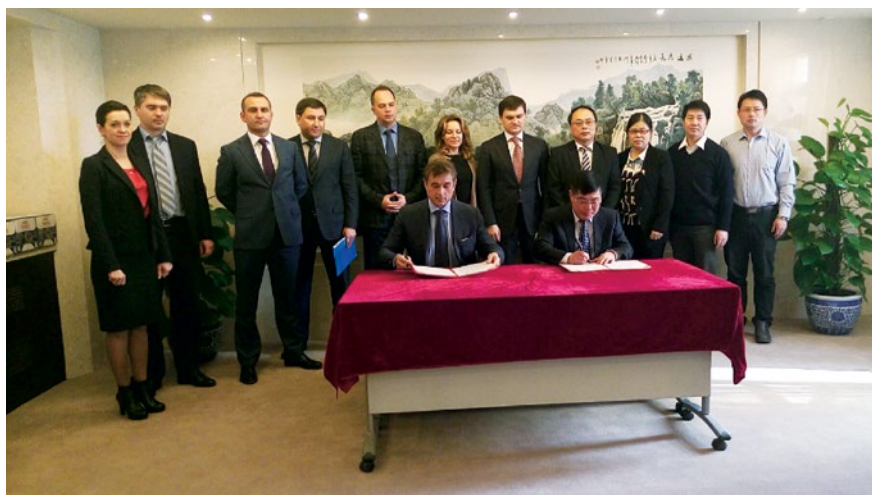
Просто й коротко тут не відповісиш. Чимало факторів і економічних, і політичних. Те, що інвестиційний клімат в Україні, м'яко кажучи, залишає бажати кращого – ні

для кого не секрет. Я, як бізнесмен, добре бачу, що саме у цьому плані бентежить інвесторів. З іншого боку, є й позитивні зрушення. Вони, можливо, й не вражають, але головне, що вже є тенденція і до лібералізації умов ведення бізнесу, і до реальної боротьби з корупцією. Що я маю на увазі? Суттєве скорочення обсягів дозвільної документації на ведення підприємницької діяльності та спрощення процедур оформлення власного бізнесу. Повернення ПДВ експортерам – це 3 роки тому неможливо було собі уявити, що ці гроші бізнесмен зможе повернути не скориставшись корупційними схемами. Сьогодні корупційну складову з цієї частини відносин між бізнесом та державою вдалося майже повністю викоринити. Ухвалений у першому читанні закон про пільги для резидентів індустріальних парків. І це тільки початок. Україна обов'язково створить такі умови, які будуть привабливими для іноземного інвестора – економічна реальність примусить. Може не через півроку або рік, а через п'ять, але ситуація відчутно виправиться. Та в ділових зв'язках з Китаєм роль відіграють не тільки економіка, і я це добре розумію. От зараз я зустрічаюся з китайськими бізнесменами, веду переговори без жодної підтримки з боку держави про будівництво заводів. Можу вам так сказати: у нас сьогодні для успішного ведення бізнесу усього вистачає. Питання тільки – прибрати ризики й дати доступні фінансові ресурси, а це вже переважно питання економічної політики держави. Я з розумінням ставлюся до побоювань китайських підприємців. На жаль, для них є підстави, є негативний досвід у недалекому минулому.

“

УКРАЇНСЬКИЙ СОЮЗ
ПІДПРИЄМЦІВ
І ПРОМИСЛОВЦІВ ГОТОВИЙ
ДОКЛАСТИ УСІХ ЗУСИЛЬ ДЛЯ
СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВОГО
І КОМФОРТНОГО
ІНВЕСТИЦІЙНОГО РЕЖИМУ
ДЛЯ КИТАЙСЬКИХ
ІНВЕТОРІВ.

Але можна розпочати з невеликих інвестицій – українському і китайському бізнесу достатньо було б реалізувати 2-3 успішних інвестиційних проекти, і це вже був би позитивний досвід, новий ресурс довіри, який привів би до реалізації проектів значно більших масштабів.

Тож що треба змінити?

Як я вже сказав, змін потребує, насамперед, бізнес-клімат. Україна має стати привабливою для інвесторів. Це ілюзія – думати, що в Україну інвестори підуть тільки заради її природного потенціалу, географічного розташування. За інвестиційні ресурси у світі точиться жорстка конкурентна боротьба, і перемагають ті країни, які пропонують інвестору кращі умови для роботи. Україні у цьому плані не обов'язково робити, наприклад, податки нижчими, ніж у Турції або Польщі – нехай буде хоча б так само, як і в них. І, якщо у Польщі 50% прибутку йде на повернення інвестицій, то і в нас так має бути. Але поки Україні важко конкурувати у цих питаннях зі своїми сусідами. І справа не тільки у податках і винятково економіці. Хоча я знаю, що китайські компанії, які працюють в Україні, вважають українську податкову систему однією з головних складнощів. Але також, ситуація має бути прозорою і передбачуваною в плані правового захисту інвестицій – без позитивної відповіді на це питання ризики для будь-якого інвестора зростають у тисячі разів і позбавляють сенсу і перспектив будь-який проект. Звичайно, мені, як бізнесмену, простіше подивитися на ситуацію в Україні очима інвестора й бачити, що треба зробити. Та головні рішення, які необхідні для покращення бізнес-клімату в країні – у компетенції влади. Сподіваюся, що судова реформа, яка зараз у процесі реалізації, позитивно вплине і на інвестиційний клімат – в усякому разі зацікавленість

у такому результаті в Україні висловлюють і представники бізнесу, і представники влади.

Які напрямки, на Вашу думку, найбільш перспективні в економічних відносинах між Україною та Китаєм?

Наші економіки багато у чому взаємно доповнювані – і це дуже добра основа для розвитку співпраці у найрізноманітніших напрямках. Я особисто бачу перспективи, насамперед, у аграрному секторі, у переробці сільгосппродуктів, виробництві продуктів харчування. Я знаю, що власних ресурсів Китаю недостатньо, щоб забезпечити внутрішній попит на продовольство. А це саме те, що Україна може запропонувати у великих обсягах. Тут треба вкладати гроші у переробку сільгоспсировини та виробництво готової до споживання продукції – у тому числі й до масового споживання. Приємно, що Китай дедалі більше купує українську соняшникову олію. Але тут з української пшениці також можна виробляти борошно, цукор, глютен, з української кукурудзи – не тільки продукти харчування, але й органічний пластик. І це ще далеко не все. Переробка сільгоспсировини на території України істотно скоротила б собівартість виробництва кінцевого продукту. А, враховуючи близькість України до європейського ринку, багато коштів можна зекономити на транспортуванні товарів до споживача. Але поки що Китай воліє імпортувати пшеничне борошно, вироблене з української пшениці у Туреччині. Це можна змінити. Другий перспективний напрямок співпраці з Китаєм – це машинобудування. Аграрна країна – отже потрібно багато сільгосптехніки. Будь ласка: інвестор може відкрити тут підприємства, збирати техніку, виробляти запасні частини до неї, продавати її або обмінювати на сільгосппродукцію, заробляти – ринок великий. І третім на-

прямком з широкими можливостями взаємовигідної співпраці я вважаю галузь високих технологій. Україна зберегла високого рівня школу підготовки кваліфікованих кадрів для цієї галузі. А українські програмісти давно і справедливо мають репутацію одних із найкращих у світі. Поєднавши це з китайським технологічним та фінансовим потенціалом, ми разом могли б виробляти конкурентноздатний продукт. Ми можемо співпрацювати у будь-яких галузях – від сільського господарства до космосу. Треба шукати можливості, вони в нас є у достатній кількості.

Яку роль відіграє УСПП у розвитку українсько-китайських ділових зв'язків? У яких спільних з Китаєм проектах бере участь?

Український союз промисловців і підприємців – це громадська організація, яка об'єднала підприємства різних форм власності та галузей економіки. Призначення УСПП, природно, насамперед – відстоювати інтереси підприємців як у стосунках із державними органами, так і у стосунках одне з одним. Ми дотримуємося принципів чесної конкуренції, поваги до приватної власності, взаємовигідної співпраці і заохочуємо приватну ініціативу. Разом із тим ми будемо конструктивні стосунки з урядом, розуміючи, що і держава і підприємці залежать одне від одного і, об'єктивно, потрібні одне одному. Півроку тому я був з делегацією УСПП у Китаї, там ми налагодили партнерські стосунки з аналогічною організацією, Китайською асоціацією промисловців, підписали угоду про створення Торговельно-промислового Альянсу «Один пояс – один шлях». Я переконаний, що в цієї ініціативи величезний потенціал та видатні перспективи. В її основі – налагодження зв'язків між підприємцями країн, що розташовані уздовж стародавнього Шовкового шляху з Китаю до Європи. Це ті самі стосунки бізнес-бізнес, які завжди більш гнучкі і мобільні, ніж, наприклад, міжурядові зв'язки. Мені дуже імпонує така модель міжнародної співпраці. Звичайно, хотілося б якнайшвидше наповнити її конкретним змістом. Тому я щиро вітаю недавню пропозицію посла КНР в Україні пана Ду Вея про створення китайсько-української зони вільної торгівлі. УСПП також докладає зусиль до налагодження стосунків з представниками китайської влади на рівні міст та провінцій. Як я вже казав, наша організація – за конструктивну співпрацю з державними структурами, і це стосується так само й українсько-китайських ділових зв'язків.

Чим досвід економічного розвитку Китаю може стати в нагоді Україні? Чи можна якісь конкретні економічні моделі, яким скористався Китай, так само успішно застосувати в Україні?

В КНР 30% економіки – це індустріальні парки. До того ж зараз у Китаї будують не тільки індустріальні парки, а й цілі індустріальні міста, де люди живуть, навчаються, працюють – це міста з населенням понад мільйон жителів. Під все це існують державні програми, це – раціональна і, як показує час, ефективна економічна політика. Саме ця політика за неповні 40 років вивела Китай у лігу глобального лідерства. Тому українцям не треба винаходити велосипед. Ті ж самі індустріальні парки, звичайно, можна будувати й у нас. Ми маємо подивитися, як облаштувати ці парки таким чином, щоб там було вигідно працювати не тільки українським, а й китайським підприємцям. Також, китайці створили чимало спільних підприємств із західними компаніями для того, щоб доступитися до їхнього досвіду та знань. Це, я вважаю, також дуже ефективна модель. Навіщо з нуля самим придумувати заводи з виробництва та переробки чогось? Треба шукати світового лідера, який має й необхідні технології, й досвід, і – головне, що не варто недооцінювати – управлінську модель. Разом із технологіями приїздять фахівці, які процесами керують. Наш бізнес може вчитися й у подальшому набуті знання застосовувати також і в інших сферах. Ось таке залучення разом із інвестиціями людей професійних, які піднімуть рівень наших кадрів, наших менеджерів – це дуже важливо. Китайська модель економічного відродження успішно працюватиме й в Україні – тобто, нам треба створювати ті самі індустріальні парки з привабливими для інвесторів умовами роботи. А інвестор – це не тільки гроші. Це нові робочі місця, нові знання, нові фахівці, які відповідають вимогам сьогодення. Це, сумарно, нове соціальне середовище – більш комфортне й сприятливе, ніж те, що сформувалося у більшій частині України. Якщо ми хочемо вирішити проблеми соціальні, якщо хочемо перетворення і зростання, то почати мусимо з економіки. Економіка без інвестицій не працює. А досвід Китаю – чудовий приклад для наслідування, як держава та бізнес об'єднавши зусилля у короткий термін здійснюють країну на економічні вершини.

Ви, як бізнесмен із досвідом налагодження партнерських відносин із китайським бізнесом, у чому бачите специфіку

спілкування та побудові стосунків саме з китайськими партнерами?

Звичайно, специфіка! Є культурні відмінності – ми, все ж таки, слов'яни й дуже близькі до європейської цивілізації, а Китай – найдавніша цивілізація Азії. У китайців складніший етикет, інша корпоративна культура. Наприклад, якщо більшість питань з бізнесу з європейцями можна вирішити електронною поштою і досить швидко, то з китайськими партнерами дуже важливо спочатку вибудувати дружні стосунки, і це завжди тривалий процес, зустрічі, переговори – багато переговорів! Спочатку культурні стосунки – потім бізнес. Причому, обов'язково на усіх зустрічах мають бути присутніми одні й ті самі ключові особи – спадкоємність в усьому та особисті стосунки вкрай важливі для китайців, значно більше, ніж це є в українців. До речі, цією особливістю чомусь нехтують українські політики, коли йдеться про розвиток відносин з Китаєм. А це дуже важлива особливість. Загалом, я б у жодному випадку не сказав би, що культурні відмінності можуть заважати співпраці – така моя думка. Я до цих моментів ставлюся із цікавістю. Звичайно, ми, українці, у багатьох ситуаціях поводитимось простіше, прямолінійніше. Можливо, це іноді дивує гостей з Китаю. Але я, звичайно, одразу перед початком переговорів прошу з розумінням поставитися до того, що ми різні, і сприймати наші манери поведінки з гумором. Ми намагаємося підлаштуватися – зрозуміло ж, що ніхто нікого ображати не хоче.

Наскільки добре китайські бізнесмени, на Вашу думку, знають та розуміють Україну?

Дуже по-різному, звичайно. Ті, хто частіше приїздив до нас, довше тут жив, частіше спілкувався з українцями – добре орієнтуються в країні, її реаліях. Але те, що наші країни розташовані на великій відстані одна від одної, вагомий фактор. Крім того, мас-медіа не завжди коректно розповідають про те, що відбувається в наших країнах. Пригадую, як на весняній інвестиційній сесії Київського міжнародного економічного форуму мій китайський колега і товариш розповів, що його дружина, дізнавшись, що він їде до Києва, злякалася і почала вмовляти його не їхати. Мовляв, в Україні війна, туди їхати небезпечно. А він, приїхавши сюди, переконався, що небезпек немає. Причому, переконався не тільки він, а й уся китайська делегація. Складнощі та ризики ведення бізнесу в Україні китайські підприємці також, як на мене,

часто перебільшують. Я сам бізнесмен і інвестор. Я вкладаю кошти в нові виробництва в Україні – з перспективою окупності не через рік-два, а через п'ять років, десять років. І я – не єдиний приклад того, що в Україну можна вкладати, тут можна заробляти. Я зазначив для себе, що практично усі китайські бізнесмени, які хочуть працювати в Україні, одразу прагнуть до масштабних інфраструктурних проектів – будувати дороги, порти, мости, аеропорти. Одразу на мільярди доларів! Звичайно, все це потрібно теж. Але чому так поспішати? Я пропоную – давайте успішно зробимо спільний проект на мільйон, наступного року на п'ять мільйонів, ще через рік-два – на 20 мільйонів. За цей час напрацюємо безцінний досвід спільної роботи, який уже у наступні роки трансформується у ті самі мільярдні проекти. Але спочатку, повторюся, нам необхідні 2-3 спільних успіхи.

У розвитку бізнес-зв'язків із Китаєм – яку роль може відіграти або відіграє держава? Чи є у бізнеса розуміння того, чим може допомогти уряд?

У розбудові ділових відносин між Україною та Китаєм держава може відіграти основну роль. Я знаю, що для китайських бізнесменів дуже важливо, у якому стані відносини між країнами на рівні урядів, голів держав. Це дуже часто має вирішальний вплив на ухвалення рішення інвестувати чи не інвестувати у ту чи іншу країну. І це ще одна специфічна і вкрай важлива риса Китаю, яку український бізнес розуміє та поважає. І, якщо це важливо для наших китайських партнерів, то маємо це поважати і враховувати обов'язково. Я переконаний, що розвиток відносин на рівні політичному, на рівні держав матиме позитивний вплив на стосунки бізнес-бізнес. Нам потрібні рамкові міжурядові угоди зі співпраці в аграрному секторі, наприклад, та й в інших галузях – це створить зручний контекст для налагодження взаємовигідних відносин між підприємцями. І я розумію, що перш ніж такі угоди будуть підписані, необхідно, щоб наш президент, наш прем'єр-міністр приїхали з візитом до Китаю, щоб глави китайського уряду та держави відвідали Україну. Довіру треба розвивати на всіх рівнях. І тут я хочу побажати, щоб відносини між нашими урядами розвивалися якнайкраще. Зі свого боку, Український союз підприємців і промисловців готовий докласти усіх зусиль для створення сприятливого і комфортного інвестиційного режиму для китайських інвесторів.

РУСЛАН ЛЕНІВСЬКИЙ: “МИ НАВЧИЛИСЯ ДОВІРЯТИ ОДНЕ ОДНОМУ, ПРАЦЮВАТИ ОДНЕ З ОДНИМ І НЕ ПІДВОДИТИ ОДНЕ ОДНОГО”

Руслан Ленівський, президент компанії “Ти і Право”, має великий досвід роботи з китайськими компаніями в Україні. Забезпечуючи правовий захист їхніх інтересів, він доводить партнерам з КНР, що в Україні можна робити бізнес на правових засадах. Попри всі складнощі та ризики, Україна - приваблива для інвестування китайського капіталу саме тепер.

Цю ідею він доводив під час своїх зустрічей у Китаї в рамках Конференції про взаємні наміри у вирішенні правових аспектів в сфері міжнародних інвестицій і торгівлі (Метою цієї конференції був обмін досвідом роботи в багатьох сферах економіки, в тому числі, обговорення правового регулювання зарубіжних інвестицій для Китаю. Учасники конференції досліджували, з якими ризиками стикаються китайські підприємства при здійсненні зарубіжних інвестицій і як ефективно запобігати і контролювати такі ризики, для забезпечення прав та інтересів, в тому числі і в Україні.

Враженнями від подорожі до Китаю і своїм досвідом роботи з китайськими інвесторами в Україні Руслан Ленівський поділився в інтерв'ю для нашого видання.

Ви напевно чули, що у Китаї багато говорять про правову державу і життя за законом. На вашу думку, чим сучасна китайська правова система відрізняється від української?

Перебуваючи у Китаї, я помітив, що Китай у першу чергу дбає про юридичну, економічну і фінансову безпеку своїх підприємств, юридичних осіб та інвесторів. Китай як правова держава вкладає величезні кошти у створення центрів обміну правовою інформацією з різними країнами для того, щоб їхні підприємці і громадяни, які мають бажання інвестувати в іншу державу, були більш юридично освічені і водночас більш захищені.

Ще одним свідченням того, що Китай стає сьогодні правовою державою, для мене є те, що міжнародний бізнес в Китаї ведеться з урахування не лише національного законодавства. Як відомо, країни Азії, Європи, Америки та Африки, крім різних менталітетів і культур, мають різне бачення закону і способів ведення бізнесу. Тому в Китаї для безпеки своїх громадян та інвесторів формують нову правову базу разом з тими країнами, з якими співпрацюють або планують інвестиційну діяльність, торгівлю, культурну співпрацю та політичні відносини.

Я можу сказати, що Китай - це країна-новатор і реформатор у сфері юридичних послуг. І, якщо порівнювати, напри-

клад, з пострадянськими країнами, Китай приділяє цим питанням дуже велику увагу.

Чи дотримується Китай світових тенденцій у реформуванні свого правового поля, чи, все ж таки, спирається на певні свої традиційні чи особливі підходи щодо реформування правової системи?

Звичайно Китай має свою базу, але ця база не є беззаперечною. Я б сказав, що вона є фундаментальною, а вже базуючись на ній, вони на практиці намагаються бути гнучкими, готовими до пошуку компромісів – і це може стосуватися розробки кожного конкретного закону.

Також я помітив, що китайці не люблять постійно змінювати своє законодавство. Вони охочіше шукають шляхи, як адаптувати свої закони до законів інших країн, аби вони не суперечили одні одним, а могли існувати і діяти паралельно. У такий спосіб вони і вдосконалюють своє законодавство.

Під час Вашого перебування в Китаї які питання найчастіше ставили Вам китайські колеги і що Ви намагалися з'ясувати для себе під часу діалогу? Яку мету Ви переслідували?

Метою поїздки було знайомство з юридичним світом Китаю. Я мав за ціль порівняти методи нашої та їхньої роботи, вивчити їхній досвід. Почути, де є певні мінуси і що можна вдосконалити, зрозуміти, які напрямки на сьогодні є перспективними.

По-друге, я прагнув налагодити співпрацю з юридичною спільнотою Китаю, юридичними компаніями. Адже так само, як виникають спори у китайських інвесторів в Україні, і в українських інвесторів у КНР можуть трапитися проблеми. Маючи надійного партнера в Китаї, буде легше вирішувати ці моменти.

По-третє, ще однією важливою метою була зустріч з китайськими інвесторами, які готові прийти в Україну і з чогось почати. Мені хотілося розповісти їм, що не все так страшно, як повідомляють у ЗМІ. Україна є цивілізованою державою. В Україні є багато інстанцій і структур, які можуть допомогти. Це та сама Китайська торгова асоціація, Торговий радник КНР в Україні, Український дім в Пекіні й навіть ми самі можемо надати будь-кому з китайських інвесторів кваліфіковану допомогу, щоб вони змогли розпочати свій бізнес в Україні.

Я доводив, що Україна - це не країна третього світу, де немає закону, де немає політичної стабільності, де все погано і всіх намагаються надурити. Це не так. Можливо, це позиція багатьох ЗМІ, але це не відповідає дійсності.

Я спілкувався з багатьма китайськими юристами. Зокрема, керівництвом створеного в Гонконгу інституту, який вивчає законодавство країн «Шовкового шляху» і готує спеціалістів для цього китайського проекту. Нам також було б цікаво, якби і наші молоді юристи пройшли там практику чи стажування. А їхні юристи могли б приїхати до нас, і, відповідно, побачити і вивчити нашу практику, у нашій компанії, у нашій державі.

Такий взаємний обмін дозволить нам будувати спільний бізнес і в подальшому виходити на пропозиції для нашого уряду, для наших законодавців: якісь спільні законопроекти, які будуть корисні для двох держав і спростять роботу для бізнесу.

Україна має десь дві сотні правових актів які регулюють стосунки з Китаєм, проте правові колізії, певно, виникають й досі. У чому причина?

Правові колізії завжди виникали і будуть виникати в міжнародному правовому полі. Ми мусимо взяти до уваги, що кожна китайська компанія, яка приходить в Україну і реєструє тут своє представництво, стає суб'єктом українського права, і, відповідно, підпорядковується чинному українському законодавству. Тому говорити про те, що такі компанії напряду залежать від законодавства Китаю, - це все

не вірно. Вони працюють в нашій державі і повинні підпорядковуватися нашому законодавству.

Але китайці, навіть працюючи тут, намагаються дотримуватися міжнародних стандартів, адаптуватися до нашого податкового законодавства, але адаптуватися таким чином, щоб воно не суперечило китайським законам. Вони звітують згідно з нашими правилами з урахуванням дозволених в нас міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і ведення юридичних справ. Водночас роблять так, щоб і в Китаї певні аспекти чи міжнародні стандарти, які наша держава дозволяє в своєму законодавстві, були враховані і діяли.

Чи так відбувається в кожному випадку? - Скажу вам: ні. Бо для гармонізації законодавства потрібні роки. І ви мабуть помітили, що Китай тільки починає заходити на наш ринок, відповідно немає такого адаптованого законодавства, як, наприклад, з Європейським Союзом чи країнами, де він вже роками вибудовував юридичну базу через міжнародні угоди і конвенції. Відповідно, коли Україна ратифікувала і внесла в Конституцію слова про те, що норми міжнародних конвенцій є частиною національного законодавства, то з Китаєм такого не відбулося. Ми все ще на початковому етапі, і, на мою думку, це завдання цілих поколінь і нинішньої влади, щоб на спільній основі була створена нова правова база, яка б допомогла розширити співпрацю двох держав.

Відомо, що китайські бізнесмени, які працюють в Україні, як раз, нарікають, що українське законодавство змінюється дуже часто. Подекуди, навіть з огляду на певні інтереси окремих груп чи навіть впливових осіб. Як китайцям працювати в таких умовах і вирішувати питання ведення бізнесу?

Я б порадив ставитися до цих процесів з розумінням і терпінням. Це проблема не лише китайських компаній, а, напевно, всіх суб'єктів господарювання. У нас зареєстровано десь 5 млн. компаній. Для будь-якого підприємця є звичною зміна чинного законодавства поквартально або щорічно. Це заважає прогнозуванню твоїх планів, доходів та інвестицій. Це заважає прогнозуванню виробництва. Але Україна перебуває на етапі свого розвитку і утвердження як європейської держави. Саме тому треба набратися терпіння і розуміння. Як кажуть, Рим не за день був заваний, тому і в нас прийде час, коли законодавство не буде змінюватися щорічно.

Воно відшліфується. Набуде своєї правильної юридичної форми в законах, в судовій практиці і буде існувати як правила гри для будь-якого ринку: чи то українського, чи китайського, чи європейського.

Отже, моя порада для всіх - це мати в першу чергу фахових юристів-практиків, які можуть відслідковувати зміни й інформувати свого роботодавця, а іноземний інвестор мусить встигати змінювати відповідні ринкові правила і свою стратегію відповідно до законодавства, яке існує в даний час. Але я думаю, що довго цей стан тривати не буде. Прийде час, коли відбудуться реформи і буде існувати досконале українське законодавство.

Але поки що ми маємо зрозуміти, що коли інвестор, зокрема, китайський, який йде сюди саме для того, щоб заробити, щоб побудувати стабільний бізнес, зустрічається з певними проблемами, які для нього незрозумілі, незвичні для його менталітету, не відповідають його стратегічному баченню, - то він звичайно намагається використовувати ті методи, які для нього є зрозумілими та прийнятними. Такі, які застосовуються в його державі, і довели свою дієвість. Бо інвестор часто думає, якщо певні практики є дієвими в його країні, то, якщо їх правильно адаптувати для роботи в наших умовах, воно буде приносити добрі результати. Тому, я б сказав, що в цих умовах вони намагаються поділитися своїм досвідом, показати, що якщо в них це вже працює роками, якщо це застосувати у нас, в Україні, адаптувати до нашого чинного законодавства, то воно може дати відповідні плоди і тут.

Чи можна сказати, що такий підхід діє? Важко сказати, бо не можна охопити всі юридичні напрямки, всі аспекти в аудиторській і бухгалтерській практиці. І треба брати до уваги, що це різні країни і це різні культури. Але у китайців є схильність до компромісів і виходу з ситуації саме шляхами, передбаченими нашим чинним законодавством.

І, все ж таки, з якими проблемами щодо дотримання законодавства китайські компанії найчастіше зустрічаються в Україні?

Найбільші проблеми виникають у китайських компаніях з нашим податковим законодавством, митними законами і щодо господарського права. Це те, що найбільше зачіпляє китайський бізнес, китайського інвестора в Україні.

І це не лише постійні зміни. Візьмемо, наприклад, господарський кодекс. Він має

такі норми, які фактично застаріли і не відповідають сучасній реальності, також вони суперечать іншим законам, адже присутні в них радянські концепції вже не діють реально. Наприклад, є два нормативно-правових акти, які прямо суперечать один одному. І за цим не завжди встигають слідкувати.

І щойно ми напрацьовуємо нову судову практику, відбуваються чергові зміни, і, виходить, що ти підписував угоду і здійснював якісь розрахунки за одного законодавства, суперечка виникла вже за другого, а розгляд судової справи може відбуватися вже за зовсім іншого законодавства. І в таких умовах, звичайно, щось важко планувати. Часом це призводить до зриву контрактів.

Крім того, для китайського бізнесу, який є резидентом в Україні, дуже великої шкоди завдали валютні коливання. Бо падіння гривни у відношенні до долара зробила їх збитковими. Збитковість призводить до несплати ними податків до бюджету, а, отже, через цю нестабільність страждає не лише бізнес, але й сама держава.

Чим відрізняється стратегія роботи на ринку і в правовому полі України китайських державних підприємств і комерційних компаній?

На зустрічах з китайськими підприємцями, які працюють в Україні, але також мають бізнес і в інших країнах світу, мені цю ситуацію змальовували так: китайські комерційні підприємства дуже мобільні і швидко реагують на зміни у середовищі ведення бізнесу. Керівники комерційних підприємств приймають самостійні рішення, вони самі зважують ризики і готові ризикувати, інвестуючи в майбутнє. Адже бізнес в тому й полягає, щоб завдяки правильній стратегії опинитися в потрібному місці в потрібний час і, відповідно, одержати максимальні дивіденди. А сьогодні наша держава і є таким місцем, де треба вкладати інвестиції. Ми не завжди будемо жити в такі переломні періоди, і, коли після періоду війни і політичних потрясінь настане стабільність і період розвитку, - інвестиції, зроблені сьогодні, принесуть зиск.

Тому приватні підприємці ризикують, вкладають гроші, приходять на український ринок. Вони вже зміцнюють свою присутність тут, і, коли настануть більш сприятливі часи, їм вже не доведеться починати з нуля, вони матимуть перевагу над іншими на ринку.

У нас немає досвіду роботи з китайськими державними компаніями. Проте, якщо

вони ведуть роботу на державно-політичному рівні і намагаються мінімізувати свої ризики через співпрацю з владою, тоді для них буде важливим наскільки ця влада є стабільною, наскільки вона є лояльною до китайського бізнесу, наскільки вона розділяє позицію Китаю як стратегічного партнера.

Зважаючи на те, що деякі проекти з китайськими компаніями підтримуються українським урядом, можна припустити, що й для державних компаній з Китаю тут є багато можливостей і гарантій для того, щоби впевнено працювати.

Як вплинули події в Україні останніх років на активність китайських компаній на вітчизняному ринку? Чи не бояться вони приходити сюди?

Комерційних компаній, які шукають вихід на український ринок, за моїм відчуттям навіть побільшало. Інтерес китайських інвесторів до України значно зріс, причому у різних сферах, якими раніше вони не цікавились. Китай активно розвивається, сьогодні він перенасичений фінансовими ресурсами. Інвестування в Україну для них стає привабливим, навіть не з точки зору прибутковості, а з точки зору територіальності. Зокрема, у зв'язку з підписанням Угоди про зону вільної торгівлі з ЄС Україна стає зручним майданчиком для виробництва і поставки продукції на ринки Європейського Союзу.

Приходять сюди великі компанії, які є в TOP-500 світового рейтингу, є середні і малі. Для великих, які мають бізнес в цілому світі, легше втриматися на ринку України, бо вони мають ресурси, проте зараз тут присутні і малі компанії, які вперше виходять за межі Китаю і починають свій зарубіжний бізнес з нуля.

Для Китаю стала цікавою галузь будівництва, галузь зв'язку, галузь сільського господарства. В Україну приїждять багато китайських компаній, які цікавляться проектами у сфері логістики, причому у всіх напрямках – морському, автомобільному, авіа та залізничного сполучення. Також є інвестиції у сфері захисту природного середовища і відновлюваних джерел енергії. Можна згадати й про сферу культури та мистецтва - китайські інвестори почали вкладати гроші в проекти, пов'язані з культурою України.

В яких сферах чи галузях Ви найбільше допомагаєте китайським компаніям?

Основні галузі, в яких ми співпрацюємо з китайськими компаніями, - це зв'язок і логістика. Сфери ці віднесені до компетен-

ції Міністерства інфраструктури України. З них, власне, ми починали. Тут ми виконуємо найбільше юридичної і аудиторської роботи. Також ми працюємо в царині виробництва – в нас є клієнти, які займаються переробкою пластику, що, можна сказати, пов'язано із захистом природного середовища. Третім напрямком нашої діяльності можна назвати такі компанії, які не мають довгої історії або відомого бренду: є доволі багато заможних китайських громадян, які просто мають кошти і бажання створити бізнес в Україні. А тут вже можуть бути різні сфери. Їх цікавить нерухомість, це може бути виробництво або проекти в сільському господарстві.

Відповідно, ми для них готуємо бізнес-проекти, пропозиції щодо форми власності суб'єкта підприємницької діяльності. Ми також проводимо з ними роз'яснювальну роботу щодо сфери оподаткування, правил експорту та імпорту.

Отже, нині ми не обмежуємося одним напрямком. Можна сказати, що раніше щороку, а тепер щоквартально в нас з'являються нові клієнти серед китайських компаній з новими сферами діяльності. Навіть туристичний бізнес сьогодні теж цікавий для китайських інвесторів. Ми намагаємося правильно охопити той спектр послуг, який ми можемо надати якісно. Нас не цікавить кількість клієнтів, нас цікавить якість виконаної роботи. Бо, коли клієнт задоволений якісною роботою, він зацікавлений у довгостроковій співпраці.

Тобто ми забезпечуємо повний юридичний супровід, від реєстрації до захисту інтересів у суді чи при виникненні спорів. Комплексне обслуговування, на кожному етапі, бо проблеми юридичного характеру можуть виникати практично на кожному з них.

Якими були Ваші найбільші типові справи, які стосувалися китайських компаній в Україні?

У всіх сферах, про які ми з вами говорили, китайські компанії стикалися з проблемами в роботі з податковими органами. В нашій державі чомусь склалась така незрозуміла практика, що китайські компанії намагаються карати за недобросовісність їхніх українських контрагентів.

Суперечок через це виникає багато, проте суди завжди приймають єдине рішення відповідно до закону. Адже китайська компанія в Україні не є контролюючим органом і не може нести відповідальність за дії або бездіяльність українського контрагента. Кожна китайська компанія

підтверджує наявність господарських операцій згідно з укладеними контрактами. Ось що така й така операція була виконана. А яким чином діяв український контрагент зі своїми субпідрядниками – цього знати вони не можуть. У них немає податкової бази, щоби перевірити, як працює українське підприємство, скільки в нього працівників чи залишку товарів на складі. Тому найбільше адміністративних суперечок виникає саме з податковими органами, які намагаються, ймовірно для виконання своїх планів чи бюджетів встановлювати свої умови для роботи китайських компаній.

У нас були господарські справи, де мова йшла про десятки мільйонів гривень, але вони досить рідкісні, бо ми намагалися уникнути господарського суду і залагодити суперечку з підприємством через компроміс. Коли не знаходимо порозуміння і впевнені, що закон на нашій стороні, лише тоді ми звертаємося до суду.

У нашій практиці були також справи, коли всі інстанції і Вищий господарський суд виносив своє рішення на користь наших китайських клієнтів, серед них були й дуже відомі компанії. Тут не було нічого надзвичайного і складного, і я не можу сказати, що в нашій державі не існує судової системи. Так, вона, можливо, не на такому рівні, як хотілося б. Але теперішня судова реформа може багато що змінити.

Другою проблемною сферою є митниця зі своїми правилами визначення ринкової ціни і сплати до бюджету. Зокрема, це було актуально для одного з наших постійних клієнтів – компанії Huawei, яка працює з нами з 2013 року. Нам вдалося відстояти закон і права китайської компанії, адже закон завжди на стороні правди.

Ми консулюємо і роз'яснюємо. Ми намагаємося не вирішувати проблеми підприємства, а запобігати їхньому виникненню. Якщо проблема виникає з боку того чи іншого органа, ми з досвіду впевнені, що попередньо вчиняли правильно і, відтак, не боїмося звернутися до суду і отримати позитивний результат.

Ми постійно роз'яснюємо китайській компанії можливі терміни та ризики кожної судової справи, готуємо та аналізуємо документи і відстоюємо їхні права та інтереси до самого кінця. Але ми, як юристи, не можемо гарантувати результат. Ми можемо лише шукати законні шляхи виходу з ситуації що склалася, чи оскаржувати дії, які, на нашу думку, є незаконними.

Як відбувається ваша співпраця з юристами китайських компаній?

Практично кожна китайська компанія має у штаті юриста, проте ми з нею тісно співпрацюємо, бо ми є юридична компанія, яка надає широкий спектр послуг, і ми надаємо підтримку й тим штатним юристам, які працюють у компанії. Звичайно, тут працюють і китайські юристи, яким ми теж роз'яснюємо наші закони і ми їх консулюємо, що і як відбувається, як тут все працює, як вони повинні діяти в тому чи іншому випадку. Деякі рішення вони приймають самостійно, а ми лише роз'яснюємо їм умови роботи в нашому правовому полі.

Йти до суду чи ні, оскаржувати рішення суду чи погодитися з ним – на ці питання клієнт відповідає сам. Якщо з його боку рішення прийняте, ми розробляємо план роботи і діємо у відповідності з ним.

Чому ви вирішили допомагати саме китайським компаніям, як виникла ця ідея?

Наша компанія була народжена не стільки для китайського бізнесу, а як первинна правова допомога населенню України. З 2012 року ми працювали під егідою Федерації профспілок України. Ми створили в свій час безкоштовну гарячу лінію з адвокатами і юристами для громадян України, де кожен, не маючи можливості найняти собі адвоката чи юриста, міг зателефонувати на безкоштовний номер і проконсулюватися в тому чи іншому питанні.

У нас досить молодий штат юристів, а наші аудитори – це люди переважно з великим досвідом роботи саме в сфері податкового законодавства і аудиту.

Перші китайські клієнти до нас почали звертатися самі. Це не ми, а вони нас знай-

шли. І перший судовий спір в якому ми відстоювали права китайської компанії був саме у сфері податкового законодавства і адміністративного права. Відповідно, китайською компанією нам було запропоновано не тільки представляти її інтереси в судах, а й консулювати їх щодо змін у податковому, а потім у господарському і кримінальному праві, щодо судової практики, щодо можливих ризиків.

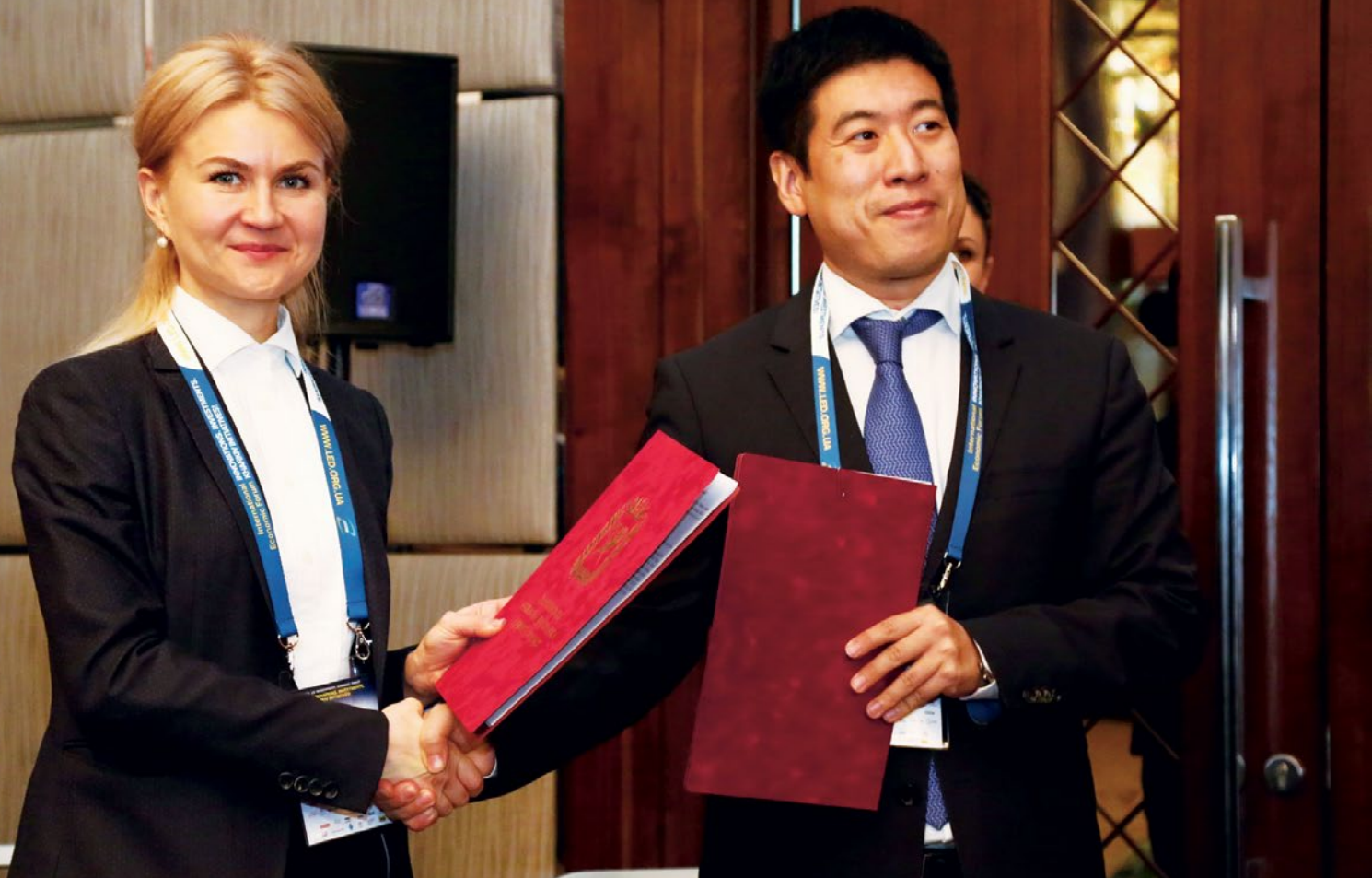
Так народився наш перший контракт з китайською компанією, де одна частина – це постійні консультації в режимі практично non-stop з будь-якої сфери і будь-якого працівника. Друга частина стосувалася представництва в судах.

Ще одним напрямком став аудит, де працюють саме спеціалісти у сфері податкового законодавства. Щомісячно, щоквартально, щорічно вони проглядають документи компанії-клієнта і намагаються усунути або помилки, або неточності, щоб уникнути непорозуміння з державними органами.

І ось, попрацювавши лише з однією китайською компанією, ми зрозуміли, що у китайському бізнесі існує такий цікавий принцип. Коли вони побачили, що ми працюємо правильно і чесно, нами почали цікавитися й інші китайські компанії. Вже в 2014 році нас почали запрошувати на всі заходи китайського бізнесу в Україні, прийоми у посольстві і рекомендувати нас до участі у бізнес-форумах, асоціаціях, які об'єднують китайські компанії.

Нас стали передавати з рук в руки, вже багато хто нас знає і після того, як нам дали добрі рекомендації такі компанії, як Huawei, а це світовий бренд, компанія Xipwei, що також добре оцінює нашу роботу. Тепер навіть невідома нам китайська компанія, приїхавши робити бізнес в Україні, вже самостійно обирає нас. Бо ми вже розуміємо і менталітет, і побажання китайців, вміємо з ними працювати, вміємо їх слухати. Ми навчилися довіряти одне одному, працювати одне з одним, і не підводити одне одного.

ШАНОВНІ НАШІ КИТАЙСЬКІ ПАРТНЕРИ! ВИСЛОВЛЮЮ СВОЮ ГЛИБОКУ ПОВАГУ ТА ЩИРО ВІТАЮ З ВАЖЛИВОЮ ДАТОЮ – 25-РІЧЧЯМ ВСТАНОВЛЕННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КИТАЙСЬКОЮ НАРОДНОЮ РЕСПУБЛІКОЮ!

Ю.О. Світлична

Голова Харківської обласної
державної адміністрації

Співпраця з КНР – є одним з найбільш пріоритетних напрямів для України, зокрема, Харківщини, яка у червні 2016 року встановила партнерські відносини з китайською провінцією Хейлунцзян, підписавши Угоду про торговельно-економічне, науково-технічне і культурне співробітництво, у рамках якої сторони домовилися всебічно сприяти розвитку торгівлі, виробничого, інвестиційного та інших видів економічного співробітництва і наголосили на необхідності підтримки двостороннього співробітництва між підприємствами

та представниками малого й середнього бізнесу, а також організації та проведення виставкових заходів двох регіонів.

Я впевнена, що Угода надасть додаткові можливості для розширення співпраці в таких сферах, як промисловість і сільське господарство, наука і техніка, освіта та охорона здоров'я, культура й мистецтво, сприятиме розвитку спорту.

Крім зазначеного, у грудні 2015 року було відкрито Представництво Харківської області у м. Харбін, яке відіграє роль майданчику для встановлення партнерсь-

ких відносин між представниками ділових кіл нашої області і регіонів Китайської Народної Республіки.

Я сподіваюсь на успішне й плідне співробітництво з КНР, оскільки ми маємо всі умови, щоб виступити у якості солідного та надійного партнера.

Харківська область – це динамічний і багатонаціональний регіон, який знаходиться на шляху передових глибоких перетворень, спрямованих на економічну і політичну модернізацію українського суспільства.

І це не просто слова: Харківщина, яка була 21-ю в рейтингу економічного розвитку регіонів України в 2014 році, вже в 2015-му стала першою в рейтингу серед областей країни, поступившись лише столиці – місту Київ.

Харківщина – є одним з найбільш сучасних і урбанізованих регіонів України. За структурою економіки він прирівнюється до провідних регіонів країн ЄС, а за площею можна порівняти з багатьма європейськими країнами.

В області постійно проживає 2,8 млн. мешканців. Половина з них проживає у Харкові, який входить у десятку найбільших міст Східної Європи, таких як Київ, Варшава, Бухарест, Будапешт і ін., а також займає друге місце серед нестоличних міст.

Одна з ключових конкурентних переваг регіону – це висока якість людського капіталу. За питомою вагою людей з вищою освітою і науковим ступенем – ми займаємо перше місце в Україні.

Харківщина входить в число найбільш потужних індустріальних центрів Східної Європи та має найбільш прогресивну структуру промисловості серед інших регіонів України.

Візитною карткою області є машинобудування, яке об'єднано в виробничі цикли і представлено всіма технологічними напрямками. Турбіни, електрогенератори, котли, трактора, літаки, сучасна бронетехніка, системи управління для космічних апаратів і атомних електростанцій – і це далеко не повний список продукції, виробленої харківськими підприємствами.

Україна входить до числа найбільших експортерів зерна, і саме в нашій області збираються рекордні врожаї пшениці. За валовим збором озимої і ярої пшениці, а також виробництва соняшнику Харківська область посіла перше місце серед регіонів України.

У нас видобувається 40 відсотків традиційного природного газу в державі. Є найбільші в Європі поклади сланцевого газу і бурого вугілля.

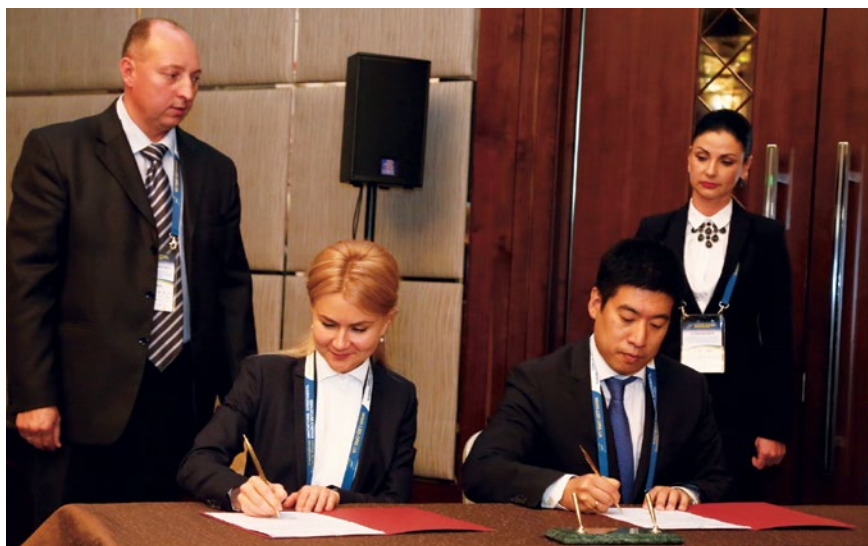

**ХАРКІВЩИНА
ВХОДИТЬ В
ЧИСЛО НАЙБІЛЬШ
ПОТУЖНИХ
ІНДУСТРІАЛЬНИХ
ЦЕНТРІВ СХІДНОЇ
ЄВРОПИ ТА
МАЄ НАЙБІЛЬШ
ПРОГРЕСИВНУ
СТРУКТУРУ
ПРОМИСЛОВОСТІ
СЕРЕД ІНШИХ
РЕГІОНІВ УКРАЇНИ**

**МИ МОГЛИ Б
ЗАПРОПОНУВАТИ
НАШИМ
КИТАЙСЬКИМ
ПАРТНЕРАМ
ЛОКАЛІЗУВАТИ НА
ТЕРИТОРІЇ РЕГІОНУ
ПРОМИСЛОВІ
ВИРОБНИЦТВА З
ВИКОРИСТАННЯМ
СУЧАСНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ІНОЗЕМНИХ
ІНВЕСТИЦІЙ**

Все це – потужна база для розвитку конструктивної співпраці.

Ми могли б запропонувати нашим китайським партнерам локалізувати на території регіону промислові виробництва з використанням сучасних технологій та іноземних інвестицій.

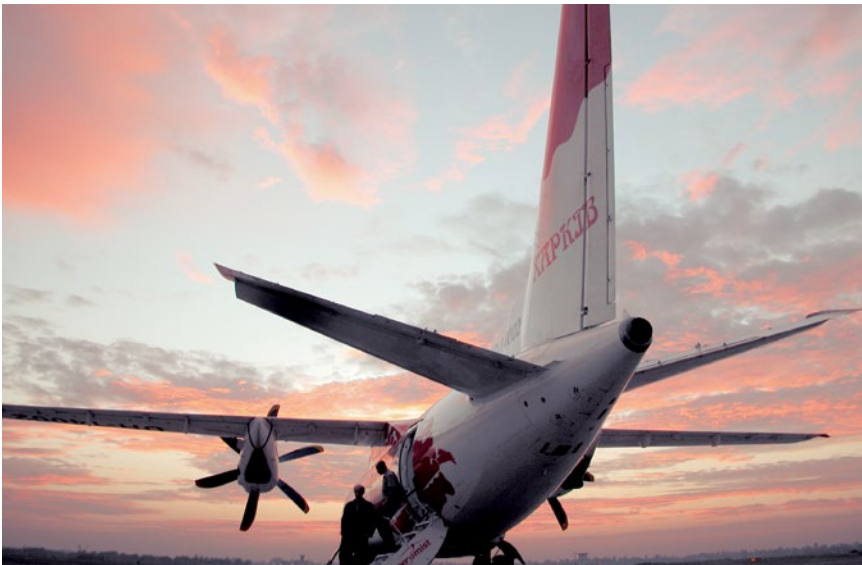
Ми пропонуємо кооперацію і спільне просування продукції на ринок Китаю, України та ринки третіх країн. Зокрема, складного енергетичного обладнання, де ми маємо унікальні компетенції. Також, нас цікавить розвиток співпраці в науково-освітній сфері та створення спільної системи комерціалізації наукових розробок і багато іншого.

Вже зараз у регіоні є успішні приклади кооперації виробничих підприємств і науково-дослідних установ із зарубіжними партнерами. Наприклад, спільний проєкт з США в області атомної енергетики - створення установки «Джерело нейронів» на базі Національного наукового

центру «Харківський фізико-технічний інститут» (ННЦ «ХФТІ»). Це перша ядерна установка світового значення, розроблена за участю українських фахівців за роки незалежності України. На сьогодні «Джерело нейтонів» - найпотужніша підкритична установка в світі. Вона не тільки дозволить проводити сучасні дослідження, а й надасть можливість виробляти практично весь спектр радіоізотопів для промисловості та медицини (у першу чергу йдеться про лікування онкохворих за допомогою бор-нейтрон-загарбної терапії).

А такий промисловий гігант, як ПАТ «Турбоатом» готовий здійснювати постачання високотехнологічної промислової продукції для китайських ТЕС, Державне підприємство «Завод «Електроважмаш» зацікавлений у налагодженні поставок до Китаю турбогенераторів, гідрогенераторів, великих електричних машин постійного струму, комплектного електро-

обладнання для міського та залізничного електротранспорту.

Також, Харківщина готова вийти на китайський ринок через такі потужні підприємства, як Харківський авіаційний завод, Державне підприємство «Харківський машинобудівний завод «ФЕД», завод точного медичного приладобудування «Точмедприлад», Харківський національний університет радіоелектроніки, Інститут рослинництва ім. В. Юр'єва НААН України.

Можливості поставок власної продукції до Китаю та відкриття виробничих підприємств на території КНР розглядає ряд харківських товаровиробників, у тому числі «Салтівський м'ясокомбінат», «Харківська бісквітна фабрика», «Лісова казка», концерн «Сафарі» та інші.

Україна приєдналася до реалізації проекту «Нового великого шовкового шляху», який пов'язує ринки Європи і Китаю, і Харківська область, як регіон з потужною транспортною інфраструктурою, активно включається в цей процес.

І це ще одна конкурентна перевага області для розміщення спільних виробництв, орієнтованих на внутрішній ринок України, а також ринки інших країн.

Сьогодні Харківська область проводить активну диверсифікацію зовнішніх ринків.

Наші пріоритети – це ринок США, Європейського Союзу і, звичайно, забезпечення всебічного розвитку відносин з Китайською Народною Республікою.

Перші ознаки нової архітектури зовнішньої торгівлі вже є. Перш за все, це продукція з високою доданою вартістю. Сьогодні частка такої продукції в структурі експорту регіону перевищує 61%. Це

один з кращих показників не тільки по Україні, але і серед регіонів країн Євро-союзу.

Що ми пропонуємо нашим партнерам? Це продукція машинобудування, агропромислового комплексу, інжинірингові послуги, ІТ-технології.

За останній рік Харківщина також освоїла нову експортну нішу, зокрема, налагодила постачання на зовнішній ринок готової екологічно чистої харчової продукції, які вперше склали тверду п'яту частину в структурі регіонального експорту. В першу чергу, це досягнуто завдяки нарощуванню поставок продуктів харчування в країні ЄС майже в 1,5 рази. І ми продовжуємо роботу, спрямовану на зміцнення і розвиток цього результату!

Для виходу на глобальний рівень Харківська область створила прецедент для України: за підтримки Посольства США відкрила власний Офіс у Вашингтоні. Це стало першим, але не останнім кроком нашої стратегії щодо створення власної регіональної інфраструктури міжнародного співробітництва, яку ми почали втілювати в життя. Другим кроком – було відкриття Представництва Харківської області у провінції Хейлунцзян.

Ми вдячні нашим китайським партнерам за постійну підтримку та системну роботу, яку вони проводять спільно з Посольством України у КНР, у напрямі поглиблення та активізації двохсторонніх відносин між Україною та Китаєм, зокрема, між Харківською областю та провінцією Хейлунцзян.

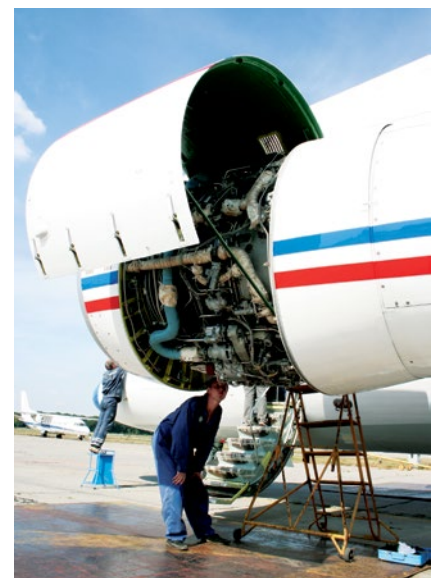
Так, у червні 2016 року на запрошення китайської сторони відбувся офіційний візит представників керівництва Харківської області та її ділових кіл до м. Харбін.

У рамках зазначеного візиту делегацією проведено низку робочих зустрічей з представниками Народних Урядів провінції Хейлунцзян і м.Харбін КНР, ділових кіл Китаю та взято участь у 27-му Харбінському міжнародному торговельно-економічному ярмарку, на якому були присутні представники більше сорока делегацій з різних країн світу. Українською делегацією було презентовано досягнення Харківщини у економіці та науковій галузі і запропоновано науково-технічне співробітництво та кооперацію у таких сферах, як промисловість, переробка сільськогосподарської продукції, ІТ-технології, аерокосмічна галузь. У ярмарку також взяли участь представники провідних освітньо-наукових центрів Харківської області.

В рамках роботи Ярмарку також пройшла міжнародна конференція регіонів-побратимів провінції Хейлунцзян, де ми мали можливість представити потенціал Харківської області.

Протягом візиту було проведено низку урядових зустрічей, зокрема, з керівником Народного Уряду Провінції Хейлунцзян Лу Хау, його заступником Сунь Яо та з мером м. Харбін Сун Сибином.

Крім зазначеного, завдяки активній позиції Посольства України у Пекіні, зокрема Посла України у КНР О.Дьоміна, було відкрито додаткову площадку Представництва Харківської області в провінції Хейлунцзян, яка розташована у вільній економічній зоні. Цей крок потенційно надасть більше можливостей харківським експортерам щодо поставок товарів та послуг. Серед головних завдань представництва визначено не тільки просуван-

данчиків заходу, у якій взяли участь, крім членів китайської делегації, представники провідних підприємств регіону.

Учасниками дискусії стали голова делегації КНР – заступник голови постійного комітету зборів народних представників провінції Хейлунцзян Ху Шиїн, генеральний директор Представництва Харківщини в провінції Хейлунцзян КНР Пен Юньбо та його радник Олександр Семеней, перший секретар Посольства України в КНР Олександр Сердечний, президент Китайської торгової асоціації Чжоу Вейцзянь, а також представники бізнесу Харківщини, який успішно співпрацює з китайськими партнерами.

Учасники дискусії відзначили, що відкриття офісів окремих регіонів України в Китаї є новою та дуже актуальною формою співробітництва з цією державою, що зазначені структури будуть допомагати українському бізнесу, слугувати мостом для виходу наших бізнесменів на ринок Китаю.

Хочу підкреслити, що тим українським бізнесменам, які хочуть співпрацювати з Китаєм та вийти на ринок цієї держави, треба розуміти специфіку та традиції Китаю. Освоювати цей ринок потрібно з терпінням та з опорою на національних фахівців та експертів, які 10 і більше років працюють на китайському ринку. Ефективно працювати з Китаєм шляхом дистанційної переписки неможливо. Китайські партнери повинні нас бачити, чути, відчувати. Такими є принципи й реалії китайського бізнесу.

Я вважаю, що досвід Харківської області з розвитку міжрегіонального співробітництва з КНР буде, безумовно, корисним й іншим регіонам України.

ня економічного потенціалу Харківської області, а й розширення співробітництва в культурній сфері.

В рамках Першої китайсько-української конференції з економічного та науково-технічного співробітництва «День України», яка була організована Посольством України у КНР, перед представниками влади провінції Хейлунцзян та іноземних ділових кіл було презентовано економічний і науково-технічний потенціал Харківської області та напрацювання провідних науково-дослідних центрів Харківщини і проекти в аерокосмічній сфері, інформаційних технологіях, біомедицині, екологічній безпеці тощо.

Ще одним яскравим прикладом взаємної зацікавленості у активному співробітництві є участь офіційної делегації провінції Хейлунцзян КНР на чолі із заступником Постійного комітету Зібрання народних представників провінції Хейлунцзян Ху Шиїном у VIII Міжнародному економічному форумі «ІННОВАЦІЇ. ІНВЕСТИЦІЇ. ХАРКІВСЬКІ ІНІЦІАТИВИ!» (далі – Форум), який пройшов у Харкові 23 вересня 2016 року і є одним з найбільших інвестиційних заходів в Україні, націлений на розвиток міжнародної економічної інтеграції, демонстрацію існуючих можливостей і перспектив розвитку провідних промислових кластерів, розбудову дієвої системи державно-приватного партнерства, підвищення конкурентоспроможності регіонів, розгляд стратегії реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні.

Форум – повністю виправдав себе, як комунікаційний і дискусійний майданчик, розкривши актуальні питання та наприя-

ми внутрішніх перетворень українського бізнесу, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності, адаптацію до інтеграційних процесів, підвищення інвестиційної привабливості та отримання нових комерційних можливостей для Харківщини. Учасники заходу мали можливість обговорити перспективи, які відкриваються для іноземних інвесторів, інвестиційну привабливість різних секторів економіки, інвестиційні програми Харківського регіону, тощо.

Ключовою особливістю Форуму був акцент на підсумках та перспективах роботи власної інфраструктури Харківської області за кордоном, зокрема, роботі Представництва Харківської області у провінції Хейлунцзян була присвячена окрема панельна дискусія під назвою «Офіс Харківської області у Китайській Народній Республіці – новий рівень співпраці», яка стала одним з головних дискусійних май-

**ХОЧУ
ПІДКРЕСЛИТИ, ЩО
ТИМ УКРАЇНСЬКИМ
БІЗНЕСМЕНАМ,
ЯКІ ХОЧУТЬ
СПІВПРАЦЮВАТИ
З КИТАЄМ ТА
ВИЙТИ НА РИНОК
ЦІЄЇ ДЕРЖАВИ,
ТРЕБА РОЗУМІТИ
СПЕЦИФІКУ ТА
ТРАДИЦІЇ КИТАЮ**

Також, в рамках зазначеної панельної дискусії обговорено новий рівень співпраці між Харківщиною та КНР, який був досягнутий завдяки створенню згаданої структури, а також було презентовано промисловий потенціал виробничих закладів області у контексті налагодження ділових прямих контактів з китайськими контрагентами. Презентації провели: ПАТ «Турбоатом», ПАТ «ФЕД», ПАТ «Хартрон» та інші. Були окреслені головні напрями роботи, найбільш перспективні галузі для інтеграції у ринок КНР, зокрема, промисловість, сільське господарство, науково-технічне співробітництво, охорона здоров'я, культура, мистецтво та туризм.

Успішним прикладом налагоджених ділових контактів з КНР, протягом останнього часу, є співробітництво харківського підприємства ПАТ «Турбоатом», яке для теплової енергетики Китаю виготовило і поставило 10 турбоагрегатів сумарною потужністю 1 555 МВт. Також, для китайської гідроенергетичної галузі промисловий гігант виготовив і поставив 7 гідротурбін, 18 гідрозатворів і 24 лопаті для робочих коліс. У січні поточного року ПАТ «Турбоатом» підписав протокол про наміри співпраці з компанією «Дунфан-Електричні машини», який передбачає співпрацю з постачання турбін ПАТ «Турбоатома» для АЕС, ТЕС і ГЕС Китаю та інших країн (через Китай).

Крім зазначеного, в рамках Форуму було підписано меморандум про співпрацю між Харківською облдержадміністрацією і Китайською торговою асоціацією в Україні, що значно посилює можливості нашого офісу в Китаї для залучення ін-

вестицій до Харківщини та просування нашої продукції на азійському ринку.

Не має сумнівів, що співробітництво з нашими китайськими партнерами сприятиме підвищенню рівня добробуту наших регіонів, а перспектива довготермінового й плідного співробітництва є очевидною.

Як свідчить китайська народна мудрість: «Кращий час, щоб посадити дерево, було 20 років тому. Наступний найкращий час - сьогодні».

У нас є багато проєктів, які можуть бути реалізовані вже зараз. Давайте разом втілимо їх в життя!

Шановні колеги! Дорогі друзі! Закінчуючи цю статтю, бажаю всім нам здоров'я, щастя, успіхів у всіх наших спільних справах і нехай мрія про краще життя окриляє нас на нові звершення, на нові добрі справи в ім'я України і Китаю, та майбутніх поколінь наших країн!

**Від імені Торгово-промислової палати України
хочу привітати своїх колег із нагоди
25-річчя україно-китайських дипломатичних відносин!**

Важливо, щоб на основі довіри, дружби та взаєморозуміння країни продовжували вибудовувати зовнішньополітичну взаємодію, гарантуючи сталий розвиток своїх народів. Українські підприємці виявляють особливий інтерес до успіхів у розвитку китайської економіки і, найголовніше, до подальшої активізації україно-китайської співпраці у торговельно-економічній та інвестиційній сферах.

ТПП України надає великого значення інструментам конкретної підтримки ділових контактів між бізнесом двох країн, просуванню вітчизняного експорту на практично безмежний китайський ринок. Ініціативи з боку Китаю допоможуть у модернізації інфраструктури України та багатьох секторів економіки для залучення інвестицій і нових технологій.

Економіка Китаю, незважаючи на хвилю світових фінансових криз, системно і успішно зростає. Однак, сьогодні Китай не входить до лідерів серед іноземних інвесторів в економіку України. Тому нам є над чим працювати. За останні два роки за участю Торгово-промислової палати України вже проведено понад 20 спільних заходів в Україні та Китаї, серед яких бізнес-форуми, виставки, презентації тощо. Твердо впевнений, що нашим основним партнером на сході євразійського континенту повинен бути саме Китай і це питання не політики, а бізнес-прагматизму.

ТПП України завжди готова надавати підтримку китайським бізнесменам у пошуку партнерів в Україні!

*Геннадій Чижиков,
президент Торгово-промислової палати України*

РОЛЬ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ У ФОРМУВАННІ УКРАЇНО-КИТАЙСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

ТПП України бере активну участь у розвитку торговельно-економічних відносин між Україною та Китаєм, організовуючи двосторонні заходи для представників влади та бізнесу і підтримуючи тісні стосунки з посольствами в обох країнах. Дуже важливим інструментом у цьому процесі є Україно-Китайська ділова рада. Створена у 1993 р. спільно з Китайським комітетом сприяння міжнародній торгівлі, Рада допомагає розвитку україно-китайських торговельно-економічних, науково-технічних та інвестиційних відносин, у тому числі щодо: диверсифікації структури та збільшення обсягів товарообігу між двома країнами; пошуку й освоєння оптимальних моделей співробітництва; налагодження виробничо-технічної й інноваційно-інвестиційної кооперації; створення сприятливих умов для підприємницької, фінансово-банківської, інвестиційної, страхової, проектно-будівельної й інших видів виробничої та сервісної діяльності; розвитку співробітництва у сфері науки й освіти, культурного, туристичного та спортивного обміну між Україною і Китаєм.

Членами-співзасновниками Української частини Українсько-китайської ділової ради є Торгово-промислова палата України, громадське об'єднання Ділова рада "Україна-Китай" і Асоціація українсько-китайського співробітництва.

На даний час Українська частина нараховує 95 компаній. Співголовою Ділової ради з китайської сторони є Жень Хунбін, президент національної машинобудівної корпорації. За інформацією НКСМТ Китайська частина Ділової ради нараховує близько 120 членів.

23-26 травня 2014 р. у м. Сіань провінції Шансі відбулась 18-та Китайська виставка-ярмарок з торгівлі та інвестицій Західно-Східного співробітництва у рамках проекту "Економічний пояс Великого шовкового шляху". Українська делегація на чолі з Національною експозицією України на виставці була представлена стендами ТПП України, регіональних па-

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

лат та підприємств регіонів, компаніями "Норум груп", "Гпрококс" і мистецьким проектом "My Arts" (Фінако Груп).

7 вересня 2015 р. президент ТПП України Геннадій Чижиков і голова Китайської торгової асоціації Чжоу Вейцзян підписали угоду про стратегічне співробітництво ТПП України та новоствореною Китайської торговою асоціацією. Одним із найважливіших напрямів діяльності даної асоціації має стати залучення інвестицій в економіку України.

Азіатський вектор розвитку України сьогодні актуальний як ніколи. Він не заперечує, а доповнює західний напрям нашої глобальної співпраці. Тому вибудовування серйозних партнерських стосунків на Сході є дуже важливим для України. Серед переліку конкретних завдань – просування українських технологій, боротьба за ринки збуту вітчизняної сільськогосподарської та промислової продукції, пропагування української освіти.

7 вересня 2016 р. Торгово-промислова палата України стала членом Міжнародної торгової палати Шовкового шляху (SRCIC). Ця недержавна міжнародна організація має на меті відродження Шовкового шляху і забезпечення участі бізнесу в інвестиційних і торгових проектах. SRCIC заснована в Гонконзі Tang West Market International Group і декількома міжнародними торгово-промисловими палатами Шовкового шляху, з сильною підтримкою з боку Всесвітньої федерації палат і Китайської палати міжнародної торгівлі.

При побудові економічного поясу Шовкового шляху і Морського шовкового шляху 21-го століття SRCIC виділяється концепцією відкритості, інклюзивності, розвитку та бачення глобалізації. Вона має намір побудувати сервісну платформу і розробити механізм співробітництва на принципах рівності, ефективності та практичності. SRCIC не обмежена рамками стародавнього регіону Шовкового шляху – її членство відкрито для більш ніж 100 торговельно-промислових палат усього світу.

5471 кілометр – це протяжність нового Шовкового шляху з Китаю до України. Маршрут, який цікавий для нашої країни і з геополітичного, і з економічного погляду, починається з КНР, потім – через Казахстан, Каспійське море, Азербайджан, Грузію, Чорне море і закінчується в українському порту Чорноморськ (колишній Іллічівськ). А далі йде до Європи.

Новий Шовковий шлях охоплює регіон, в якому мешкає майже 70% населення світу, виробляється до 55% світового ВВП і який має близько 75% відомих запасів енергії. Китай є одним з найважливіших економічних партнерів України. ТПП України приділяє велике значення інструментам конкретної підтримки ділових контактів між бізнесом двох країн, просуванню вітчизняного експорту на практично безмежний китайський ринок. Ініціативи з боку Китаю допоможуть у модернізації інфраструктури України та багатьох секторів економіки для залучення інвестицій і нових технологій.

КИТАЙСЬКА ТОРГОВА АСОЦІАЦІЯ - МІСТ ДЛЯ ДІЛОВИХ КІЛ УКРАЇНИ ТА КИТАЮ

У складний для України період 2014-2015 рр. китайські компанії не покинули країну, а вирішили об'єднатися для спільного сприяння зміцненню і розвитку торгово-економічних відносин між Україною і Китаєм, створивши свою торгову Асоціацію.

Китайська Торгова Асоціація (КТА) була створена у травні 2015 року глобальними китайськими компаніями, які представлені і працюють в Україні. Серед них такі відомі в усьому світі компанії, як LENOVO, HUAWEI, SANY GROUP, CCEC, COFCO AGRI, COSCO SHIPPING LINES, ЕКО-ВТОР та інші. Асоціація підтримується Посольством і Торгпредством КНР в Україні.

Спочатку в Асоціації налічувалося 15 китайських компаній. За рік діяльності кількість членів збільшилася майже вдвічі завдяки приєднанню українських компаній, які зацікавлені у збільшенні експорту своєї продукції в Китай, і китайських компаній, які хочуть вийти на ринок України.

Поява Китайської Торгової Асоціації в Україні у такий складний для неї час є дуже символічною. Це знак довіри і сигнал підтримки з боку КНР до України, прагнення розвивати і поглиблювати сформоване двостороннє стратегічне партнерство, у тому числі у торгово-економічній сфері.

Посол КНР в Україні Ду Вей на церемонії святкування першого року діяльності КТА в Україні визначив три основні принципи функціонування Асоціації: рішення проблем, пов'язаних з веденням бізнесу китайських компаній в Україні, виконання ролі моста між Україною і Китаєм у рамках реалізації проекту Нового Шовкового Шляху, а також активна підтримка і участь китайських компаній у діяльності Асоціації.

Стратегія розвитку Асоціації зосереджена на розвитку декількох напрямків одночасно. Це встановлення робочих відносин з урядовими органами, робота зі структурами і організаціями, які так чи інакше працюють з китайською тематикою і робота у регіонах України, а саме, розвиток і зміцнення відносин з керівництвом областей і представниками регіональних ділових кіл.

Асоціація тільки почала свою активну роботу в Україні, але вже зараз з упевненістю можна говорити про наявність величезного інтересу у співпраці між діловими колами обох країн.

За рік діяльності КТА були встановлені робочі контакти з державними органами

влади, регіональними адміністраціями, бізнес асоціаціями, проведено велику кількість заходів, у тому числі і міжнародних, а також ініційовано ряд важливих для України інвестиційних проєктів.

Все ж основні зусилля Асоціації були зосереджені на роботі у регіонах. Зокрема, Асоціацією були підписані Меморандуми про співпрацю з Львівською міською радою, Київською, Дніпропетровською, Харківською і Херсонською обласними адміністраціями. У рамках підписаних документів створені робочі групи та розпочато практичну роботу з реалізації окремих проєктів в регіонах.

Члени КТА активно працюють, інвестуючи і створюючи робочі місця у різних сферах діяльності економіки України:

Компанія CNBM International вклала близько мільярда доларів США у розвиток сонячної енергетики в Україні; ще один мільярдний проєкт в цій же області планує реалізувати компанія CCEC. COFCO AGRI відкрила в Миколаєві новий термінал з перевантаження зернових і олійних культур. Будівництво об'єкта обійшлося в 75 млн. доларів США. Компанія ЕКО-ВТОР за 11 млн. доларів США побудувала у Фастові завод з утилізації пластикових відходів, на якому працюють близько 300 українських робітників. У найближчому майбутньому компанія планує розширювати свої виробничі потужності.

Великі проєкти в Україні реалізують компанії LENOVO, HUAWEI, SANY GROUP. І це, далеко не повний перелік інвестицій і проєктів, які реалізуються на території України. При сприятливих бізнес-умовах і захисті інвестицій в Україні кількість проєктів буде збільшуватися.

КТА, як організація зі співробітництва з Китаєм, встановила ряд нових партнерських відносин в КНР, це:

Центр зовнішньої торгівлі КНР при Мінкомерції КНР, який є організатором найбільшої щорічної виставки в КНР - Кантонського Ярмарку; Операційний центр «Великого Шовкового Шляху» - Федерація Цзянсі (60 000 + підприємств); Китайська

“

**ВЕЛИКІ ПРОЕКТИ
В УКРАЇНІ РЕАЛІЗУЮТЬ
КОМПАНІЇ LENOVO,
HUAWEI, SANY GROUP.
І ЦЕ, ДАЛЕКО НЕ
ПОВНИЙ ПЕРЕЛІК
ІНВЕСТИЦІЙ І ПРОЄКТІВ,
ЯКІ РЕАЛІЗУЮТЬСЯ НА
ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ.
ПРИ СПРИЯТЛИВИХ
БІЗНЕС-УМОВАХ
І ЗАХИСТІ ІНВЕСТИЦІЙ
В УКРАЇНІ КІЛЬКІСТЬ
ПРОЄКТІВ БУДЕ
ЗБІЛЬШУВАТИСЯ.**

міжнародна торгово-промислова палата приватного сектора CICCPS (50 000 + підприємств); Китайська онлайн платформа із залучення інвестицій - China Investment Inviting Online.

Це партнерство сприяє збільшенню комунікаційних і розширенню торговельних українсько-китайських відносин.

Активна робота ведеться КТА з розвитку двосторонніх відносин у сфері сільськогосподарства та виведення українських продовольчих товарів на китайський ринок.

У 2015 р. Китай став імпортером номер один української аграрної та продовольчої продукції з товарообігом близько 1,3 млрд. доларів США. Варто відзначити, що за експертними оцінками українські сільгоспвиробники поки тільки на 7,5% використовують свій експортний потенціал в КНР. Тому перспектив для розширення співпраці дуже багато.

Зараз активно обговорюються питання відкриття ринків у КНР за різними продовольчими групами. Це - м'ясна продукція, фрукти, ягоди та напої. КТА активно включилася у роботу на цьому напрямі. Спільно з Торговим представництвом КНР Асоціація організовує візити в Україну представників Головного державного управління КНР з контролю якості, інспекції і карантину (AQSIQ), рішення якого відкривають двері китайського ринку для українських компаній.

КТА проводить інформаційні кампанії у регіонах (круглі столи та семінари), ознайомлюючи українських підприємців з особ-

ливостями, перспективами і потенційними можливостями торгово-економічного співробітництва українських ділових кіл і підприємств КНР.

Слід зазначити, що важливим напрямом роботи Асоціації стала виставкова діяльність.

Зокрема, КТА спільно з керівництвом Кантонського Ярмарку провела відеоміст Київ-Гуанчжоу, у ході якого український бізнес отримав можливість прямого діалогу з керівництвом найбільшого у Китаї ярмарку та розуміння того, як можна використовувати цей інструмент для просування своєї продукції в КНР. КТА отримала статус Уповноваженого Представника в Україні 17-ї найбільшої Міжнародної виставки продуктів харчування та виставки імпортного продовольства у Гуанчжоу

(IFE 2017). Наступна сесія якої відбудеться 16 - 18 червня 2017 року. КТА буде підтримувати українських бізнесменів, які захочуть взяти участь у заході та знайти партнерів в КНР.

КТА і її окремі члени активно взаємодіяли з державними органами України щодо вирішення візового питання для китайських громадян. Рішення уряду України про тимчасове оформлення віз для громадян Китаю в аеропорту «Бориспіль» було продовжено безстроково і розширено на аеропорт в м. Одеса. Це дає підстави сподіватися на збільшення потоку китайських туристів в Україну і зміцнення бізнес-зв'язків з КНР.

Дружба між Китаєм і Україною має тривалу історію свого розвитку і становлення, а також тверду основу співпраці. При цьому необхідно зазначити, що співпраця між нашими країнами ще має великий потенціал. Так, наприклад, в минулому році обсяг торгівлі з Україною склав всього 0,18% в загальній зовнішній торгівлі Китаю, при тому, що питома вага щорічних китайських інвестицій за кордон склала більше 100 млрд. доларів США. Щорічний ринок імпорту Китаю становить понад 1,5 трлн. дол. США, при цьому Китай володіє найповнішим виробничим ланцюгом. Співпраця між нашими країнами все ще не наблизилася до належного рівня. Китайська сторона має намір шляхом спільного будівництва «Економічного пояса Шовкового шляху» розділити з Україною і українським народом плоди даного проекту.

КТА, створена в Україні рік тому, активно нарощує свій потенціал і стає тим інструментом, який зможе забезпечити реалізацію найсміливіших планів ділових кіл України та Китаю.

За час своєї незалежності Україна стала повноправним учасником глобалізаційного процесу. Водночас виклики відкритого, глобалізованого світу формують перед Україною низку актуальних завдань, пов'язаних як з пошуком нових джерел конкурентоспроможності, так і з поглибленням та створенням нових партнерств з країнами, у взаємодії з якими Україна могла б прискорити модернізацію національної економіки. Зовнішньоекономічна політика України ґрунтується на розбудові стратегічних відносин з інтеграційними об'єднаннями та з окремими країнами, взаємодія з якими має важливе значення для розвитку національної економіки. Серед ключових стратегічних партнерів України на рівні інтеграційних блоків – Європейський Союз, Митний Союз РФ, РБ, РК; на рівні країн-глобальних гравців – США, Росія, Китай.

За останні декілька років українсько-китайські економічні відносини помітно активізувалися. Регулярним став обмін державними візитами, зокрема з участю перших осіб обох країн, було ухвалено Спільну декларацію про встановлення та розвиток відносин стратегічного партнерства між Україною та КНР, визначено сфери економічних інтересів, що мають пріоритетне значення у двосторонніх стосунках. Як результат, зовнішньоторговельний оборот обох країн демонструє позитивну динаміку: від 6,14 млрд дол. до майже 10 млрд дол..

Належний розвиток китайського (і взагалі східного) вектору зовнішньоекономічної політики дозволить Україні не лише залучити додаткові інвестиції, зберегти та підвищити економічний, оборонний та науково-технічний потенціал, але й скористатися вигодами диверсифікації зовнішньоекономічної співпраці, оскільки саме країни Азійсько-Тихоокеанського регіону зараз стають «локомотивами» світового економічного розвитку та набувають значної ваги в глобальній політиці. У цьому контексті доцільним є посилення ефективності дій органів

виконавчої влади України щодо розвитку відносин з КНР, що передбачає:

- створення передбачуваних умов для залучення інвестицій з КНР в економіку України через удосконалення законодавства (переваги слід надавати універсальним нормативним актам, що стимулювали б як до інвестування в Україну іноземних інвестицій, так і до трансферу технологій);

- посилення комунікаційної складової у двосторонніх стосунках, поширення інформації про Україну та створення позитивного іміджу України у ділових колах Китаю (наприклад, розміщення прямої реклами у китайських ЗМІ, проведення заходів тощо);

- обмеження форм співробітництва з КНР, що передбачають передання китайській стороні ліцензій на виробництво продукції (внаслідок чого Китай, як правило, поступово згортає імпорт продукції, налагодивши виробництво аналогічних товарів на своїй території);

- зняття штучних регуляторних перешкод (ініціювання відповідних кроків китайської сторони) на шляху бізнесу двох країн;

- ослаблення мовних перешкод у комунікаціях, популяризація вивчення китайської та англійської мов як інструментів інтенсифікації економічного співробітництва;

- налагодження гуманітарного, культурного та наукового співробітництва між громадськістю, професійними та діловими колами двох країн.

Реалізація досягнутих на найвищому рівні українсько-китайських домовленостей, наповнення відносин стратегічного партнерства між обома країнами практичним економічним змістом, вимагають від України реалізації комплексної та послідовної політики, яка б враховувала політичну, економічну й фінансову вагу Китаю в сучасному світі.

*Щелкунов В.І.,
Президент ICC Ukraine,
голова Гражданської Ради при МЗС України,
Радник Прем'єр-міністра України*

“УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ” В ПЕКІНІ – ПЛАТФОРМА ДЛЯ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО І ГУМАНІТАРНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА З КНР

У далекому географічно від Батьківщини Пекіні діє не лише Посольство України в КНР, але й “Український дім” – консалтингова установа, яка покликана бути майданчиком налагодження двосторонніх торговельно-економічних, науково-технічних, культурно-гуманітарних, туристичних, інформаційних і просто людських контактів між Україною і Китаєм.

Д. В. Танасійчук
генеральний директор
“Українського дому” в Пекіні

Офіційне відкриття “Українського дому” відбулося у вересні 2014 року за сприяння Посольства України в КНР та спонсорської підтримки китайської телекомунікаційної корпорації Xipwei. Просторий, наповнений світлом офіс розташований у центрі китайської столиці неподалік від українського дипломатичного представництва. У його стінах працює невелика, але високопрофесійна команда українських та китайських спеціалістів, яка готова надати усі необхідні консультації і допомогу в реалізації українсько-китайських проектів, оперативно та якісно опрацювати запити і бізнес-пропозиції, організувати презентації компаній/установ та проектів у своєму сучасному офісі та запросити відповідну аудиторію. Представники “Українського дому” від імені замовників готові взяти участь у переговорах, виставках та інших заходах, провести перевірку та аналіз можливостей потенційних партнерів, забезпечити візову підтримку для українських чи китайських партнерів. “Український дім” усуне будь-які труднощі перекладу – до послуг замовників китайська, англійська, українська, російська мови – обирати вам!

Два з половиною роки – це небагато для новоствореної установи, але навіть за цей час вже вдалося зробити чимало. Про це, зокрема, свідчать заходи, які було проведено. Так, лише протягом 2016 року, “Українським домом” окремо та спільно з Посольством України в КНР були організовані і проведені:

- презентації можливостей співпраці на регіональному рівні Київської, Львівської, Івано-Франківської, Дніпропетровської, Сумської та Харківської областей;

- презентація агрохолдингу Ukrlandfarming за участі міжнародної юридичної фірми Dentons для китайських бізнесменів та зацікавлених інвесторів;

- презентація індустріального парку “Біла Церква” та ознайомлення з інвестиційним кліматом України;

- презентація компанії Cogum Group з проведенням практичної конференції, присвяченої питанням співпраці з видобутку вугілля в тонких пластах;

- семінари для китайських компаній та підприємців щодо можливостей інвестування в економіку України за участі представників Міністерства аграрної політики та продовольства України, громадської організації Silk Link, міжнародної юридичної компанії DLA Piper та інвестиційної компанії SigmaBleuzer;

- прес-конференція для представників китайських ЗМІ за результатами промо-туру представників 9-ти китайських туроператорів до України;

- прес-конференція з метою ознайомлення з послугами авіакомпанії “Міжнародні авіалінії України” та презентація туристичного потенціалу нашої держави для китайських туроператорів і ЗМІ.

“Український дім” забезпечував участь українських компаній у 8-му Ярмарку китайських інвестицій за кордон (The 8th China Overseas Investment Fair) та у туристичному ярмарку COTTM-2016, де були представлені численні проекти українських партнерів у сферах сільського господарства, будівництва, інфраструктури, створення індустріальних парків, енергетики, туризму та інших галузях.

Компанія організувала і надала перекладачів, екскурсії та допомогу із вирішенням організаційних питань під час участі у змаганнях в КНР українсь-

кої національної збірної зі спортивних бальних танців.

Представники "Українського дому" взяли участь та презентували можливості співпраці на своїй платформі:

- на Сіаньському саміті бізнес-лідерів Шовкового шляху;
- на Харбінському міжнародному торговельно-економічному ярмарку;
- на першому саміті українських інноваційних технологій з презентацією "Центру виробництва обладнання та просування українсько-китайської співпраці у сфері технологій" у м. Цзибо (провінція Шаньдун);
- на Міжнародній конференції з транскордонної електронної торгівлі в рамках "Одного поясу, одного шляху" в м. Ланьчжоу (провінція Ганьсу).

Окремим напрямком діяльності "Українського дому" є робота з українською громадою. Традиційним стало проведення в "Українському домі" "Посиденьок" для українців Пекіна з метою їх знайомства та об'єднання, забезпечення платформи для спілкування, відпочинку і взаємодопомоги.

Протягом 2016 року в "Українському домі" було проведено "Шевченківські читання" творів Кобзаря українською та китайською мовами за участі Посла та інших працівників Посольства, українських студентів, китайських та іноземних друзів; пройшли лекції, інтерактивні заходи та семінари за участі науковців і студентів, в тому числі громадського діяча і засновника мистецького проекту "Монументальна Шевченкіана" Руслана Теліпського.

"Українським домом" була організована участь представників української громади у Міжнародному дипломатичному конкурсі національного костюма (Diplomat National Costume Competition), на якому українська команда отримала дві нагороди; було надано сприяння у проведенні другого благодійного аукціону "Українська красуня" в Посольстві України, благодійного заходу, зібрані в ході якого кошти було передано українським та китайським дітям-сиротам.

У культурному заході "Вечорниці", що відбувся в Посольстві України, взяли участь понад півсотні українців та китайських друзів. "Український дім" взяв на себе підготовку програми заходу, його конкурсної частини та подарунків.

Представники "Українського дому" взяли участь у заходах, присвячених

подіям Революції гідності 2013-2014 рр., флеш-мобх «Крим – це Україна», «Твоя, моя, наша вишиванка».

Разом з українською громадською організацією Silk Link "Українським домом" було організовано візит до України делегації Міжнародної торгової палати Великого шовкового шляху, проведено у Києві Перший форум Шовкового шляху (Ukrainian Silk Road Forum), забезпечено переклад на прес-конференції та церемонії підписання грантового договору на розвиток інклюзивної освіти в Україні за участю дружини Президента України Марини Порошенко та голови Міжнародної торгової палати Великого Шовкового шляху Люй Цзяньчжуна.

Важливою частиною роботи працівників компанії є забезпечення перекладів. Було виконано переклад та оформлення китайськими субтитрами промо-роликів про потенціал України (інвестиції, сільське господарство, туризм та транспорт) для підготовленого Посольством України в КНР журналу Invest In Ukraine; здійснено переклад виступів учасників круглого столу "Стан і перспективи розбудови українсько-китайського стратегічного співробітництва" українською та китайською мовами, оформлення та друк збірки виступів; регулярно здійснюється переклад презентаційних матеріалів про українську державу на різні теми, інформації про заходи Посольства, роботу консульської служби, інтерв'ю та телевізійних діалогів Посла України в КНР, надається допомога Посольству у забезпеченні перекладу китайською мовою нот та листів.

Необхідно також наголосити ще на одній важливій місії, яку виконує "Український дім". Лише з його появою вперше два роки тому було налагоджено щоденний переклад новин з України китайською мовою з їх розміщенням на китайськомовній сторінці сайту Державного інформаційного агентства "Укрінформ".

Отже можна без перебільшення сказати, що "Український дім" є на сьогодні єдиною платформою, яка на щоденній основі займається популяризацією України в Китаї, висвітлює китайською мовою актуальні новини та знайомить китайців з різними аспектами нашої країни.

Запрошуємо вас до "Українського дому" у Пекіні! Ми завжди до ваших послуг!

**ЛИШЕ З ПОЯВОЮ
"УКРАЇНСЬКОГО
ДОМУ" ВПЕРШЕ ДВА
РОКИ ТОМУ БУЛО
НАЛАГОДЖЕНО
ЩОДЕННИЙ ПЕРЕКЛАД
НОВИН З УКРАЇНИ
КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ
З ЇХ РОЗМІЩЕННЯМ
НА КИТАЙСЬКОМОВНІЙ
СТОРІНЦІ САЙТУ
ДЕРЖАВНОГО
ІНФОРМАЦІЙНОГО
АГЕНТСТВА
"УКРІНФОРМ".
ОТЖЕ МОЖНА БЕЗ
ПЕРЕБІЛЬШЕННЯ
СКАЗАТИ, ЩО
"УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ"
Є НА СЬОГОДНІ
ЄДИНОЮ
ПЛАТФОРМОЮ,
ЯКА НА ЩОДЕННІЙ
ОСНОВІ ЗАЙМАЄТЬСЯ
ПОПУЛЯРИЗАЦІЄЮ
УКРАЇНИ В КИТАЇ,
ВИСВІТЛЮЄ
КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ
АКТУАЛЬНІ НОВИНИ
ТА ЗНАЙОМИТЬ
КИТАЙЦІВ З РІЗНИМИ
АСПЕКТАМИ НАШОЇ
КРАЇНИ.**

The image shows the Lenovo logo, which consists of the word "Lenovo" in white, sans-serif font on a red rectangular background. The logo is positioned in the upper left quadrant of the page.

**ЧЖОУ ВЕЙЦЗЯНЬ,
ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА
LENOVO В УКРАЇНІ**

СЕКРЕТ УСПІХУ LENOVO В УКРАЇНІ – ПРАВИЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ПОКУПЦЯ

Не секрет, що український ІТ-ринок сьогодні розвивається переважно силами іноземних гравців. Очевидно, що навіть великі компанії гостро відчували на собі наслідки загальної кризи в країні. Але деяким все ж вдається бути впевненим в завтрашньому дні, незалежно від обставин. Що це – везіння, чітко побудована стратегія або досвід роботи на міжнародному ринку? Розглянемо на прикладі міжнародної компанії, заснованої в Китаї - Lenovo, яка успішно працює в Україні вже не перший рік.

Показник успіху в бізнесі, як відомо, один – прихильність споживачів. І всупереч зниженню купівельної спроможності, різким перепадам курсу валют і умов жорсткої конкуренції, компанія Lenovo демонструє вражаючий результат – раз у раз отримуючи відзнаки та нагороди в різних номінаціях.

LENOVO В УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ

Lenovo – інноватор в області виробництва високотехнологічних ПК і мобільних інтернет-пристроїв. Компанія постійно впроваджує інновації, використовує революційні технології для створення нових

категорій продуктів і розширення можливостей їх використання. Завдяки цьому компанії вдається випереджати ринкові тенденції і пропонувати повний портфель продуктів.

На ринку України компанія працює недавно – трохи менше 10 років. Але варто віддати належне, за цей період Lenovo стала лідером на ринку в декількох категоріях і такі пристрої як ноутбуки, планшети і смартфони добре відомі українцям. Компанія вийшла на ринок в переломний період, і вистояла вже не одну кризу. Ймовірно, ринок України для виробника родом з Китаю виявився вельми родючим ґрунтом для зростання і розвитку.

“Україна в силу свого географічного розташування та науково-промислового потенціалу є важливим партнером для Китаю. Багато компаній з Китаю, які з початку кризи вирішили продовжити свою діяльність в Україні, вірять в цю країну і бачать в ній величезний потенціал. Компанія Lenovo вистояла і не втратила позицій навіть в найскладніші для країни часи. Тому ми впевнені в своєму майбутньому, і майбутнє України”, – заявляє Чжоу Вейцзянь, голова представництва Lenovo в Україні.

МАСШТАБОВАНИЙ УСПІХ

Компанія, що має представництва по всьому світу, і займає вагомую частку глобального ринку, підтверджує свої можливості локально – в рамках України. І це свідчить про комплексний підхід і стратегії. Крім професійних нагород, Lenovo регулярно отримує премії в різних конкурсах. Приміром, в 2016 році компанія стала переможцем Національного рейтингу якості управління корпоративною репутацією “Репутаційні АКТИВісти” в номінації “Кращі українські компанії з репутаційним активом в категорії ІТ”.

Вікторія Константинова, директор з маркетингу компанії Lenovo вважає, що таких результатів вдалося досягти завдяки трьом факторам. Перше – це збалансована робота всіх напрямків всередині компанії: продажі, маркетинг, сервіс, навчання і т. д. Друге – правильно спланований портфель продуктів і оперативне виведення їх на ринок України. І третє – якісний зовнішній маркетинг, продумані і неординарні маркетингові та PR-активності.

“Ми намагаємося детально вивчати попит українського споживача і своєчас-

но пропонувати продукт в момент пікового попиту на певні характеристики: великий екран, емний акумулятор, потужний процесор або камера. А найкраща оцінка споживачем – це продажі, які дозволяють залишатися лідерами ринку”, - пояснює Вікторія.

СЕКРЕТ LENOVO – ЗНАЙТИ ПІДХІД ДО ПОКУПЦЯ

Як відомо, товарний ряд техніки Lenovo динамічно оновлюється і новинки з'являються досить часто. Очевидно, що більшості людей перед тим, як зробити покупку, хочеться дізнатися якомога більше про обраний гаджет, потримати його в руках, переконатися у зручності. Тому компанія дає людям можливість першими побачити, протестувати і придбати новітні пристрої в фірмових магазинах Lenovo.

“На даний момент в Україні функціонує 15 монобрендових магазинів Lenovo. І незважаючи на тривалу кризу, компанія продовжує розширювати фірмову мережу”, – коментує Олексій Скобель, менеджер з розвитку каналів збуту Lenovo.

БІЛЬШЕ, НІЖ ПРОСТО БІЗНЕС

Не можна не відзначити той факт, що компанія регулярно ініціює або бере участь в різного роду соціальних ініціативах в Україні. Що, по правді кажучи, робить далеко не кожна вітчизняна компанія.

Так, в 2016 році компанія Lenovo стала спонсором студентської олімпіади KPI-Open, метою і місією якої було мотивувати і підтримати молодих і талановитих фахівців в сфері програмування та інформаційних технологій.

Крім цього, в 2016 році Lenovo спільно з благодійним фондом “Таблеточки” реалізували соціальний проект “Роби добро” на підтримку онкохворих дітей України. В рамках ініціативи було зібрано кошти на закупівлю ліків для онкохворих дітей. У компанії ще багато планів і соціальних ініціатив, які будуть реалізовані в найближчому майбутньому.

АСОРТИМЕНТ І РІЗНОМАНІТТЯ

Крім розширення ряду існуючих пристроїв, компанія пропонує користувачам все більш нові можливості, послу-

ги і товари. Так, поповнення портфеля продуктів серверними рішеннями, дозволяє Lenovo пропонувати своїм замовникам комплексні проекти. Основне завдання – надати ринку надійні рішення для середнього та малого бізнесу.

Крім цього, після того, як Lenovo придбала у Google бізнес з виробництва смартфонів Motorola Mobility, компанії вдалося повернути на світовій, і в тому числі на український ринок телефон-легенду. Сьогодні Motorola, стала піонером ринку мобільного зв'язку, яка створила перший мобільний телефон, знову доступна всім бажаючим – під брендом Moto. Це моделі смартфонів, які здатні задовольнити будь-які потреби покупців.

Очевидно, що у Lenovo з кожним кроком стає все більш комплексний портфель, є повний спектр обладнання від смартфона до суперкомп'ютера/високопродуктивного кластера. І все, що може побажати користувач, є йому в асортименті однієї компанії. Схоже, на ринку України цей підхід працює безвідмовно.

ПІСЛЯ ТОГО, ЯК LENOVO ПРИДБАЛА У GOOGLE БІЗНЕС З ВИРОБНИЦТВА СМАРТФОНІВ MOTOROLA MOBILITY, КОМПАНІЇ ВДАЛОСЯ ПОВЕРНУТИ НА СВІТОВИЙ, І В ТОМУ ЧИСЛІ НА УКРАЇНСЬКИЙ РИНОК ТЕЛЕФОН-ЛЕГЕНДУ

Депутат Київської міської ради, секретар Депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою, засновник та керівник ГО "Silk Link" І. П. Никорак

Щиро вітаю політичні та ділові кола України та Китаю, а також увесь український та китайський народи з 25-ою річницею встановлення дипломатичних відносин між нашими державами.

Для українців Китай виступає яскравим взірцем потужної індустріальної країни високих технологій із стрімким рівнем росту. Масштабне економічне зростання та політика реформ і відкритості дали поштовх до процвітання, стабільності та зростання авторитету Китаю на міжнародній арені.

Сьогодні, завдяки глобальній ініціативі «Один пояс, один шлях» Китай стає ще ближчим до нас, а його присутність в Україні з кожним днем наростає.

Створення громадської організації «Silk Link» є яскравим прикладом зацікавленості українського суспільства, політичних і громадських діячів у активізації співпраці з КНР у політичній, економічній, культурній сферах, а також вільного розвитку міжлюдських контактів.

Напередодні 25-ої річниці встановлення дипломатичних відносин між двома країнами відбувся Перший український форум Шовкового Шляху та була створена Громадська організація «Китайська діаспора в Україні».

Ми глибоко усвідомлюємо та цінуємо колосальний потенціал України та Китаю на шляху розбудови взаємовигідних стратегічних відносин.

Бажаю нашим народам процвітання, зміцнення зв'язків на всіх рівнях, дружби та миру.

“SILK LINK”: ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ МАЙБУТНЬОГО

Двосторонні відносини між Україною та КНР носять характер стратегічного партнерства, відбивають багаторічні традиції дружби і співробітництва між двома країнами.

Існує взаємне прагнення сторін до збільшення обсягів двосторонньої торгівлі, а також поглиблення інвестиційної взаємодії між Україною та Китаєм. Пріоритетами для розвитку взаємовигідної співпраці є створення принципово нових механізмів координації – постійна комунікація на найвищому рівні двох держав, бізнесова та громадська взаємодія задля поглиблення та розширення партнерства за пріоритетними галузевими напрямками.

Одним з таких комунікаційних майданчиків в Україні є Громадська організація «Silk Link», яка створена в 2016 році за підтримки Адміністрації Президента України, Депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою, Міністерства закордонних справ України, Посольства України в Китайській Народній Республіці, Ради експортерів та інвесторів при Міністерстві закордонних справ України та Міністерства інфраструктури України.

Громадська організація Silk Link - це B2B2G-майданчик для ділової і політичної взаємодії між Україною, Китаєм і країнами Європи. Шляхом зміцнення міжрегіонального співробітництва, трансконтинентальної інтеграції економік і культурного обміну дана організація сприяє реалізації потенціалу України як транспортно-логістичного

хабу і фінансово-ділового центру в рамках Економічного поясу Великого Шовкового шляху в Східній Європі і Чорноморсько-Балтійському регіоні. Організація покликана сприяти економічному зростанню, а також сталому розвитку країн-учасниць ініціативи «Новий Великий Шовковий шлях» через ефективну взаємодію представників бізнесу, влади країн-учасниць.

Задля ефективного розвитку українсько-китайської взаємодії ГО Silk Link (Україна) спільно з Міжнародною Торговою Палатою Шовкового Шляху (SRCIC, КНР) провели 7 листопада 2016 року в м. Києві Перший український Форум Шовкового шляху. В рамках заходу сторони підписали угоду про розвиток онлайн платформи електронного Шовкового шляху eSilkRoad, який надасть можливість залучити в Україну інвестиції та сприяти українським виробникам вихід на китайський ринок. eSilkRoad - служить для Міжнародної торгової палати Шовкового шляху та її учасників як інтегрована сервісна платформа і сполучна ланка міжнародних і внутрішніх ресурсів для створення набору інвестицій транскордонної торгівлі і логістики, торгових асоціацій професійного консалтингу. На сьогодні платформа надає 100 млн. дол. інвестицій для глобальних проектів.

У роботі Першого українського Форуму Шовкового шляху взяли участь понад 300 представників політичних, ділових та культурних кіл із України, Китаю, Грузії та країн Європи. З української та китайської

сторін почесними спікерами стали: дружина Президента України М. Порошенко, Віце-прем'єр-міністр - Міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України Г. Зубко, Перший Віце-спікер Парламенту України І. Герасченко, народні депутати України - члени депутатської групи ВРУ з міжпарламентських зв'язків з КНР, Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні Ду Вей, Президент Міжнародної Торгової Палати Шовкового шляху Люй Цзяньчжун.

Головними темами Форуму стали питання розвитку двостороннього співробітництва в сферах інфраструктури, транспорту, безпеки і логістики в рамках китайської глобальної ініціативи «Один пояс, один шлях», а також, розвиток інвестиційних та торгово-економічних відносин.

За результатами Першого українського Форуму Шовкового шляху Посол КНР в Україні Ду Вей підтвердив готовність китайської сторони співпрацювати з Україною як повноцінним учасником Шовкового шляху, адже, за його словами, без участі Києва «реалізація ініціативи «Один пояс, один шлях» буде неповною, навіть немислимою». Окрім цього, Посол офіційно озвучив амбітну ідею КНР – створення зони вільної торгівлі з Україною.

Напередодні дня проведення Форуму, Дружина Президента України, Голова Благодійного Фонду Порошенка пані Марина Порошенко та Люй Цзяньчжун підписали грантовий договір на суму 200 тисяч доларів США на розвиток інклюзивного освітнього середовища в Україні.

Високий рівень представництва з української та китайської сторін є свідченням важливості та необхідності поглиблювати відносини між Україною та Китаєм.

З огляду на перспективи розширення взаємовигідних відносин ГО «Silk Link» ініціювала проведення Українського Форуму Шовкового шляху на щорічній основі задля активізації подальшого розвитку проекту «Один пояс, один шлях».

ГО «Silk Link» виступає саме тим комунікаційним майданчиком на якому українські та китайські представники політичних, бізнесових та громадських кіл можуть формувати стратегії взаємовигідного партнерства та реалізовувати конкретні проекти.

Чжоу Хаоцзе, директор Хуавей Україна

HUAWEI: МИ ЄДНАЄМО СВІТ

Україна, з її сорокап'ятимільйонним населенням, є однією з найбільших держав Європи та СНД. Лише нещодавно країна, останньою в регіоні, запустила зв'язок 3G. При цьому ринок ІТ в країні – один з найрозвинутіших у тому ж регіоні. Усе це говорить про величезний потенціал росту ринку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що поєднує сектори ІТ та зв'язку. Таке об'єднання активно проходить у всьому світі. В Україні воно лише починається – але вже має неабиякі перспективи за рахунок високорозвинутого ІТ-сектору.

**МИ ВПЕВНЕНІ,
ЩО УКРАЇНА
НАДІЛЕНА ВЕЛИКИМ
ПОТЕНЦІАЛОМ,
І ЗОВСІМ СКОРО
УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІКА
ВІДНОВИТЬСЯ ПІСЛЯ
НЕЩОДАВНЬОЇ КРИЗИ**

Huawei працює в Україні понад 15 років. Ми завжди вважали, що Україна - це стратегічно важливий ІКТ ринок, тому будували свою стратегію на засадах довгострокового партнерства. Компанія є стратегічним постачальником обладнання для розгортання фіксованих та мобільних мереж для ключових українських операторів зв'язку. Тепер реалізуємо новий довгостроковий проект - модернізацію мережі найбільшого українського інтернет-провайдера, компанії Укртелеком. Модернізація мережі цієї компанії – це безпрецедентний проект для української ІКТ індустрії. Проте у Huawei вже був подібний досвід. Саме наша компанія допомагала модернізувати мережі операторів фіксованого зв'язку по всьому світу. Наприклад, Deutsche Telecom, Telecom Italia, British Telecom, Orange Poland – усі ці кейси були успішними.

Хочу зупинитися на Deutsche Telecom. Це третій найбільший оператор у світі, у

DT Germany – більше 23 млн абонентів фіксованої телефонії та 12 млн абонентів фіксованого інтернету. Разом з Huawei, Deutsche Telecom повністю змінює DSL індустрію, впроваджуючи провідну супер векторну технологію. Це дозволить заощадити значні кошти на проекті модернізації, а також скоротити розгортання проекту на декілька місяців.

Ми розвиваємо B2B (бізнес-бізнес) та B2C (бізнес-споживачі) підрозділи, виробляємо техніку для операторів, підприємств, урядових організацій та звичайних споживачів. Так, наприклад, смартфони Huawei, такі як P9 або Mate 8, з кожним роком стають все більш популярними. У середині серпня Європейська асоціація зображення та звуку (EISA) назвала мобільний телефон Huawei P9 найкращим споживчим смартфоном Європи 2016-2017. Ми отримуємо нагороду в цій категорії четвертий рік поспіль. В Україні наші смартфони увійшли до п'ятірки, що

**У СЕРЕДЕНІ СЕРПНЯ
ЄВРОПЕЙСЬКА АСОЦІАЦІЯ
ЗОБРАЖЕННЯ ТА
ЗВУКУ (EISA) НАЗВАЛА
МОБІЛЬНИЙ ТЕЛЕФОН
HUAWEI P9 НАЙКРАЩИМ
СПОЖИВЧИМ
СМАРТФОНОМ ЄВРОПИ
2016-2017**

користуються найбільшим попитом. Ми активно беремо участь в таких проєктах як Smart City, що дозволяють підвищити безпеку та якість життя в мегаполісах.

Ми впевнені, що Україна наділена великим потенціалом, і зовсім скоро українська економіка відновиться після нещодавньої кризи.

Мене запитують іноді, з якими замовниками цікавіше працювати - з державними чи з приватними? Відверто кажучи, не так важливо, чи державна організація замовляє проєкт, чи приватна. Набагато важливіше, щоб замовник був зацікавлений у реалізації проєкту та докладав до цього усіх зусиль зі свого боку.

Сьогодні Україна лише починає переходити до ІТ-економіки. Фундаментом для цього є створення інфраструктури. Ринок комунікацій також змінюється: мобільні оператори впроваджують 3G, а фіксовані – FTTH-технології. Усі гравці досить швидко отримують прямі чи непрямі вигоди від таких перетворень. Ми прогнозуємо подальший розвиток: 4/4,5 G на мобільних межах, сучасні "фіксовані" рішення. Нові сервіси та контент зрушать ринок, як це відбувається у більш розвинутих країнах.

Невдовзі ІКТ ринок стане сильним драйвером зростання для української

економіки. Ми дивимося у майбутнє українських телекомунікацій з великим оптимізмом і розраховуємо, що позитивні зрушення очолять найвідповідальніші та найдосвідченіші компанії.

Для того, щоб вивести послугу на новий рівень, потрібна нова та сучасна інфраструктура. Ми бачимо інновації як послідовний шлях до покращення вражень від користування існуючими сервісами (customer experience) та впровадження нових. Перше, що спадає на думку, коли ми говоримо телекомрозвинуті країни, це перехід мобільних операторів від стандартів GSM900 до UMTS900, від GSM1800 до LTE1800.

Україна – дещо специфічна країна. Середні витрати абонента на зв'язок тут досить низькі, і споживачі не готові до значного підвищення цін. Через це інноваційні бізнес-моделі повинні збільшувати прибуток компанії, водночас розширюючи аудиторію користувачів нових сервісів. Можливо, могла б допомогти модель аутсорс у окремих послуг, що є досить популярною у Європі. Вона дозволяє знизити операційні витрати та оптимізувати вартість послуг для абонента.

**МИ ДИВИМОСЯ
У МАЙБУТНЄ
УКРАЇНСЬКИХ
ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ
З ВЕЛИКИМ
ОПТИМІЗМОМ
І РОЗРАХОВУЄМО,
ЩО ПОЗИТИВНІ
ЗРУШЕННЯ ОЧОЛЯТЬ
НАЙВІДПОВІДАЛЬНІШІ
ТА НАЙДОСВІДЧЕНІШІ
КОМПАНІЇ**

АСОЦІАЦІЯ “УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА”

АСОЦІАЦІЯ ПОКЛИКАНА ВІДПОВІДАТИ ПРАКТИЧНИМ ЗАВДАННЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ НА СХОДІ, СПРИЯТИ ДВОСТОРОННЬОМУ СПІВРОБІТНИЦТВУ УКРАЇНИ ТА КНР. ОСНОВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АСОЦІАЦІЇ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ РОЗВИТОК ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ НАПРЯМКІВ, ФОРМ ТА ЗАСОБІВ МАСШТАБНОГО ВЗАЄМОВИГІДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА КНР В НАЙРІЗНОМАНІТНІШИХ ГАЛУЗЯХ.

Асоціація “Українсько-Китайського співробітництва” (zareєстрована у серпні 2008 р.) є однією з найбільш авторитетних в Україні профільних неурядових структур, яка створювалась у відповідності до потреб України в розвитку відносин з однією з найпотужніших та найвпливовіших країн світу, враховуючи зацікавленість Торгово-економічної канцелярії Посольства КНР в Україні та домовленість з нею.

Асоціація покликана відповідати практичним завданням української зовнішньої політики на Сході, сприяти двосторонньому співробітництву України та КНР. Основні цілі та завдання Асоціації передбачають розвиток та вдосконалення напрямків, форм та засобів масштабного взаємовигідного співробітництва України та КНР в найрізноманітніших галузях, таких як економіка та фінанси, освіта та наука, культура, спорт і мистецтво, а також в інших сферах, зокрема в міжнародному туризмі.

Впродовж своєї роботи Асоціацією організовано та проведено цілу низку різноманітних заходів. Серед них слід відзначити наступні:

- Асоціація, відповідно до урядових завдань, виступила одним з співорганізаторів та координаторів поїздок делегацій представників ділових кіл України, що супроводжували Президента України під час Державних візитів до КНР (вересень 2010 року та грудень 2013 р.) та співорганізатором двосторонніх бізнес-форумів в рамках президентських візитів;

- З ініціативи АУКС забезпечено розробку та зведення пропозицій ділових кіл України до комплексної п'ятирічної Програми реалізації формату стратегічного партнерства між Україною та КНР;

- Ініційовано та забезпечено візити в Україну уповноважених делегацій Всеукраїнського народного товариства дружби із закордоном (2011 р.), Народного уряду провінції Гуандун (2011-2013), Народного уряду провінції Шаньдун (2012), Народного уряду провінції Сичуань (2012), Китайської національної корпорації із зарубіжного економічного співробітництва (Київщина, Луганщина, Черкаська

та Івано-Франківська області, 2010-2013 рр., включаючи підготовку та підписання відповідних документів про співробітництво із обласними держадміністраціями);

- Асоціація Українсько-Китайського Співробітництва є об'єднанням юридичних осіб, які сприяють, підтримують та заохочують встановлення та розвиток відносин співробітництва між структурами, установами, організаціями, закладами та іншими юридичними особами України та Китайської Народної Республіки;

- Асоціація була однією з основних організаторів національного українського стенду на виставці виїзного туризму “COTTM 2016 CHINA OUTBOUND TRAVEL & TOURISM MARKET”. АУКС проводить серйозну роботу в сфері туризму для забезпечення поїздок для китайських туристів в Україну.

Однією із головних цілей АУКС є розвиток ділових, культурних, освітніх і туристичних відносин, програм між Україною та Китаєм. Тому одна з наших послуг - допомога в оформленні віз до Китаю. Наші спеціалісти з багатим досвідом надають необхідну консультацію щодо візової підтримки.

АУКС акредитована в посольстві КНР в Україні, в місті Києві, що спрощує процес допомоги у подачі та видачі документів. Також на даний момент Асоціація посилено вивчає напрям туризму не лише з України в Китай, а й залучення китайських туристів до України.

乌克兰中国合作协会是一家法律实体联合会。该协会协助、援助和鼓励乌克兰中华民国各种结构，机构，组织，及其他乌克兰中华民国的法律实体之间的合作关系建立和发展。

该协会主要的目的和任务包括在各个领域及规模如经济、金融、教育、科学、文化、体育和艺术，以及国际旅游的方向、方式及大规模的互利乌克兰与中国互利合作工具发展和改善。

在中国出境旅游交易会 “COTTM 2016 CHINA OUTBOUND TRAVEL & TOURISM MARKET” 乌克兰全国展台主要组织者之一是乌克兰中国合作协会。该协会在旅游领域中认真处理中国游客在乌克兰旅游中各个事项。

Поряд з туристичним, АУКС зосереджена на розвитку й інших напрямків, нижче хочемо короткими рецензіями від наших фахівців ознайомити з ними.

НАПРЯМОК ОРГАНІЗАЦІЇ ВИСТАВОК ТА ФОРУМІВ

Згідно з досвідом проведення Восьмого Ярмарку китайських інвестицій за кордоном, який 20–21 жовтня 2016 року пройшов в Пекінському Виставковому центрі, ми запрошуємо прийняти участь в Ярмарку китайських інвестицій за кордоном у 2017 році - це насамперед нові можливості для розвитку вітчизняного бізнесу і просування українських інвестиційних проектів за кордоном. Необхідність залучення додаткових інвестицій та розширення ринків збуту підштовхують вітчизняних виробників та підприємців до пошуку інноваційних інструментів розвитку та нових форм просування своїх товарів та економічних ініціатив.

"За умов посилення процесів глобалізації інтеграція українського бізнесу у світову економіку набуває особливого значення. Ярмарок китайських інвестицій в 2017 році не тільки відкриє перед нашими підприємцями нові інвестиційні можливості, а й може стати потужним локомотивом для подальшого розвитку української економічної ініціативи", – наголосив Голова Президії Асоціації Українсько-Китайського Співробітництва Віталій Олійник.

В. Олійник переконаний, що для багатьох вітчизняних компаній участь у пекінському ярмарку може завершитися підписанням угод про взаємовигідну співпрацю, оскільки потенційні інвестори вже цікавляться запланованою на форумі презентацією українського колективного стенду інвестиційних проектів обласних, районних, селищних рад, українських підприємств та приватних осіб.

У рамках цьогорічної COIFAIR 2016 були організовані виставки, інвестиційні форуми, презентації проектів, ділові переговори та зустрічі на високому рівні. За підтримки посольства України в Китаї на цьогорічному інвестиційному ярмарку відбувся День України, презентація українських підприємств та інвестиційних проектів. Ініціаторами створення українського стенду були Центр Міжнародної ділової співпраці Торгово-Промислової Палати України спільно з Асоціацією Українсько-Китайського Співробітництва

та ГО "Silk Link" - платформою, створеною за підтримки Депутатської групи Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Китайською Народною Республікою та Посольством України в КНР, для поглиблення інвестиційного діалогу та активізації торговельно- економічних відносин.

Виходячи з цього ми розраховуємо на ще більший інтерес до цього Ярмарку у 2017 році.

Далеко не повний перелік дій асоціації доповнюється планами створення на території КНР представництва Торгово-Промислової Палати України.

Асоціація Українсько-Китайського Співробітництва у співпраці з ТППУ реалізовує різні виставкові проекти, які сприяють виходу українських компаній на китайський ринок і навпаки. З метою налагодження співпраці українських та китайських компаній, а також, щоб привернути увагу українців до Китаю і навпаки, Асоціація щорічно бере участь у міжнародних виставках, які проходять в Китаї. Крім того, Асоціація вважає за доцільне проводити тематичні виставки китайських провінцій в Україні в 2017 році.

Серед широкого переліку виставок, які складають інтерес для України, Асоціація щорічно приймає участь. В 2017 році АУКС приділяє особливу увагу наступним:

Інвестиційна:

Дев'ятий Ярмарок китайських інвестицій за кордоном (на англ. China Overseas Investment Fair – COIFAIR) – 2017, який буде проведений за підтримки Комітету з розвитку і реформ КНР у Пекінському виставковому центрі у жовтні 2017 року. Ярмарок є головною подією в сфері інвестицій Китаю. В рамках COIFAIR – 2017 організовуються виставки, інвестиційні форуми, презентації проектів, ділові переговори і зустрічі на високому рівні. Головними партнерами є Всесвітній банк, Світова організація торгівлі та Програма розвитку ООН.

Туристична:

Дванадцята Міжнародна виставка виїзного туризму і закордонних подорожей в Китаї, (англ. China Outbound Travel & Tourism Market (COTTM)) Пройде в Пекіні з 29 по 31 березня 2017 року. Виставка розділена на тематичні розділи: подорожі (сезонний відпочинок, бізнес тури, відпочинок для дітей, екскурсії, круїзи, пізнавальний, екологічний, екстремальний, пригодницький, спортивний і освітній

АСОЦІАЦІЯ «УКРАЇНСЬКО- КИТАЙСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА»

Є об'єднанням юридичних осіб, які встановлюють, підтримують, сприяють, заохочують або прагнуть до встановлення та розвитку відносин співробітництва між структурами, установами, організаціями, закладами та іншими юридичними особами України та Китайської Народної Республіки.

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АСОЦІАЦІЇ

Основні цілі та завдання Асоціації передбачають розвиток та вдосконалення напрямків, форм та засобів масштабного взаємовигідного співробітництва України та КНР в найрізноманітніших галузях, таких як економіка та фінанси, освіта та наука, культура, спорт і мистецтво, а також в інших сферах за рахунок подальшого налагодження дієвої співпраці профільних українських та китайських структур усіх форм власності та видів діяльності, які не заборонені законодавствами обох держав.

ПРЕДМЕТ ДІЯЛЬНОСТІ АСОЦІАЦІЇ

Предметом діяльності Асоціації є допомога, координація дій та захист інтересів її членів у здійсненні ними господарської та суспільної діяльності, яка є наслідком співпраці між діловими партнерами-юридичними особами України та КНР.

Асоціація будує відносини зі своїми учасниками на принципах взаємовигідного партнерства та спільності інтересів.

АУКС:

- прагне бути корисною для членів Асоціації. Асоціація та Учасник заінтересовані у взаємному процвітанні, тому що спільний успіх – застава стабільної співпраці.
- проявляє зацікавленість у постійному та перспективному характері відносин сторін. Асоціація і Учасник разом вдвічі швидше проходять шлях до досягнення бажаних результатів або наближення до позначених рубежів.
- ставить високі вимоги до себе та Учасників. Асоціація та Учасник сприяють захисту та просуванню своїх базових інтересів, постійно підтримуючи один одного.
- веде відкриту інформаційну політику. Асоціація надає всі наявні відомості, що необхідні для повноцінної та успішної роботи Учасника, і отримує зворотній зв'язок.
- демонструє довіру в спільній праці: Асоціація та Учасник – одна Команда.

Представники АУКС В. В. Олійник і І. А. Литвин під час зустрічі з Надзвичайним та Повноважним Послом України в КНР О. А. Дьомініним під час відвідування виставки COTTM 2016 у Пекіні

туризм); готельний і ресторанный сервіс; транспортні послуги (авіаційні, залізничні та автобусні перевезення, морський і річковий круїзний транспорт, прокат авто); рекреація (санаторії, пансіонати, курорти) страхові та фінансові послуги; IT і телекомунікаційні технології в сфері туризму. Окремо організована також зона люксового туризму – Luxury Tourism Segment.

Продуктова:

Вісімнадцята китайська міжнародна виставка продуктів харчування та спеціалізованого обладнання (англ. The Global Food Marketplace, French: Salon International de l'alimentation, SIAL China). Проїде в Шанхаї, з 17 по 19 травня 2017 року. Міжнародна виставка №1 в КНР за тематикою продуктів харчування, безалкогольних напоїв та алкогольних напоїв, спеціалізованого обладнання тощо. SIAL CHINA це китайський варіант відомої паризької виставки SIAL.

Освітня:

Сімнадцята Міжнародна освітня виставка в Китаї China Education Expo – SEE 2017 року. Це найбільший міжнародний освітній захід в Китаї, який проводиться щорічно восени, і охоплює 4 великих міста КНР, зокрема: Пекін, Шанхай, Гуанчжоу і Ченду. Виставка організовується Китайською Асоціацією з міжнародного обміну в галузі освіти (CEAIE), об'єднує понад 40 країн, включаючи США, Великобританію, Канаду, Францію, Австралію, Ізраїль, Японію, Німеччину. Її відвідують понад 60 000 чоловік, дві третини з яких студенти китайських коледжів, які планують продовжити навчання за кордоном.

У цілому по кожній виставці, можна відзначити, що завдяки спільним зусиллям, для української Сторони в 2017 році організатори заходів планують спеціальні програми, і за підтримки Посольства України в Китаї на українських стендах традиційно відбудуться Презентації «День України». Участь у заходах сприяє подальшому розвитку Українсько-Китайських відносин, надає можливість налагодити ефективні ділові контакти.

ТОРГОВИЙ НАПРЯМОК

Варто зазначити той факт, що Асоціація Українсько-Китайського співробітництва активно розвиває і торговий напрямок. Для організацій-членів Асоціації, а також юридичних і фізичних осіб, які не входять в нашу асоціацію, ми надаємо послуги з пошуку покупців та постачальників, як на китайському, так і на українському ринку, постійно проводимо дослідження ринку для виявлення українських товарів цікавих китайському споживачу.

З підвищенням життєвого рівня населення Китаю і оснащенням промисловості сучасним обладнанням, китайські компанії збільшують експорт споживчих товарів класу Люкс, високотехнологічного обладнання, харчової продукції та продукції низького рівня обробки, що в поєднанні з високим курсом долара, створює сприятливі умови експорту для Українських виробників. На даний момент є ряд крупних китайських корпорацій, які мають інвестиційні проекти. При стабілізації політичної ситуації, ми про-

гнозуємо потенційне зростання китайських інвестицій в українську економіку. Така ситуація зумовлена тим, що китайський бізнес за останні роки акумулював та продовжує накопичувати капітал, який потребує використання.

НАПРЯМОК МІЖНАРОДНОЇ СПІВПРАЦІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Одним з першочергових завдань Асоціації є налагодження двосторонніх зв'язків України та Китаю в сфері освіти. Університети України мають більш ніж вікову історію. Під час робочого візиту делегації КНР до України голова делегації, заступник міністра освіти Чжан Тяньбао дав високу оцінку рівню української освіти. Він сказав, що Китай територіально є великою країною, але в сфері освіти все ще залишається слабкою; Україна – маленька за розміром країна, але достатньо сильна на освітньому рівні. Пан Чжан наголосив на великій кількості відомих усьому світові вищих учбових закладів, зосереджених на території України. В якості прикладу голова китайської делегації зазначив роботу Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який увійшов у топ-20 найкращих вищих учбових закладів світу, а найвідомішим почесним доктором якого є Дмитро Менделєєв. Також пан Чжан не залишив без уваги і Національний Авіаційний Університет, який щорічно приймає на навчання студентів з більш ніж ста країн світу. Тому заступник міністра освіти КНР висловив побажання якомога тісніше співпрацювати з урядом України та сприяти двосторонньому обміну студентів між двома країнами. Завершальним етапом даного візиту стало підписання Урядом України й Урядом КНР Угоди про взаємне визнання документів про освіту та наукові степені.

Асоціація Українсько-Китайського Співробітництва покликана допомагати китайським студентам отримувати якісну європейську освіту в Україні. Між Асоціацією та вищими учбовими закладами, такими як: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського", Національний авіаційний університет, Київський університет будівництва та архітектури, Київський національний торговельно-економічний університет – існують

спеціальні домовленості, завдяки яким Асоціація впевнено здійснює міжнародну діяльність. Так як українські університети повністю перейшли на Болонську систему освіти, тому по завершенню навчання в Україні китайські студенти отримують дипломи міжнародного зразка, що значно полегшує життя випускників під час пошуку роботи на батьківщині. Асоціація не тільки проводить набір китайських студентів на навчання, але ще й здійснює інформаційну підтримку студентів під час усього учбового року, допомагає громадянам КНР у вирішенні нагальних питань пов'язаних із адаптацією до життя у новій країні, перекладом документації на китайську мову, вступом студента до українського вищого учбового закладу.

НАПРЯМОК ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РОБОТИ З ЧЛЕНАМИ АСОЦІАЦІЇ

У даному напрямку Асоціація привертає нових членів Асоціації та будує відносини зі своїми учасниками на принципах взаємовигідного партнерства та спільності інтересів.

Розуміючи, що заставою успішного розвитку Асоціації є максимальне сприяння задоволенню професійних, профільних потреб членів Асоціації, ми пропонуємо нашим Учасникам саме ті рішення, які вони шукають.

Ми прагнемо бути корисними для членів Асоціації. Асоціація та Учасник зацікавлені у взаємному процвітанні, тому що спільний успіх – застава стабільної співпраці та проявляємо зацікавленість у постійному та перспективному характері відносин сторін. Асоціація і Учасник разом вдвічі швидше проходять шлях до досягнення бажаних результатів або наближення до позначених рубежів.

Ставимо високі вимоги до себе та Учасників, сприяємо захисту та просуванню своїх базових інтересів, постійно підтримуючи один одного.

Ведемо відкриту інформаційну політику, надаючи всі наявні відомості, що необхідні для повноцінної та успішної роботи Учасника.

Асоціація та Учасник – одна Команда.

该协会跟它的成员在互利合作和共同利益的基础上建立关系。我们意识到协会发展顺利的结果是促进和满足协会成员专业的需求并提供他们寻找的解决方案。

乌克兰中国合作协会

• 协会一直在努力为了满足成员。协会, 其成员有兴趣共同繁荣, 因为联合的成功是可持续合作的关键。

• 对不断和前瞻性的关系有兴趣。协会和其成员在一起会更快实现预期的结果或接近指定的界限。

• 对自己和参与者规定高要求。协会和其成员为了保护和促进其基本的利益作出贡献, 不断互相支持。

• 保持开放的信息政策。该协会提供充分和成功的工作所需的所有信息和接收反馈。

• 它演示如何一起工作的信心: 协会, 其成员是一个团队。

Є різні "Я", що створюють одне нерозривне, цільне "Ми". Так ми визначаємо роботу нашого колективу. Так, ми сподіваємося, будуть почуватись у нас нові співробітники Асоціації.

Ми надаємо первинне значення формуванню та безперешкодному функціонуванню команди Професіоналів, яким небайдужа доля України на міжнародній бізнес-арені, успіх кожного українського суб'єкта глобальних економічних, фінансових та гуманітарних інтеракцій.

Піклуючись про підвищення кваліфікації співробітників, їх моральну мотивацію та вірність корпоративному духу, АУКС робить все можливе, щоб кожний співробітник сприймав себе членом єдиного організму, професійна діяльність якого безпосередньо впливає на загальну результативність та допомагає реалізації стратегії подальшого розвитку україно-китайських відносин в різних сферах.

Ми цінуємо та вітаємо кожен ініціативу, направлену на підвищення рівня та поглиблення довгострокової співпраці між країнами.

*Контакти Асоціації Українсько-Китайського співробітництва:
Україна, Київ 01030,
бул. Лесі Українки, 27/2,
+38 (044) 285 70 52*

*03056, пр. Перемоги, 37,
КПІ (6 корпус), 3 поверх,
Китайський центр
e-mail: aucc@aucc.org.ua*

НА ДАНИЙ МОМЕНТ Є РЯД КРУПНИХ КИТАЙСЬКИХ КОРПОРАЦІЙ, ЯКІ МАЮТЬ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЕКТИ. ПРИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ, МИ ПРОГНОЗУЄМО ПОТЕНЦІЙНЕ ЗРОСТАННЯ КИТАЙСЬКИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНСЬКУ ЕКОНОМІКУ. ТАКА СИТУАЦІЯ ЗУМОВЛЕНА ТИМ, ЩО КИТАЙСЬКИЙ БІЗНЕС ЗА ОСТАННІ РОКИ АКУМУЛЮВАВ ТА ПРОДОВЖУЄ НАКОПИЧУВАТИ КАПІТАЛ, ЯКИЙ ПОТРЕБУЄ ВИКОРИСТАННЯ.

СНВМ: СОНЦЕ І ХМАРИ НАД КИТАЙСЬКИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ В УКРАЇНІ

Китайська Народна Республіка є стратегічним партнером України. Китай володіє значними інвестиційними можливостями, які додали б хороше фінансове підґрунтя до здійснення українських реформ. Але чи застосує Піднебесна свої інвестиційні можливості до України в повній мірі, залежить від доброї волі та політичного рішення української влади, а також демонстрування Україною добропорядності щодо гарантування прав і інтересів для китайських інвесторів.

**СНВМ ВХОДИТЬ В
ТОП-500 НАЙБІЛЬШИХ
КОМПАНІЙ СВІТУ ЗА
ВЕРСІЄЮ FORTUNE
GLOBAL.**

ПЕРЕЛОМНІ ВІХИ ІСТОРІЇ КИТАЙСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНО- СИН

Китайсько-українські дипломатичні відносини мають довгу та непросту історію, якій вже 25 років. За ці роки відносини активно розвивались, мали свої взлети та падіння, і врешті досягли певних успіхів. У 2010 році було ухвалено рішення про створення Комісії зі співробітництва між Китайською Народною Республікою та Україною зі співголовами на рівні віце-прем'єрів двох країн, а також у її рамках – підкомісій із питань співробітництва в сфері економіки та торгівлі, науки і техніки, сільського господарства, космосу, культури, освіти тощо. В наступні декілька років (у 2012-

2013 році) було підписано низку китайсько-українських угод в різних галузях та сферах співробітництва для пошуку нових можливостей.

Найвищий шабель дипломатичні стосунки досягли у 2013 році, коли головою Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпінем та Президентом України було підписано в Пекіні Договір про дружбу та співробітництво між КНР та Україною, який визначає ключові принципи стратегічного партнерства між країнами. Керівники держав у 2013 році також підписали Спільну декларацію КНР і України про подальше поглиблення відносин стратегічного партнерства, яка відображає досягнуті сторонами основні домовленості стосовно подальшого розвитку співробітництва. Зокрема - це розвиток відносин стратегічного

партнерства між Китаєм та Україною в різних галузях економіки, активізацію міждержавного політичного діалогу на вищому рівні, підтвердження позицій двох країн з найбільш актуальних питань міжнародного життя.

Найбільш перспективними напрямками спільної діяльності між Китаєм та Україною називають, на сьогодні, - сільськогосподарські, транспортні та інфраструктурні проекти, енергетику, в тому числі і відновлювану, авіабудування та двигунобудування, ракетно-космічну галузь, а також науку і обмін технологіями, туризм, гуманітарну сферу.

CNBM – ЛІДЕР КУРСУ СТРАТЕГІЧНИХ ІНВЕСТИЦІЙ КНР У ВІДНОВЛЮВАНУ ЕНЕРГЕТИКУ

Окрему увагу у міждержавному співробітництві приділяється високотехнологічним сферам та, так званій «новій енергії» - отриманню електроенергії із відновлюваних джерел. Ще в 2013 році була підписана рамкова угода про реалізацію проектів у галузі відновлюваної енергетики, яка визначає основні засади, стратегічне значення та передумови залучення прямих інвестицій

і проектного фінансування з КНР у будівництво та розвиток проектів галузі відновлюваної енергетики в Україні. Також було підписано договір про співробітництво у сферах енергоефективності, енергозбереження та відновлюваних джерел енергії між Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України та Китайською експортно-кредитною страховою корпорацією (SINOSURE), який створює правові засади співпраці у сфері енергоефективності, енергозбереження та відновлюваних джерел енергії.

Завдяки плідній співпраці між урядами України та КНР, зусиллям дипломатичного корпусу обох країн та можливостям бізнес-середовища, торгово-економічні відносини в галузі енергетики розвиваються та мають низку позитивних прикладів. Одним з яких є досвід діяльності в Україні «Китайської Національної Групи Корпорацій з Будівельних Матеріалів» («China National Building Materials Group Corporation» (CNBM)).

CNBM є однією з найбільших державних корпорацій Китаю, була створена в 1984 році за підтримки Державного департаменту КНР і знаходиться під безпосереднім контролем Комітету з контролю і управління державним

«КИТАЙСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ГРУПА КОРПОРАЦІЙ З БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ» («CHINA NATIONAL BUILDING MATERIALS GROUP CORPORATION» (CNBM))

Є однією з найбільших державних корпорацій Китаю, була створена в 1984 році і знаходиться під безпосереднім контролем Комітету з контролю і управління державним майном при Державній Раді Китаю. За 32 роки свого розвитку CNBM зайняла провідну позицію у світовій індустрії будівельних матеріалів та комплектуючих. Діяльність CNBM також поширюється на такі області, як наукові розробки та дизайн, розробка нових будматеріалів, розвиток житлового будівництва, консалтинг, імпорт-експортну торгівлю, дистрибуцію будівельних матеріалів тощо.

Шостий раз поспіль CNBM входить в топ-500 найбільших компаній світу за версією Fortune Global. Згідно з останнім рейтингом, річний оборот компанії склав \$31,71 млрд. CNBM генерує річний дохід в розмірі 300 мільярдів юанів, що становить близько \$45 млрд. Загальний обсяг активів компанії – 550 млрд юанів (близько \$82 млрд.). Кількість працівників складає 250 000 осіб.

<http://www.cnbm.com.cn/>

На фото: голова правління CNBM International Corporation Цзиньсон Чжан (Jinsong Zhang)

майном при Державній Раді Китаю. CNBM входить в топ-500 найбільших компаній світу списку «Fortune Global 500». Група є №1 в світі з виробництва цементу, гіпсокартону та скловолна. У бізнес групи входить також торгівля вугіллям, сталлю, продуктами лісу, будівельним обладнанням, верстатами, мінеральними продуктами та ін.

CNBM активно бере участь у світовому ринку відновлюваної енергетики. Вона є №1 в Азії і №3 в світі з виробництва вітряних лопатей, а також займається сонячною енергетикою. Потужності виробництва сонячних модулів різних видів складає понад 1000 МВт на рік.

CNBM співпрацює з Україною вже більше 5 років і спільно із українськими та міжнародними партнерами успішно реалізувала багато проектів в сфері відновлюваної енергетики. CNBM вклала в Україну близько мільярда доларів.

Після того, як в 2013 році керівництво України і КНР відзначили стратегічне значення інвестицій з боку Китаю в галузь відновлюваної енергетики, CNBM International Corporation, що входить до групи CNBM, отримала вже побудовані сонячні електростанції в Україні, і з середини 2014 року володіє великими сонячними електростанціями в Миколаївській та Одеській областях. Ці станції знаходяться у віддалених та економічно депресивних регіонах України, з поганими дорогами та низьким

рівнем розвитку бізнесу. Робота сонячних станцій CNBM сприяє розвитку цих регіонів. CNBM привнесла кращі світові технологічні та наукові досягнення, створила нові робочі місця, розвиває інфраструктурні та соціальні проекти. Сонячні електростанції платять податки та орендні платежі, тим самим розвиваючи регіональну економіку.

«CNBM обрали цю галузь і цей регіон, тому що вони дуже перспективні. Група працює по всьому світу і є безумовним прихильником інновацій у всіх галузях, — відзначав Голова правління CNBM International Corporation Цзиньсон Чжан (Jinsong Zhang) у своєму виступі на Cisolat-2016. - Наша компанія за допомогою власних проектів в Україні, на практиці, демонструє прихильність загально світовим цінностям розвитку «зелених» технологій. Що дозволить не тільки збільшити частку відновлюваної енергетики в енергобалансі країн, а й створить ефективні інструменти в боротьбі з глобальними кліматичними змінами. Ми давно почали роботу у Вашій країні і ми віримо в Україну та її успішний економічний розвиток. Забезпечення повернення і прибутковості інвестицій, гарантії стабільних умов ведення бізнесу та надання рівних прав усім учасникам ринку - це ключові принципи побудови успішної, інвестиційно-привабливої економіки. При таких умовах CNBM готова спільно з лідерами галузей і державними інститутами

ретельно вивчати відкриті можливості Вашої країни і зацікавлена в подальших інвестиціях в Україну - як в енергетику, так і в інші перспективні галузі».

ДИСКРИМІНАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО БІЗНЕСУ

Однак, ділове співробітництво між КНР та Україною не є вже зовсім безхмарним. Основними перешкодами для китайського бізнесу в Україні є, на думку експертів, – наявність корупції в Україні, нестабільність законодавства, те, що в Україні часто змінюється влада і відповідно змінюється програма економічного розвитку. А також те, що Китай не бачить консолідації в середині країни і якоїсь однієї спільної позиції в питаннях двостороннього співробітництва.

Україна робить нові активні дії щодо покращення інвестиційного клімату. Вищі представники української влади та уряду наголошують на необхідності залучення нових іноземних інвестицій та заявляють про підтримку та захист вже вкладених. Наприклад, прем'єр-міністр, Володимир Гройсман оголосив про початок роботи Офісу із залучення та підтримки інвестицій. «Ми маємо працювати на економіку і на тих, хто робить економіку», - наголосив він на презентації Офісу. Також при Президентові України була створена Національна інвестиційна рада, яку очолив Борис Ложкін, і завданнями якої є стимулювання іноземних та національних інвестицій в розвиток економіки держави.

Однак, на жаль, часто декларації української влади залишаються тільки словами. Для поліпшення інвестиційного клімату необхідні реальні дії. Головні принципи яких - єдині правила гри для всіх, стабільність законодавства та захист вже вкладених в економіку коштів.

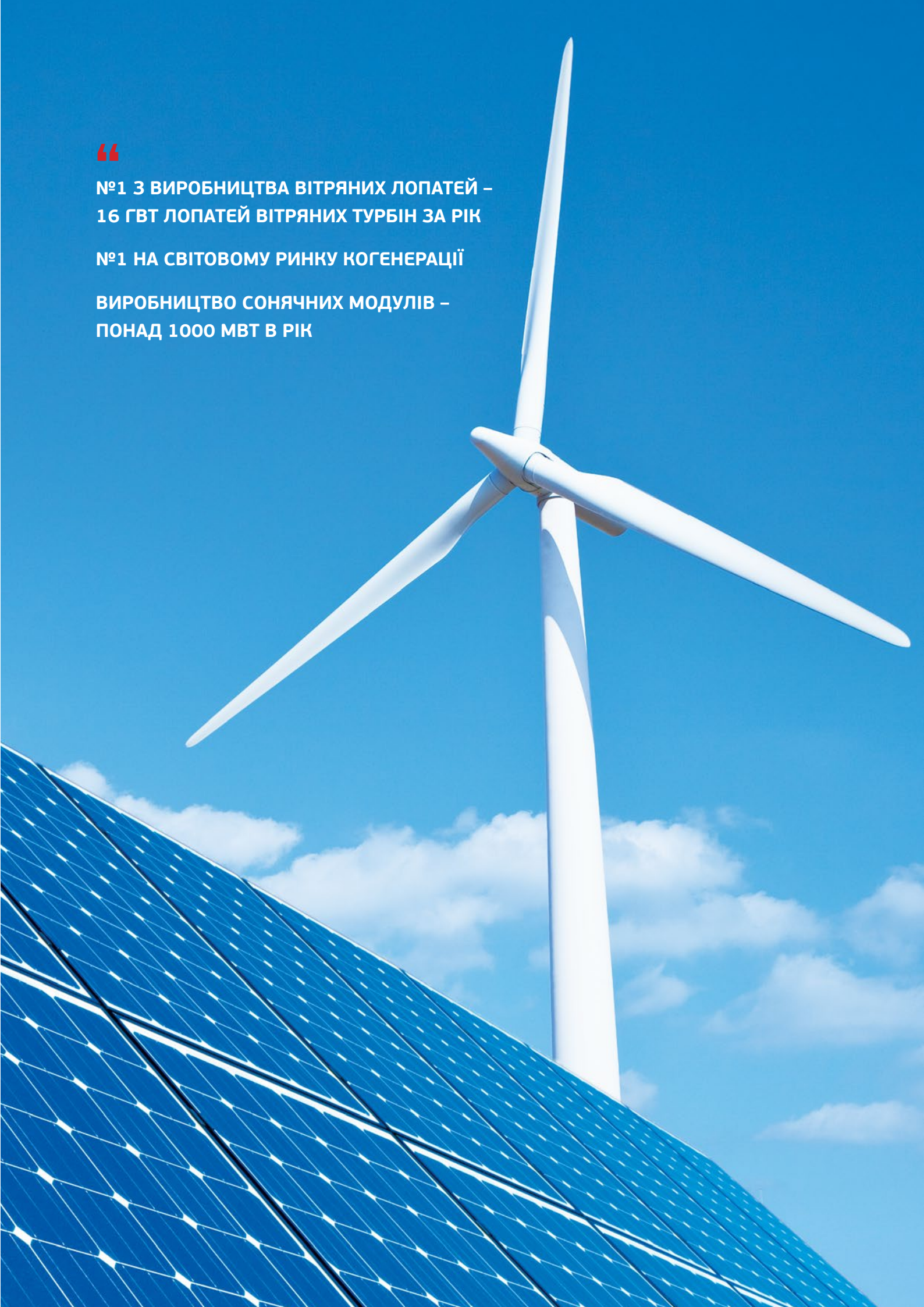
Яскравим прикладом непослідовної політики щодо гарантування прав інвесторів є дискримінаційні дії щодо китайських державних інвестицій, зокрема інвестицій CNBM у відновлювану енергетику. CNBM є найбільшим інвестором у сонячну енергетику України і входила на ринок, орієнтуючись на певні гарантовані державою умови щодо захисту іноземних інвестицій. Однак за останні два роки правила гри та початкові інвестиційні умови були змінені і деякими політиками продовжується подальша дискримінація.

**№1 З ВИРОБНИЦТВА ВІТРЯНИХ ЛОПАТЕЙ –
16 ГВт ЛОПАТЕЙ ВІТРЯНИХ ТУРБІН ЗА РІК**

№1 НА СВІТОВОМУ РИНКУ КОГЕНЕРАЦІЇ

**ВИРОБНИЦТВО СОНЯЧНИХ МОДУЛІВ –
ПОНАД 1000 МВт В РІК**

Сонячні електростанції – активи CNBM, які вже побудовані та генерують електроенергію, продають її за стимулюючим «зеленим» тарифом, величина якого була встановлена Верховною Радою ще в 2009 році і гарантувалась Законом України до 2030 року. Саме на цей рівень і орієнтувалась компанія, коли починала працювати в Україні ще 5 років назад. Величина тарифу, який був конкурентним на той час у порівнянні із іншими країнами світу, обумовлювала інтерес інвесторів до цієї галузі та гарантувала строки окупності проектів і терміни повернення інвестицій.

Однак протягом останніх років компанія зіштовхнулася із дискримінаційним відношенням щодо своїх об'єктів – крупних сонячних електростанцій в Україні, для яких «зелений» тариф ретроспективно (заднім числом) було зменшено майже вдвічі тимчасово. Більше того, деякі окремі чиновники та представники політичного істеблішменту, прикриваючись політичними чутками навколо «сонячного» бізнесу, продовжують кампанію щодо вибіркового відношення до інвесторів у сонячну енергетику та дискримінують сонячні електростанції CNBM. В кінці 2016 року був прийнятий дискримінаційний щодо китайських інвестицій закон №5129. Автори законопроекту ввели в оману щодо власності і фінансових показників сонячних електростанцій CNBM.

Як відомо стратегічне партнерство між двома країнами завжди мало і має більш економічне, ніж політичне підґрунтя. CNBM державна компанія і не працює з окремими особами, тільки з державами та компаніями, які пройшли всі процедури схвалення всередині групи. CNBM набула повне право власності на сонячні електростанції в Україні, після того, як із нею не розраховувалися за поставлене обладнання, тобто отримала ці активи в рахунок погашення боргу. І ґрунтуючись на непорушності українського законодавства, планувала, що тариф з 2017 року повернеться до колишнього рівня, і в перспективі китайські інвестиції буде повернуто.

Однак якщо знижений тариф буде продовжений на весь термін дію «зеленого» тарифу - до 2030 року, як пропонується законом №5129, то повернення

На фото: Цзиньсон Чжан, голова правління CNBM International Corporation та Ігор Насалик, Міністр енергетики та вугільної промисловості України під час підписання Меморандуму, Київ, вересень 2016

інвестицій буде неможливим навіть в довгостроковій перспективі. Через такі непрофесійні закони страждає CNBM та інвестиції Китаю.

Питання захисту на повернення китайських державних інвестицій знаходиться під безпосереднім контролем Китайського Уряду. Введення в дію положень вищезазначеного закону унеможливить виплати сонячними електростанціями CNBM своїх кредитних зобов'язань перед банками, що в підсумку призведе до банкрутства компаній. Кредити не будуть повернуті, так само як і китайські державні інвестиції CNBM. Отже недоброчесні дії щодо активів та інвестицій CNBM мають не тільки економічні, але і політичні наслідки.

Голова правління CNBM International Corporation Цзиньсон Чжан неодноразово наголошував на цих складностях в роботі в Україні: «Нас турбує непослідовність українських політиків та законодавства щодо відновлюваної енергії. Якщо політика збережеться і буде стабільною, природно, ми будемо інвестувати в рази більше. Якщо ж ми постраждаємо через обман, то інвесторів не буде в принципі».

Саме цього – довіри, стабільності, сприятливого інвестиційного клімату, прозорих правил гри та дотримання гарантій, наданих китайським компаніям в Україні – чекають представники всьо-

го китайського бізнесу. Бізнесмени з Китаю сподіваються на покращення регуляторно-правового середовища і створення таких умов, які будуть сприяти спрощенню процедур торгівлі.

ПОГЛЯД НАДІЇ У МАЙБУТНЄ

*«Коли шляхи неоднакові,
не складають разом планів»
Конфуцій*

Незважаючи на тимчасові непорозуміння, CNBM оптимістично дивиться на подальшу співпрацю з Україною і бачить великі можливості стратегічного партнерства, особливо в рамках реалізації китайського геополітичного проекту Великого шовкового шляху «Один Пояс – один Шлях». Україна, внаслідок свого географічного розташування, має унікальну можливість стати важливою ланкою цього проекту.

CNBM неодноразово заявляла про свої подальші інвестиційні наміри в різних секторах економіки України, і розглядає енергетичний сектор, як один із пріоритетних для співпраці. У вересні 2016 року CNBM International Corporation та Міністерство енергетики та вугільної промисловості України підписали Меморандум про співпрацю з метою розширення сфери інвестицій на модернізацію електрогенеруючого і електропередавального обладнання,

ґрунтуючись на стабільній політиці, спрямованій на розвиток галузі, захист інвестицій і отримання розумного прибутку.

«Підписання цього Меморандуму - це новий крок, який виведе наші країни на новий рівень співробітництва. Реалізація спільних проектів у рамках Меморандуму буде сприяти розвитку ділового співробітництва між Україною та Китайською Народною Республікою на принципах рівності і взаємної вигоди», - прокоментував Голова правління CNBM International Corporation Цзиньсон Чжан. Він також додав, що CNBM має необхідний досвід і ресурси, щоб узяти максимально активну участь в модернізації енергетичного сектору України.

Розуміючи стратегічну важливість розвитку економічних зв'язків між нашими країнами, CNBM є постійним учасником міжурядових та міждержавних робочих груп і засідань з питань інвестицій та двостороннього співробітництва. Зокрема - групи інвестиційного співробітництва Комітету з питань економічного співробітництва урядів КНР і України, яку з китайської сторони представляє Міністерство торгівлі Китаю, а з української – Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.

За результатами останнього засідання цієї групи в серпні 2016 року зі участю CNBM був підписаний протокол, в якому окремо відзначалася стурбованість китайської сторони щодо мінливої законодавчої політики та були відображені зобов'язання української сторони щодо збереження стабільних правил гри та поліпшення інвестиційного клімату, зокрема в сфері енергетики України, активами в якій володіє CNBM.

CNBM є членом Китайської Торгової Асоціації (ССА), метою якої є зміцнення зв'язку та співробітництва між китайськими та українськими компаніями і організаціями та розвитку бізнесу між двома країнами.

На сьогодні Китай є стратегічним партнером України, займає друге місце по товарообігу України з іншими країнами. Державні інституції, дипломатичний корпус та представники бізнесу сподіваються на подальшу активізацію та укріплення двосторонніх відносин між країнами. Прагнення та практичні кроки України до співпраці із Китаєм, пошуки спільного шляху, знаходять свій позитивний відгос і в Піднебесній.

На фото: одна із сонячних електростанцій CNBM в Україні

CNBM №1:

- №1 в світі з виробництва цементу – 530 млн т цементного клінкеру за рік
- №1 в світі з виробництва гіпсокартону – 2 млрд м² гіпсокартону за рік
- №1 з виробництва скловолокна – 1,78 млн т за рік
- №1 з виробництва вітряних лопатей – 16 ГВт лопатей вітряних турбін за рік
- №1 на світовому ринку когенерації

ОБСЯГИ ВИРОБНИЦТВА ПІДПРИЄМСТВ CNBM ЩОРІЧНО:

- товарний бетон – 430 млн м³
- композитні матеріали (вуглецеве волокно) – 10 000 т поліакрилонітрилу і 4000 тон вуглецевого волокна (входить в топ-3 у світі, № 1 в Китаї)
- виробництво сонячних модулів – понад 1000 МВт на рік

CNBM ВХОДИТЬ В П'ЯТІРКУ НАЙБІЛЬШИХ ІМПОРТЕРІВ ВУГІЛЛЯ В КИТАЇ. РІЧНИЙ ІМПОРТ ВУГІЛЛЯ – 11 МЛН. Т.

CNBM МАЄ:

- 26 національних науково-дослідних і проектних інститутів
- 38 000 співробітників в сфері наукових досліджень і розробок
- понад 8 000 патентів
- 3 державні ключові лабораторії
- 8 національних інженерно-дослідних центрів
- 33 національних та індустріальних центрів з контролю якості

Підрозділ «CNBM International Corporation» («CNBM International») є міжнародною торговою платформою корпорації CNBM, яка з 2004 року збільшує обсяги торгівлі будівельними матеріалами, об'єднуючи виробників будівельних матеріалів з партнерами з більш ніж 120 країн світу. Відповідно зростаючих до потреб бізнесу, «CNBM International» запустила електронну бізнес-платформу Okorder.com.

НАГОДУВАТИ МІЛЬЯРД: ЩО ВІТЧИЗНЯНІ АГРАРІЇ МОЖУТЬ ЗАПРОПОНУВАТИ РИНКУ КИТАЮ

В.В. Рутицька
радник міністра
аграрної політики

Потенціал китайського ринку, як експортного напрямку для вітчизняних аграріїв, є одним з найбільших нереалізованих, в порівнянні з іншими країнами-імпортерами з топ-10.

Якщо перераховувати долю імпорту на одного споживача, китайський ринок у 2015 році ввіз аграрної продукції з України менше, ніж на 1 долар на людину. І це при тому, що у восьми з десяти топ-імпортерів цей показник складає більше 5 доларів на людину в рік. При цьому в грошовому виразі Китай є для України № 1 з обсягів імпорту аграрної продукції. У 2014 році наша країна у два рази збільшила сільськогосподарський експорт у Китай. В 2015'му поставки в цю країну досягли \$1,242, тоді як роком раніше цей показник був на рівні \$767 млн. В підсумку, згідно розрахунків і за умови виконання ряду намічених цілей, до 2020 року експорт української аграрної продукції до Китаю щорічно має збільшуватись на \$600 млн, а торговий обіг з цією країною досягне \$4 млрд.

Щорічно Китай імпортує сільськогосподарської продукції на 94,4 млрд дол. США. Для того, щоб прокормити населення, ця

країна має збільшувати покупки продовольства на світовому ринку. Україна має всі шанси закріпитись на цьому перспективному та великому ринку.

ЩО УКРАЇНСЬКІ АГРАРІЇ МОЖУТЬ ЗАПРОПОНУВАТИ КИТАЙСЬКОМУ РИНКУ?

- Якісну продукцію, визнану найбільш прискіпливими фітосанітарними лабораторіями світу як безпечну.
- На сьогодні більше 80% експорту в Китай: олія та фуражна кукурудза. В планах - збільшення обсягів поставок високомаржинальної та органічної продукції. Як варіант – розпочати або збільшити поставки кондитерських виробів, вина, цукру.
- Розширення номенклатури товарів. Я особисто практично рік працювала над дозволом для поставок на ринок КНР молочної продукції, ягід, м'яса: тому не припиняю роботу в цьому напрямі.
- Конкуренту ціну, клієнтоорієнтовний сервіс.

І всі ці перспективи варто розглядати в контексті розбудови Шовкового Шляху. Саме наша держава є важливою ланкою в реалізації цього проекту і одна з перших приєдналась до цієї асоціації.

Китай та Україна мають однакові цілі сучасного Шовкового шляху - це розвиток економічного потенціалу, логістична та економічна безпека, диверсифікація ринків збуту, та, звичайно, розвиток альтернативних шляхів сполучення в обхід нашого північного сусіда. Піднебесна має серйозні наміри і про це говорять цифри: 50 млрд дол. США у фондї «Шовковий шлях» та створення Азіатського банку інфраструктурних інвестицій з озвученим капіталом у 100 млрд дол. США.

Україна вкрай потребує інвестицій саме в інфраструктурні проекти. Бо розвиток транспортного коридору через Україну - це не лише логістичний проект. У аграрній сфері мова йде про нові чи модернізовані елеватори, логістичні хаби, food processing, розвиток річкової інфраструктури. Окрім того, Шовковий Шлях розширює доступ вітчизняним аграріям не тільки на ринок Китаю, а й в інші країни Азії.

І це один важливий момент. Китай створює фонд обсягом у 10 млрд євро для інвестицій у Центральну та Східну Європу. Він діятиме на базі вже заснованого холдингу Sino-CEEFF для економічного співробітництва з країнами Центральної та Східної Європи. Кошти спрямують на спільні інфраструктурні проекти, високотехнологічні виробництва та індустрію м'ясо-молочного споживання.

«Маленькі станції дуже раді тому, що великі та швидкі потяги мають проходити повз них», - кажуть у світі.

Найбільша країна в Європі - Україна має стати надважливою зупинкою на мапі Шовкового шляху. І прогавити таку можливість не можна.

Зараз практично 80% експорту від всієї української агропродукції в Китай займають дві товарні групи – олія та фуражна кукурудза. Залишок приходиться на борошно, рапсове масло. Українські компетентні органи ведуть з контролюючими органами КНР велику роботу, і в майбутньому ми сподіваємось значно розширити цей перелік. Окрім того, для китайської сторони є важливим адаптація українського законодавства не лише до норм Європейського Союзу, а й до міжнародних вимог. Ще раз відзначу – Китай зацікавлений в експорті з України аграрної продукції, але за умови гарантії безпечності та якості продукції.

**ПОТЕНЦІАЛ КИТАЙСЬКОГО РИНКУ,
ЯК ЕКСПОРТНОГО НАПРЯМУ ДЛЯ
ВІТЧИЗНЯНИХ АГРАРІЇВ, Є ОДНИМ
З НАЙБІЛЬШИХ НЕРЕАЛІЗОВАНИХ,
В ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ-
ІМПОРТЕРАМИ З ТОП-10.**

Зустріч першого президента України Кравчука і директора ТОВ «Кежуй нафтогазтех Україна» Ван Юаньчуаня на заході присвяченому 20-річчю українсько-китайських дипломатичних відносин

КОМПАНІЯ “КЕЖУЙ ГРУП” НА РИНКУ НАФТОГАЗОВОГО ОБЛАДНАННЯ УКРАЇНИ

Ван Юаньчуань

В 2011 році компанія “Кежуй груп” створила ТОВ “Кежуй нафтогазтех Україна” й таким чином зайшла на ринок України. Так як Україна не сильно багата нафтою і природним газом, а місцеві компанії відчують брак коштів, деякі китайські і європейські компанії в таких умовах ведуть свій бізнес дуже акуратно і без широко розголосу. З огляду на це співробітники компанії ТОВ “Кежуй нафтогазтех Україна” все одно зважилися підкорювати ринок, незважаючи на всі труднощі. Наполегливо працюючи, вони не тільки розвідали кон’юнктуру ринку і показали перші результати, але також змогли налагодити стабільну співпрацю з деякими українськими нафтовими, гірничодобувними та металургійними компаніями. Особливо коли на сході України в 2014 році розгорівся конфлікт, багато закордонних компаній одна за одною покинули ринок, але компанія ТОВ “Кежуй нафтогазтех Україна” незважаючи на всі

небезпеки, вперто продовжувала працювати в Україні, чим завоювала довіру і повагу українських торгових партнерів. У той рік були підписані 11 договорів, кожен з яких був успішно виконаний.

ЧЕСНІСТЬ – ЦЕ МИСТЕЦТВО

Будь-який початок дається важко. Освоєння нового ринку вимагає не тільки рішучості, а й сміливості. Спочатку необхідно налагодити дружні відносини, а потім вже робити бізнес. Дуже важливо завоювати довіру клієнта. Чесність і прозорість – це саме кращий метод ведення переговорів. Компанія ТОВ “Кежуй нафтогазтех Україна” ніколи не ставить до клієнтів як до опонента на переговорах, ніколи не оцінює, як конкурента. Ґрунтуючись на якості продукції та сервісу, разом з клієнтом раціонально оцінює параметри і характеристики продукції, технологій,

собівартість, з метою дати клієнтові відчуття, що, купуючи у компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна", клієнт ніби виробляє самостійно, щоб клієнт був упевнений в якості товару і ціна не викликала жодних сумнівів. Одного разу співробітники компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" прибули з візитом до одного з важливих клієнтів, який запитав: "Сталевий трубопрокат ви самі виробляєте?", на що один з українських співробітників відразу ж відповів "так", а китайський керівник чесно сказав "ні". Пізніше український співробітник запитав у нього: "Клієнт завжди хоче купувати у виробника. Після того як Ви сказали, що труби не нашого виробництва, Ви думаете цей клієнт ще звернеться до нас?". Керівник відразу відповів йому: "Подумай, один великий завод з виробництва безшовних труб має включати металургію, прокат, перфорацію, термообробку. Як компанія, що виробляє нафтове обладнання, чи можемо ми самостійно виробляти безшовні труби? Довіра і репутація важливіша за договір. Якщо клієнт тобі не довіряє, хто буде з тобою співпрацювати?". Така чесність сильно вплинула на клієнта, і в решті решт він придбав продукцію компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна", ставши її найбільшим торговим партнером.

ПРОФЕСІОНАЛІЗМ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА УМОВА

Оперативність і рівень кваліфікації співробітників ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" є одним з основних чинників успіху. Компанія наймає українських співробітників з високими діловими якостями і великим рівнем професіоналізму. Вони

Посол України в КНР Дьомін під час візиту до корпорації "Кежуй груп"

не тільки володіють знаннями ЗЕД, але також прекрасно знають особливості своєї продукції, що є опорою компанії. Технічний маркетинг вже давно став одним з основних методів продажів. На презентаціях продукції та семінарах, клієнти часто задають провокаційні технологічні питання, на яких співробітники компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" спокійно, розмірено і професійно відповідають, даючи можливість клієнту відчуття, що він говорить не з перекладачем, а спілкується з колегою-фахівцем.

КОЛЕГИ – ЦЕ ДРУЗИ

Компанія ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" разом з одним українським підприємством виробляє один і той самий вид продукції. Спочатку між ними були конкурентні відносини, але детально проаналізувавши технічні параметри, були виявлені істотні відмінності. Компанія ТОВ

"Кежуй нафтогазтех Україна" виступила з пропозицією кооперації та розвитку спільних інтересів, що включала використання переваг обох компаній з метою підвищення конкурентоспроможності. Ідея полягала у використанні переваги виробничих можливостей і собівартості китайської сторони, і залучення каналів продажу в Європі і СНД української сторони, а також її досвід участі в тендерах. Компанія ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" запропонувала разом братися за великі проекти "під ключ". Дана пропозиція викликала позитивний відгук у української компанії. Обидві сторони досягли згоди здійснювати співробітництво у вигляді спільної діяльності.

На виставці нафтового обладнання в 2011 році фахівці ЗЕД компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" познайомилися з Павлом, головним інженером компанії і прийняли запрошення приїхати з візитом, щоб познайомитися з віце-президентом з технічних питань і ЗЕД. Ніхто не очікував, що це буде людина 185 см зросту, понад сто кг ваги. При зустрічі зі співробітниками компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" на обличчі його не промайнуло і натяку на посмішку. Після рукостискання, не сказавши ні слова, він мовчки повернувся і пройшов до кабінету. Гостям нічого не залишалося тільки як слідувати за ним. Сівши в крісло і без найменших представлень він поставив поспіль три питання: "Чим ви займаєтеся? Яка ваша мета тут? Що ви робите?". Головний директор української дочірньої компанії ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" Ван Юаньчуань спокійно відповів: "Ми висококваліфіковані інженери машинобудівної галузі, ми прийшли сюди

Делегація оглядає виставковий залу

Колишній президент України В. Ющенко та директор ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" Ван Юаньчуань

з метою співпраці, так як в сучасному світі наскільки б потужне підприємство не було, багато проектів неможливо виконати самостійно. Необхідно співпрацювати. Ми ознайомилися з вашим каталогом продукції, заходили на ваш сайт. Ми знаємо, що наші компанії обидві займаються проектуванням і виробництвом компресорів. Хіба колеги повинні бути суперниками? Ми провели детальний аналіз, і побачили, що компресори, які ми виробляємо відрізняються за всіма параметрами, не має значення чи це тип моделі або потужність. Але у нас є загальна технологія і ринок, але, якщо ми зможемо співпрацювати ми зможемо розширити лінійку продукції і діапазон ринку, і стати найбільш конкурентоспроможними партнерами". "Зрозуміло, зрозуміло", посмішка проступила на обличчі Павла. У другій половині 2012 року одна іноземна нафтогазова державна оголосила тендер на труби для ремонту компресорної станції. Відомі постачальники з різних країн один за іншим відгукнулися на пропозицію. Компанія ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" вперше брала участь в тендері разом з українським партнером. Так як вимоги до проекту були дуже високими, були певні технічні труднощі. Сторони провели спільні дослідження і прийняли набір певних сучасних технічних рішень за конкурентною вартістю. В результаті компанії разом змогли вирватися вперед серед багатьох інших учасників і врешті-решт виграти тендер.

МОЖЛИВОСТІ ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР

Загальні потужності компанії є ефективною гарантією успіху. ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" є приватною нафтовою компанією, яка надає клієнтам з усього світу високоякісні комплексні рішення три в одному, що включають розробку і виробництво нафтового обладнання, інтеграційні технології нафтового промислу, сервіс і ЕРС нафтових родовищ. Компанія володіє найбільшою проектно-конструкторською платформою в цій галузі в Китаї і дослідницькими командами з понад 2000 осіб, які працюють по всьому світу. Захищаючи свій проект по тендеру однієї великої української компанії команда технічних фахівців ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" блискуче відповіла на всі вузькоспеціалізовані питання клієнта, що завоювало його визнання, і продемонструвало міць великої міжнародної компанії. В результаті компанія ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" стала переможцем серед 20 претендентів. Багато українських клієнтів під час візитів в компанію ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна" і оглядів заводів детально вивчають систему контролю якості та систему управління виробництвом, що також завойовує визнання всіх клієнтів.

Вражаючи результати досягаються завзятістю. Наполеглива праця фахівців ТОВ "Кежуй нафтогазтех Україна", чесність з клієнтами, а також величезні технічні можливості допомагають завойовувати ринок України. Зараз компанія ТОВ "Кежуй наф-

тогазтех Україна" з деякими найбільшими компаніями України не тільки підтримує стабільні партнерські відносини, але також і серед українських клієнтів завоювала гарну репутацію, знайомиться з новими потенційними партнерами і створює сприятливі умови співпраці з ними для подальшого розширення ринку.

ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ КОРПОРАЦІЇ "КЕЖУЙ ГРУП" В УКРАЇНУ

У самий розпал літа, коли поля були сповнені зелені, всюди розквітали трава і дерева, розкривалися квіти, делегація з корпорації "Кежуй груп" по запрошенню української сторони з 7 по 12 червня 2013 року знаходилася в Україні з робочим візитом.

Місто Київ знаходиться в центральній частині України, в середній течії Дніпра. Він є річковим портом і важливим залізничним вузлом. Тут є десятки алей і бульварів, скверів, парків, сотні газонів і садів. Сучасні будівлі разом зі старовинними домівками потопують серед моря зелених дерев і кущів, через що місто отримав ім'я "місто садів".

Українська Енергетична Компанія висловила великий інтерес до видобутку метану з вугільних пластів, сланцевого і попутного газу, а також висловила сильне бажання до початку співробітництва. На думку експертів компанії, дані види газу стануть одними з джерел палива майбутнього. Корпорація "Кежуй груп" продемонструвала відеоролик про свої технології та обладнанні, а також провела детальні переговори з заступником директора Української Енергетичної Компанії з питань нафти і газу Володимиром щодо вищевказаних питань. Сторони приготувалися до тісної співпраці і спільного розвитку даних проектів.

Дніпропетровськ також є одним з культурних центрів України, має концертний зал найвищого рівня і численні художні театри. У той же час це місто є «містом університетів». Особливо високим рівнем відрізняється озеленення міста. Ботанічний сад сповнений всіляких рослин, які в різні пори року демонструють різноманітні ландшафти.

Заступник генерального директора з поточних питань, одного з наших найдавніших торгових партнерів, організував нараду за участю керівництва і фахівців, які уважно вислухали презентацію про корпорацію "Кежуй груп" і її продукцію. Компанія

Червоний п'ятизоряний прапор майорить на вітру

висловила великий інтерес до багатьох наших проектів і продуктів, і намітила плани направити найближчим часом своїх фахівців в корпорацію "Кежуй груп" для візиту.

У 2012 році корпорація "Кежуй груп" пройшовши 4 етапи сильної конкуренції все-таки виграла тендер з постачання труб, організованим одним з найбільших підприємств України. Його представники дуже уважно поставилися до візиту делегації корпорації «Кежуй Груп» і ретельно підготувалися. Не тільки відправили Мерседес-Бенц бізнес класу для зустрічі нашої делегації, а також організували фото і відео операторів, які фіксували весь візит. Зустрічав нас заступник генерального директора з питань бурового обладнання. Разом ми відвідали музей компанії, завод, місце відпочинку для робітників, аудиторії і зоопарк. Увечері на нас чекала урочиста вечерея. Були зіставлені в один ряд 10-метрові столи, які були наповнені всілякими стравами української кухні, і різноманітними дорогими напоями. Біля столу було танцювально-музична вистава, де пізніше українська співачка разом з членами делегації виконали пісню, що викликало бурхливі овації. Потім українська співачка виконала пісню китайською мовою "月亮代表我的心" ("Yuèliàng dàibiǎo wǒ de xīn", "Місяць – символ мого серця"), щоб привітати гостей з корпорації "Кежуй груп". Пісня зворушила кожного члена делегації, і довела атмосферу до свого апогею. Ближче до сутінків, делегації довелося вже про-

щатися, і без зволікання ми вирушили до наступної пункту призначення.

Ближче до заходу машина виїхала на нерівну дорогу. Коли зовсім стемніло, дорога стала ще більш кривою і звивистою. Ми рухалися по маленьких вуличках, що пролягали крізь невеликі поселення, а через деякий час переїхали через дамбу. Щоб водій не заснув, ми постійно розмовляли з ним. Ближче до світанку сонливість все ж стала брати верх, і коли сонячне світло осяяло наші обличчя, ми досягли нашого наступного місця призначення.

Місто Харків знаходиться на північному сході України. Це місце злиття річок Харків, Лопань і Уди. Надра землі багаті природним газом, вугіллям, торфом і апетитом. Сіверський Донець перетинає місто з півночі на південь. Промисловість представлена в основному виробництвом верстатів, обладнання та енергетичним машинобудуванням.

Цього разу ми прибули з візитом у відповідь до Інженерної академії України. Це якраз була перша річниця візиту їх делегації до корпорації "Кежуй груп". На площі біля Інженерної академії України майоріли два прапори. На тлі ясного неба, на вітру майоріло червоний п'яти зоряний прапор. Президент Інженерної академії України та перший віце-президент очікували китайську делегацію біля входу. Сторони провели презентації продукції і технічне консультування, переговори щодо спільної співпраці і сформували меморандум зустрічі.

Переклад з кит. Д. О. Тимченко

ЗАРАЗ КОМПАНІЯ ТОВ "КЕЖУЙ НАФТОГАЗТЕХ УКРАЇНА" З ДЕЯКИМИ НАЙБІЛЬШИМИ КОМПАНІЯМИ УКРАЇНИ НЕ ТІЛЬКИ ПІДТРИМУЄ СТАБІЛЬНІ ПАРТНЕРСЬКІ ВІДНОСИНИ, АЛЕ ТАКОЖ І СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ КЛІЄНТІВ ЗАВОЮВАЛА ГАРНУ РЕПУТАЦІЮ, ЗНАЙОМИТЬСЯ З НОВИМИ ПОТЕНЦІЙНИМИ ПАРТНЕРАМИ І СТВОРЮЄ СПРИЯТЛИВІ УМОВИ СПІВПРАЦІ З НИМИ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО РОЗШИРЕННЯ РИНКУ

ТУРИСТИЧНИЙ НАПРЯМОК ОСОБЛИВОГО ЗНАЧЕННЯ

О. О. Шаповалова
президент
Польсько-Української
Туристичної Палати, голова
наглядової ради
ТОВ «Агентство "Пан-Україна"»,
голова Державного агентства
України з туризму та курортів
(2011 – 2014)

“
**ЗА ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ,
ЩО МИНУЛИ
З МОМЕНТУ
ВСТАНОВЛЕННЯ
ДИПЛОМАТИЧНИХ
ВІДНОСИН МІЖ
УКРАЇНОЮ ТА
КНР, ВЗАЄМИНИ
В ТУРИСТИЧНІЙ
ГАЛУЗІ МІЖ НАШИМИ
ДЕРЖАВАМИ
ЗМІНИЛИСЯ
КАРДИНАЛЬНО.
НА МОЄ ГЛИБОКЕ
ПЕРЕКОНАННЯ,
СЬОГОДНІШНІЙ
КИТАЙ СТАВ ОДНИМ
З НАЙВАЖЛИВІШИХ
ПАРТНЕРІВ УКРАЇНИ
В ТУРИЗМІ.**

За чверть століття, що минули з моменту встановлення дипломатичних відносин між Україною та КНР, взаємини в туристичній галузі між нашими державами змінилися кардинально. На моє глибоке переконання, сьогоднішній Китай став одним з найважливіших партнерів України в туризмі. Висловлювати подібні твердження дозволяє мені 25-літній досвід у галузі, в тому числі 3 роки на чолі її державного регуляторного органу.

ЧОМУ САМЕ КИТАЙ?

Протягом тривалого часу Китайська Народна Республіка демонструє двозначні показники зростання туристичних потоків. Так, за даними UNWTO World Tourism Barometer, у першому кварталі 2016 року Китай став абсолютним світовим лідером за показниками міжнародного туризму (+20% порівняно до аналогічного періоду 2015 року). Таким чином, КНР є надзвичайно привабливою туристичною дестинацією, в тому числі й для України. При цьому така привабливість діє в обидва боки: як щодо в'їзного туризму наших громадян до Китаю, так і з точки зору прийому китайських туристів на території нашої держави.

Така атрактивність Китаю в усьому світі пояснюється досить просто: величезна привабливість Піднебесної для ділових кіл формує сталий в'їзний потік у сегменті MICE – в основному на китайські виставки, ярмарки, об'єкти виробництва тощо. А надзвичайно багата культура, вік якої визначається тисячоліттями,

величезна кількість архітектурних, історичних, культурних та природних пам'яток залучає до Китаю мільйони туристів, які відправляються в екскурсійно-пізнавальні тури. Також привабливою дестинацією китайського туризму є дивовижне розмаїття автентичної кухні різних регіонів, народна медицина й відпочинок на морських курортах (наприклад, на острові Хайнань біля південно-східного узбережжя материкової частини КНР).

З іншого боку, бурхливий розвиток промисловості в Китаї та кількість бізнес-контактів між громадянами Китаю та інших держав світу, яка з плином часу збільшується в геометричній прогресії, призводить до формування стійкого прошарку в китайському суспільстві, яке ми називаємо середнім класом. Характерною особливістю представників китайського середнього класу є та, що вони можуть собі дозволити подорожі світом, й активно користуються цими можливостями. За даними дослідження Bloomberg, у 2015 році можливість безперешкодно залишати країну мали лише 4% населення Китаю (утім, цей показник має стійку тенденцію до незначного, але довготривалого збільшення в перспективі багатьох років). Однак якщо врахувати, що станом на кінець 2015 року населення Китаю складало 1,375 млрд. осіб, то ці 4% в абсолютному вимірі являють собою 55 млн. активних туристів, багато з яких виїжджає за межі КНР кілька разів на рік. Сумарно вони витрачають за межами КНР близько \$200 млрд. щороку. Це виводить китайських туристів в абсолютні лідери за показни-

Таблиця 1. Динаміка в'їзних туристичних потоків до КНР, 2010-2016 рр.:

Рік	Кількість іноземних туристів, млн. осіб	%% до попереднього року
2010	26.13	
2011	27.11	+3.8
2012	27.19	+0.29
2013	26.29	-3.31
2014	26.36	+0.27
2015	25.99	-1.4
2016 (січень-червень)	13.47	+9.0

Дані China National Tourism Administration з портяну www.travelchina.gov.cn

Таблиця 2. Динаміка показників виїзного туризму громадян КНР, 2010-2016 рр.:

Рік	Виїзний турпотік, млн. осіб	%% до попереднього року
2010	57.38	+20.4
2011	70.25	+22.4
2012	83.2	+18.41
2013	98.19	+18
2014	117	+19.3
2015	120	+12
2016 (січень-червень)	59.03	+4.3

Джерело: China National Tourism Administration

ками витрат у закордонних подорожах. Відповідно до результатів дослідження Visa, опублікованих минулого року, кожний китайський турист витрачає за одну поїздки в середньому \$4800. Через це громадяни КНР перебувають сьогодні в топі найбажаніших гостей практично в будь-якій країні світу.

Зрозуміло, Україна не є виключенням із цього правила. Щоправда, наразі в'їзний потік китайських туристів в Україну є порівняно невеликим, проте темпи його зростання не можуть не тішити: так, за даними Держприкордонслужби України, кількість громадян КНР, що в'їхали до нашої держави за перше півріччя нинішнього року (7540 осіб) збільшилось на 29.8% порівняно з аналогічним періодом 2015 року (5809 осіб). Зауважу, що в першому півріччі 2016 року ще не працював спрощений порядок оформлення в'їзних віз для громадян Китаю, що в'їжджають в Україну з туристичною та бізнесовою метою. Отже, за результатами 2016 року ми очікуємо значно більш промовистих показників китайських турпотоків до нашої держави.

УКРАЇНА – КИТАЙ: ІСТОРІЯ ВІДНОСИН

Відносини між Україною та Китаєм нараховують принаймні кілька століть: адже територія нашої держави була органічною складовою Великого шовкового шляху – основної середньовічної торговельної й транспортної артерії, яка сполучала Європу з Далеким Сходом, передусім Китаєм. Цим шляхом перевозилися не тільки товари, але й приходили знання про культуру, мистецтво, народні звичаї чи державний устрій Китаю до Європи. Так, львів'янин Михайло зі славетного роду Боїмів здійснив у середині XVII століття місіонерську подорож до південнокитайської імперії Мін. За результатами цієї подорожі він уклав деталь-

ний атлас Китаю, склав опис лікарських рослин та зробив виклад китайської народної медицини, ознайомивши європейців, зокрема, з діагностикою організму за допомогою дослідження пульсу.

Зв'язки між Україною та Китаєм тривали й у пізніші часи. Так, у радянський період значна кількість китайських студентів здобувала вищу освіту в українських вишах. Проте відсутність української державності призвела до того, що на момент оголошення незалежності України переважна більшість китайців просто не мала уявлення, що собою являє наш край. Що ж до українців, то, починаючи з другої половини 80-х років минулого століття, певна кількість дрібних бізнесменів-«човників» відвідувала Китай з метою закупки дрібного краму, перш за все – куртками-пуховиками та взуттям. Таким чином, на момент проголошення незалежності України китайці про нас не знали практично нічого, українці ж мали уявлення хіба що про Велику Китайську Стіну...

Однак із плином часу українсько-китайські відносини стали розвиватися вже на нових рівнях. Наприклад, деякі українські підприємці стали переносити виробництво до Китаю, що стало одним із чинників підвищення інтересу до КНР з боку українського бізнесу. Відповідно, із України в бік Китаю стали зростати потоки ділових туристів, а такий туризм мав наслідком зростання зацікавленості до екскурсійно-пізнавальних турів.

ЩО ЦІКАВИТЬ УКРАЇНЦІВ У КИТАЇ?

Варто звернути увагу, що уряд КНР докладає неабияких зусиль для популяризації у світі свого історично-культурного надбання. Статусу туристичних дестинацій набувають (відповідно, відкриваючись для відвідання туристами) все нові атракції й артефакти, а до вже чинних розширюється доступ. Так, 2009 року почався черговий, третій за рахунком, етап розкопок на одній з найвідоміших археологічних пам'яток стародавнього Китаю – Теракотовій армії. Тут, у провінції Сіань, у III столітті до нашої ери було поховано імператора Цінь Шихуанді, чию гробницю оберігають десятки тисяч теракотових фігурок піших та кінних воїнів, виконаних у натуральну величину. Некрополь було знайдено 1974 року, проте й зараз, на нинішньому етапі, вчені є досить обережними у своїх оцінках щодо загального числа теракотових воїнів. Тим не менше, незважаючи на те, що Теракотову армію повністю досі не відкрито, китайський уряд регулярно розширює зони доступу туристів до цієї історичної пам'ятки.

Зрозуміло, що така політика приваблює до китайських туристичних атракцій мільйони іноземних відвідувачів, серед яких є й громадяни України. Взагалі б хотіла відзначити, що за 25 років, що пройшли з часу установлення дипломатичних відносин між Україною та КНР, українські туристи суттєво розширили свої запити при поїздках до Китаю. Так, сьогодні більшість наших співвітчизників, що приїжджають до цієї держави з туристично-пізнавальною метою, цікавляться не тільки й не стільки відвіданням Пекіна та ділянки великої Китайської стіни, розташованої неподалік від столичної агломерації, а саме приладами континентального Китаю.

Виходячи із цих зацікавлень, фахівці туроператора Rap Ukraine розробили та вивели на ринок низку спеціалізованих турів до Китаю. Наприклад, тур «Усе найкраще в Китаї» охоплює максимум відомих та цікавих атракцій. Він включає відвідання Сіаню, де розташований археологічний заповідник Теракотової армії, Шаолінь зі всесвітньовідомим буддистським монастирем – батьківщиною китайських бойових мистецтв та медитативних практик, Лоян – одне з найдавніших міст світу, яке протягом своєї історії неодноразово виконувало столичні функції, ну й, звичайно, такі туристичні дестинації, як Пекін та Шанхай. Ще один наш тур – «Магічний Гуйлінь», поза всяким сумнівом, зацікавить тих українців, які цікавляться мальовничими ландшафтами. А також процедурою вирощування рису: адже саме тут, у Гуйліні, знаходяться наймальовничіші у світі рисові поля, розташовані на гірських терасах. А гранд-тур «Аватар» поєднує в собі природні та рукотворні чудеса Піднебесної: серед них стовпові гори, які надихнули творців мультиплікаційного серіалу «Аватар: останній повелитель Повітря» та широко відомий у світі скляний міст над прірвою... Усі наші тури складено без внутрішніх перельотів – переміщення туристів територією Китаю здійснюється нічними поїздами.

Зрозуміло, що наша компанія надає послуги й для бізнес-туристів – до того ж повний їх комплекс: від візової підтримки та організації перельоту до розроблення програм перебування в Китаї та відвідання необхідних кожному конкретному клієнтові фабрик, заводів чи виставкових комплексів, надаємо перекладачів та нотаріусів для переговорів та укладення контрактів. До цього варто додати, що наша компанія тісно співпрацює з авіаперевізниками, інфраструктурними об'єктами, приймаючими та екскурсійними компаніями в Китаї, а також акредитована в Посольстві КНР в Україні.

Описані зусилля увінчалися успіхом: показники туризму громадян України до Китаю, хоч і невисокі в абсолютному значенні, зростають випереджаючими темпами. Так, за даними

Держприкордонслужби України, в першому півріччі поточного року до Китаю відправилось 8316 громадян України, у той час як за аналогічний період 2015 року – усього 2016 осіб. Таким чином, маємо зростання виїзного потоку на китайському напрямку майже у 4 рази (390%) із чіткою перспективою подальшого збільшення.

ЯК УКРАЇНА КИТАЙСЬКИХ ТУРИСТІВ ЗАЛУЧАЄ

Я вже наголошувала, що китайські туристи є одними з найбажаніших у всьому світі. Через це як державні структури, так і туристична громадськість нашої держави здійснює комплекс різноманітних заходів для заохочення громадян Китаю відвідати Україну в якості туристів. Так, під час моєї каденції на чолі Державної агенції з питань туризму й курортів 5 грудня 2013 року, у присутності голів наших держав зі своїм китайським колегою ми підписали Меморандум про сприяння та розвиток організованого туризму із КНР в Україну. Як керівник одного з найстаріших та найавторитетніших в Україні туроператорів, я ініціювала прокладання перших туристичних маршрутів Китаєм для українських туристів, а згодом – й Україною для громадян КНР. Адже нашої державі є що запропонувати китайським туристам. На мою думку, та виходячи з багатолітнього

досвіду співпраці з китайськими партнерами, громадян КНР в Україні найбільше зацікавили б такі види туризму:

Культурно-просвітницький туризм (мистецькі галереї, архітектура, історичні пам'ятки і т.п.). Однак тут слід мати на увазі, що китайські туристи з байдужістю ставляться до церковної архітектури та історії – отже, розробляючи маршрути для них, варто брати до уваги у тому числі й цей фактор.

Історично-патріотичний туризм. Наприклад, у Китаї культовим вважається роман Миколи Островського «Як гартувалася сталь», за яким китайські кінорежисери зняли серіал, що побив у Північній Америці рекорди популярності. Тому практично все, що пов'язане з тими подіями, наприклад, музей Миколи Островського у Боярці, маршрут трасою описаної в романі вузькоколійки, та й практично уся тематика Громадянської війни на території України, користуватиметься успіхом у більшості китайських туристів. До речі, Посольство КНР взяло шефство над згаданим мною музеєм Миколи Островського, профінансувало ремонт у ньому та всіляко сприяє поповненню його експозиції та збереженню експонатів.

– Усе, що пов'язане з китайсько-українськими відносинами в усі часи. Так, неподалік від площі Ринок у Львові розташована капличка згаданого вже мною роду Боїмів, на якій є написи у

тому числі китайською мовою – на честь подорожі Михайла Боїма до імперії Мінь.

Я вже побіжно торкнулася Велико-го Шовкового Шляху, який проходив у тому числі й територією України. Але варто звернути увагу, що сучасний Китай приділяє велику увагу відродженню цієї транспортної та культурної артерії. Відтак китайців цікавить усе, що пов'язано з нею. Наприклад, родовища, індустрія видобування та оброблення бурштину, який користувався великим попитом як у Китаї середньовічному, так і в сучасному. Сьогодні далеко не кожний знає, що Україна є другим у світі експортером та поставником бурштину на світовий ринок, тим часом цей факт (а точніше, інфраструктура видобування й оброблення бурштину) є потужною туристичною атракцією, при чому не тільки для китайців. Отже, фахівці туроператора Rap Ukraine розробили цілу низку «бурштинових» маршрутів на теренах українського Полісся – тобто там, де знаходяться родовища цього напівкоштовного каменю та індустрія його оброблення. Ці тури, зокрема, включають у себе «польові роботи», тобто туристи мають можливість накопати та намити певну кількість бурштину для себе, а також взяти участь у майстер-класах з його оброблення та виготовлення сувенірної продукції.

– Екологічний та кліматично-оздоровчий туризм. Китайські гості із задоволенням відвідують садиби сільського зеленого туризму. Особливо у Карпатах – вже хоча б тому, що в Китаї таких гір просто немає. Громадяни КНР охоче долучаються до українських народних промислів – таких, як гончарство, виноробство та сироваріння, беруть участь у фольклорних фестивалях... Серед цих груп досить часто зустрічаються діти та підлітки: заможні батьки з промислово розвинених територій Китаю, де спостерігаються екологічні проблеми, намагаються у такий спосіб оздоровити своїх дітей, а за можливості й підправити своє здоров'я. Однак при цьому слід мати на увазі, що традиційні способи оздоровлення – наприклад, на бальнеологічних курортах – у китайських туристів особливої зацікавленості не викликають: більшість із громадян КНР віддають перевагу китайській народній медицині, яка базується зовсім на інших принципах, ніж європейська.

УКРАЇНСЬКІ ВІЗИ ДЛЯ КИТАЙЦІВ: ПОСТУПОВА ЛІБЕРАЛІЗАЦІЯ

Відповідно до чинного українського законодавства, для в'їзду на територію України громадяни КНР мають отримувати візи. Однак зауважу, що робота над лібералізацією візового режиму для китайських туристів триває вже давно, й на цьому шляху нам вдалося досягнути певних успіхів. Так, з 20 червня по 30 вересня в столичному аеропорту «Бориспіль» здійснювався експеримент з оформлення віз для цієї категорії туристів безпосередньо під час перетину Державного кордону України. Експеримент було визнано успішним, тож починаючи з 1 жовтня такий порядок діє на постійній основі: будь-який громадянин КНР, який здійснює поїздку в Україну з туристичною чи бізнесовою метою, може відкрити візу в аеропортах «Бориспіль» та «Одеса». До того ж, починаючи з середини жовтня, консульські пункти, які здійснюють оформлення віз для громадян Китаю, працюють у цілодобовому режимі.

Зрозуміло, що система оформлення українських віз для громадян третіх держав, у тому числі Китаю, потребує подальшого спрощення та модифікації. На мою думку, в якості симетричного заходу, Україна могла б запровадити для китайських туристів безвізовий режим на обмежених територіях – у першу чергу, в туристичних містах та регіонах. Адже не варто забувати, що Китай дозволяє громадянам України безвізовий в'їзд до Пекіна (на 72 години), у Шанхай (на 6 діб) та у Гонконг (на 14 діб). Є підстави вважати, що невдовзі цей список поповниться й іншими містами та регіонами КНР.

ЯКІ В НАС ПЕРСПЕКТИВИ?

Туристичні потоки, які наразі існують між нашими державами, далеко не насичені: потенціал наших взаємин є надзвичайно великим, проте стан його реалізації складає доли відсотка. Отже, щоб збільшувати взаємні туристичні потоки, на мій погляд, необхідно здійснювати наступні заходи:

– Збільшувати транзитний потенціал України, всіляко сприяючи авіаперевізникам (як вітчизняним, так й іноземним, у тому числі китайським) у відкритті нових маршрутів та облаштування стикувальних трас через українські аеропорти між Китаєм та Європою, Китаєм та Північною

Америкою (останній напрямок, за даними IATA, є одним із найзатребуваніших у світі). Китайці вміють рахувати гроші, тому потребують нових можливостей для подорожей. Адже відкриття нових маршрутів та пересадок збільшить конкуренцію на усталених напрямках, що неодмінно призведе до зниження вартості трансконтинентальних перельотів. А це, у свою чергу, збільшить і турпотоки українців до Китаю: адже не секрет, що вартість далекомагістрального авіаперельоту є основним обмежувачим фактором для українських туристів.

У цьому плані, на мій погляд, варто було б відновити переговори з провідними китайськими авіаперевізниками щодо їхнього приходу в Україну. Це суттєво підсилює конкуренцію на трансконтинентальних напрямках та розширило б пропозицію – адже сьогодні лише одна українська авіакомпанія здійснює прямі перельоти до Китаю, китайські ж авіаперевізники до нашої держави досі не зайшли. Зрозуміло, що такі проекти матимуть успіх лише у випадку ефективної інформаційної кампанії, яка б відображала безпеку та зручність таких авіасполучень.

– Разом із тим якнайактивніше поширювати інформацію про туристичні й бізнесові можливості України серед китайських ділових кіл та туристичних асоціацій, залучати інструменти direct marketing тощо. Китайці, як багато хто у світі, люблять отримувати нові враження та набувати нових знань, тому, разом із реалізацією попереднього пункту, грамотна промоція України призведе до того, що навіть ті громадяни КНР, які

раніше не планували зупинку в Україні чи навіть транзит нашою територією, схилитимуться на відвідання нашої держави та знайомство з її туристичними принадами.

Тут варто зазначити, що протягом останнього часу Україна різко активізувала свою присутність на ринку туристичних послуг у Китаї. Так, 2 роки поспіль (2015 та 2016) Україна національним стендом бере участь у найавторитетнішій китайській туристичній виставці COTTM. У формуванні стенду беруть участь туристичні міста, авіакомпанії та провідні туроператори нашої держави, що разом із лібералізацією візового режиму дало певний ефект: кількість китайських туристів на вулицях українських міст збільшилась навіть візуально.

Протягом тисячоліть китайський народ дбайливо збирав та накопичував мудрість, висловлюючи її у прислів'ях. Багато з таких висловів стосується подорожей та мандрівок. Наприклад: «Для того, хто нікуди не пливе, немає й попутного вітру». 25 років тому Україна як незалежна держава та КНР розпочали свою подорож один до одного. Результати цього зближення свідчать, що вітер для наших держав насправді є попутним. А ще – ми обидва, тобто й Україна, й Китай, прагнемо стати на цьому шляху іншими – кращими та мудрішими, заможнішими та сильнішими. Вірю, що так воно і станеться, бо інша китайська народна мудрість свідчить: «Ніхто не повертається з подорожі таким, яким він був раніше».

КИТАЙ: СИНЬО-ЖОВТІ МРІЇ ПРО ПОДОРОЖІ

Вже протягом 24 років авіакомпанія «Міжнародні Авіалінії України» надає громадянам світу – українцям, європейцям, мешканцям Близького Сходу та Середньої Азії – безліч можливостей для повітряних подорожей, пропонуючи мандрівникам масу варіантів поїздок «по справах» та «для душі». Мешканці ж Піднебесної приєдналися до дружної родини літаючих з MAU наприкінці квітня 2015-го, коли було відкрито прямий рейс між Пекіном і Києвом. Ця подія стала знаменною не лише для бажаючих відкрити для себе принади столиці України та її ключових міст. Рейс, що з'єднав дві столиці – українську і китайську – відкрив для пасажирів з Китаю масу нових можливостей. Так, відтепер, насолодившись традиційною українською гостинністю на борту рейсу Пекін – Київ, мандрівники можуть провести лише пару годин в Київському Міжнародному аеропорту «Бориспіль», а потім швидко і комфортно дістатися до ключових пунктів Європи, Африки, США та країн СНД. Хочете доказів? Будь ласка!

Пропонуємо вашій увазі перелік безперечних переваг провідного українського авіаперевізника.

MAU ПОСТІЙНО І ПЛАНОВІРНО РОЗШИРЮЄ ГЕОГРАФІЮ ПОЛЬОТІВ, НАРОЩУЮЧИ ВНУТРІШНЮ І МІЖНАРОДНУ МАРШРУТНІ МЕРЕЖІ

Сьогодні авіакомпанія виконує близько 1100 внутрішніх і міжнародних рейсів в тиждень, з'єднуючи Україну з 70-ма державами в Західній Європі, Азії, на Близькому Сході, а також в країнах СНД та США. Розгалужена ж мережа міжнародних партнерських відносин дозволяє пасажирам MAU дістатися практично до будь-якої точки земної кулі – до більш ніж 3000 інших міст світу. Тому можна сміливо говорити про те, що з MAU можливо здійснити найсміливіші мрії про подорожі! Тим більше, що незабаром перевізник планує відкрити другий пункт польотів в Китаї.

MAU ГАРАНТУЄ БЕЗПЕКУ ПАСАЖИРІВ, ЕКІПАЖІВ ТА ПОВІТРЯНИХ СУДЕН. ЦЕ ТА СФЕРА, ДЕ НЕМАЄ МІСЦЯ ДЛЯ КОМПРОМІСІВ

З моменту заснування авіакомпанії у 1992 році безпека польотів для MAU є пріоритетом №1. У 2005 році MAU стала першим авіаперевізником в СНД та 51-ю авіакомпанією з 265 членів Міжнародної Асоціації авіаційного транспорту (IATA), яка успішно пройшла аудит на відповідність сучасним вимогам експлуатаційної безпеки IOSA. З тих пір кожні два роки MAU проходить даний тип перевірки і незмінно отримує Сертифікат відповідності. У лютому 2015 року MAU у п'яте пройшла аудит, на цей раз за новою процедурою Enhanced IOSA, знову ставши першою авіакомпанією в країнах колишнього СРСР, яка успішно пройшла надзвичайно вимогливу перевірку. До речі, висновки перевірок Адміністрації з забезпечення авіаційної безпеки перевезень США, Міністерства Транспорту Дер-

жави Ізраїль, Міністерства Транспорту Канади, валідації АССЗ (Перевізник вантажів і пошти до Європейського Союзу з країни, яка не є членом ЄС) Європейського Союзу, свідчать про високий рівень забезпечення авіаційної безпеки в МАУ, який відповідає найвищим міжнародним стандартам.

МАУ ПРОПОНУЄ ЗРУЧНИЙ РОЗКЛАД ПОЛЬОТІВ З ПЕКІНА ДО КИЄВА І ДАЛІ

Туристам з Китаю летіти з МАУ дуже зручно – добре продумані стикування міжнародних рейсів МАУ (у півтори – три години) в сучасному і технологічному Терміналі «D» аеропорту «Бориспіль» максимально спрощують логістику повітряних переміщень, перетворюючи сам процес подорожі на справжнє задоволення. Враховано побажання і ділових мандрівників: прибуваючи до Києва рано вранці – близько 8:30 ранку за місцевим часом, – можна або закінчити всі справи і повернутися додому в той же день, або полетіти з МАУ далі по бізнес-маршруту з мінімальними часовими втратами, і, як наслідок, максимальним комфортом.

МАУ НАДАЄ ПАСАЖИРАМ ШИРОКИЙ СПЕКТР ОНЛАЙН ПОСЛУГ

Сайт МАУ – www.flyuia.com – це справжній повноцінний планувальник подорожей. Судіть самі: тут можна не лише забронювати та придбати квиток, а й побудувати маршрути мульті-сіті з польотом до одного міста/країни і вильотом з іншого/ої, знайти й взяти в оренду автомобіль, визначитися з готелем і забронювати номер, оформити медичну страховку або навіть візу, наприклад, до ОАЕ. А безпосередньо перед подорожжю – у період 48 – 1 година до вильоту рейсу за розкладом – пройти процедуру віддаленої реєстрації одночасно на всі сегменти подорожі (якщо їх декілька), обрати місце в салоні на власний розсуд – біля вікна або в проході, в носі або хвості літа-

ка, – а до аеропорту приїхати незадовго до вильоту, аби встигнути скинути багаж на стійці drop-off і пройти аеропортові формальності. Погодьтеся, дуже і дуже зручно! Ще зручніше скористатися всіма цими корисними опціями з планшета або мобільного за допомогою безкоштовного мобільного додатку МАУ, доступного в AppStore і Google Play. Навіть посадковий друкувати необов'язково, адже сьогодні більшість аеропортів реєструють їх у вигляді QR-коду.

МАУ ГАРАНТУЄ НАЙВИГІДНІШІ ЦІНИ

МАУ пропонує найпривабливіші ціни на перельоти і гарантує найнижчі тарифи, які часто можуть бути на рівні лоукост-перевізників. І це зовсім не дивно, адже для своїх численних пасажирів компанія регулярно проводить різноманітні акції та розпродажі квитків, радує спеціальними розіграшами – подібні спец. пропозиції найзручніше відстежувати, підписавшись на електронну розсилку новин або офіційні сторінки перевізника в соціальних мережах – Facebook, Twitter, ВКонтакте. А якщо планувати свою поїздку заздалегідь, скажімо, за 150 днів, можна придбати квиток за smart-тарифом, заплативши за переліт вдвічі менше. Погодьтеся, 50%-а знижка – це дуже пристойно! До речі, якщо придбали квиток на сайті МАУ, а потім на просторах Інтернету знайшли пропозицію, яка обіцяє більшу вигоду, не турбуйтеся. Надсилайте запит до МАУ з вкладеними даними про ресурс і тариф. У разі їх підтвердження МАУ безкоштовно зробить підвищення класу комфорту до бізнес на середньомагістральних та преміум-економ на далекомагістральних рейсах. Як вам такий розклад?

МАУ ЗАОХОЧУЄ ЛОЯЛЬНИХ ПАСАЖИРІВ

Для тих же, хто вже користується (або тільки планує користуватися) послугами МАУ на постійній основі, існує ще одна до-

даткова опція. Програма лояльності для часто літаючих пасажирів МАУ Rapogama Club надає учасникам безліч привілеїв і переваг, таких як можливість отримання нагородних авіаквитків, знижок на квитки, підвищення класу комфорту, участь у спеціальних лотереях, конкурсах і розіграшах квитків, преференції у разі зміни маршруту і дати перельоту і т.д. Словом, привілеїв і спеціальних переваг маса. Тож не дивно, що Rapogama Club традиційно входить до топ-10 престижного міжнародного рейтингу Freddie Awards як одна з найбільш щедрих програм лояльності.

МАУ ДОЗВОЛЯЄ КОМПАНИЯМ СУТТЄВО ЕКОНОМИТИ КОШТИ НА ДІЛОВІ ПОЇЗДКИ

На початку листопада 2015-го МАУ запропонувала українським та іноземним компаніям приєднатися до нової програми Rapogama Club CORPORATE. Так, купуючи авіаквитки для співробітників, клієнтів або партнерів на рейси МАУ, компанія-учасник Програми кожного разу отримує подвійну вигоду: бонусні милі на корпоративний рахунок компанії та бонусні милі на індивідуальні рахунки співробітників, клієнтів і партнерів. МАУ – компанія, максимально дружня до бізнесу! Доведено більш аніж тисячею компаній з України, Європи та країн СНД.

МАУ ГОВОРИТЬ МОВОЮ ПАСАЖИРІВ

У подорожах з МАУ пасажиром з Китаю гарантовано обслуговування в комфортному мовному середовищі – бортпровідники володіють китайською і англійською, – найвищий рівень сервісу на землі і в повітрі, а також винятковий комфорт і традиційна українська гостинність на борту сучасних літаків виробництва концерну «Боїнг». Відповідно, політ з МАУ – завжди в радість та задоволення!

Розфарбувати свою подорож в українські кольори так просто і так приємно!

УКРАЇНСЬКИЙ БІЗНЕС В КИТАЙСЬКИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

Інформаційні технології, стрімко увірвавшись в життя мільярдів людей, створили колосальні зміни як у нашій свідомості так і в методах донесення інформації до потенційного клієнта – цільової аудиторії тієї чи іншої компанії.

Ю. В. Пойта
журналіст інформаційного агентства "Вектор Ньюз", член Української асоціації китаєзнавців

В Україні для просування бізнесу найбільш широко використовується "Facebook", переваги якого для поширення інформації очевидні: простота реєстрації, можливість створення груп за інтересами, логічний та зрозумілий інтерфейс, зручні інструменти для поширення інформації до користувачів, велике розповсюдження в США та країнах Європи (за даними 2016 року "Facebook" займає перше місце у світі по кількості користувачів, щомісячна аудиторія сягнула 1,71 млрд). Розвиваючи українсько-китайські відносини та орієнтуючи бізнес на Піднебесну, необхідно створювати інформаційні майданчики для поширення інформації про продукт, послуги тієї або іншої компанії. Для цього, як правило, створюється сайт на якому розміщуються китайськомовні інформаційні матеріали. В результаті довготривалої роботи над сайтом, підготовки та перекладу матеріалів (перекладач обов'язково має бути етнічним китайцем), їх розміщення, зазвичай нічого кардинального не відбувається. І потенційний клієнт, перебуваючи в Китаї, нічого не знає про Ваш продукт, про послуги, які Ви надаєте, про Ваші переваги перед конкурентами. Іншими словами, сайт невидимий для китайської пошукової машини «Baidu», а значить його не бачить і цільова аудиторія.

Для "реанімації" сайту застосовуються різноманітні інструменти: доменна зона в

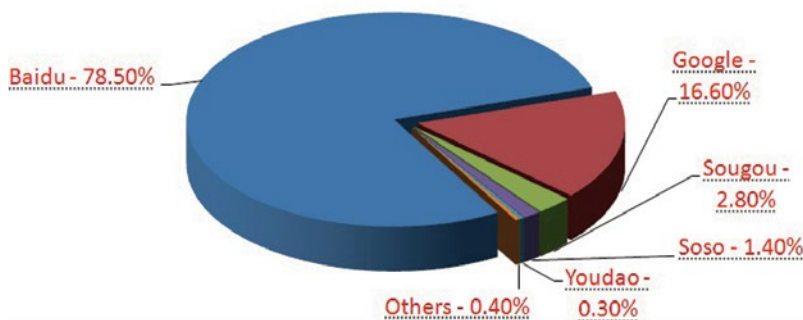
Китаї, оптимізація структури сайту під китайську пошукову машину, SEO-оптимізація тощо. Одним із інструментів, до яких ми звикли, є інформаційні майданчики – соціальні мережі, яких у Китаї нараховується більше 20, та якими користується більше 648 млн. осіб (джерело – China Internet Network Information Center, дані на 2014 рік), більше половини населення. При цьому, слід обирати суто китайські сервіси, адже такі популярні на заході соціальні мережі, як "Facebook", "Twitter", "YouTube" заблоковані "Золотим щитом", або "Великим Китайським Файрволом" (金盾工程, Jīndùn gōngchéng).

Водночас, для роботи з китайськими соціальними медіа слід знати їх особливості та відмінності від західних ресурсів. По-перше, в більшості соціальних мереж необхідна реєстрація за допомогою телефону з китайським оператором мобільного зв'язку. Частина з них (такі як Rén rén wǎng (人人网), Péngyǒu wǎng (朋友网)) орієнтована виключно на внутрішню аудиторію, у зв'язку з чим, при реєстрації необхідно ввести 18-ти значний номер внутрішнього паспорту (公民身份号码, Gōngmín shēnfèn hàomǎ), справжнє ім'я та прізвище, а також вказати дані щодо місця навчання. При цьому, система в режимі онлайн перевіряє правильність введених даних, не дозволяючи реєстрацію у випадку спроби зареєструвати вигадану особу.

Серед інструментів, які не вимагають прив'язки до номеру внутрішнього паспорту, можна виділити такий популярний сервіс як WeChat, форуми BaiduTieba та Tianya. Коротко зупинимося на даних варіантах.

WeChat (微信) (wēixìn), є китайським аналогом WhatsApp та Viber, призначений, в першу чергу, для обміну повідомленнями, тому має всі функції класичного "меседжера", проте тут є інструменти, які дозволяють створити сторінку компанії – групу, в якій публікуються повідомлення, створюються тематичні блоки, ведеться безпосередній контакт з аудиторією. На сьогодні, місячна ауди-

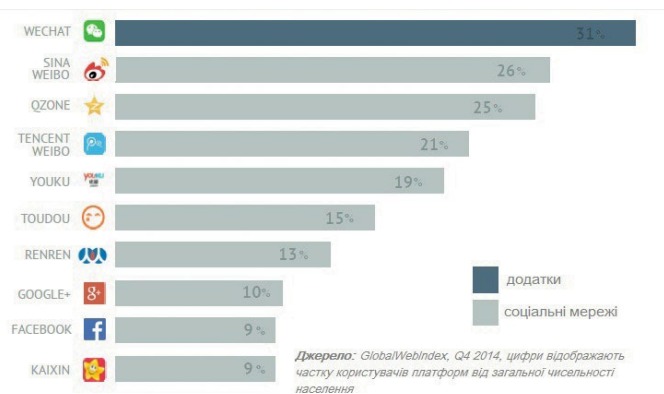
Search Engine Market Share % in China

Рейтинг використання пошукових машин у Китаї

Кількість інтернет-користувачів та показники розповсюдження інтернету в Китаї

Рейтинг популярності соціальних мереж Китаю

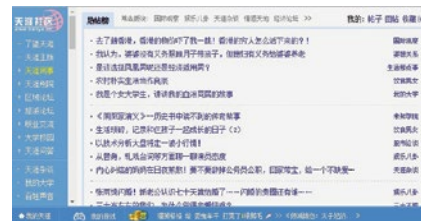
торія активних користувачів ресурсу нараховує приблизно 355 млн., при цьому приблизно 100 млн. зареєстровані за межами Китаю. Серед українських органів, сторінку в цій соцмережі мають Український дім в Пекіні (乌克兰之家, Wūkèlǎn zhī jiā). Для збільшення кількості читачів, необхідно проводити рекламну кампанію щодо популяризації групи та додавати користувачів до неї. Наприклад, одна з найпопулярніших китайськомовних груп на території України в WeChat "Україна на долонях" (指尖上的乌克兰, Zhǐ jiān shàng de wūkèlǎn) "ловить" своїх клієнтів одразу біля головних повітряних воріт України – аеропорту "Бориспіль", розмістивши яскравий білборд біля дороги до Києва. Таким чином, турист з Піднебесної, приїхавши в Україну завдяки спрощеному візовому режиму, автоматично додає собі даний ресурс, маючи змогу слідкувати за головними подіями та знайомитися з актуальною інформацією нашої країни.

Форум "Baidu Tieba"

Форум "Baidu Tieba" (百度贴吧) – найбільша китайська комунікаційна платформа для обговорення різноманітних питань, частина пошукового оператора "Baidu" (百度). На форумі створена соціальна група 乌克兰吧 (Wūkèlǎn ba), на якій онлайн розміщуються повідомлення щодо актуальних подій в Україні. На сьогодні, кількість користувачів даної групи налічує більше 50 тисяч, та 1,7 млн. публікацій.

Цільовою аудиторією групи 乌克兰吧 є китайські студенти, які навчаються в Україні або українські "хуацяо". Також, тут часто залишають свої запитання китайці, які планують навчатися, подорожувати або вести бізнес в Україні. Тематика повідомлень охоплює актуальні новини, оголошення щодо бізнесу, порядку оформлення візових документів, інформацію щодо навчання, туризму, відпочинку. Щоб публікувати пости користувачеві необхідно зареєструватися, вказавши китайський номер мобільного телефону, на який приходить SMS з кодом авторизації. Інструмент підтримує публікацію фото, відео. Недоліком цього сервісу є неможливість залишення в постах посилання на сайт (як це традиційно робиться в "Facebook" або "Вконтакте"). Внаслідок цього виникає складність щодо «перетягування» користувача на свій сайт. Альтернативним варіантом є залишення в

Форум "Tianya" 天涯 (Край світу)

коментарях номеру акаунту в WeChat, через який в подальшому зв'язуються з потенційним клієнтом.

Форум "Tianya" (天涯, "Край світу") є одним з найбільш популярних інтернет-форумів в Китаї. Згідно з даними Вікіпедії, на його інформаційних майданчиках публікуються навіть політичні діячі та чиновники Китаю. За підсумками 2015 року форум зайняв 11-ту позицію в КНР й 60-ту позицію серед найбільш популярних ресурсів світу.

Для публікації повідомлень необхідно зареєструватися, вказавши при цьому номер телефону (можна вказувати номер українського мобільного оператора). На форумі організовані блоки за тематиками: міжнародний огляд, економіка, суспільство, подорожі, автомобілі тощо. Серед недоліків цього ресурсу можна відмітити часові обмеження щодо публікацій а також перевірку на наявність політично чутливих тем. Тому не потрібно вживати «небажані» слова або словосполучення, в іншому випадку повідомлення не буде опубліковано. Також сервіс не "любить" відпускати від себе користувача, тому не дозволяє залишати посилання на свій сайт. Вихід з цієї ситуації аналогічний попередньому – залишення контактних даних в коментарях або надсилання їх іншим користувачам в особистому повідомленні.

ЩО МИ МАЄМО?

Китайський інтернет – річ несеяжна. Тут циркулює понад півмільярда користувачів. На сьогоднішній день з усіх активних інтернет-користувачів Піднебесної, у 91% є акаунти в соціальних мережах. Особливістю роботи китайських соцмереж є прагнення якомога довше втримати користувача, у зв'язку з цим на їх платформах створені усі необхідні сервіси: новини, обмін повідомленнями, ігри, відео тощо. Безперервне дослідження правил та особливостей роботи соціальних медіа забезпечить ефективне їх використання для донесення до цільової аудиторії інформації про продукцію компанії.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ З КНР В НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ СФЕРІ

А. Г. Загородній
віце-президент НАН України
академік НАН України

Розбудова відносин з країнами Азійсько-Тихоокеанського регіону і передусім з провідною країною регіону КНР, які набувають на сучасному етапі принципово нових рис прагматичної багатовимірної співпраці, є одним з пріоритетних напрямів зовнішньої політики України.

Високий рівень взаєморозуміння і довіри у політичній, торговельно-економічній, військово-технічній та гуманітарній сферах завше були притаманними для розвитку українсько-китайських зв'язків. Однак чи не основним пріоритетним напрямом зовнішньої політики України на сучасному етапі є науково-технічна співпраця з КНР.

Науково-технічне співробітництво з КНР було і залишається також одним з пріоритетних і перспективних напрямів міжнародної діяльності Національної академії наук України.

На сьогодні понад 30% всіх установ НАН України активно співпрацюють з китайськими партнерами як в межах двосторонніх угод НАН України, так і прямих контактів наукових установ та організацій – безпосередніх учасників науково-технічного співробітництва, щорічно розширюючи коло спільних інтересів

і беручи участь у спільних наукових заходах.

Наявність значного науково-технічного потенціалу двосторонньої співпраці створює необхідні передумови для її прогресивного, поступального розвитку.

Українська академічна наука, попри всі проблеми, посідає гідне місце на міжнародній арені, а вітчизняні вчені продовжують демонструвати свою конкурентоспроможність, формуючи тим самим позитивний імідж України в світовому науковому співтоваристві як високорозвиненої наукової держави. Академічні установи залишаються сьогодні осередками наукових, насамперед фундаментальних, досліджень і продовжують зберігати ще досить високі позиції української науки у науці світової.

Позиції китайських вчених у світовій науці останнім часом також значно посилилися. Вражаючі темпи зростання науково-технічного потенціалу Китаю свідчать про значні успіхи у науковій сфері, що стали можливими передусім завдяки цілеспрямованій державній політиці.

Голова КНР Сі Цзіньпін у травні 2016 р. проголосив, що Китай повинен стати найбільш інноваційною державою

Перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець і Посол КНР в Україні Ду Вей обговорили питання співпраці

11 листопада 2016 року у Посольстві КНР в Україні відбулася зустріч першого віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г. Наумовця з Надзвичайним і Повноважним Послом Китайської Народної Республіки в Україні Ду Вей.

світу в 2030 р. та світовим лідером у науковій сфері до 2049 року. Очілюючи держави свідомі того, що досягти таких амбітних цілей можна за рахунок більш широкої кооперації із представниками науки з інших країн, зокрема з Україною. Керівництво Китаю високо оцінює наявний в НАН України рівень передових технологій і відзначає плідність двостороннього співробітництва в численних галузях науки, техніки і промисловості та заявляє про готовність його розширення і поглиблення.

З огляду на це українські вчені можуть скористатися ситуацією, що скла-

дається, задля розширення і поглиблення взаємовигідних контактів з Китаєм в інтересах забезпечення інноваційного розвитку обох держав.

Грунтовна договірна база двостороннього співробітництва, яка існує на сьогоднішній день і має тенденції до розширення, надає науково-технічним зв'язкам планомірного і довгострокового характеру.

Із 36 угод про науково-технічну співпрацю НАН України з науковими установами і організаціями країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону більше половини припадає на Китай. Наявність

Українсько-китайська зустріч у Цзілінському університеті, жовтень 2016 р.

Наприкінці жовтня 2016 року делегація Національної академії наук України відвідала Цзілінський університет

такої договірно-правової бази дозволяє найбільш повно використовувати усі форми міжнародного співробітництва.

Разом з тим актуальною вимогою часу для України стає необхідність інституалізації науково-технічного співробітництва з Китаєм шляхом створення для нього взаємовигідних правових рамок, що передбачатимуть компромісні форми, взаємовигідні для обох сторін.

В контексті поглиблення співпраці з КНР у галузі науки і техніки, перспективним, економічно доцільним та обнадійливим напрямком міжнародного науково-технічного співробітництва НАН України є подальший розвиток академічних контактів через встановлення прямих, безпосередніх зв'язків між науковими установами та організаціями обох країн.

Станом на сьогодні установами НАН України реалізується більше 40 двосторонніх документів про співробітництво з науковими установами, організаціями та компаніями КНР.

Як показує досвід двосторонньої співпраці, прямі, безпосередні зв'язки між науковими установами є найефективнішою формою міжнародного співробітництва у галузі науки і техніки, що дозволяє не тільки обмінюватися знаннями, технологіями та інноваціями, а й забезпечувати підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних спеціалістів-професіоналів нової генерації.

Водночас доводиться констатувати, що наукові обміни між Україною та КНР,

Переговори віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г. Загороднього з ректором Цзілінського університету професором Лю Юаньюань 24 жовтня 2016 р. м. Чанчунь

Церемонія підписання Угоди про співробітництво між Народним урядом провінції Цзілінь, Цзіліньським університетом і Національною академією наук України 24 жовтня 2016 р., м. Чанчунь

котрі тривають з початку 90-х років, здійснюються переважно на кошти китайського уряду. Відповідні програми фінансуються Міністерством науки і техніки КНР, Академією наук Китаю та Китайською академією суспільних наук, Державним управлінням у справах іноземних спеціалістів, Народними урядами провінцій, спеціальними програмами для іноземних спеціалістів, коштом державних та приватних компаній, а також реалізуються через низку китайських недержавних організацій.

Перспективними сферами українсько-китайського науково-технічного співробітництва є матеріалознавство, аеро-

космічні, інформаційні, комунікаційні та енергозберігаючі технології, альтернативна енергетика, фізика і теплофізика, хімія і біохімія.

Новою особливістю сьогоденного двостороннього співробітництва є спільні дії, спрямовані на довгострокову співпрацю в сфері трансферу технологій і комерціалізації наукових розробок.

Результатом багаторічної наукової співпраці Інституту біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України з Інститутом біології Шандунської академії наук стало одержання в 2014 р. спільних патентів на препарати на основі фосфоліпідів з морських молюсків «Молюфіл», «Кальмофіл» і «Молюстерон».

У 2015 р. представники Інституту проблем реєстрації інформації НАН України та Чжецзянського технологічного університету налагодили на базі Центру високих технологій провінції Чжецзян виробництво мікропризмових окулярів для лікування косоокутості, що створюються на унікальному технологічному обладнанні, наданому китайською стороною.

З 2011 р. в Китаї успішно працює спільний Китайсько-український інститут зварювання ім. Є.О.Патона, створений на основі науково-технічної платформи, яка є новою інноваційної формою міжнародного науково-технічного співробітництва. Для обох країн це був новий і досить по-

Учасники Міжнародного форуму «Гуандун 2016 – морський шовковий шлях 21-го століття» 27-30 жовтня 2016 р.

Виступ віце-президента НАН України академіка НАН України А. Загороднього під час міністерського діалогу «Співпраця виробничих потужностей та інноваційного розвитку» в рамках Міжнародного форуму «Гуандун 2016 – морський шовковий шлях 21-го століття» 28 жовтня 2016 р.

Виступ першого віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г. Наумовця на відкритті міжнародного науково-технологічного форуму «2014 China (Dongguan) International Scientific and Technological Cooperation Week» 2 грудня 2014 р., м. Дунгуань

Церемонія підписання Угоди про співробітництво між Народним урядом міста Гуанчжоу і Національною академією наук України. 27 жовтня 2016 р.

Учасники міжнародного науково-технологічного форуму «2014 China (Dongguan) International Scientific and Technological Cooperation Week», грудень 2014 р.

Друге засідання Комісії з науково-технічного співробітництва між НАН України і Народним урядом м. Гуанчжоу, 17 жовтня 2013 р., м. Київ

трібний досвід. Варто зазначити, що ЮНІДО визнає технологічні платформи однією з найбільш ефективних форм міжнародної взаємодії у сфері високих технологій.

У стінах інституту його співробітники сконцентрували не лише найпрогресивніші знання та обладнання в галузі електрозварювання та матеріалознавства. З часу заснування інституту сфокусувався на створенні інновацій одразу для кількох галузей. Це технології та обладнання для контактного зварювання трубопроводів та арматури, які відкривають нові можливості у будівництві залізобетонних мостів, шляхопроводів та автобанів. Крім того, це засоби з'єднання алюмінієвих сплавів, що застосовуються у суднобудуванні. Також це технології відновлення деталей шляхом швидкісного плазмового напилення,

що знайдуть застосування у текстильній промисловості, поліграфії тощо.

Важливим перспективним аспектом розширення українсько-китайського співробітництва у науково-технічній та інноваційній сферах є створення спільних наукових лабораторій, центрів, науково-освітніх та науково-виробничих інтегрованих структур.

Наразі така форма співпраці обговорюється між НАН України та Харбінським технологічним інститутом – одним з провідних освітніх та наукових закладів Китаю.

У м. Циндао провінції Шандунь зараз ведуться роботи по створенню спільного українсько-китайського науково-дослідного інституту із зняття з експлуатації атомних електростанцій, співзасновни-

нами якого є Інститут проблем безпеки атомних електростанцій НАН України та підприємство «Qingdao Xianchu Mechanical Equipment Co. Ltd» за підтримки Міністерства науки і техніки КНР.

У провінції Гуандун сьогодні досягнуто домовленостей про започаткування робіт зі створення ряду спільних лабораторій та центрів, зокрема спільного центру з інновацій та індустриалізації і спільного виробництва виробів з аморфних сплавів за участю Фізико-технологічного інституту металів і сплавів НАН України та Інституту нових матеріалів провінції Гуандун. Хіміки працюють над створенням спільної лабораторії функціональних полімерів та розбудовою Українсько-китайського інституту прикладної полімерної хімії «Ванлі» на базі групи компаній хімічного профілю «Ванлі» та Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України.

У жовтні 2016 р. була укладена Угода про співробітництво між Народним урядом провінції Цзілінь, Цзіліньським університетом і Національною академією наук України, яка передбачає створення на базі Цзіліньського університету Міжнародного наукового центру з розвитку фундаментальних і прикладних досліджень та сучасних технологій. Центру буде надано найсучасніше наукове обладнання для

4 серпня 2016 р. делегація Харбінського інституту технологій відвідала НАН України

26 травня 2016 р. Національну академію наук України відвідала делегація китайської провінції Шаньдунь на чолі з віце-губернатором провінції Ван Шуцзянем

досліджень у галузі матеріалознавства, фізики твердого тіла, радіоелектроніки, низьких температур, магнетизму, тощо.

Керівництво Китайської Народної Республіки високо цінує зусилля вчених і фахівців НАН України, спрямовані на розвиток двостороннього науково-технічного співробітництва. Багато вчених НАН України є лауреатами почесних китайських нагород та відзнак. Так, найвищої нагороди Уряду КНР «Ордену Дружби», який присуджується іноземним спеціалістам за значний внесок у соціально-економічний розвиток Китаю, удостоєні президент НАН України академік НАН України Б.Є. Патон, директор Інституту біохімії ім. О.В.Палладіна НАН України академік НАН України С.В. Комісаренко та провідний науковий

співробітник Інституту загальної та неорганічної хімії ім. В.І. Вернадського НАН України член-кореспондент НАН України В.М. Огенко.

За вагомий внесок у розвиток науково-технічного співробітництва між Україною та КНР високих державних нагород та почесних звань удостоєні директор Інституту проблем реєстрації інформації НАН України академік НАН України В.В. Петров, директор Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова НАН України академік НАН України О.М. Івасишин, заступник директора з наукової роботи Радіоастрономічного інституту НАН України академік НАН України В.М. Шульга, начальник відділу міжнародних зв'язків НАН України к.і.н. А. С. Мирончук, завідувач відділу Інституту

електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України, директор Китайсько-українського інституту зварювання ім. Є.О. Патона д.т.н. В.М. Коржик.

Перспективною формою українсько-китайської науково-технічної співпраці є такі організаційні її форми як «інкубатори», технополіси та технопарки. Наразі склалися передумови до активізації трансферу технологій між нашою країною та Китаєм. На даному напрямі Україна здатна допомогти КНР наростити присутність китайських компаній на європейських ринках і з такої точки зору успішна європейська інтеграція нашої держави є вигідною для китайської сторони.

Діяльність «інкубаторів», що створюються при наукових установах, може

Перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г. Наумовець та віце-губернатор провінції Шаньдунь Ван Шуцзянь

21 квітня 2016 року в Президії Національної академії наук України відбулася зустріч першого віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г. Наумовця з делегацією компанії «Qingdao Xianchu Mechanical Equipment Co. Ltd» (м. Циндао)

Президент НАН України академік НАН України Б.Є.Патон та губернатор провінції Гуандун Чжу Сяодань

За вагомий внесок у розвиток науки в провінції Чженцзян уряд регіону відзначив директора Інституту проблем реєстрації інформації НАН України академіка НАН України В.В. Петрова премією «Дружба Західного озера»

включати такі напрямки, як наукове консультування, попередня експертиза проєктів, фінансова підтримка через механізми венчурного фінансування тощо. А що стосується технополісів і технопарків, то їх діяльність не повинна обмежуватися лише інноваційними розробками та впровадженням їх результатів у виробництво, подібні структури можуть бути і центрами міжнародного співробітництва у видавничій сфері, сервісному обслуговуванні, формуванні соціально-культурного середовища інноваційної діяльності.

Накопичений в НАН України досвід роботи показує, що технопарки є важливим механізмом об'єднання науки і виробничої сфери, сприяють розвитку високотехнологічних наукових досліджень і нарощування інноваційного потенціалу виробництва. Саме тому реалізація через технопарки різних спільних проєктів може бути реальним і ефективним шляхом інвестування в українські інноваційні розробки.

Перспективним напрямом активізації і поглиблення двостороннього науково-технічного співробітництва, є нарощування обсягів співпраці передусім у високотехнологічній сфері. Для цього вже зараз розпочато роботу з опрацювання середньострокових і довгострокових планів співпраці методом виробничої кооперації та шляхом створення індустріальних пар-

ків і зон високотехнологічного розвитку за участі китайського капіталу. Приємно відзначити, що це питання є предметом повсякденної уваги відповідних наукових установ та державних відомств Китаю. Представники науково-технічної сфери України і Китаю чітко усвідомлюють необхідність поглибленого розвитку двостороннього співробітництва в інноваційній і високотехнологічній сферах. Участь вчених і спеціалістів обох країн у реалізації спільних економічних проєктів сприятиме поглибленню українсько-китайського інвестиційного співробітництва, яке поки що не повною мірою відповідає можливостям Китаю і потребам України.

В умовах розвитку глобальної економічної інтеграції збільшуються обсяги міжнародної діяльності і створюються нові форми міжнародних політичних, економічних і науково-технічних відносин. Глобальна інтеграція виступає сьогодні новою формою суспільного розвитку і основним критерієм та принципом розвитку сучасного світу. А бурхливий ріст Китаю є однією з важливих глобальних трансформацій у системі міжнародних економічних відносин.

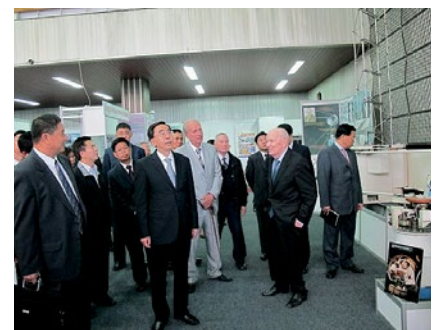
Саме тому українська наука повинна розглядати як перспективний напрям співпраці та практичну можливість участі наукових установ і їхніх колективів у реалі-

Нагородження директора китайсько-українського інституту зварювання ім. Є.О.Патона В.М.Коржина вищою медаллю Державної адміністрації іноземних спеціалістів Уряду КНР за досягнення в міжнародному співробітництві

Делегація провінції Гуандун на чолі з губернатором Чжу Сяодань в Інституті електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України

Академік Б.Є.Патон знайомить гостей з основними напрямками діяльності Інституту електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України 16 вересня 2012 р., м. Київ

Українсько-китайські двосторонні перемовини вчених Інституту проблем реєстрації інформації НАН України та Чжецзянського технологічного університету щодо поглиблення наукової та виробничої співпраці в галузі впровадження мікропризмових елементів і структур для лікування косоокості (2015).

Директор Інституту проблем реєстрації інформації НАН України академік НАН України В.В. Петров і завідувач дитячого відділення Київської міської клінічної офтальмологічної лікарні «Центр мікрочірургії ока» М.В. Шевколенко з учасниками майстер-класу, під час якого було представлено створені в ІПРІ НАН України набори компенсаторів і лінійки для діагностування й лікування нососоості, а також зразки окулярів із комбінованими призмосфероциліндричними лінзами (м. Йіву, провінція Чжецзян, 17 квітня 2016 р.)

зації глобальних і амбітних економічних проектів Китаю. Передусім йдеться про проголошену головою КНР Сі Цзіньпіном стратегічну політику «Один пояс – один шлях» – ініціатива об'єднаних проектів «Економічного поясу Великого Шовкового шляху» і «Морського Шовкового шляху XXI століття».

Вочевидь, що реалізація цієї багатовимірної стратегії здійснюватиметься, зокрема, через масштабні інфраструктурні проекти, що потребуватиме нових конструкційних матеріалів. І тут НАН України, де досі існує потужна матеріалознавча база і яка має також досвід створення ма-

теріалів для авіаційно-космічних та ядерних проектів, може посісти гідне місце.

Ефективною формою двосторонньої співпраці є проведення спільних науково-технічних форумів. За ініціативи Китайської академії суспільних наук та сприяння Посольства України у Китаї у 2011 р. у Пеніні започатковано Українсько-китайський діалог мозкових центрів, в роботі якого беруть участь представники суспільних та гуманітарних наук обох країн.

Починаючи з 2015 р. українські вчені беруть активну участь у щорічному китайсько-українському науково-технологіч-

ному форумі, що проходить на базі Харбінського інституту технологій. У липні 2016 р. відбувся другий науково-технічний форум вчених України та Китаю, в якому взяли участь 80 українських фахівців з науково-дослідних установ НАН та МОН України, Державного космічного агентства України, які презентували перспективні вітчизняні розробки в сферах матеріалознавства, радіолокації, авіаційних і космічних технологій, медицини тощо.

Важливим перспективним напрямом науково-технічної співпраці НАН України та Китаю є участь у програмі науко-

Завідувач дитячого відділення Київської міської клінічної офтальмологічної лікарні «Центр мікрочірургії ока» к. м. н. М.В. Шевколенко обстежує трирічну китайську дівчинку Жао Шііан.

Делегація Народного уряду м. Гуанчжоу на чолі з віце-мером Гон Ержен в Інституті електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України. 29 червня 2011 р.

Віце-президент НАН України академік НАН України А.Г.Загородній та віце-мер Народного уряду м. Гуанчжоу Ван Дун під час чергового засідання робочої групи Спільної комісії з науково-технічного співробітництва між НАН України та Народним урядом м. Гуанчжоу. 24 червня 2014 р.

во-інноваційного розвитку ЄС «Горизонт 2020», де КНР бере участь як «третья» країна із власним фінансуванням.

Наприкінці 2015 р. в Китаї був оголошений перший конкурс в рамках механізму співфінансування наукової та інноваційної співпраці ЄС і Китаю в програмі «Горизонт 2020». Реалізація цього механізму відкриває широкі можливості для участі українських і китайських учасників спільно з партнерами країн ЄС у проектах програми «Горизонт 2020» за різноманітними тематичними напрямками.

Динаміка участі Китаю у програмі «Горизонт 2020» є свідченням зростання конкурентоспроможності науково-технічної сфери країни у європейському дослідницькому просторі. Так, за даними Європейської Комісії станом на червень 2016 р. 535 китайських установ подали 277 заявок на 241 конкурс «Горизонт 2020», що дозволило Китаю зберегти третє місце серед третіх країн за цим показником. При цьому до фінансування було рекомендовано 47 заявок (92 учасники).

Окрім того, аналіз участі китайських та українських учасників у програмі «Горизонт 2020» свідчить про певний збіг як географічних векторів, так і тематичних напрямів співпраці.

Перспективною формою двосторонньої співпраці є заснування спільних наукових часописів. Так, Інститут електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України виступив співзасновником у КНР науково-технічного журналу «Дослідження та використання зварювання», почесним головним редактором якого став президент НАН України академік НАН України Б.Є.Патон.

Сьогодні перед вченими обох країн стоїть завдання розвитку і формування нових форм партнерської взаємодії науки і бізнесу. Першим в Україні таким прикладом державно-приватного партнерства, що дозволив об'єднати науку та бізнес, є створена на базі Інституту електрозварювання ім. Є.О.Патона НАН України корпорація «Патон». Залучення приватного капіталу та сильного менеджменту дало змогу брати участь не лише в наукових, а й у комерційних міжнародних проектах, у тому числі створювати спільні підприємства по всьому світу.

Так, у вересні 2016 р. корпорація «Патон» та муніципальний уряд Харбіна підписали Меморандум про створення на території технопарку в провінції Хейлуцзян спільного підприємства. У планах партнерів не лише заснування Центру компетенції для енергетичних та машинобудівних підприємств Харбіна, а й Центру підготовки

спеціалістів, Центру гарантійного обслуговування та ремонту обладнання, і головне – створення так званого «*job-shop*» – виробничого майданчика, що виконуватиме зварювальні роботи на замовлення місцевих заводів. Інвестиції у проект складуть близько 7,5 млн доларів США.

Засновники корпорації «Патон» переконані, що таку модель міжнародної співпраці можна розвивати в різних регіонах Китаю, в різних наукових та промислових напрямках. Економіки обох країн від цього лише вигрять.

В цілому українські наукові установи зацікавлені й надалі підтримувати високу динаміку взаємовигідного співробітництва й діалогу з КНР у науково-технологічній сфері, розглядаючи активні двосторонні контакти як потужний фактор економічного зростання та зміцнення міждержавних стосунків.

Аналіз стану і розвитку двостороннього наукового і науково-технічного співробітництва на сучасному етапі свідчить про те, Україна та Китай мають всі можливості реалізувати значний потенціал двостороннього співробітництва в науково-технічній сфері. Активна та дієва позиція, яку займають зараз представники наукових установ обох країн, дає всі підстави сподіватися щодо вирішення нагальних завдань українсько-китайської взаємодії.

ЯК УКРАЇНЦІ “ЗВАРИЛИ” НАУКОВО-ТЕХНІЧНУ РЕВОЛЮЦІЮ КИТАЮ

Щовівторка – борщ із пампушками, кожної п’ятниці – суп з черепахами. Для працівників Китайсько-українського інституту електрозварювання ім. Є.О. Патона, що базується в місті Гуанчжоу, частувати один одного національними стравами вже стало традицією. Культурний та гастрономічний обмін для них є логічним продовженням тривалої співпраці України та Китаю у галузі матеріалознавства, електрозварювання та споріднених технологій. Співпраці довжиною у кілька десятиліть, без якої сьогодні неможливо уявити ні сучасну китайську промисловість, ні сучасну українську науку.

І. О. Каблучко
український журналіст,
документаліст,
керуючий партнер студії
“ST-Production”, що надає
медіа- та маркетингову
підтримку вітчизняним
технологіям у просуванні
на світових ринках

ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ “863”

Ця історія почалася у вісімдесятих роках минулого століття. Четверо авторитетних вчених Китаю – Ван Даян, Ван Ганьчан, Ян Цзячі та Чень Фанюнь – передали до ЦК КПК безкомпромісний лист. “Настав час Китаю припинити миритися зі своєю відсталістю! Треба з повною віддачею долучатися до процесу розвитку новітніх технологій, не чекаючи високого рівня розвитку економіки ще 10-15 років. Інакше КНР остаточно втратить шанс і, можливо, вже ніколи не зможе піднятися у технологічній сфері”, – йшлося у ньому.

“Архітектор китайських реформ” Ден Сяопін розділяв філософію вчених. За його переконанням, саме наука мала стати каталізатором економічного прориву Китаю. Тож відповідну державну програму затвердили вже в березні

1986-го. Звідси і назва – “863”. Дуже швидко це число стане для китайців символом власної науково-технічної революції.

Пріоритетними у КНР стали космічна техніка, енергетика, нові матеріали, технології освоєння світового океану тощо. Тисячі вчених в різних куточках великої країни приймають цей виклик, з’являються нові дослідницькі лабораторії та технологічні парки. Але для реалізації амбітної програми “863” Китаю не вистачало “5-го елемента”.

МЕККА ЗВАРЮВАННЯ

Літаки, мости, кораблі, трубопроводи, стадіони, атомні реактори... Як сукню неможливо створити без голки та ниток, так і ці об’єкти не зведеш без зварювання та герметичних швів. І як кожен замок відкривається “своїм” ключем, так і ко-

жен матеріал з'єднується "своїм" різновидом зварювання – дуговим, електронно-променевим, лазерним, плазмовим тощо. Кожна технологія тут має базуватися на фундаментальних знаннях та багаторічних дослідженнях. Адже від якості зварного з'єднання залежить не лише успіх проекту, але й життя сотень, тисяч людей...

У 1986-му Китай не мав своєї школи зварювання. Зате вона була в Україні. Ще в 1928 році відомий мостобудівник Євген Оскарович Патон започаткував у Києві зварювальну науково-дослідницьку лабораторію. Справу батька продовжив син – Борис Євгенович Патон, який згодом очолив Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона у структурі Національної академії наук України.

У 1986-му, коли в Китаї затвердили Програму "863", результати Інституту Патона були відомі всьому світу.

- За два роки до того (1984) радянські космонавти Джанібєков та Савицька виконали на обладнанні патонівців зварювання у відкритому космосі. Ця новина ще довго не сходила із перших шпальт газет на різних континентах.

- Внесли свою лепту вчені Інституту й у розбудову ракетно-ядерного щита Радянського Союзу: не в останню чергу завдяки новим матеріалам і способам їхнього з'єднання на озброєнні СРСР з'явилася міжконтинентальна ракета "Воевода" ("Сатана").

- Перший у світі трансконтинентальний газопровід із Сибіру до Західної Європи ("Уренгой-Помари-Ужгород") вдалося збудувати у безпрецедентні терміни – 1 рік – завдяки унікальному обладнанню для автоматичного зварювання труб великого діаметру, розробленому в Інституті.

У цій "Меці зварювання" опанували повний цикл – від теоретичної науки до виробництва промислового обладнання. Для цього у структурі Інституту функціонує дослідне конструкторсько-технологічне бюро, експериментальне виробництво, три дослідних заводи, більше десяти інженерних центрів. Київські вчені дали світовій промисловості не лише нові засоби з'єднання, а й нові матеріали – надміцні та жаростійкі. Матеріалознавство стало другою спеціалізацією Інституту.

Наприкінці 80-х років минулого століття це й стало тим самим "5-м елементом" для Китаю.

Борис Євгенович Патон – директор Інституту електрозварювання ім. Є. О. Патона (м. Київ, Україна) та президент Національної академії наук України

ПЕРШІ КРОКИ... У КОСМОС

Після розпаду Радянського Союзу у 1991 році українська промисловість "впала в кому". Попри те, що Україна зберегла на своїх теренах повний цикл виробництва турбін, ракет та літаків, попит на нові технологічні рішення всередині країни тимчасово зникає. Патонівці ж, які звикли до зухвалих викликів та революційних завдань... знову їх отримали – тепер від китайських партнерів.

У середині 90-х почалася співпраця українців з Китайським національним космічним управлінням. Плани Піднебесної у цій галузі були напрочуд амбітними: запуск кораблів на навколоземну орбіту, вихід тайконавта у відкритий космос, створення великих космічних станцій для тривалих експедицій. Інститут Патона озброїв китайський авіакосмос найсучаснішим зварювальним обладнанням, матеріалами і технологіями. Підготував когорту спеціалістів-зварників. Деякі експерти стверджують, що засобами з'єднання, які отримала КНР, сьогодні заздрить навіть НАСА.

І вже в 2003 році перший китайський корабель з пілотами на борту «Шеньчжоу-5» успішно повернувся на Землю. А Китай приєднався до престижної "трійки" країн, які самостійно відправили людину в космос. Нині наукові установи КНР відпрацьовують на обладнанні Патона технологію зварювання у відкритому космосі. З ними тайконавти зможуть монтувати конструкції просто

на навколоземній орбіті. А це дозволить втілити у життя амбітні плани про великі космічні станції та довготривалі космічні експедиції.

РЕВОЛЮЦІЙНА ШВИДКІСТЬ

Понад 200 км за годину – така середня швидкість потягів на китайській залізниці. Деякі з них розганяються й до 500 км, що вдвічі перевищує швидкість літака в момент зльоту! Але так було не завжди. Ще два десятиліття тому вагони тягнулися тут повільніше за скакових коней. Пасажири дедалі частіше віддавали перевагу авто- та авіасполученню. Саме тоді Міністерство залізничного транспорту Китаю і розробило стратегію підвищення швидкості руху. Але для цього треба було збудувати нові шляхи – безстикові, так звані "оксамитові".

Річ у тім, що в кліматичних умовах Китаю інтервали на стиках між залізничними рейками виконують важливу роль. Взимку під впливом низьких температур метал стискається, тому рейки стають коротшими. А в літню спеку – розтягуються. Отже, без інтервалів рейки вигинались би дугою, що ставало б причиною аварій. Втім Борис Патон ще на початку 50-х років передбачив: "зі стиковими рейками прориву у швидкісній модернізації не станеться". Згодом в Інституті створили революційну технологію з'єднання залізничних рейок – інтервали на стиках замінив пластичний зварювальний матеріал, що автоматично пристосо-

Швидкісні магістралі КНР

вустється до погодних змін і не дає коліям деформуватися.

На межі тисячоліть київські вчені "озброїли" Міністерство залізничного транспорту Китаю цією унікальною технологією та спеціальним обладнанням. Завдяки плідній співпраці китайська залізниця стала найпопулярнішим засобом пересування всередині країни. А сама Піднебесна – світовим лідером: сьогодні швидкісні магістралі Китаю найдовші у світі, довші, ніж японська та європейська разом взяті!

ДРУЖБА НАРОДІВ ПІД ВОДОЮ

Міст Китай-Гонконг, або "Звивистий міст", – грандіозна споруда у вигляді цифри «8». Його фантастична форма слугує водіям зручним переходом між різними системами авторухів: правосторонньою в КНР та лівосторонньою в Гонконгу. Задля зведення цього гіганта зварники працювали не лише на суші, а й глибоко під водою... Навчали їх фахівці з України.

Непосвяченим підводне зварювання може здатися чимось парадоксальним, таким, що суперечить законам фізики. Але цей процес є одним з ключових при будівництві та ремонті мостів, трубопроводів, морських платформ. У київському Інституті ім. Є.О. Патона лабораторія підводного зварювання з'явилася ще на початку 80-х років минулого століття. Щоправда, створення надійних з'єднань під водою було лише частиною плану вчених. Полегшити життя водо-

лазам-зварювальникам та максимально збільшити глибину робіт – ось чого прагнули досягнути патонівці.

Коли Піднебесна почала реалізацію своїх величних проєктів на воді, у тому числі будівництво «Звивистого мосту», київські вчені вже мали у своєму арсеналі унікальні матеріали та досвід для підводного зварювання та різання. А головне – були єдиними у світі, кому вдалося втілити у життя напівавтоматичну технологію, що мінімізує участь підводників і дозволяє збільшити глибину проведення робіт майже вдвічі – до 60 метрів. Українські матеріали, обладнання і технології використовуються сьогодні у будівництві китайських мостів та суднопідійомних роботах. З початку

Зварювання трубопроводів під водою

2000-х київські вчені співпрацюють з Інститутом проблем океанології Китаю. У перспективі – участь українців у будівництві морських платформ для промислового освоєння шельфу.

ІНСТИТУТ ДВОХ КРАЇН

У 2011 р. Китай завершив створення власної науково-дослідницької системи. Разом з тим дозріла нова амбітна мета – до середини 21 століття стати науковим центром світу! Втім залежність від іноземних "мізків" все ще була дуже відчутною. Піднебесній потрібні були власні наукові школи.

Тоді ж у мегаполісі Гуанчжоу розпочинає свою роботу перша в КНР міжнародна технологічна платформа – Китайсько-український інститут зварювання ім. Патона. У стінах лабораторії її учасники сконцентрували не лише найпрогресивніші знання та обладнання в галузі електрозварювання та матеріалознавства. Інноваційною була й сама форма співпраці: ЮНІДО визнає технологічні платформи однією з найбільш ефективних форм міжнародної взаємодії в Hi-Tech. Для обох країн це був новий і такий потрібний досвід.

У перші чотири роки роботи новий інститут сфокусувався на створенні інновацій одразу для кількох галузей. Це технології та обладнання для контактного зварювання трубопроводів та арматури, які відкривають нові можливості у будівництві залізобетонних мостів, шляхопроводів та автобанів. Крім того, це засоби з'єднання алюмінієвих сплавів,

Виконавчий директор Корпорації "Патон" Олексій Оленчук та представник муніципального уряду м. Харбін Ян Фань підписують Меморандум про створення спільного підприємства (вересень, 2016 р.)

що застосовуються у суднобудуванні. Також це технології відновлення деталей шляхом швидкісного плазмового напилення, що знайдуть застосування у текстильній промисловості, поліграфії тощо.

Та головне – завдяки новій формі співпраці з Україною китайські науковці отримали можливість опанувати теоретичний інструментарій. Наприклад, математичне моделювання та прогнозування процесів зварювання при створенні нових технологій – це як фундамент при будівництві хмарочоса. Для Піднебесної це і стало зародженням власної наукової школи зварювання.

КОРПОРАЦІЯ "ПАТОН"

Утім у практичній площині все ще залишалися "білі плями". Машинобудівні підприємства Китаю систематично впроваджують інновації. А тому потребують як технологічних майданчиків для тестування нових способів та алгоритмів зварювання, так і наукової підтримки ззовні.

З одного боку, цю проблему могла б вирішити мережа незалежних Центрів компетенції у промислових регіонах Китаю: з найсучаснішим парком зварювального обладнання, передовими технологіями, сильною командою фахівців-зварників та науковців, інформаційними базами даних. З іншого боку – реалізація такого проекту вимагає значних інвестицій. А український Інститут ім. Є.О. Патона – державна наукова установа і за вітчизняним законодавством не може бути ні інвестором, ні учасником

спільних підприємств. Саме тому була створена Корпорація "Патон" – перший в Україні приклад державно-приватного партнерства, що дозволив об'єднати науку та бізнес. Залучення приватного капіталу та сильного менеджменту дало патонівцям змогу брати участь не лише в наукових, а й у комерційних міжнародних проектах, у тому числі створювати спільні підприємства по всьому світу.

І вже у вересні 2016 року корпорація "Патон" та муніципальний уряд Харбіна підписали Меморандум про створення на території технопарку в провінції Хейлуцзян спільного підприємства. У планах партнерів не лише заснування Центру компетенції для енергетичних та машинобудівних підприємств Харбіна, а й Центру підготовки спеціалістів, Центру гарантійного обслуговування та ремонту обладнання, і головне – створення так званого «job-shop» – виробничого майданчика, що виконуватиме зварювальні роботи на замовлення місцевих заводів. Інвестиції у проект складуть близько 7,5 млн доларів США.

У першу чергу Центр в Харбіні буде оснащений електронно-променеви ми технологіями для зварювання та напилювання. Сьогодні їх переважно застосовують в енергетичній галузі, авіакосмосі, військово-промислому комплексі та... медицині. Утім засновники Корпорації "Патон" переконані, що таку модель міжнародної співпраці можна розвивати в різних регіонах Китаю, в різних наукових та промислових напрямках. Економіки обох країн від цього лише виграють.

ЗАВДЯКИ НОВІЙ ФОРМІ СПІВПРАЦІ З УКРАЇНОЮ КИТАЙСЬКІ НАУКОВЦІ ОТРИМАЛИ МОЖЛИВІСТЬ ОПАНУВАТИ ТЕОРЕТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ. НАПРИКЛАД, МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПРОЦЕСІВ ЗВАРЮВАННЯ ПРИ СТВОРЕННІ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ — ЦЕ ЯК ФУНДАМЕНТ ПРИ БУДІВНИЦТВІ ХМАРОЧОСА. ДЛЯ ПІДНЕБЕСНОЇ ЦЕ І СТАЛО ЗАРОДЖЕННЯМ ВЛАСНОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ ЗВАРЮВАННЯ.

ХАІ І КИТАЙ: ДРУЖБА І СПІВПРАЦЯ

Д. С. Топорець

Н. С. Ситник

Давні дружні зв'язки існують між Національним аерокосмічним університетом ім. М. Є. Жуковського "ХАІ", ХАІ, (Україна) і Нанкінським університетом аеронавтики і астронавтики, НУАА, (Китай). У далекі 50-ті роки минулого століття фахівці ХАІ надавали допомогу в створенні Нанкінського авіаційного інституту (так тоді називався нинішній університет), який виріс з авіаційного технікуму. Тоді було всього чотири факультети, і чисельність студентів не перевищувало 3000 чоловік. Зараз це один з найбільших університетів Китаю, що налічує понад 20 тисяч студентів. У 2008 році НУАА увійшов до складу дослідницьких університетів КНР.

У 2007 році між університетами був підписаний договір про відкриття спільної освіти в рамках програми подвійного диплому. Відповідно до договору НУАА і ХАІ проводять спільну підготовку бакалаврів з числа громадян Китайської Народної Республіки за навчальними планами спеціальностей, перелік яких затверджений Кабінетом Міністрів України. Прийняті студенти, набір яких проводить китайська сторо-

на за існуючими правилами державного набору в КНР, отримують право на навчання відразу в двох університетах. Загальний термін навчання становить 4 роки. Курсове навчання планують і проводять обидві сторони. Перші два роки за програмою бакалаврату студенти навчаються в Китаї. Частина навчальних дисциплін і спеціальних навчальних лекцій читають викладачі нашого університету. Наступні два роки студенти навчаються в Україні. Студентам, які успішно завершують навчання, видаються відповідні дипломи двох університетів.

Незважаючи на існуючі відмінності в методичних підходах, ми з китайськими колегами прийшли до вироблення єдиних навчальних вимог і методичних установок. Система оцінки в Китаї 100-бальна, що дозволяє, на наш погляд, об'ємно оцінити отримані знання. Контроль у вигляді письмової роботи проводиться в кінці кожного семестру. За підсумками семестрового контролю студент або продовжує навчання в цій групі або відраховується. Кількість студентів в результаті скорочується до

15-17 чоловік, але залишаються саме ті, хто дійсно зможе продовжити навчання в нашому виші.

На сьогоднішній момент вже відбулося 6 випусків бакалаврів за даною програмою за напрямом "Радіоелектронні пристрої". Також у 2015 року прийнято до ХАІ за цією програмою першу групу майбутніх бакалаврів за напрямом "Авіоніка" у кількості 17 студентів. Водночас у 2015 році було набрано першу групу китайських студентів у рамках цієї програми за напрямом "Ракетні та космічні комплекси", а наразі планується розпочати спільне навчання студентів за напрямом "Авіа-та ракетобудування".

Окрім програми подвійного диплому, з 2013 року викладачі ХАІ приймають участь у міжнародних літніх школах Нанкінського університету аеронавтики та астронавтики за інженерними та гуманітарними напрямками.

Співробітництво ХАІ з КНР не обмежується співпрацею тільки з НУАА. Наш університет у 50-ті роки був засновником й Пекінського університету аеронавтики та астронавтики (ПАКУ), тому, щорічно з 2009 року китайський уряд надає ХАІ стипендії на безкоштовне навчання студентів у Пекінському університеті аеронавтики та астронавтики.

Університет ПАКУ є першим університетом Китаю в галузі аеронавтики та астронавтики. Він також є одним із 16 провідних університетів, які мають пріоритетну підтримку уряду КНР. На сьогоднішній час в ПАКУ навчаються 23 000 студентів. Університет пропонує

навчання з 63 напрямків докторантури, 144 – магістратури та 52 – бакалаврату. Щорічно понад 1000 іноземних студентів вступають до ПАКУ, щоб навчатися за різними напрямками, включаючи вивчення китайської мови. Навчання іноземних студентів за всіма напрямками магістратури та аспірантури відбувається англійською мовою.

Брати участь у конкурсі на здобуття стипендії ПАКУ можуть бакалаври та магістри ХАІ, які бажають продовжити навчання у КНР. Стипендія покриває витрати на навчання, гуртожиток, страхування, та повсякденні потреби. На сьогодні майже 30 студентів ХАІ були зараховані на навчання до ПАКУ і зараз перебувають у Китаї.

Аналогічно за програмою стипендій КНР студентам ХАІ надаються місця в НУАА та Харбінському політехнічному інституті.

Окрім співробітництва з студентською напрямком, ХАІ співпрацює з китайськими установами щодо надання освітніх послуг експертам аерокосмічної галузі КНР. Так, поточного року за програмою стажувань у нас пройшли навчання 2 групи китайських спеціалістів за напрямками "Плазмово-іонні двигуни" та "Авіаційні двигуни". Працюють наші викладачі й в Китаї за запрошенням китайської сторони щодо читання лекцій експертам. Поточного року за цим напрямком було викладено лекції в області ракетних двигунів.

ТЕХНОЛОГІЧНА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КИТАЮ У ЧЕТВЕРТІЙ ПРОМИСЛОВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ

Л. Л. Антонюк

доктор економічних наук,
професор кафедри міжнародної
економіки, директор Інституту
вищої освіти ДВНЗ "Київський
національний економічний
університет
імені Вадима Гетьмана"

О. В. Хоменко

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри
міжнародної економіки ДВНЗ
"Київський національний
економічний університет
імені Вадима Гетьмана"

Одним із головних пріоритетів соціально-економічної політики держави в умовах глобалізації та нестабільності конкурентного середовища є формування конкурентоспроможної економіки. Перед науковцями постає завдання теоретичного осмислення та узагальнення конкурентного досвіду країн-ключових інноваторів, а перед урядами держав – розроблення ефективних національних стратегій розвитку, орієнтованих на досягнення технологічного лідерства у 21 столітті.

У другій половині минулого століття розпочався стрімкий розвиток цифрових технологій та автоматизованого виробництва, що становив базис третьої промислової революції. Вже сьогодні уряди високорозвинених держав світу роблять стрімкі кроки у розвитку новітніх технологій, які характеризуються поєднанням різних технологій та усуненням кордонів між фізичними, цифровими та

біологічними сферами. Це є ключовим драйвером становлення Четвертої промислової революції (або Індустрії 4.0), що характеризується наступними рисами:

- виробництво об'єднує всіх учасників з метою підвищення продуктивності і нарощення конкурентоспроможності;
- гнучке виробництво, що забезпечує пріоритети споживачам та контролює витрати;
- інтелектуальне виробництво, яке об'єднує усіх суб'єктів;
- виробничі послуги, що надають споживачам кращий досвід і більш широкі можливості.

Новий технологічний уклад зумовить динамічні конкурентні переваги у розвитку компаній через зміну не тільки виробництва певного продукту, але й створенням принципово нових споживчих характеристик. Машина будуть самостійно та автономно налагоджувати

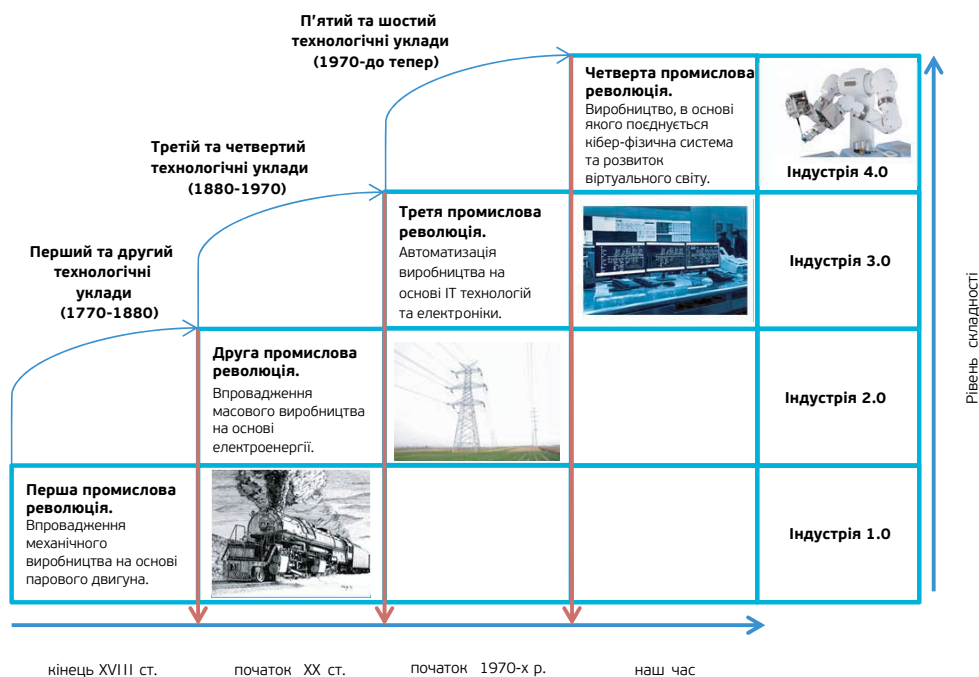

Рис.1. Етапи становлення і розвитку промислових революцій та технологічних укладів
Джерело: складено авторами на основі [i], [ii]

Таблиця 1. Фінансування досліджень та розробок, 2014-2016 рр.

Країна	2014		2015		2016*	
	млрд. дол.	% ВВП	млрд. дол.	% ВВП	млрд. дол.	% ВВП
США	485,4	2,78	496,8	2,76	514,0	2,77
КНР	343,8	1,95	372,8	1,98	396,3	1,98
Японія	163,4	3,40	164,6	3,39	166,6	3,39
Німеччина	103,2	2,85	107,4	2,92	109,8	2,92
Південна Корея	64,3	3,60	74,53	4,04	109,3	4,04

* планові показники.

Джерело: складено на основі даних R&D Magazine [10]

та оптимізувати власне виробництво. «Розумні заводи» будуть менш енергозатратними, а людський ресурс замінити машини та роботи, тобто буде значно збільшена продуктивність, зменшена кількість нещасних випадків на виробництві та інше. За прогнозами експертів у країнах ключових інноваторів через 20 років, майже 47% робочих місць будуть автоматизовані.

Німеччина стала першою країною, яка стала на шлях розвитку технологій Четвертої промислової революції ще у 2011 році. Відповідно до «Нової високотехнологічної стратегії: інновації для Німеччини», щорічні інвестиції у розвиток нової інтернет-інфраструктури становлять 40 млрд. євро.

За останні десятиліття виважена політика уряду Китаю дозволила країні стати другою за величиною економікою світу, найбільшим експортером товарів, другим за величиною імпортером товарів, другим за величиною одержува-

чем прямих іноземних інвестицій та найбільшим власником валютних резервів тощо. Китай починає займати провідні позиції за фінансуванням науки і досліджень, високотехнологічних експортом, патентуванням, чисельністю науково-дослідницького персоналу, постійно зростаючою продуктивністю праці за рахунок створення сильної інноваційної складової. Китай, як друга за розміром економіка світу та країна, яка входить у топ-25 інноваційних держав, не залишився осторонь Четвертої промислової революції. Починаючи з кінця 70-х років минулого століття Китай досягнув значних успіхів у інноваційному розвитку: зміна стратегії від запозичення технологій до розробки китайських інновацій, провідні позиції за показниками високотехнологічного експорту, патентуванням та науковими публікаціями. У 2016 році Китай посів перше місце за Глобальним індексом промислової конкурентоспроможності, друге місце за кількістю висо-

котехнологічних компаній у Глобальному інноваційному індексі Bloomberg, та друге місце в світі за обсягом витрат на дослідження і розробки (табл. 1).

За результатами щорічного звіту глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього Економічного Форуму Китайська Народна Республіка у 2016-2017 роках знаходиться на другому етапі економічного розвитку, що базується на ефективності та продуктивності функціонування економіки та займає 28 місце у рейтингу Глобального Індексу Конкурентоспроможності серед 138 країн світу. У рейтингу КНР знаходиться поряд з такими країнами, як Саудівська Аравія (29 місце), Естонія (30 місце), Чеська Республіка (31 місце) та Іспанія (32 місце). Разом з тим необхідно відзначити, що Китай упевнено покращує свої конкурентні позиції. Якщо ще 10 років тому у 2005 році Китай займав у рейтингу 46 позицію з результатом у 4,29 бали, то з року в рік цей показник зростав і сьогодні у звіті за 2016-2017 роки Китай займає 28 позицію з результатом у 4,92 бали.

Ключова роль у сприянні та стимулюванні інноваційного розвитку належить уряду КНР, яким розроблено та впроваджено ряд програм. Основоположними документами, які регламентують пріоритетні напрями розвитку китайської економіки за інноваційною моделлю є «Середньо- та довгострокова програма розвитку науки і техніки 2006-2020 рр.» та довгострокова стратегія «Дорожня карта розвитку науки і техніки до 2050 року». Ці програми лягли в основу Тринадцятого національного п'ятирічного плану, у якому стратегічні пріоритети інноваційного розвитку КНР відповідають тенденціям Четвертої промислової революції (рис. 2).

У 2015 році китайський уряд ухвалив стратегію інноваційного розвитку у Індустрії 4.0 – «Made in China 2025» у межах довгострокової стратегії інноваційного розвитку до 2050 року та 13-го п'ятирічного плану [1]. Основними пріоритетами визначено:

- підвищення продуктивності інноваційного потенціалу КНР;
- сприяння поглибленню інтеграції інформатизації та індустріалізації;
- посилення фундаментальної науки у промисловості;
- пріоритизація якості та формування бренду країни;

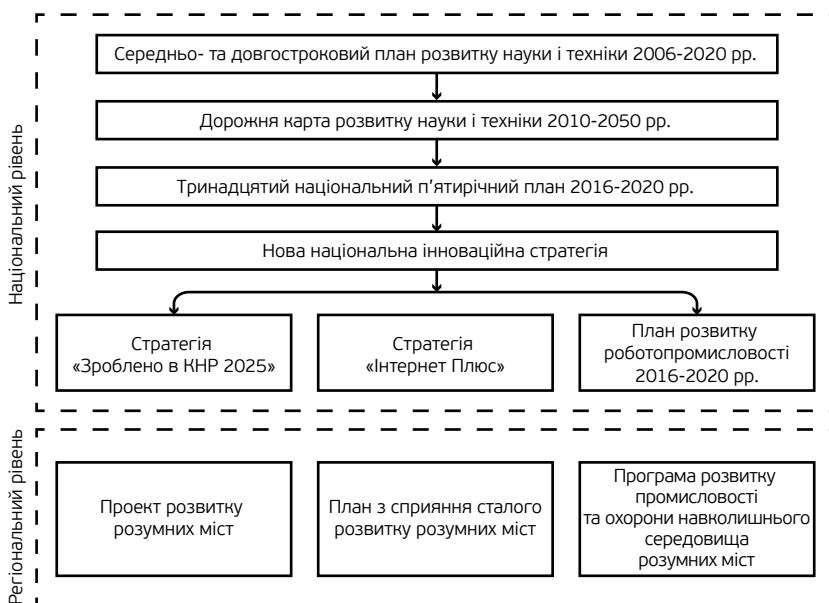

Рис. 2. Урядові програми інноваційного розвитку КНР в умовах Індустрії 4.0

Джерело: складено авторами

- розвиток «зеленого» виробництва;
- сприяння інноваційному прориву у 10 ключових секторах – інформаційні технології нового покоління, робототехніка та автоматизація виробництва, авіа- та космічна техніка, високотехнологічне обладнання для дослідження океану, новітні транспортні технології у залізничному, автомобільному транспорті, енергоефективні технології, інновації у сільському господарстві, новітні матеріали та біомедицина;
- реструктуризація обробної промисловості;
- розвиток сфери послуг;
- підвищення рівня інтернаціоналізації виробництва.

Стратегією «Made in China 2025» передбачено створення фонду у розмірі 40 млрд. юанів на фінансування інновацій, стартапів та інших проектів у межах зазначених пріоритетних напрямів. В результаті реалізації цієї стратегії КНР планує представляти свої товари не як «made in China», а як «intelligently manufactured in China». Разом із стратегією «Made in China 2025» запроваджено план розвитку Інтернет-інфраструктури «Internet Plus» задля формування сприятливого середовища розвитку технологій Четвертої промислової революції - смарт-технології, мобільний Інтернет, хмарне програмування, Big Data, та Інтернет речей.

У травні 2016 року уряд КНР прийняв нову стратегію інноваційного розвитку, яка відповідає ключовим цілям Тринадцятого національного п'ятирічного плану, Середньо- та довгостроковій стратегії розвитку науки і техніки 2006-2020 рр., а також Дорожній карті розвитку науки і техніки до 2050 року. Новою стратегією передбачено три етапи формування інноваційного лідерства КНР: до 2020 року – формування інноваційної нації, до 2030 – глобальне інноваційне лідерство Китаю, до 2050 – світовий центр науки і технологій. На думку уряду КНР, інноваційний розвиток – це, по-перше, шлях формування міжнародної конкурентоспроможності, по-друге, спосіб відродження китайської нації як інноваційної, по-третє, економічний розвиток повинен базуватися на інноваційній моделі.

Для досягнення поставленої мети Китай має усі передумови, зокрема, одним із елементів інноваційної конкурентоспроможності країни є людський капітал.

Таблиця 2. Китайські компанії у топ-10 глобальних інноваторів, 2016 р.

Сектор	Компанія/установа	Рейтинг у світі	Кількість винаходів, од.
Аерокосмічний	State Grid Corp of China	2	715
	Jiangxi Hongdu Aviation Ind Group Co Ltd	4	617
Біотехнології	University of Jiangnan	2	287
	University of Zhejiang	5	200
	Lanzhou Veterinary Res Inst China Agric	9	165
Інформаційні технології	State Grid Corp China	1	7479
	Huawei	7	2799
	Lenovo	8	2798
	Tencent Technology Shenzhen	10	2418
Фармацевтика	University of Jiangnan	2	320
	University of Zhejiang	3	274
	Foshan Saiweisi Pharma Technology	5	266
	University of Shanghai Jiaotong	8	225
	University of Guangxi	10	209
Виробництво напівпровідників	BOE Technology Group	2	2900
	Shenzen China Star Optoelectronics Tech	4	1701
	Semiconductor Mfg. Int. Shanghai Corp	7	1405
	Oceans King Lighting Science & Technology	10	872
Телекомунікації	Huawei	2	3496
	State Grid Corp China	4	2585
	ZTE Corp	5	1965

Джерело: складено авторами на основі [6]

Таблиця 3. Китайські компанії-лідери на світовому ринку технологій Індустрії 4.0

Технології Індустрії 4.0	Компанії-лідери на ринку	Ринкова вартість компанії, млрд. дол.*	Річний дохід, млрд. дол.**
Хмарні технології	ZTE	6,49	15,83
	Huawei	1,5	60,84
Big Data	Alibaba	233,45	19,16
	Baidu	56,85	10,88
	Tencent	240,36	21,17
Низьковитратні роботи	Siasun Robot&Automation Co Ltd	4,24	0,08
	Foshan Xinpeng Robotics Technology Co Ltd.	N/A	N/A

*листопад 2016 рік; **2015 рік

Джерело: складено на основі даних WIPO, фондових бірж Нью-Йорку, Шанхаю, Шеньчженя

Так у галузях Індустрії 4.0 відбувається постійне зростання науково-дослідного персоналу за рахунок збільшення частки випускників-інженерів. У 2014 році частка випускників інженерних спеціальностей становила 33,2%, у той же час економічного фаху – 6%. Із року в рік зростає частка вступників на інженерію, у 2014 році -33,9%, а кількість студентів за інженерними спеціальностями була 5,1 млн осіб [7]. Таким чином, технологічні та високотехнологічні галузі КНР мають потенціал щорічного оновлення кваліфікованими випускниками на 1,1 млн. осіб.

Варто зазначити, що у високотехнологічному секторі китайської економіки задіяно понад 27 тис. компаній, якими акумулюється сумарний річний дохід 2 трлн. дол. США, або 18% ВВП. Переважно високотехнологічні підприємства функціонують у спеціальних економічних зонах – зонах техніко-економічного розвитку, становлення яких розпочалося ще у 80-х роках минулого століття. На сьогоднішній день існує 219, з них 146 - високотехнологічні, на які припадає близько 4 трлн. прибутку [7].

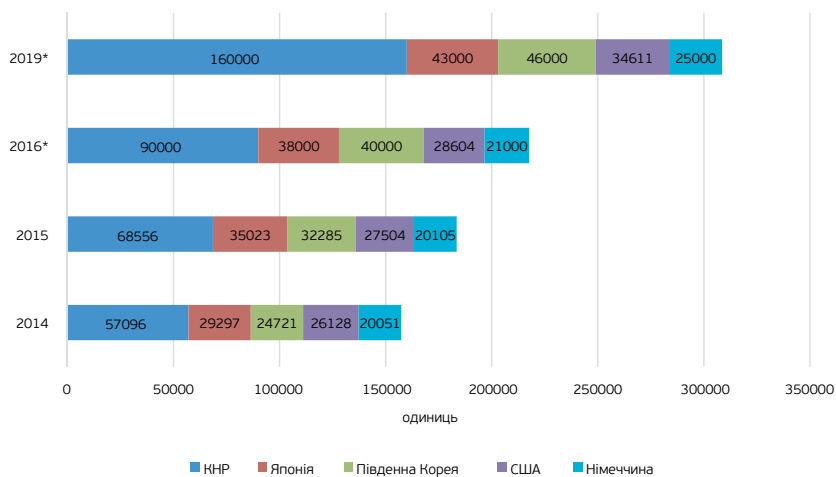

Рис. 3. Виробництво промислових роботів у країнах лідерах світового ринку робототехніки, 2014-2019 рр.
Джерело: складено на основі даних International Federation of Robots [10]

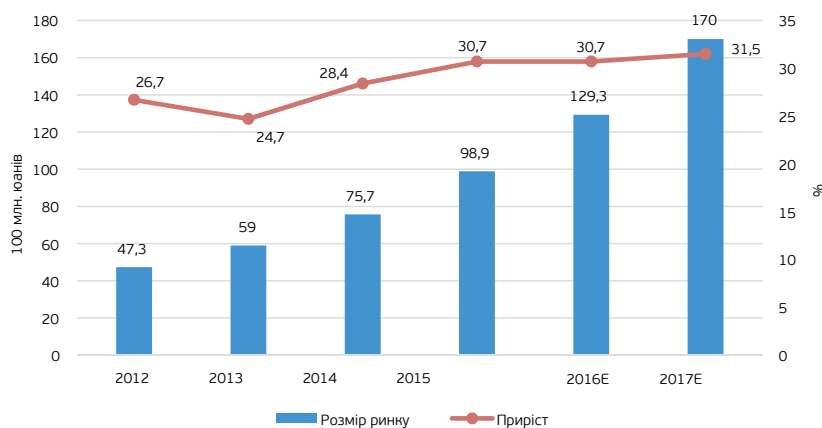

Рис. 4. Динаміка розвитку китайського ринку Big Data
Джерело: складено за даними Statista

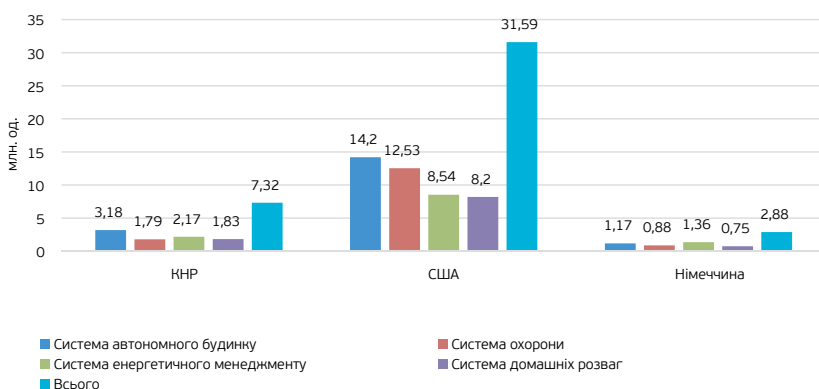

Рис. 5. Кількість розумних будинків за типами у КНР, США та Німеччині, 2016 р.
Джерело: складено за даними Statista

ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ЩОРІЧНОГО ЗВІТУ ГЛОБАЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВСЕСВІТЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО ФОРУМУ КИТАЙСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА У 2016-2017 РОКАХ ЗНАХОДИТЬСЯ НА ДРУГОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ, ЩО БАЗУЄТЬСЯ НА ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПРОДУКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЗАЙМАЄ 28 МІСЦЕ У РЕЙТИНГУ ГЛОБАЛЬНОГО ІНДЕКСУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СЕРЕД 138 КРАЇН СВІТУ.

Таблиця 4. Топ-8 китайських компаній-хмарних сервісів

Компанія	Річний дохід, млрд. дол. США	Ключові послуги
Huawei Enterprise Cloud	60,9	- хмарне програмування та обчислення; - управління хмарними ресурсами; - система інформаційного захисту; - системи управління бізнес-процесами; - інструменти для аналізу великих масивів інформації.
Tencent Cloud	15,8	- обчислювальні і мережеві сервіси; - сховища та мережа дистрибуції контенту; - послуги бази даних; - система захисту інформації; - система управління великими масивами інформації та штучний інтелект; - міжнародні сервер-центри у США, Гонконзі, Сінгапурі.
Alibaba Cloud	15,6	- хмарне обчислення; - система управління «контейнерами» інформації; - система інформаційної безпеки; - управління великими масивами інформації; - мережа дистрибуції контенту; - система управління та моніторингу інформації; - міжнародні сервер-центри у США, Японії, Австралії, Сінгапурі.
Baidu Cloud	10,2	- хмарне програмування та обчислення; - сховище інформації та мережа дистрибуції контенту; - інструменти для аналізу великих масивів інформації; - Інтернет-речей; - система управління доменами.
Meituan Open Services	6,42	- сховище даних; - управління великими масивами інформації; - хостинг; - послуги з забезпечення захисту інформації; - інфраструктура платформ хмарних веб-сервісів.
UCloud	6,1	- система управління «контейнерами» інформації; - система управління великими масивами інформації; - сховище та мережа дистрибуції контенту; - інструменти для аналізу великих масивів інформації; - міжнародний сервер-центр у США.
NetEase Cloud	3,5	- система управління «контейнерами» інформації; - сховище інформації; - система управління великими масивами інформації; - системи інформаційного захисту та моніторингу.
Grand Cloud	0,2	- хмарні обчислення; - хмарне сховище даних; - управління великими масивами даних.

Джерело: складено автором на основі [64]

Відповідно до дослідження авторитетного інформаційно-аналітичного агентства Thomson Reuters, у 2016 році Китай є інноваційним лідером у таких секторах: інформаційно-комунікаційні технології, фармацевтика, аерокосмічна галузь, біотехнології, виробництво напівпровідників (табл. 2).

На сьогоднішній день китайські компанії є одними з лідерів на світовому ринку високих технологій та технологій Четвертої промислової революції (табл.3).

Однією із ключових галузей Четвертої промислової революції є робототехніка. З 2013 року Китай є найбільшим ринком робототехніки у світі, який продовжує нарощувати свої обсяги. Так, за оцінками

Міжнародної федерації робототехніки, у 2015 році 75% обсягу світового ринку робототехніки припадає на п'ять країн: КНР, Південну Корею, Японію, США, Німеччину. Зокрема, у 2015 році частка Китаю становить 27% та за прогнозами Міжнародної федерації робототехніки зросте до 39% у 2019 році (рис. 3). За оцінками Китайського альянсу індустрії роботів, у Китаї 400 компаній, які займаються виробництвом робототехніки, однак, згідно з базою даних Robot Report, участь у формуванні світового ринку робототехніки приймають 194 компанії, у т.ч. 75 компаній – виробництво промислових роботів [68].

У квітні 2016 року урядом КНР затверджено план з розвитку роботопромисловості на 2016-2020 рр., в основі якого фокус на виробництві 10 категорій роботів: робот для дугового зварювання, робот-прибиральник, незалежний програмний промисловий робот, робот комбінованого управління (ручного та автоматизованого), дворукий робот, робочар, робот пожежогасіння та аварійно-рятувальних робіт, робот-хірург, робот публічного обслуговування, робот-доглядач.

За оцінками міжнародної консалтингової компанії Bain&Company, ринок хмарних технологій Китаю динамічно розвивається та основними гравцями є Alibaba, Baidu та Tencent, яких порівнюють із світовими гігантами - eBay, Google, Facebook [6]. Однак хмарні технології ще тільки зароджуються в КНР та їх частка у 2013 році становила тільки 3% (1,5 млрд. дол.) китайського ІТ-ринку. За прогнозами Bain&Company, до 2020 року частка хмарних технологій на китайському ІТ-ринку становитиме 20% (20 млрд. дол.).

Державне сприяння розвитку інтернет-інфраструктури обумовило зростання Big Data ринку КНР. За даними Національного статистичного бюро КНР, у 2015 році понад 50% населення мали доступ до стаціонарної мережі Інтернет та до мобільної – 95%. Операційна структура китайського ринку Big Data охоплює три напрями: програмне забезпечення (42%), комп'ютерне устаткування (34%), послуги (24%). А ключовими гравцями виступають Інтернет-компанії (Baidu, Alibaba, Tencent), традиційні ІТ-компанії (Huawei, Inspur, Yonyou, Lenovo, Sugon), та компанії Big Data послуг (IZP Technologies, TRS, Jusfoun, Yonghong Tech).

Невід'ємною складовою технологічного прориву є інфраструктурне забезпечення, зокрема створення інноваційного середовища – смарт-міст (smart cities). Вже у 2010 році в китайській столиці було створено Національний центр Інтернету речей (Internet of Things, IoT), ключовою метою якого є створення ринку IoT до 2020 року вартістю 160 млрд. Так вже понад 500 китайських міст приєдналися до державної програми розвитку розумних міст. У відповідності до Програми промислового розвитку та захисту навколишнього середовища смарт-міст загальний обсяг інвестицій протягом 10 років становитиме 2 трлн. юанів (близько 300 млрд. дол. США).

Яскравим прикладом є місто Чженьчзян на південно-сході КНР, де завдяки смарт-технологіям IBM, мешканці можуть використовувати власний мобільний телефон для огляду розкладу руху міського транспорту в режимі реального часу, перевіряти карту призначень лікаря, а також бачити статус локальних систем спільного користування велотранспортом. Окрім IBM, у розвиток смарт-міст значні кошти інвестують компанії-резиденти, зокрема у 2014 році інвестиції Alibaba становили 820 млн. дол. США у розбудову розумного міста в провінції Хайнань.

Важливим елементом міської смарт-інфраструктури є розумні будинки. Даний сегмент Інтернету речей динамічно розвивається та вже конкурує із світовими лідерами – США, Німеччиною, Японією, Південною Кореєю та Британією. Так сукупний дохід ринку розумних будинків в КНР у 2016 році оцінюється в 1,2 млрд. дол., у той же час у Великій Британії – 926,7 млн. дол., Німеччині – 885,5 млн. дол., Південна Корея – 643,1 млн. дол., США – 10,4 млрд. дол. []. Однак, частка КНР на світовому ринку є ще незначною – 1,8% (США – 24,9%, Велика Британія – 8,2%, Німеччина – 7,4%).

Згідно з Проектом розвитку смарт-міст очікується, що дохід від ринку розумних будинків становитиме 13,4 млрд. дол. США. У 2016 році кількість смарт-будинків у КНР становить 7,32 млн. одиниць, що 35,2% більше у порівнянні з 2015 роком, у 2021 прогнозується зростання до 52 млн. одиниць [xiii]. Найбільшу перевагу китайці віддають таким типам розумних будинків, як: автономний будинок (3,18 млн. од., дохід –

502,2 млн. дол.), система енергетичного управління (2,17 млн. од., дохід – 144,5 млн. дол.), охорона система (257,6 млн. дол.).

Отже, Китай сьогодні входить до топ-25 інноваційних країн, є лідером з високотехнологічного експорту, патентування і електронної комерції, одним із провідних виробників промислових роботів та активним учасником світового ринку технологій Індустрії 4.0. Такі досягнення КНР обумовлені комплексною державною підтримкою на національному та регіональному рівнях, зростаючими прямими іноземними та внутрішніми інвестиціями у розвиток технологій Четвертої промислової революції, а також наявним інноваційним потенціалом, який успішно реалізується у ланцюзі створення високої доданої вартості.

Україна за останні роки значно погіршує свій конкурентний статус. Це підтверджують експерти Всесвітнього економічного форуму, здійснюючи щорічно розрахунок глобального індексу конкурентоспроможності. Так, якщо за період 2006-2007 рр. Україна займала 69 місце серед 122 країн, у 2007-2008 рр. – 73 місце з 131 країн, у 2008-2009 рр. – на 72 місці серед 134, то у звіті за 2016-2017 рр. погіршила свої позиції та посіла 85-е місце серед 138 країн світу. Згідно з методикою Всесвітнього економічного форуму, Україна належить до країн, які забезпечують міжнародну конкурентоспроможність, знаходячись на стадії ефективності. Існує величезний розрив та невідповідність науково-технічного потенціалу країни загальній продуктивності національної економіки, що зумовлено низькою ефективністю національної інноваційної системи загалом та її слабкій інтегрованості в глобальну інноваційну систему. Незважаючи на всі урядові програми, стратегії різних років не створено передумов до переходу країни до інноваційної стадії нарощення конкурентного статусу економіки України. Таким чином, порівнюючи глобальну конкурентоспроможність нашої держави та високо конкурентних країн світу, зокрема Китаю, слід відзначити, що в Україні вкрай необхідно якомога швидше запровадити системні заходи та здійснити структурні реформи для пришвидшеного переходу країни на стадію інновацій та стимулювання і розвитку новітніх технологій Четвертої промислової революції.

ⁱ Deloitte. Industry 4.0 Challenges and solutions for the digital transformation and use of exponential technologies [Електронний ресурс] / Deloitte // 2014 – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/2mR0S>.

ⁱⁱ Глазьев С. Ю., Львов Д. С., Фетисов Г. Г. Эволюция технико-экономических систем: возможности и границы централизованного регулирования. — М. : Наука, 1992. — 207 с.

ⁱⁱⁱ R&D Magazine. 2016 Global R&D Funding Forecast [Електронний ресурс] / R&D Magazine. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/Sz5eM8>.

^{iv} Made in China 2025 [Електронний ресурс] // The State Council of PRC. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/aHkUmc>.

^v China Statistical Yearbook 2015 [Електронний ресурс] // National Bureau of Statistics of China. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/PLX4IR>.

^{vi} Ministry of Commerce of the People's Republic of China. 国家级经济技术开发区 [Електронний ресурс] / Ministry of Commerce of the People's Republic of China – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/mnqHc>.

^{vii} Disruptive, Game-Changing Innovation: 2016 State of Innovation – Thomson Reuters, 2016. – 81 P.

^{viii} Tobe F. 194 Chinese Robot Companies [Електронний ресурс] / Frank Tobe // The Robot Report. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/wSZLCi>.

^{ix} International Federation of Robotics. World Robotics 2016 Industrial Robots [Електронний ресурс] / International Federation of Robotics. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/jZUnmK>.

^x Meehan K. Finding the Silver Lining in China's Cloud Market [Електронний ресурс] / Kevin Meehan – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/yvcKEo>.

^{xi} Flow Ci. Top 13 Enterprise Cloud Services in China [Електронний ресурс] / Flow Ci – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/qNclR8>.

^{xii} Smart home market revenue in selected countries worldwide in 2015 [Електронний ресурс] // Statista – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/HFqEJo>.

^{xiii} Digital Economy [Електронний ресурс] // Statista – Режим доступу до ресурсу: <https://goo.gl/61viKD>.

ВИВЧЕННЯ КИТАЮ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ

Зі здобуттям Україною незалежності в 1991 році стала формуватися в нашій країні власна школа китаєзнавства, яке на сьогодні вже має важливі успіхи та досягнення. Сьогодні важливу роль у розвитку українського китаєзнавства відіграють Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київський національний лінгвістичний університет, Київський міжнародний університет, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Краматорський економіко-гуманітарний університет, Прикарпатський університет імені Василя Стефаника, Університет "Україна", Інститути Конфуція та громадське об'єднання "Українська асоціація китаєзнавства". Українські вчені зосереджені на вивченні, насамперед, китайської мови та літератури, проте є певна кількість праць з історії, філософії, економіки та зовнішньої політики Китаю.

В. О. Кіктенко
доктор філософських наук,
завідувач відділу
Далекого Сходу
Інституту сходознавства
ім. А. Ю. Кримського НАН
України, президент Української
асоціації китаєзнавців

Формування наукових знань про Китай бере свій початок в кінці XVI століття, що було пов'язано діяльністю християнських місіонерів. Світська синологія виникає спочатку у Франції в першій половині XIX ст., а потім в Німеччині, Великобританії, США та Росії. Перебуваючи в складі інших держави, що, перш за все, стосується Російської імперії і СРСР, українці також брали участь в цьому процесі. Проте, тільки зі здобуттям незалежності в 1991 році стала формуватися і самостійна школа китаєзнавства в нашій країні. Всі інститути та університети України, де вивчають Китай і китайську мову, є ровесниками незалежності Української держави. Сьогодні залишається важливим завдання подальший розвиток школи українського китаєзнавства, яке має свою цікаву історію, багату спадщину і традицію вивчення. В цьому напрямку за 25 років зроблені важливі кроки.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО КИТАЄЗНАВСТВА

Ще часів СРСР в 1991 році рішенням Президії АН УРСР в Інституті мовознавства було створено відділ сходознавства, який очолив китаїст професор В. В. Седнев й до якого крім інших науковців увійшло два китаєзнавця – В. В. Велічко та С. О. Нікішенко. 22 жовтня 1991 року постановою Президії Академії наук УРСР № 278 було створено Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, який очолив сходознавець із світовим ім'ям академік Омелян Пріцак. Цей науково-дослідний інститут відіграє важ-

ливу роль у розвитку українського китаєзнавства. Робота в цьому напрямку в основному зосереджена у відділі Далекого Сходу. В головному журналі інституту "Східний світ", зокрема, публікуються роботи з історії, філології, філософії, політології економіки традиційного і сучасного Китаю. В 1999 році інститут вшанував пам'ять першого українського синолога Б. Г. Курца (1885 – 1938), поновивши видання збірника "Сходознавства", який він заснував в 1925 році. До того ж в 2014 році після десяти років кропіткої роботи було видано зібрання наукових праць Б. Г. Курца "Східна Європа та Азія: історія торгівлі в XVI – першій половині XX ст.", у якій крім іншого представлені його дослідження з історії російсько-китайської торгівлі, що зберігають свою наукову актуальність. В 1999 році в інституті засновано журнал "Україна – Китай", який з 2014 року видається спільно з громадським об'єднанням "Українська асоціація китаєзнавства". У 2005 – 2009 рр. в інституті було підготовлено три випуски наукового збірника "Китайська цивілізація: історія та сучасність". З 2011 року видається періодичний науковий збірник "Китаєзнавчі дослідження", до редколегії якого входять китайські науковці, та в якому друкуються не тільки українськи, а й закордонні вчені. В спеціалізованих радах інституту були захищені китаєзнавчі кандидатські дисертації з історії (6) та філології (13).

З моменту заснування 1 січня 1992 та до ліквідування 30 жовтня 2013 року важливу роль у розвитку українського китаєзнавства відіграв Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України (правонаступник Інститу-

ту соціальних і економічних проблем зарубіжних країн Академії наук УРСР, утвореного в 1978 р.). Вчені цього закладу здійснили цілу низку досліджень політичного та економічного розвитку сучасного Китаю, що було відображено у відповідних виданнях "Дослідження світової економіки" та "Дослідження світової політики". "Китайський" напрямок організаційно було зосереджено у відділі Азії і Африки та в Центрі Азіатсько-Тихоокеанських досліджень (очолював В. В. Седнів).

Важливим чинником для розвитку китаєзнавства в незалежній Україні стало заснування викладання китайської мови у кількох вищих навчальних закладах – Київський національний університет імені Тараса Шевченка (спеціальність "китайська мова та література" з 1990 року), Київський національний лінгвістичний університет (з 1989 року), Київський міжнародний університет (з 1996 року), Київський університет "Східний світ" (з 1997 по 2012 рік), Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара (з 1992 року), Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди (з 1994 року), Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (з 2001 року), Краматорський економіко-гуманітарний університет (з 1992 року), Прикарпатський університет імені Василя Стефаника (з 2003 року), кафедра сходознавства Університету "Україна" (з 2012 року). Основні напрями синологічних досліджень в цих вузах тісно пов'язані з такими питаннями як лінгвістика тексту, теоретичні проблеми мовознавства, лексикологія, жанрові та стилістичні проблеми перекладу, компаративістика, історія літератури, методи складання словників.

В 1996 році в Національному університеті "Києво-Могилянська академія" було створено Центр сходознавства, який очолює доктор філологічних наук В. Ф. Резаненко. В даному центрі була відкрита дворічна програма навчання з можливістю отримання наукового рівня бакалавра з досліджень Китаю. Окремі питання філософії та релігії Китаю обговорювалися на буддологічному семінарі і на засіданнях дискусійної сходознавчої групи. Проте, на жаль, китаєзнавство в даному університеті не є важливим напрямком у підготовці студентів. Фактично воно представлено працями професора В. Ф. Резаненка, до наукових інтересів

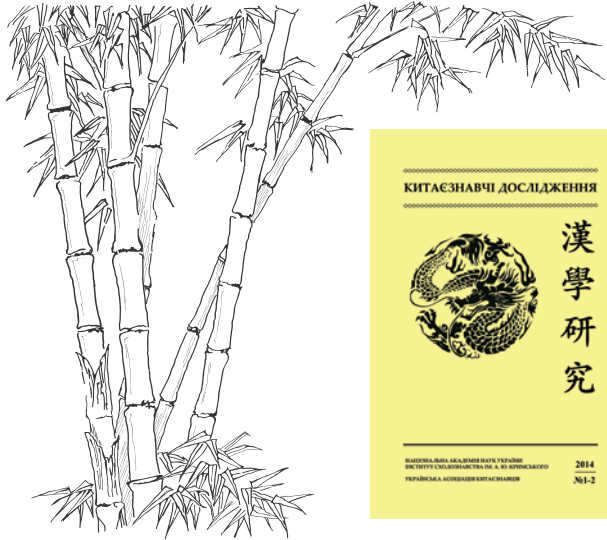

Журнал "Україна - Китай"

якого крім іншого входить визначення категорій традиційної китайської філософії з позицій авторського графемо-семантичного підходу, який отримав критичні оцінки з боку українських філологів та філософів.

Поширюють китайську мову та культури Інститути Конфуція (Ханьбань), які працюють на базі деяких українських вузів – Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (з 2007 року), Київський національний університет імені Тараса Шевченка (з 2008 року), Харківський національний університет ім. В. Каразіна (з 2008 року), Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Ушинського (з 2012 року). З липня 2013 року було повідомлено про підписання угоди, яка передбачає створення Інституту Конфуція у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Слід також зазначити, що у 2012 році було підписано угоду про створення першого в Україні Класу Конфуція у Київській гімназії східних мов №1.

Важливе місце в розвитку синології в Україні відіграє громадське об'єднання "Українська асоціація китаєзнавства", яка була утворена в 2003 році. Проте її історія розпочалася ще за радянських часів. Попередником асоціації було Українське відділення Всесоюзної асоціації китаєзнавців (УВ ВАКИТ) при ВЛМІ АН УРСР і розташовувалося в Інституті мовознавства імені О. О. Потебні. УВ ВАКИТ проіснувало з 1986 по 1991 р. Припинення діяльності було пов'язано з розпадом СРСР. До складу УВ ВАКИТ увійшли всі провідні українські синологи (Р. М. Бродський, В. В. Величко, В. І. Волковінський, Б. М. Забарко, А. В. Пасько, С. А. Кічігін, С. О. Нікіщенко, В. В. Седнів, В. Б. Урусов), викладачі китайської мови (В. Васильєв, А. Б. Вахітов, Є. В. Ілініч, І. А. Зуєв, В. П. Меньшиков, В. А. Мясніков, Б. Пушкарьов, С. С. Староверов), перекладачі китайської літератури (І. К. Чирко, Лі Цзеггао), дослідники китайської медицини (Г. Г. Кузьмін, Є. Л. Мачирет) та бойових мистецтв (Матулевський, Солоділіна). Загалом до складу УВ ВАКИТ входило

Наукові видання «Китаєзнавчі дослідження»

понад 50 осіб. Значну роль у створенні УВ ВАКИТ відіграв головний редактор журналу "Всесвіт" О. І. Микитенко. Головою УВ ВАКИТ був В. В. Седнев, а вченим секретарем А. З. Гончарук. 1989 року в Києві пройшла всесоюзна наукова конференція ВАКИТ присвячена 40-річчю утворення КНР. Сьогодні головна мета Української асоціації китаєзнавців полягає в сприянні розвитку наукових досліджень Китаю в Україні й розробці освітніх китаєзнавчих дисциплін, а також у популяризації сучасних знань про китайську цивілізацію. Асоціація сприяє активізації наукових, освітніх, культурних і ділових контактів між Україною й Китаєм, але при цьому не бере участь у політичній діяльності будь-якого роду. Основна наукова конференція асоціації "Китайська цивілізація: традиції та сучасність" проводиться з 2004 року й остання на сьогодні десята відбулась 22 вересня 2016 року вже в статусі міжнародної.

ім. А. Ю. Кримського НАН України. Важливо відзначити, що Є. В. Гобову було обрано виконавчим директором від України до створення цього року у Пекіні Всесвітньої асоціації китаєзнавства. У вересні 2016 року Українська асоціація китаєзнавців підписала угоду про співпрацю з Дослідницьким центром перекладів на іноземній мові і поширення китайської культури Китаю та видавництвом "Жунбаочжай".

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО КИТАЄЗНАВСТВА

Історія

Значний вклад в розвиток українського китаєзнавства зробив відомий український історик-міжнародник і дипломат, доктор історичних наук, професор Л. О. Лещенко (1931 – 2013). З 1993 по 1996 рік він працював радником-посланником першого складу посольства України у КНР. Із 1997 р. і до останніх днів свого життя Л. О. Лещенко займав посаду головного наукового співробітника відділу країн Азії й Африки Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України і з 1999 р. був професором (за сумісництвом) Дипломатичної академії України при МЗС нашої країни, де був членом вченої ради та спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій. Від часу здобуття Україною незалежності Л. О. Лещенко велику увагу приділяв аналізу українсько-китайських відносин. Протягом останнього десятиліття наукові зусилля автора зокрема концентрувалися на дослідженні внутрішньої й зовнішньої політики КНР, причин, наслідків і перспектив економічного "китайського дива". На особливу увагу заслуговує підготовлений Л. О. Лещенком розділ

Асоціація друкує наукове видання "Китаєзнавчі дослідження" та журнал "Україна-Китай". Ведеться робота зі створення синологічної бібліотеки. Електронним ресурсом асоціації є веб-сайт за адресою <http://www.sinologist.com.ua/>. Очолює асоціацію В. О. Кікченко, доктор філософських наук, старший науковий співробітник, зав. відділом Далекого Сходу Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України; учений секретар асоціації – Н. А. Кірнцова, кандидат філологічних наук, докторант кафедри китайської, корейської, японської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, секретар асоціації; виконавчий секретар – Є. В. Гобова, к. філол. н., молодший науковий співробітник відділу Далекого Сходу Інституту сходознавства

Л. О. Лещенко
(1931 – 2013)

“Китай і Індія в процесах світової і регіональної інтеграції” для фундаментальної колективної монографії “Цивілізаційна структура сучасного світу. Цивілізації Сходу в умовах глобалізації”. У цій роботі, зокрема, наголошується на тому, що зазначені держави є самодостатніми з точки зору їхніх ресурсів та військового потенціалу. Саме тому вони не входять у будь-які міжнародні або регіональні системи безпеки, не зв’язані політичними договорами про взаємну допомогу з іншими державами. Саме тому сучасний розвиток КНР при збереженні нинішніх тенденцій може істотно впливати на створення нової системи міжнародних відносин та змінити світовий політичний ландшафт. Окремо необхідно відзначити,

В. В. Седнев
(1947 – 2007)

що всі роботи автора вирізняються багатотою документальною базою, аналітичністю, аргументованістю та об’єктивністю.

Становлення українського китаєзнавства відбувалося завдяки організаційній роботі, педагогічній та науковій діяльності кандидата історичних наук, професора В. В. Седнева (1947 – 2007). Ще наприкінці існування СРСР у 1986 році В. В. Седнев ініціює створення Українського відділення Всесоюзної асоціації китаєзнавців (ВАКИТ). Діяльність ВАКИТ стала яскравою сторінкою у розвитку сходознавства в Україні, значною мірою піднесла рівень та авторитет української науки. Чимало зусиль В. В. Седнев доклав для створення відділу сходознавства в Інституті мовознавства ім. О.О. Потебні, а у 1991 році за його безпосередньої участі було відтворено Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського АН України. Значний науковий доробок він зробив під час своєї роботи в Інституті світової економіки та міжнародних відносин АН України, де він працював з 1992 року на посадах старшого наукового співробітника, завідуючого відділом, провідного наукового співробітника. Вченого добре знали та поважали не тільки колеги провідних науково-дослідних інститутів КНР, а й китаєзнавці багатьох країн світу. В середині 1990-х років В. В. Седнев створює та очолює Інститут “Схід – Захід” при Київському національному лінгвістичному університеті, де до того ж він очолював кафедру мов і цивілізацій Далекого Сходу. 1994 року одержує звання професора. Під керівництвом професора Седнева зростає ціла плеяда молодих китаєзнавців та сходознавців. У 2000-х роках він продовжує активну наукову, викладацьку та організаційну діяльність. 2003 року ним були створені та почали працювати громадське об’єднання Українська асоціація китаєзнавців та Центр азіатсько-тихоокеанських досліджень в Інституті світової економіки та міжнародних відносин АН України. Протягом всієї своєї педагогічної діяльності В. В. Седнев викладав китайську мову, а як дослідник був зосереджений на питаннях історії політичного розвитку Китаю у другій половині ХХ століття та розвитку українсько-китайського співробітництва.

За своє недовге, проте яскраве життя, талановитий дослідник, ерудит, знавець китайської культури С. О. Нікішенко

(1962 – 2003) зробив значний внесок в розбудову українського китаєзнавства та підготовку фахівців-сходознавців. З 1991 року С. О. Нікішенко почав працювати на посаді молодшого наукового співробітника у відділі сходознавства в Інституті мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР, а після створення на основі цього відділу Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України він займав ту саму посаду у новоствореному науковому закладі до 1997 р. З 1993 по 1994 рік С. О. Нікішенко першим з українських китаєзнавців пройшов наукове стажування в Китаї в Уханському університеті. Його науковими зацікавленнями були різні питання з історії, культури та

С. О. Нікішенко
(1962 – 2003)

зовнішньої політики країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону, проте головним завжди залишався Китай. В 1997 році С. О. Нікішенко першим в Україні захистив китаєзнавчу кандидатську дисертацію – “Сталі концепції у зовнішній політиці КНР (відносини з Японією, Кореєю та В’єтнамом)”. Після цього у період з 1997 по 2003 рік він працює в Національному інституті стратегічних досліджень при Президентові України, де, насамперед, займається дослідженням зовнішньої політики КНР та країн АТР. В Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Києво-Могилянській академії, Інституті східних мов Київського національного лінгвістичного університету) та в Острозькій академії С. О. Нікішенко читав авторські сходознавчі курси, які викликали неабиякий інтерес з боку

студентів. У вченого було багато планів: готувалась до друку монографія та йшла підготовка до захисту докторської дисертації. На превеликий жаль, не витримало серце...

В роботах В. О. Кіткенка досліджується розвиток українського китаєзнавства як складової частини східноєвропейських синологічних шкіл, наукова спадщина українських китаєзнавців, пріоритети їх досліджень, простежується генетичний зв'язок в українському китаєзнавстві, аналізуються його особливості та напрямки розвитку. Показані ранні контакти України з Китаєм за часів Київської Русі, формування знань про Китай у донауковий період (1701–1806) українськими місіонерами, початок дослідження Китаю безпосередньо на території України у науково-освітній період (1806–1913), розвиток та інституалізація практичного китаєзнавства (1913–1918) та формування українського радянського китаєзнавства (1918–1941). Результатом даної роботи став захист кандидатської дисертації "Становлення українського китаєзнавства. (XVIII ст. – 41 р. XX ст.)" (1999), яка пізніше була дороблена та вийшла в якості монографії "Нарис історії українського китаєзнавства. XVIII – перша половина XX ст.: дослідження, матеріали, документи" (Київ, 2002).

В. І. Гамянін дослідив трансформаційні процеси суспільно-політичного, ідеологічного та особистісного характеру в Китаї першої половини XX сторіччя. Вчений визначив особливості формування нового ідеологічного забезпечення китайського суспільства і становлення вербального засобу впровадження цього забезпечення у формі мови байхуа, а також розкрив історичну долю соціального прошарку буржуазної інтелігенції, основного носія нової ідеології. На підставі джерелознавчих даних В. І. Гамянін показав еволюцію становлення індивідуальної історичної свідомості конкретної персоналії – типового представника нової китайської національної еліти Чжу Цзиціна. Дослідник вперше, на підставі творчої спадщини Чжу Цзиціна, ввів у науковий обіг саньвень як особливий тип історичного джерела. У 2002 році В. І. Гамянін захистив кандидатську дисертацію "Трансформаційні процеси в історії Китаю новітнього часу (1911–1949)".

В роботах В. Б. Урусова було досліджено питання українсько-китайських відносин в період з 1949 по 1959, що

хронологічно охоплюють період з часу утворення Китайської Народної Республіки і початку активного співробітництва Радянської України та КНР до 1959 року, коли з ініціативи Москви почався процес згортання цього співробітництва. В дисертації узагальнюються історичні факти українсько-китайських відносин і співробітництва 1949–1959 рр. в політичній, економічній, науково-технічній та гуманітарній сферах та здійснюється аналіз впливу цього співробітництва на розвиток українсько-китайських відносин з утворенням незалежної України; проаналізовано українсько-китайські відносини 1950-х років у співставленні зі станом українсько-китайських відносин 1990-х років та визначено перспективи їх подальшого розвитку. Дана тема була захищена В. Б. Урусовим як кандидатська дисертація в 2005 році. В подальшому В. Б. Урусов на дослідженні та перекладах сучасної китайської літератури.

І. А. Кіпцар досліджувала українсько-китайські відносини вже на сучасному етапі у період з 1992 по 2002 р. Вона розглянула основні напрями двостороннього співробітництва: міждержавні дипломатичні відносини, міжпарламентське співробітництво, торгово-економічна взаємодія, науково-технічне співробітництво, контакти в галузі освіти й культури. На думку І. А. Кіпцар протягом 1992–2002 років переважаючою тенденцією в українсько-китайських відносинах було їх постійне розширення й зміцнення, проте вони не вийшли на рівень стратегічного партнерства. У 2006 році дана робота була захищена як кандидатська дисертація.

М. М. Карпенко дослідив надзвичайно цікаве питання – участь китайців у революційних подіях на території України в 1917–1921 роки. На основі широкого кола архівних джерел, опублікованих матеріалів періоду Громадянської війни на території колишньої Російської імперії (збірники документів, мемуари, спогади, дослідження істориків, публікації в періодичних виданнях того часу) розкриваються особливості історичних процесів, які відбувалися на території України в даний історичний період. Проведений детальний аналіз історичних досліджень радянських, китайських і російських істориків характеризує рівень вивченості теми. М. М. Карпенко дослідив причини міграції китайців на територію Російської імперії напередодні та в період Першої

світової війни, умови їх праці на підприємствах; проаналізовані юридичні документи, що регламентували правила найму, ввезення та трудової зайнятості ввозиться на територію Росії додаткової тимчасової робочої сили з Китаю відповідно до міжурядових домовленостей двох країн; з'ясовані причини і мотиви вступу китайців в червоногвардійські і червоноармійські формування в період революційних подій на території України; простежені політичні, юридичні, організаційні та військові основи формування китайських інтернаціональних частин Червоної армії; визначені якісні та кількісні характеристики участі китайців у збройних формуваннях як на передових позиціях фронтів, так і в завоюванні і закріпленні радянської влади в тилу. Вчений дійшов висновку, що участь китайців в окремих і змішаних інтернаціональних формуваннях Червоної армії справила значний вплив на хід окремих подій Громадянської війни і суттєво вплинуло на загальний результат революційних подій на території України. У 2008 році М. М. Карпенко захистив за даною темою кандидатську дисертацію.

М. А. Таран в 2002 році захистив кандидатську дисертацію «"Тайванська проблема" в зовнішній політиці США в 1990-і роки», в якій досліджується політика США щодо Тайваню в 1990-і роки в контексті змін у американській зовнішньополітичній стратегії в Східній Азії та формування нових підходів у відносинах з КНР. В подальших своїх працях М. А. Таран продовжив дослідження американсько-китайських відносин в низці відповідних публікацій.

Філологія

В роботах С. А. Колодка розглядаються питання семантики, структури та функцій прислівників китайської мови. Вчений розкриває проблему семантичних, структурних та функціональних характеристик прислівникових слів у китайській мові, розглядаються наявні класифікації цієї групи слів та запропонована авторська класифікація. Окрему увагу він звертає на нові погляди щодо синтаксичних можливостей прислівників, а саме врахування специфіки їхнього поєднання з іменниками та числівниками, розкрито приховані семантичні зв'язки у таких сполуках, обґрунтовано авторську концепцію щодо стилістичної маркова-

ності прислівникових слів. У 2009 році С. А. Колодко захистив кандидатську дисертацію "Прислівник у китайській мові: структура, семантика, функції" та став першим в Україні китаєзнавцем-мовознавцем з кандидатським ступенем. Також зазначимо, що С. А. Колодко є автором "Китайсько-українського словника", першої в Україні лексикографічної праці в галузі китаїстики. В словнику подається понад 80 000 китайських слів, що позначають явища та реалії сучасного та давнього Китаю в найрізноманітніших сферах. Окрім загальновоживаної, в словнику подається також великий масив термінологічної лексики з різних галузей знань і виробництва, а також слова, що лише нещодавно ввійшли до активного словника китайської мови.

В працях Т. В. Демчук досліджуються структурно-семантичні особливості синонімічних односкладових дієслів сучасної китайської мови та створена модель їх аналізу і класифікації. Вивчення наявних у лінгвістичній практиці класифікаційних моделей синонімів та детальне опрацювання семантики слова дозволили дослідниці виділити базовий, ключовий і допоміжний критерії ідентифікації та класифікації синонімічних лексем сучасної китайської мови, а також їхні операційні одиниці. На основі вказаних критеріїв вона створила розгорнуту типологію синонімів сучасної китайської мови. Вказана класифікаційна модель, а також дослідження особливостей семантичної парадигми односкладових дієслів сучасної китайської мови в контексті синонімії, окреслення їхньої функціонально-граматичної характеристики і статусу в лексичному фонді сучасної китайської мови дали можливість створити оригінальну модель їх аналізу та класифікації. Т. В. Демчук для оптимальної структуризації вказаної аналітичної роботи запропонувала експериментальну таблицю, яка містить операційні одиниці базового, ключового і допоміжного критеріїв ідентифікації та класифікації синонімічних лексичних одиниць сучасної китайської мови, а також семантико-функціональні елементи значення синонімічних лексико-семантичних варіантів досліджуваних слів. В 2010 році Т. В. Демчук захистила кандидатську дисертацію "Структурно-семантичні особливості синонімічних односкладових дієслів сучасної китайської мови".

В. А. Малицька вивчає системно-структурні та когнітивні закономірності дери-

вації та мотивації термінів галузі інформаційних технологій у сучасній китайській мові, а також опису їхніх предметно-поняттєвих та системно-мовних зв'язків. З точки зору словотвору продуктивними виступають способи основокладання, транспозиція, контракція та напівафіксація, зі спорадичним використанням чистої афіксації та з повною відсутністю редуплікації. З точки зору мотиваційного аналізу в терміносистемі інформаційних технологій китайської мови спостерігаємо такі типи мотивації: пропозитивно-диктумна (гіпер-/гіпонімична, категорійна, предикатно-аргументна), модусна, асоціативно-термінальна (структурно-метафорична, дифузно-метафорична, гештальтна), змішана концептуально-інтеграційна мотивація та псевдомотивація. Для виявлення зазначених мовних відношень дослідниця проаналізувала значний обсяг лексики інформаційних технологій та складено словник, який є корисним при перекладі текстів відповідної тематики. На основі виявлення типів мотивації вона виконала тезаурусне моделювання відношень між термінами інформаційних технологій в китайській мові, що також є виявом когнітивного підходу в мовознавстві. В 2013 році В. А. Малицька захистила кандидатську дисертацію "Терміносистема галузі інформаційних технологій у сучасній китайській мові: системно-структурний та когнітивний аспекти".

О. М. Шевченко досліджує фразеологічний аспект одиниць сучасного ділового китайського мовлення. Вона розглядає проблему визначення поняття "функціональний стиль" у багаторівневій системі стильової парадигми китайської мови, а також місце фразеологічних одиниць офіційно-ділового стилю у загальному фразеологічному фонді. Дослідницею виділяються основні типи фразеологічних одиниць, пропонуються термінологічні відповідники таких фразеологічних одиниць у китайській та українській мовах, а також вводиться нове поняття у терміносистему китайської мови – фразеотермін.

О. М. Шевченко розглядає фразеологічні одиниці та здійснює аналіз відомих класифікацій типів таких одиниць в китайських та вітчизняних мовознавчих дослідженнях. Крім того, вона здійснила функціональну, семантико-граматичну та синтаксичну класифікацію фразеологізмів, а також класифікацію на основі семантичної злитості. Практичний аспект її досліджень реалізується у розробленні

нової класифікації фразеологізмів офіційно-ділового мовлення, відштовхуючись від параметра ступеня фразеологічності. На матеріалі окремих фразеологічних одиниць офіційно-ділового мовлення, з залученням концептуальної метафори, дослідниця вивчає внутрішню структуру концепту "колір" та образно-метафорична складова концепту "обличчя" – які виступають ключовими поняттями у сфері ділового спілкування. У 2013 році О. М. Шевченко захистила кандидатську дисертацію "Сучасне ділове китайське мовлення: фразеологічний аспект".

Є. В. Гобова дослідила процеси та закономірності реалізації синтаксичних зв'язків на рівні просодії у сучасній китайській мові. На матеріалі аудіо-записів спонтанного мовлення засобів масової інформації КНР вона провела співставлення варіацій лексичних тонів, коливань базового контуру F0 та інших характеристик потоку усного мовлення з синтаксичними структурами, що формують просодичні одиниці висловів. Описані особливості складних безсполучникових речень китайської мови з огляду на специфіку парцеляції мовленнєвого потоку та їх просодичних характеристик як засобів активації семантичного та синтаксичного зв'язку між їх частинами. Встановлено залежність між мірою дистантності діалогів та такими явищами як тональна нейтралізація, акцентуація та паузація усного мовлення. За допомогою засобів просодичного анутовання та інтонографування виокремлено просодичні шаблони та їх контури, що відповідають різним типам зв'язку між частинами складних безсполучникових конструкцій китайської мови. У 2013 році Є. В. Гобова захистила кандидатську дисертацію "Просодичні шаблони еліптичних конструкцій в китайській мові (фонологічні особливості безсполучникового зв'язку)".

І. О. Костанда дослідила функції паралелізму в мові китайської поезії доби Тан (618-907 рр.), а також визначає сутність та специфіку паралелізму, як такого, в китайській мові. В її роботах розібрано види і функції паралелізму в народній й авторській поезії різних народів; розглянуто лінгвістичні та літературознавчі дослідження присвячені цьому явищу. Дослідниця розглянула вплив функцій паралелізму на фонетичну специфіку і побудову віршів танського періоду; визначила критерії відбору лексики при складанні паралелізму і встановила,

що ці критерії залишались практично незмінними ще з часів народної поезії. Особливу увагу вона приділила дослідженню точного і розширеного видів паралелізму, а також їх специфічним функціям в поезії епохи Тан. У 2014 році І. О. Костанда захистила кандидатську дисертацію "Функції паралелізму в мові китайської поезії епохи Тан".

Н. В. Коломієць аналізує системи вербальної репрезентації ключових концептів ментальної сфери ("розум", "пам'ять", "думка" та "дурість") у китайській мові. Дослідниця здійснила реконструкцію змісту та структури вищезазначених концептів, а також способів їхньої вербалізації. Н. В. Коломієць визначила систему концептуальних ознак на поняттєвому, образному та оцінному рівнях для усіх типів концептів як одиниць різних металних субсфер – концептуалізації ментальних властивостей людини (концепт "розум"), концептуалізації продуктів ментальної діяльності (концепт "думка"), концептуалізації видів ментальної діяльності (концепт "пам'ять") та концептуалізації ментальних розладів (концепт "дурість"). Це, у свою чергу, надало їй можливість розглянути концепти сфери ментальності китайської мови з позицій відбиття у них особливостей етнокомунікативного та пізнавального процесу загалом та з погляду відображення і структурування ними етнокультурної картини світу як системи інтуїтивних уявлень про ступінь реальності "можливого світу" зі своєю семантикою або його фрагмента. У 2014 році Н. В. Коломієць захистила кандидатську дисертацію "Вербалізація ключових концептів ментальної сфери людини в китайській мові".

О. П. Козоріз дослідив сучасний стан юридичної термінології китайської мови, виявив її структурні та семантичні особливості, здійснив системний аналіз внутрішньої будови терміна на позначення юридичних понять у китайській мові, встановив найпродуктивніші способи термінотворення та визначено типові моделі термінів. Дослідник описав системні та асистемні семантичні явища юридичної термінології китайської мови; запропонував класифікаційні схеми синонімів та антонімів; визначив семантичну структуру аналізованих мовних одиниць, об'єднаних у семантичні поля. Окремо необхідно вказати на створення інверсійного словника зі зворотним

сортуванням на 16000 термінів юридичної термінології китайської мови на основі КРЮС-а, що уможливило отримати об'єктивні висновки щодо структури та семантики юридичних термінів китайської мови. Окремо розроблена та опрацьована методика підрахунку ступеня (міри) термінологічності морфем тексту на основі "Кримінального кодексу КНР", що є найбільш об'єктивним критерієм розмежування терміна і не-терміна. В 2014 році О. П. Козоріз захистив кандидатську дисертацію "Структурно-семантичні особливості сучасної китайської юридичної термінології" (2014).

Б. Ю. Нечипоренко на матеріалі китайських електронних ЗМІ (2003 – 2014 рр.) розглянув феномен медіавпливу, його природу та механізми. Сугестивну функцію китайських політичних ЗМІ він показав через призму різних рівнів об'єктивації: графічного, лексичного та синтаксичного. Дослідник проаналізував такі механізми реалізації сугестії: зміщення акцентів, виокремлення або затушовування деяких пластів інформації, стимулювання емоцій чи асоціацій. Вплив на національну картину світу носія китайської культури він дослідив крізь призму емоційного навіювання (залучення емоційно-оцінної лексики); апеляції до морально-етичної сфери, акцентування на загальнолюдських чи національних цінностях (шляхом залучення аксіологічної лексики); звернення до ментальних установок і стереотипів (використання кліше, мовних штампів, стертих метафор та слоганів); створення нових когнітивних структур, установлення позитивних або негативних асоціативних зв'язків (залучення когнітивних метафор). Значну увагу в своїх роботах вчений приділив лінгвістичному аналізу психотехнік мовленнєвого впливу сугестора, які активно використовуються в китайському політичному медіапросторі. До них належать: "Навішування ярликів", "Сяючі узагальнення", "Групова ідентифікація", "Спрощення і близькість до народу", "Структурування інформації". У 2014 році Б. Ю. Нечипоренко захистив дисертацію "Вербальні засоби формування масової свідомості в сучасному політичному дискурсі китайських ЗМІ".

А. Л. Остапчук в своїх роботах аналізує структурно-семантичні та функціонально-стилістичні особливості лексико-семантичної групи дієслів на

позначення напрямку руху в сучасній китайській мові та створює експериментальні моделі їх класифікації. Дослідниця розглядає проблеми виділення напрямкових компонентів складених дієслів китайської мови, а також терміносистему обраного класу дієслів. Особливу увагу вона приділяє дослідженню концепту руху в просторі як одиниці лінгвокультури, що відображає специфіку національної картини світу, адже рух поряд із категоріальними поняттями "простір" та "час" визначається як форма існування матеріального світу і є однією з найбільш значущих сфер буття людини. Проаналізовані способи вираження культурних концептів мовними засобами, які утворюють систему за принципом поля, де є доволі чітке ядро і розпливчаста периферія. У 2014 році А. Л. Остапчук захистила кандидатську дисертацію "Лексико-семантична група дієслів на позначення напрямку руху у сучасній китайській мові: структурно-семантичний та функціонально-стилістичний аспекти".

Л. М. Пойнар в своїх роботах аналізує об'єктивізації ключових морально-етичних концептів китайського етносу в складі фразеологічних одиниць чен'юй. Дослідниця вивчає такі концепти як "істинний шлях" (道), "синівська шанобливість" (孝) та п'ять чеснот (五常), зокрема: "гуманність" (仁), "ритуал" (礼), "мудрість" (智), "обов'язок/справедливість" (义), "довіра" (信). Ціннісний компонент морально-етичних концептів розкривається за допомогою аксіологічного характеру фразеологізмів. Обрані концепти виступають системотворчими факторами морального універсуму китайського етносу. Для глибшого розуміння ключових морально-етичних концептів конфуціанства, дослідниця здійснила огляд їх експлікації на всіх рівнях рефлексії, а саме в площинах філософських, художніх текстів та фразеологічних одиниць, бо вони охоплюють наукові (філософсько-релігійні) та наївно-мовні уявлення про відповідну етичну поведінку і є складними ментальними утвореннями, що втілюються у неподільному синтезі образного, понятійного й ціннісного компонентів. Спираючись на дані, отримані в результаті дослідження та послуговуючись запропонованим алгоритмом моделювання ієрархії фрагментів концептосфери у просторі фразео-

логії було здійснено експериментальну реконструкцію ієрархії фрагмента морально-етичної концептосфери конфуціанства у площині чен'юй були отримані наступні показники: 1) "довіра" (信); 2) "гуманність" (仁); 3) "мудрість" (智); 4) "обов'язок/справедливість" (义); 5) "ритуал" (礼); 6) "істинний шлях" (道); 7) "синівська шанобливість" (孝). Л. М. Пойнар виявила, що концепт "довіра" (信) є доміантним у всіх площинах, адже саме він посідає перше місце в ієрархії концептосфери і, згідно з результатами психолінгвістичного експерименту, перебуває на другій позиції в ієрархії конфуціанських цінностей у свідомості сучасних китайців. У 2014 році Л. М. Пойнар захистила кандидатську дисертацію "Вербалізація ключових морально-етичних концептів конфуціанства у китайських фразеологізмах чен'юй".

М. А. Шамшур дослідила вербалізацію концепту "любов" у фразеологізмах чен'юй. Визначена специфіка фразеологізмів чен'юй як експлікатур культурних феноменів у китайській мові. Дослідниця розглянула номени-вербалізатори концепту "любов" у китайській мові, його реалізацію у філософсько-релігійній та художній площині функціонування. Особливу увагу вона приділила дослідженню експліцитного та імпліцитного вираження у чен'юй концепту "любов" й детально розглянула семантичні ознаки та аксіологічну маркованість чен'юй на позначення концепту "любов". В 2014 році М. А. Шамшур захистила кандидатську дисертацію «Вербалізація концепту "любов" у китайських фразеологізмах чен'юй».

О. С. Трубіцина в своїх роботах досліджує мовні засоби реалізації сугестії в політичному дискурсі китайських масмедіа. На матеріалі провідних новинних Інтернет-сайтів Китаю демонструються стилістичні та функціональні особливості сугестем. Вона доводить, що вербальні сугестивні засоби представлені в архітектоніці, комунікативній поведінці мовця та лексичному наповненні політичного дискурсу, що уможлиблює здійснення мовленнєвого впливу на широку аудиторію з метою оптимізації її діяльності в межах визначеного суспільства. У 2014 році О. С. Трубіцина захистила кандидатську дисертацію "Засоби реалізації сугестії в сучасному китайському політичному дискурсі".

Літературознавство

В 1990-х роках формується вивчення китайської літератури як такої та у порівнянні із західною літературою взагалі й українською зокрема. Насамперед, це стосується праць Н. С. Ісаєвої, яка згодом у 2002 році захистила дисертацію "Українська література в Китаї: проблеми рецепції". В даній роботі досліджувалися механізми рецепції через призму перекладу, була визначена типологічна сутність подібних явищ в китайській і українській літературах, проаналізована внутрішня закономірність їх виникнення і розвитку. Концептуальний підхід до вивчення зазначеної проблеми полягав у визнанні взаємопроникнення та синтезу двох культурних систем. В подальшому Н. С. Ісаєва зосередила свою увагу на вивченні сучасної китайської літератури, що насамперед стосується китайської жіночої прози та феміністичної літератури.

Н. А. Кірносова в своїх роботах простежила зв'язок між активним використанням мотиву паломництва в китайській та європейській літературах у XVI – XVIII ст. та формування нової поетологічної системи в літературах даного періоду. Дослідниця здійснила порівняльний аналіз видатних паломницьких романів англійської та китайської літератур, зокрема "Шлях паломника" Дж. Баньяна та "Подорож на Захід" У Чен-єня, в яких відбулася повна або часткова трансформація жанру ходінь в мотив паломництва і, таким чином, стався перехід від "літератури факту" до "літератури вимислу". В 2005 році Н. А. Кірнослова захистила кандидатську дисертацію "Жанрово-тематична парадигма паломницької прози в китайській та європейських літературах XVI – XVIII ст.", а після цього вона продовжила дослідження та переклади сучасної китайської літератури.

Н. О. Черниш здійснила компаративний аналіз віршованої книги російської поетеси О. Седакової в аспекті взаємодії з традицією китайської класичної культури (філософії, лірики та графіки пейзажних мініатюр). Дослідниця виділила риси, які свідчать про перетворення здатності культурного діалогу між Заходом і Сходом. У 2011 році Н. О. Черниш захистила кандидатську дисертацію ""Китайська подорож" О. Седакової в контексті діалогу традиційних культур"".

Я. В. Шекера досліджувала джерела та еволюцію художніх образів у китайсь-

кій поезії доби Тан (618 – 907), а також специфіку образу як такого в естетичній системі та літературній думці давнього Китаю. На основі вивчення танської поезії в контексті системи світосприйняття давніх китайців дослідниця розкриває сутність художнього образу в китайській літературі та особливості образного мислення китайських поетів. За допомогою контекстно-описового методу Я. В. Шекера проаналізувала функціонування образотворчого інструментарію танської поезії (метафора, гіпербола, градація, алегоричний зачин тощо), розглянула специфіка зображення пейзажу й вираження почуттів у китайській ліриці дотанського періоду, визначила особливості зародження пейзажної лірики (IV ст.) та її подальшого розвитку до танської доби включно, висвітлила вплив даоського і буддійського віровчень, а також концепції простору на танську поезію, простежила еволюція основних образів природи у пейзажній ліриці доби Тан. У 2006 році Я. В. Шекера захистила кандидатську дисертацію "Генега та функціонування художніх образів у китайській поезії доби Тан (VII – X ст.)".

Є. К. Мурашевич досліджувала процеси зародження поезії представників руху "4 травня", її розвитку, особливості, еволюцію поетичних форм, розвиток нової жанрової парадигми, роль між-літературних зв'язків. Вчена показала вплив китайської класичної літератури на розвиток поезії «4 травня», зокрема пейзажну лірику. На основі вивчення творчості Лю Баньнуна, Лю Дабая, Дай Ванш, Се Бінсін, Вень Ідо, Цюй Цюбо, Фен Чжі та ін. осмислюється їх новаторський характер на тематичному, образотворчому, формотворчих рівнях, зокрема зародження коротких віршів сяошо, візуальної поезії, поем, імітацій фольклорних пісень та ін. Було розглянуто зміни, пов'язані з віршованою формою, що було наслідком переходу від літературної мови веньянь до розмовної мови байхуа. Велику увагу Є. К. Мурашевич звернула на проблему становлення жанрової парадигми китайської поезії початку ХХ століття, що трапилося під впливом зарубіжних літератур (сонет, верлібр, новий регулярний вірш). Окремо порівнюються образні конотації поезії руху "4 травня" з поезією попередніх епох, головним чином танського періоду. В 2011 році Є. К. Мурашевич захистила дисертацію «Художньо-естетичний феномен поезії "4 травня" в китайській літературі початку ХХ століття».

Також необхідно вказати на дослідження І. Сініціної відображення буддистського світогляду в китайській новелістиці ХХ століття, вивчення О. Воробей особливості драматургії Лао Ше на тлі трансформаційних процесів в китайській драматургії ХХ століття, аналіз Д. Підмогільної концептів "душа" і "тіло" в збірнику філософських есе Лу Сіня "Дикі трави".

В період незалежної України набув подальшого розвитку переклад китайської літератури, як давньої, так й сучасної. В. І. Гамянін здійснив переклад уривків з "Історичних записок" Сима Цяня та конфуціанського трактату "Чжун Юн", й окремих творів Чжу Цзиціна. Я. В. Шекера – автор багатьох художніх перекладів видатних китайських поетів Лі Бо, Ду Фу, Ван Вей, Ду Му, Чжан Цзи, Фен Чжі, Фей Ціна та ін. В. Б. Урусов постійно перекладає прозові та поетичні твори, насамперед, сучасних китайських письменників. Н. А. Кірносова переклала окремі твори Ван Аньї, Те Ніна, Ши Тешена, Чжоу Сяофена, Мо Яня, Алая. Є. Красікова переклала твір Ши Діна "Чари", а М. Сінгаєвський твори Ян Ляна "Порівняння зі смертю" та Шу Тіна "Осінні роздуми". В 2010 году вийшов спеціальний випуск відомого українського літературного журналу "Всесвіт" під назвою "Антологія китайської літератури".

Філософія

Дослідження китайської філософії в незалежній Україні розпочиналися фактично з нуля, й до сьогодні не багато українських вчених системно займаються філософської думки традиційного та сучасного Китаю. Насамперед, необхідно вказати на роботи А. В. Усик, у працях якої розробляється етико-соціальний аспект філософії Конфуція та його наступників у контексті китайської філософської традиції. В 1999 році А. В. Усик захистила першу в Україні кандидатську дисертацію з історії китайської філософії – "Вчення Конфуція та конфуціанство в контексті китайської філософської традиції (етико-соціальний аспект)".

О. І. Бойченко продовжив роботу в даному напрямку та присвятив свої роботи порівняльному історико-філософському аналізу філософської традиції осмислення даоської та конфуціанської інтерпретації природного й людського. Типологічний зріз дослідження проблеми уможливив розуміння даоського та конфуціанського трактування взає-

мозв'язку природного й людського як давньокитайської версії двох основних й інваріантних, наявних у різних історичних культурах, в тому числі й у сучасній, підходів – відповідно індивідоцентричного та суспільствоцентричного – до осмислення зазначеного взаємозв'язку. В 2000 році О. І. Бойченко захистив кандидатську дисертацію "Співвідношення природного та людського як проблема давньокитайської філософії (порівняльний аналіз даосистської та конфуціанської інтерпретацій)", а в 2003 році вийшла його монографія "Філософська антропологія давнього Китаю". Після цього вчений у цілій низці статей досліджував вплив філософських ідей на становлення держави у давньому Китаї. В 2012 році О. І. Бойченко захистив першу в Україні докторську дисертацію з історії китайської філософії "Державотворення у філософії давнього Китаю: парадигми осягнення".

В роботах В. С. Михайлова здійснено міждисциплінарний аналіз соціальних здобутків провідних філософських шкіл Давнього Китаю через призму їх людиновимірності виходячи із потреби імплементації прийнятних з точки зору сьогодення соціально-філософських ідей у сучасну соціальну практику України. У його роботах набули подальшого розвитку теоретико-методологічні підходи до різноаспектного системного дослідження соціально-філософської та історіософської думки Давнього Китаю. Вчений визначив основні принципи існування особистості в соціумі відповідно до поглядів давньокитайських філософів, сформулював принципів підходи до соціального і державного управління та підготовки управлінських кадрів відповідно до поглядів провідних філософських шкіл Давнього Китаю. Вперше у вітчизняній філософській думці В. С. Михайлов проаналізував базові принципи китайської воєнної і політичної стратегії та обґрунтував засади стратегічного мислення на перспективу в ракурсі їх критичного використання в умовах сучасності. Важливим елементом цих досліджень є розкриття поглядів давньокитайських мислителів щодо усвідомлення сутності історичних процесів у контексті сучасного розуміння соціально-історичної динаміки. Крім того, дослідник вперше окреслив важливі перспективні напрями імплементації окремих значущих аспектів

соціально-філософського і філософсько-історичного надбання давньокитайської філософії у вітчизняну соціальну практику. В 2010 році В. С. Михайлов захистив кандидатську дисертацію "Людиновимірність соціально-філософської традиції Давнього Китаю і сучасність", а в 2014 році вийшла його монографія "Філософська традиція Китаю: людський вимір та вплив на сучасність".

В 2013 році В. О. Кіктенко захистив докторську дисертацію «"Школа Джозефа Нідема": філософія і методологія досліджень китайської науки і цивілізації». В роботі були досліджені особливості техніки філософського аналізу, способи постановки проблеми, формування основних понять, принципів методології та теоретичних висновків "школи Джозефа Нідема". Показана специфіка раціоналістичного гуманізму, пов'язаного з підходом "школи Джозефа Нідема" до досліджень соціальних процесів та який виник в результаті синтезу методів біології і гуманітарних досліджень. Вивчено гіпотези й теоретичні положення історичної динаміки та соціокультурних чинників розвитку китайської науки в соціальній епістемології "школи Джозефа Нідема" як боротьба проти європоцентристського підходу. Дослідник встановив ключові положення соціології знання в історико-культурній реконструкції "школи Джозефа Нідема" щодо визначення теоретичних положень традиційної китайської науки. Крім того, були проаналізовані теоретичні основи та результати реконструкції природознавства і його соціальних основ в роботах "школи Джозефа Нідема". Показано подолання методології наукового пізнання Дж. Нідема в нових моделях реконструкції китайської науки й цивілізації (Д. Бодде, Н. Сівін, Дж. Ллойд, Б. Ельман, Т. Хафф, Дж. Хобсон і Цянь Веньюань). В. О. Кіктенко представив дослідження китайської науки й цивілізації "школи Джозефа Нідема" і її опонентів не тільки як факт історії філософії, але і як теоретичне знання, як єдина система, як потужний напрям інтелектуального життя другої половини ХХ ст.

Політичні науки

Найбільш вагомий внесок в даному напрямку зробив О. В. Шевчук, який в українській політичній науці вперше здійснив цілісний порівняльний аналіз

зовнішньополітичних стратегій США та РФ щодо КНР як багатопланового системного явища у трьох вимірах – концептуальному, часовому та практичній реалізації. Дослідник розробив авторську концепцію багатовимірної системи, яка дозволяє проводити аналіз динаміки і спадковості щодо зовнішньополітичних стратегій держав, виявляти їх спільні та відмінні риси; визначив співвідношення ідеологічної і геополітичної складової американської та радянської/російської зовнішньої політики щодо КНР у період біполярності та постбіполярності. Дослідник виокремив та проаналізував фактори, що визначили на межі ХХ – ХХІ ст. модернізацію зовнішньополітичної стратегії США та РФ на глобальному і регіональному рівнях. Це знайшло відображення в прийнятті і практичній реалізації зовнішньополітичних стратегічних концепцій щодо КНР і врегулюванні проблем міжнародної безпеки у відповідності з національними інтересами США й РФ та їх глобальними настановами і планами. Крім того, він довів, що збереження основних параметрів політики американських адміністрацій щодо КНР та констатував, що динамічний розвиток політико-економічного потенціалу КНР є певною мірою викликом щодо зовнішньополітичних регіональних орієнтацій як США, та і РФ, що, в свою чергу, зближує їх у прагненні “стримування” Китаю завдяки долученню його до участі в діяльності різноманітних дво- та багатосторонніх інституцій політичного та економічного характеру. В 2008 році О. В. Шевчук видав свою монографію “Китай між США та Росією : геостратегічні відносини”, а у 2009 році він захистив докторську дисертацію “Зовнішньополітична стратегія США та РФ щодо КНР”.

М. І. Гримська в своїх роботах здійснила компаративний аналіз головних напрямків зовнішньополітичної діяльності КНР, а також засобів і методів її оптимізації в контексті глобальних і регіональних викликів національній безпеці на етапі здійснення стратегії “чотирьох модернізацій”. Дослідниця доводить, що сучасна зовнішня політика КНР спрямована на забезпечення умов реалізації національної стратегії розвитку, метою якої є досягнення Китаєм до середини ХХІ ст. статусу наддержави, що посіла б домінуюче становище в АТР і рівне за своїм політичним впливом, економіч-

ною та військовою могутністю зі США. Вона обґрунтовує, що в КНР розроблена оригінальна ідеологія розвитку сучасної світової системи, за якою та формуватиметься внаслідок протистояння „глобальних місій” провідних держав, заснованих на різних цінностях, організаційних принципах, співвідношеннях “м’якої” й “жорсткої” сили, політики й економіки. У 2009 році М. І. Гримська захистила кандидатську дисертацію «Еволюція зовнішньої політики КНР в умовах реалізації стратегії “чотирьох модернізацій”».

Економіка

В. В. Величко вивчає різнопланові аспекти економічного розвитку давнього та сучасного Китаю як сучасного періоду так й давніх часів: процеси, що пов’язані з реформуванням економіки; зовнішньоторгові відносини; економічне районування; розвиток спеціальних економічних зон й особливу увагу приділяє українсько-китайським торгово-економічним відносинам. В роботах В. Ю. Голод досліджені теоретичні та практичні аспекти трансформації валютно-фінансової системи КНР, виявлені особливості валютно-фінансового регулювання глобалізації. Окремо досліджено сучасний стан та перспективи валютно-фінансової інтеграції Китаю. Дослідниця розкриває особливості валютно-фінансового регулювання Китаю в контексті запобігання економічних криз. Окрема увага приділена особливостям процесів консолідації фінансових капіталів як на національному, так і на регіональному рівнях. Уперше досліджено кількісні аспекти інтеграції “Великого Китаю” (КНР, Тайвань, Гонконг) в макроекономічному контексті та доведено фінансову інтеграцію всіх трьох ринків. Найвищий ступінь інтеграції був встановлений між КНР та Гонконгом. На основі аналізу та узагальнення результатів дослідження, запропоновані практичні рекомендації щодо застосування досвіду Китаю у реформуванні валютно-фінансової системи України. В 2010 році В. Ю. Голод захистили кандидатську дисертацію “Особливості валютно-фінансового регулювання в країнах Азійсько-Тихоокеанського регіону”.

В останні роки системне вивчення економіки Китаю поступово розвивається в Київському національному еко-

номічному університеті імені Вадима Гетьмана, що дає надію на повноцінне формування цього напрямку в українському китаєзнавстві.

Музейна справа

Провідні українські науковці постійно ведуть роботу з предметами китайського мистецтва у фондах, насамперед, Київського музею мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків, Державному історичному музеї, а також в музеях Одеси, Луцька та інших міст України.

ЗАМІСТЬ ВИСНОВКУ: ПЕРШІ ПІДСУМКИ

Сьогодні Китаєзнавство в Україні – це молода наукова дисципліна, яка ще перебуває на етапі становлення. Однак, прискорення темпів розвитку українсько-китайських відносин і створення Економічного поясу Шовкового шляху ставить перед українськими китаєзнавцями кардинально нові завдання, що лежать в економічній і технологічній сферах. Головним центром вивчення Китаю в Україні є Київ, хоча також важливий внесок у вивчення китайської мови і культури роблять університети Харкова, Дніпропетровська, Львова, Одеси, Миколаєва та ін. Більша кількість фахівців працюють в сфері викладання та вивчення китайської мови і літератури. Одиниці українських китаєзнавців займаються історією і філософією, політичним і економічним аналізом. На даний момент експертне співтовариство китаєзнавців нечисленне і інституційно об’єднане тільки в рамках діяльності Української асоціації китаєзнавців. В українському китаєзнавстві можна виділити три напрямки – класичне, прикладне і практичне. Сьогодні перед українськими вченими постає завдання підвищення рівня вивчення традиційного та сучасного Китаю, що, крім суто науково-освітнього значення, має стати запорукою взаєморозуміння між народами наших країн.

ФЕНОМЕНОЛОГІЯ КИТАЙСЬКОЇ ІСТОРІЇ ТА ІМПЕРАТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

М. А. Таран
кандидат історичних наук,
доцент кафедри нової
та новітньої історії
зарубіжних країн
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка

На перший погляд може видатися, що заявлена проблема стосується лише складнощів проведення дискусії щодо питань історії Китаю під час проведення семінарських занять. Але, виходячи з власного досвіду викладання, автор змушений констатувати наявність глибокої проблеми, - функціональної побудови навчального процесу в тих навчальних закладах України, де сходознавство торує свій шлях. При цьому необхідно зауважити, що сучасні процеси глобалізації, в тому числі і в галузі вищої освіти, виносять на порядок денний багато в чому парадоксальне завдання, - поєднати принципи формування універсальних знань в тій чи іншій галузі разом із поглибленою спеціалізацією.

Незважаючи на наявність лише в місті Києві приблизно 5 закладів, де викладаються східні мови і ще більшого числа закладів, де проводиться вивчення історії країн Сходу підготовка фахівця-сходознавця на сьогоднішній день практично не ведеться. Йдеться про поєднання в освітньому процесі глибоких комплексних, системних знань щодо того чи іншого азійського регіону чи його ключової країни. Тих знань, які були б підкріплені відповідною методологічною базою сходознавства як окремої наукової дисципліни.

Демонстрацією актуальності вищевикладеного можуть стати зразки тих „глухих кутів“, в які потрапляють студенти при обговоренні тем з історії Китаю під час семінарських занять.

Скажімо, в роботі з тематикою, присвяченою Сінхайській революції 1911 р. типовими помилками можна назвати применшення ролі національного (націоналістичного) начал і традиційне, сформоване ще радянською історіографією перебільшення ролі економічних чинників. Студентам дуже непросто зрозуміти один із головних наслідків цієї революції, - створення своєрідного політико-ідеологічного вакууму, в якому формуються два проекти майбутнього Китаю: гоміньданівський та його альтернатива в рамках КПК.

При цьому звичай більшість схильна вважати Гоміньдан та КПК за різних ідеологічних антиподів в рамках „націоналісти – комуністи, або інтернаціоналісти“. В зв'язку з цим досить складним завданням є з'ясувати унікальність ідеології та практики КПК. Випадає з поля зору те, що ця партія виникла хоча й на основі поширення ідей марксизму та популярності досвіду російських більшовиків але, насамперед, вона формувалася і міцніла як альтернатива помилкам гоміньданівського режиму. Патріотизм та націоналізм, жорстка

централізація тощо були притаманні обом політичним силам. Тому при розгляді історії як КПК так і Гоміньдану необхідно визначитися з моделлю поєднання понять „ідеологія - традиція” в Китаї на тому етапі історичного розвитку.

Обговорення моделі реформ в КНР традиційно відбувається пошквалено, адже сучасний феномен економічного розвитку Китаю не може залишити байдужим ні історика чи політолога, ані економіста чи фахівців інших дисциплін. Проте, для студентів непросто збагнути, як «комуністичність» Китаю поєднується з ринковими реформами і для чого в сучасній китайській політичній лексичі вживаються поняття «комуністичний», «соціалізм» чи «марксизм»? В цьому випадку одним із головних ключів для з'ясування семантики цього терміну є глибокий історичний дискурс. Розвиток різних егалітаристських концептуальних уявлень, які мають джерелом даоську чи буддиську традиції і які були ідеологічною основою багатьох повстань доповнювався, в той же час, розвитком політичної доктрини конфуціанства, впливом принципів легізму та моїзму, які вкорінювалися в системі та психології державного управління. У зв'язку з цим історичне розуміння термінів «комунізм», «соціалізм» чи «марксизм» можливе лише шляхом поєднання розуміння історії китайської інтелектуальної традиції та відповідного політичного контексту.

Складнощі представлення китайських реалій шляхом застосування західних термінів і понять пов'язані з недостатнім розумінням тієї обставини, що Китай є не просто державою, а радше цивілізаційним утворенням, яке століттями виробляло свою модель поведінки на виклики часу. В цьому випадку треба зауважити, що до побудови навчального процесу вивчення історії країн та народів Сходу не можна ставитися „технологічно”, як такої, яка пройшла ті ж стадії, подібно країнам Європи чи Північної Америки. У випадку із еволюцією Заходу ми вже протягом кількох століть маємо справу з науково-технологічною революцією, революційними змінами політичних інститутів (абсолютизм – конституційні монархії - республіки). Але таку революційну канву змін історичних епох не можна накладати, зокрема, на Китай. Зрозуміло, що передові західні економічні чи політичні ідеї приблизно з другої половини ХХ ст. знайшли своє місце і розвиваються в країнах Сходу. Проте

в більшості випадках вони являють собою поверхневу, іміджеву сторону.

Звичайно, сьогоднішній Китай не можна назвати традиційною країною з точки зору всіх сфери життєдіяльності суспільства і держави. В ринкових перетвореннях, в інтеграції до світової економіки, використання технологій Піднебесна в багатьох випадках може служити навіть зразком і для України. Але навряд чи можна ствердно говорити про те, що глобалізація тягне за собою уніфікацію способу життя, мислення тощо. Роль і значення зокрема, національної ідентичності, релігійних чи національних традицій залишається значною, а в деяких випадках і ключовою.

Зважаючи на це наступним кроком розвитку вітчизняного сходознавства є спроба виділення його в окрему навчальну комплексну субдисципліну, із суттєвою мовною підготовкою в поєднанні з ґрунтовними історико-культурними знаннями та можливістю спеціалізації в тому числі в таких сферах як: економіка, політологія, право тощо. Поки що українське сходознавство і китаєзнавство має лише гарну філологічну базу. Натомість інші дисципліни, і зокрема історія, залишаються сферою ентузіастів, які виростають не з допомогою системи, а багато в чому всупереч їй.

В 2014 р. на історичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка було відкрито спеціалізацію «сходознавство», де відбувається підготовка за трьома напрямками: тюркологія, арабістика, китаєзнавство. Поєднання базової мовної підготовки та історичних знань вже довело свою продуктивність. Студенти одержують більш поглиблене розуміння сучасних процесів у тюркському, арабському регіонах, у Китаї як результат особливих шляхів цивілізаційно-історичного розвитку цих світів. Величезну допомогу в тому, щоб мовна підготовка студентів вийшла на новий рівень, надало посольство Китайської Народної Республіки, на кошти якого завершено комплектування сучасної мультимедійної аудиторії «Китайська мрія». Попри складнощі об'єктивного і суб'єктивного характеру, бюрократичні перепони, практичну відсутність можливості швидко впровадити в навчальний процес нові освітні програми й моделі, відсутність достатньої кількості фахівців розвиток історичного сходознавства і китаєзнавства зокрема стало вже й політичною вимогою часу.

ДУМКИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ-ІСТОРИКІВ ПРО КИТАЙ

Для мене Китай – це не просто наддержава, перша економіка світу, промисловий гігант чи впливовий світовий лідер. Для мене, як для історика, це перш за все тисячолітня історія, давні традиції, що продовжують жити в сучасному суспільстві, і надзвичайно багата культура. Важко уявити більш контроверсійну, але водночас самобутню країну. Сотні сучасних мегаполісів з десятками мільйонів жителів і маленькі гірські селища, фантастичної краси парки в оточенні промислових будівель, єдина писемна китайська мова і десятки діалектів... На мою думку найкращий спосіб відкрити для себе Китай – це вчити китайську мову. Красива каліграфічна на письмі і мелодійна в усному мовленні, складна для запам'ятовування, але дуже цікава. Саме процес вивчення дозволяє усвідомити світогляд, ментальність і характер китайців, перш за все їхню працьовитість, наполегливість, терплячість і жагу до знань, оскільки доторкнувшись до цієї частинки культури, неможливо зупинитись на півдорозі. Незвичні граматичні конструкції і 4 тони, прописування кожного ієрогліфу, вивчення напам'ять фрагментів текстів, і щоденна практика – це комплекс вправ, який необхідно виконувати. Китайці кажуть: «багато хто починає, мало хто доводить до кінця», однак почавши вчити китайську, в кожній людині виникає нестримне бажання вчити наступні і наступні слова, фрази, тексти. Китай захоплює один раз, але на все життя.

(Загородник Дмитро, студент II-курсу історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціалізація «сходознавство»)

Що для мене Китай? Китай – це цивілізація, яка існує найдовше серед усіх нам відомих. Досі є багато теорій та версій, завдяки чому у китайців це вийшло. Проте однозначної відповіді немає. І навряд чи хтось, колись зможе її знайти. Адже тут не одна причина, а щонайменше десятки, якщо не сотні. І дізнатися про всі ці причини, зрозуміти чому саме ці, а не інакші сформулювали той Китай, який ми знаємо, – дуже складно, оскільки це величезний об'єм інформації. А для людей, що мають зовсім іншу ментальність, мову та психологію – це взагалі майже неможливо. Тим паче, якщо не знати китайської мови, яка допомагає зрозуміти дуже багато аспектів китайської культури. Саме мова яскраво показує нам особливість цієї нації та держави. Саме вона дозволяє нам знайомитися з цією державою на достойному рівні. Отже, для мене Китай – це перлина Сходу, що зробила значний внесок у розвиток всього людства, а її мова – просто неймовірна річ, яка зачаровує своєю глибиною філософією та феноменальною лаконічністю.

(Дубач Богдан, студент II-курсу історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, спеціалізація «сходознавство»)

ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНІ: НА ВИТОКАХ

Н. А. Кірносова

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри мов і літератур
Далекого Сходу
та Південно-Східної Азії
Київського національного
університету
імені Тараса Шевченка

Коли я в 1993 році йшла в університет на своє перше заняття з китайської мови, мене найбільше хвилювало питання: як же ми будемо вчити цю мову? Невже існують підручники, де щось написано китайською? Як виявилось, такі підручники існували, проте, на жаль, мовою пояснення в них була не українська, а російська або англійська. Що ж, тоді Україна робила тільки перші кроки в викладанні китайської мови, власної китаєзнавчої бази в неї ще не було.

Тепер, через 25 років, про вже сформовану власну китаєзнавчу базу в Україні все ще складно говорити, але певні здобутки вже є, зокрема і в сфері викладання китайської мови. Маємо вже щонайменше два україномовних підручника з китайської мови, видані в Україні¹, і декілька навчальних україномовних видань, розроблених і виданих у КНР. Причому великий внесок у ці здобутки зробили викладачі з Китаю – носії китайської мови і фахівці в ній, які в різний час працювали в різних українських навчальних закладах.

25-річчя безпосередніх міждержавних відносин України й КНР – чудова нагода згадати про цих людей і подякувати їм.

Цзян Ґоухей – професор Ґуанчжоуського університету, викладав китайську мову в Дніпропетровському державному університеті (нині – Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара) в 1993 – 1995 рр. Пан Цзян чудово володів російською мовою, тож приїхавши викладати рідну мову в український університет, він міг не тільки вказати студентам на суттєві для комунікації відмінності між китайською та слов'янськими мовами, але й роз'яснити їхні причини. Завдяки цьому в українських студентів, які відвідували його заняття, формувалося професійне «відчуття» китайської мови і її специфіки, формувалося уявлення про те, що переклад з власної на іншу мову не є простою заміною слів однієї мови словами іншої, а що він потребує знання граматики й розуміння в повному обсязі понять, що стоять за словами. Пан Цзян дуже ретельно готувався до кожного заняття, хоча міг би почуватися впевнено вже самим тим фактом, що він – носій мови, а студенти – іноземці й початківці, тому, звісно, знають менше за нього (на жаль, випадки такого відношення до викладання китайської мови

Професор Цзян Ґоухей разом з українськими студентами, що вивчали китайську мову, м. Дніпропетровськ, 1995 рік.

¹ Китайська мова. Початковий курс / В. Чорнобай, О. Лосев. – Львів, 2008; Китайська мова. Базовий курс / М. Война та ін.. – Х., 2016.

Професор Чжен Шупу з викладачами Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Харбін, 2007 р.

іноземцям теж трапляються). Однак пан Цзян прагнув, щоб ми, студенти, не просто повторювали за ним слова і речення, як папуги, а щоб ми розуміли сенс і логіку того, що ми говоримо, а також могли самостійно формулювати свої думки китайською мовою.

У той час (90-ті рр.) кількість охочих вивчати китайську мову в Україні збільшувалась, однак викладачів не вистачало, тому, коли я повернулась після стажування в КНР, кафедра запропонувала мені викладати, ще завершуючи власне навчання. І от як викладач-початківець я дуже часто зверталась тоді до пана Цзяна за консультаціями, а він ніколи не шкодував часу, щоб усе мені роз'яснити. Від'їжджаючи з України, пан Цзян залишив мені списаний своїми коментарями

4-томний підручник китайської мови, а також товстий зошит, куди він протягом кількох років викладання записував помилки наших студентів і аналізував їх, виявляючи найбільш характерні та намагаючись утворити своєрідну «типологію помилок» у площині слов'янські мови – китайська мова.

Усі ці коментарі, зауваження, поради й міркування пана Цзяна стали мені в нагоді і під час подальшого викладання, і під час укладання посібника з граматики китайської мови, тож я дуже йому вдячна за допомогу.

Чжен Шупу – професор Хейлунцзянського університету, викладав китайську мову в Прикарпатському національному університеті в 2005 – 2007 рр і був серед засновників викладання цієї мови в

**МАЄМО ВЖЕ
ЩОНАЙМЕНШЕ
ДВА
УКРАЇНОМОВНИХ
ПІДРУЧНИКА
З КИТАЙСЬКОЇ
МОВИ, ВИДАНІ
В УКРАЇНІ,
І ДЕКІЛЬКА
НАВЧАЛЬНИХ
УКРАЇНОМОВНИХ
ВИДАНЬ,
РОЗРОБЛЕНИХ
І ВИДАНИХ У КНР**

Професор Цзян Гохуей (зліва) в аеропорту м. Ченду, 2005 р

Професор Жень Хулянь на екскурсії в музеї культури Цзіньша, м. Ченду, 2013 р.

м. Івано-Франківськ. Пан Чжен – потужна фігура в китайській україністиці, за його участі в Китаї побачили світ такі видання як Українсько-китайський словник (1990 р.), Короткий українсько-китайський і китайсько-український словник (2008 р.), а також Підручник-самоучитель української мови (2001 р.). На жаль, мені особисто не довелося побути серед студентів пана Чжена в Україні, однак я мала можливість поспілкуватись із ним у 2007 р. у м. Харбін, звідки він родом і де очолює осередок україністики, а також листуватись із ним пізніше, в 2010 р., коли ми з колегами з Київського національного університету імені Тараса Шевченка уклали українсько-китайський словник лінгвістичної термінології, і тут поради пана Чжена – фахівця саме в галузі лексикографії й термінології – видалися для нас надзвичайно цінними, за що ми дуже йому вдячні.

Варто також додати, що під час перебування делегації українських викладачів у Харбіні, пан Чжен виступив для нас провідником і зробив багато для того, аби ми почувалися в цьому місті як удома.

Жень Хулянь – професор Сичуанського університету, викладав китайську мову

в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка в 2004 – 2010 рр. Усі ці роки він не тільки працював зі студентами в аудиторії, але й допомагав проводити в університеті різноманітні заходи, що сприяли поширенню інформації про китайську мову й культуру, а також виступив співавтором підручника Китайська мова в темах (2010 р.), розрахованого на підготовку українських студентів до державного іспиту з китайської мови. Пан Жень дуже прискіпливо ставився до питань грамотності й умів дуже тактовно виправляти помилки не-носіїв мови, з ким спілкувався (нажаль, серед викладачів-китайців не завжди зустрічається така принциповість у цьому питанні, часто вони бояться виправити іноземця, щоб той не образився, не розчарувався в своїх силах і не покинув вивчати китайську мову; однак наслідком такого ставлення є, навпаки, ще більше розчарування, коли іноземець виявляє, що його не сприймають серйозно, адже він говорить неправильно й смішно... Отже пан Жень не боявся накликати на себе незадоволення іноземців, натомість він допомагав їм виправити помилку і більше її не робити – тільки такий шлях дійсно веде до впевненості і віри в свої сили). Пан

Жень не володів слов'янськими мовами, однак був фахівцем дуже високого рівня в китайській мові, зокрема глибоко знав її історію, включаючи й історію ієрогліфіки. Напевне, найбільш цінними для нас – студентів і викладачів – були його роз'яснення щодо ієрогліфів, а це – один із найбільш складних аспектів вивчення китайської мови, що дотичний до культури й мислення іншого народу та репрезентує їх. Проте і тут пан Жень вірив, що іноземцеві цілком по силах засвоїти китайські ієрогліфи (хоча серед багатьох китайців, зокрема й викладачів, побутує інакша думка), тож він докладав зусиль, аби наші студенти не тільки запам'ятовували форму знаків, але й розуміли їхній зміст. Навіть після повернення в Китай пан Жень ніколи не відмовляв у консультаціях нашим викладачам (і студентам), коли ті їх потребували, причому в своїх листах він не тільки відповідав на запитання, а ще й виправляв помилки, що їх ми зробили, формулюючи свої думки китайською мовою, тому листування з ним неодмінно підвищувало нашу культуру писемного мовлення. До нього можна було звернутись навіть із доволі складними питаннями, що стосувалися давніх текстів, і отримати на них вичерпні пояс-

нення. Таким чином, пан Жень не тільки допомагав поліпшити якість викладання китайської мови в Україні, але й сприяв розвитку наукових досліджень, пов'язаних із китайською мовою, літературою й культурою.

Попри прискіпливість до своїх іноземних студентів і колег, пан Жень вважався серед нас справжнім вчителем, якому ми були дуже вдячні. І більшість з наших колег і студентів, коли опинялись у Китаї, шукали можливості відвідати його в Ченду, а пан Жень завжди гостинно вітав своїх колишніх колег і студентів. Він дуже добре знав свої рідні місця і міг розповісти про них доступно іноземцеві краще за будь-якого екскурсовода. Наприклад, після землетрусу 2008 р. у Венчуані (що саме в пров. Сичуань), багато хто запитував його, чи не страшно їхати в Ченду? У відповідь на це він упевнено наводив факти – місто Ченду розташоване в долині на достатній відстані від гір, тож землетруси там ніколи не стаються. Взагалі, він описував ці місця як своєрідний рай, облаштований на землі зусиллями і розумом людини, і залюбки знайомив іноземців з прикладами виявів сили людського розуму, зосередженими в цих місцях, – гребля Дуцзян'янь, давні культури Саньсіндуй і Цзіньша тощо. І перебування там дивним чином вселяло в людину віру у власні сили і прагнення робити все якісно, як нас учив пан Жень.

Отже, згадуючи спілкування із цими викладачами, які допомагали розбудувати справу викладання й поширення китайської мови в Україні, я не можу не відзначити такі спільні для їхніх методик риси, як увага до гуманітарної складової навчання (коли людина, а не технічні навички передусім); робота на результат, а не на звітність; намагання показати студентам, що шлях до успіху в оволодінні китайською (та й будь-якою іншою) мовою лежить через розуміння, а не через запам'ятовування.

З тих пір, як ці викладачі почали закладати базу для вивчення китайської мови в Україні, тут було підготовлено вже чимало власних спеціалістів, які долучилися до процесу викладання і продовжили їхню справу. Китайська сторона також почала активніше регулювати процес підготовки іноземних фахівців, створивши Канцелярію з питань поширення китайської мови в світі (Ханьбань). Тож тепер у викладацькій сфері можна зустріти багато молодих викладачів, які з великим

ентузіазмом ставляться до своєї роботи, проте, слід визнати, що їм бракує досвіду, набутого старшим поколінням, а це, нажалі, означає, що вони дуже часто можуть тільки підтримувати вже досягнутий рівень, але не просувати його вперед.

Тож насамкінець хотілось би окреслити напрямки подальшого розвитку справи викладання китайської мови в Україні і зазначити, чого ця справа потребує. Найперше, це спеціалізовані підручники – маються на увазі підручники, розраховані на україномовних студентів різних рівнів володіння китайською мовою (поки що маємо або базовий, або вищий рівні), а також цілеспрямовано розроблені окремо для практики кожного з видів діяльності – читання, говоріння, письмо, аудіювання. Потрібні також підручники узагальнюючого характеру за різними аспектами мови – фонетика, граматики, ієрогліфіка, а для старших курсів дуже бажана й стилістика. Крім того, слід враховувати, що декілька університетів України готують не лише фахівців-філологів із знанням китайської мови, але й фахівців у галузі міжнародного права та міжнародних відносин такого ж напрямку, але для того, щоб їх підготувати на високому рівні за такий короткий проміжок часу (4 роки), потрібні підручники, укладені з урахуванням потреб цих спеціальностей. Поки що ж, хоча Китай друкує цілі серії підручників, серед яких є й призначені для україномовної аудиторії, усі вони мають загальне спрямування. Далі, для того, щоб база викладання китайської мови зміцнювалась, потрібно підтримувати не тільки викладацьку діяльність, але й наукові дослідження, підвищувати рівень наукової грамотності і застосовувати результати цих досліджень у процесі викладання мови. Нарешті, потрібно активізувати роботу в галузі художнього перекладу, адже література завжди містить багато цінної інформації про культуру й мислення іншого народу. Апелюючи до емоцій, а не тільки до розуму, вона вказує шляхи до кращого засвоєння інформації про віддалені й незнайомі країни.

Таким чином, після встановлення безпосередніх відносин між Україною та Китаєм у 1992 році викладання китайської мови в Україні активізувалося і зусиллями викладачів старшого покоління, зокрема й згаданих у цій статті, було зміцнено базу для цієї справи, тож тепер ми маємо на що спиратися, проте повинні розвивати цю справу далі.

ДЕКІЛЬКА УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ ГОТУЮТЬ НЕ ЛИШЕ ФАХІВЦІВ- ФІЛОЛОГІВ ІЗ ЗНАННЯМ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ, АЛЕ Й ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТАКОГО Ж НАПРЯМКУ

ІНСТИТУТ КОНФУЦІЯ - РУШНИК, НА ЯКОМУ РОЗГОРТАЄТЬСЯ КУЛЬТУРНА СПІВПРАЦЯ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА КИТАЄМ

Ши Яцзюнь

доктор політичних наук,
доцент Інституту європейських мов
та культур Тяньцзіньського
університету іноземних мов, КНР,
директор Інституту Конфуція
Київського національного
лінгвістичного університету
з китайської сторони

Відгукнувшись на інтерес до китайської мови та культури багатьох людей по всьому світу, Інститут Конфуція, що є некомерційною освітньою організацією, зосередився на ознайомленні представників інших культур з китайською мовою та культурою, поглибленні освітньої та куль-

турної співпраці Китаю з іншими державами, розвитку дружніх стосунків Китаю та іноземних держав, сприянні розвитку мультикультурності у світі та всебічній розбудові гармонійного світу.

Починаючи з 2007 року, в Україні свою роботу розпочали п'ять Інститутів Кон-

фуція (згідно з хронологією відкриття) : Інститут Конфуція Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Луганськ), Інститут Конфуція Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ), Інститут Конфуція Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (м. Харків), Інститут Конфуція Південноукраїнського національного педагогічного університету імені Костянтина Ушинського (м. Одеса), Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету (м. Київ).

Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету, що є університетом-партнером Тяньцзіньського університету іноземних мов, КНР, та наймолодшим Інститутом Конфуція в Україні, був офіційно відкритий 6 вересня 2013 року. Тоді член Постійного комітету Політбюро ЦК КПК, член Секретаріату ЦК КПК пан Лю Юньшань, що приїхав в Україну з офіційним візитом, і тодішній віце-прем'єр-міністр України пан Костянтин Грищенко разом взяли участь в урочистій церемонії відкриття.

Викладання китайської мови є одним з найголовніших напрямків роботи Інституту Конфуція КНЛУ. Викладацький склад Інституту Конфуція в основному формується з викладачів, направлених китайським університетом-партнером, та викладачів

університету, в якому знаходиться Інститут Конфуція. За три роки свого існування Інститут Конфуція КНЛУ прийняв на курси китайської мови близько двох тисяч студентів. Курси Інституту Конфуція включають в себе курси з нуля, курси початкового, середнього та високого рівнів. Серед слухачів Інституту Конфуція є студенти вищих навчальних закладів, учні середніх та початкових навчальних закладів, а також дорослі та навіть люди похилого віку.

2-3 рази на рік Інститут Конфуція КНЛУ проводить письмовий екзамен з китайсь-

кої мови HSK та усний екзамен з китайської мови HSKK. Студенти, що беруть участь у здачі екзамену отримують сертифікати з результатами екзамену від Штаб-квартири Інститутів Конфуція/Ханьбань, що є однією з умов отримання стипендії на навчання у Китаї. Стипендії Інституту Конфуція включають: програми на чотири тижні, піврічні програми, річні програми, бакалаврські та магістерські програми. Близько 700 людей вже взяли участь в здачі екзаменів HSK та HSKK в Інституті Конфуція КНЛУ. До того ж, більш ніж 150 людей

**ІНСТИТУТ КОНФУЦІЯ
ЗАЙМАЄТЬСЯ
ПРОВЕДЕННЯМ
РІЗНОМАНІТНИХ
КОНКУРСІВ
ТА ЗМАГАНЬ,
ЩО ДОЗВОЛЯЄ
НЕ ЛИШЕ
ПЕРЕВІРИТИ
РІВЕНЬ ВОЛОДІННЯ
КИТАЙСЬКОЮ
МОВОЮ ТА ЗНАННЯ
КИТАЙСЬКОЇ
КУЛЬТУРИ,
А Й НАДАТИ СТУДЕНТАМ
ЧУДОВУ ЗМОГУ
ПРОЯВИТИ СЕБЕ,
А ТАКОЖ ПРИВАБИТИ
ІНТЕРЕС ДО КИТАЮ
ЩЕ БІЛЬШОЇ
КІЛЬКОСТІ ЛЮДЕЙ.**

отримали стипендії Інституту Конфуція на проходження навчання в Китаї.

Організація різноманітних культурних заходів є ще одним з найголовніших напрямків роботи Інституту Конфуція КНЛУ. Такі заходи включають в себе: виставки робіт китайського мистецтва (каліграфії та образотворчого мистецтва), майстер-класи з каліграфії, образотворчого мистецтва, художньої вирізки з паперу, плетіння китайських вузлів, традиційних ігор, а також приготування страв китайської кухні. До того ж, щорічно проводяться урочисті заходи, приурочені до китайських традиційних свят: Свята весни, Свята ліхтарів, Свята човнів-драконів, Дня заснування Китайської Народної Республіки. Такі заходи, по-перше, є чудовою можливістю для українців поближче познайомитися з китайською історією, культурою та повсякденним життям китайців; по-друге, методом зближення китайської та української культур, а також зміцнення дружби між двома народами.

Також, Інститут Конфуція займається проведенням різноманітних конкурсів та змагань, що дозволяє не лише перевірити рівень володіння китайською мовою та знання китайської культури, а й надати студентам чудову змогу проявити себе, а також привабити інтерес до Китаю ще більшої кількості людей. Серед таких конкурсів: конкурс на найкращу пісню, конкурс каліграфії та образотворчого мистецтва, олімпіада з китайської мови, конкурс «Китайський міст».

Варто зазначити, що за три роки існування Інституту Конфуція КНЛУ слухачі курсів Інституту 3 роки поспіль виборювали першість в українському відборі Всесвітнього конкурсу «Китайський міст», а також на Всеукраїнській олімпіаді з китайської мови. У 2014, 2015, 2016 роках Гусева Алєся, Засуцька Юлія та Звенигородський Павло по черзі представляли Україну у фінальній частині Всесвітнього конкурсу «Китайський міст» у Китаї. Зокрема, у 2014 році Гусева Алєся пробилася до 30-ки

найсильніших учасників конкурсу, у 2015 році Засуцька Юлія увійшла до 15-ки, а у 2016 році, коли конкурс «Китайський міст» святкував своє 15-річчя, Звенигородський Павло увійшов у 5-ку найкращих в усьому світі, виборовши титул чемпіона Європи, срібного призера світу та звання «Харизма конкурсу». (Що наразі є найкращим результатом для України за всю історію проведення конкурсу.)

Україна розташована на материковій частині Європи, що робить її важливим «коридором», який поєднує різні країни та цивілізації. В цьому контексті, ініціатива КНР «Один пояс — один шлях» є чудовою можливістю для поглиблення співпраці

між Китаєм та Україною в різних сферах діяльності. В свою чергу, шляхом співробітництва з такими організаціями як МАУ, Центральний будинок офіцерів Збройних сил України Міністерства оборони України, компанією Хуавей Україна, компанією Леново Україна, торговою палатою України, Асоціація «Китайська діаспора в Україні», Інститутом всесвітньої історії НАН України та ін., а також організації навчально-освітнього процесу з вивчення мови, проведенню культурно-освітніх заходів та тематичних лекцій-обговорень, Інститут Конфуція КНЛУ всебічно сприяє розвитку китайсько-українських відносин в рамках проекту «Один пояс - один

шлях». Також, окрім вже проведених заходів, Інститут Конфуція КНЛУ планує провести Міжнародну наукову конференцію на тему «Один пояс — один шлях: китайсько-український гуманітарний обмін та співпраця», присвячену 15-тій річниці встановлення дипломатичних відносин між Україною та Китаєм.

У грудні 2015 року на 10-ій щорічній Всесвітній конференції Інститутів Конфуція Інститут Конфуція КНЛУ був нагороджений почесним званням «Передовий Інститут Конфуція». Серед 500 Інститутів Конфуція в усьому світі, лише 20 були удостоєні такої відзнаки.

В той час, коли китайсько-українській дружбі має виповнитись 25 років, Інститут Конфуція Київського національного лінгвістичного університету, під керівництвом Штаб-квартири Інститутів Конфуція/організації Ханьбань, посольства КНР в Україні та за підтримки Київського національного університету і Тяньцзіньського університету іноземних мов, продовжує свою копітку працю на благо поглиблення китайсько-української співпраці та розвитку дружніх стосунків між народами Китаю та України.

З китайської переклав слухач Інституту Конфуція Київського національного лінгвістичного університету Звенигородський Павло

КИТАЙСЬКА МОВА НА СЕКЦІЇ СХІДНИХ МОВ КРАМАТОРСЬКОГО ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНОГО ІНСТИТУТУ

“Человек, создавший частный институт, – явление! Он явился Краматорску как творец.

Ведь каждый, кто учится или работает в созданном им институте, не может глубоко не осознавать данный факт.

И так я оцениваю каждого ректора частного вуза!”

З книги проф. Б. І. Коротяєва “КЭГИ – новая генерация вузов Украины”

О. Ф. Тихонова
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувачка секцією

Д. О. Перепадя
кандидат педагогічних наук,
старший викладач

К. С. Різниченко
викладач

К. В. Шевченко
асистент викладача

Культура Сходу завжди була найважливішою складовою частиною світової культури. У наш час, коли стрімко зростають темпи модернізації традиційних суспільств, і ці суспільства все більше втягуються в орбіту глобалізації, проблеми співвідношення сучасних пост-індустріальних структур і інститутів з традиційними нормами і цінностями національних культур, кожна з країн Сходу, кожен культурно-цивілізаційний ареал Сходу знаходить свої шляхи, будує свої моделі розвитку. Знайомство з цими шляхами і моделями для України сьогодні посідає важливе місце. Тільки такий збалансований підхід може дозволити Україні знайти свою власну національну ідентичність.

ІСТОРІЯ ІНСТИТУТУ І СЕКЦІЇ СХІДНИХ МОВ

Найперший наказ по інституту у 1992 – 1993 роках було видано в Краматорській філії донецького відкритого університету. У 1993 – 1994 роках в інституті формуються нові кафедри, приймають на роботу нові кадри й призначають їх на нові посади. У 1994 – 1995 роках вийшов «знаковий» наказ № 51 від 30.12.94 року “Про перейменування Краматорської філії Донецького відкритого університету в Краматорський економіко-гуманітарний інститут”. Новий навчальний рік 1995 – 1996 починається з організації двох факультетів: економічного і гуманітарного. Розширюються кафедри, створюються секції, в результаті на кафедрі “Іноземні мови” створена секція “Китайська мова”, яку очолив В. Б. Урусов.

У 1997 році Київський державний лінгвістичний університет провів третій усний конкурс студентів, які вивчають китайську мову. Посланці Краматорсь-

кого економіко-гуманітарного інституту, як і в попередніх конкурсах виступили гідно: п'ять призових місць із п'ятнадцяти. Переможцям конкурсу посольство КНР в Україні вручило цінні подарунки, а студенти, які посіли перші місця, отримали можливість навчатися в Китаї. Після закінчення конкурсу посол КНР в Україні в ресторані “Велика китайська стіна” влаштував для переможців святкову вечерю» (“Крамправада”, 22.02. 1997 р.).

1997 – 1998 роки в Києві відбувся перший український симпозіум з мовознавства та літератури країн Азіатсько-тихоокеанського регіону. Студенти і викладачі КЕГІ представили 11 доповідей, в тому числі доповідь Лі Цзегаяо “Дослідження семантичного значення пропозицій”. Відзначені були доповіді студентів Ю. Судаєва, К. Роменського, І. Романової, А. Бояркіної; викладачів С. Рибалко, В. Севітова, А. Корнева, В. Урусова.

«Краматорський економіко-гуманітарний інститут – єдиний в Донецькій області вищий навчальний заклад, де студенти вивчають китайську мову. З самого початку охочих вивчати китайську грамоту та ієрогліфи було небагато, так перший випуск в 1997 році було представлено трьома “китаїстами”. А сьогодні на п'яти курсах китайську мову вивчають близько 60 студентів. Тепер, коли між нашими країнами бурхливо розвивається ділове співтовариство, люди зі знанням китайської мови мають надзвичайне значення» (Газета “Життя”, 13 січня 1998 р.).

В газеті “Крамправада” за 27 листопада 1999 р. опублікована стаття Я. Перевістова, в якій, зокрема, йдеться: «На минулій в Києві Першій Всеукраїнській науково-практичній сходознавчій конференції, яка організована на базі національного університету “Києво-Могилянська академія”, активну участь взяли представ-

Лі Цзегаяо – засновник, ректор, професор КЕГІ. Закінчив Інститут східних іноземних мов у місті Хефей, Китай, спеціальність – східна філологія, а також Харківський гірничий інститут у 1959 році, за спеціальністю інженер з організації та розробки родовищ корисних копалин.

ники КЕГІ. З 25 статей, що опубліковано у науковому збірнику за підсумками конференції, одинадцять належать викладачам КЕГІ, хоча в конференції брали участь представники вищих навчальних закладів Києва, Дніпропетровська, Харкова, Донецька, Чернігова, Одеси, Херсона. Найбільш цікавими є статті Лі Цзєгао, А. Бояркіної, В. Урусова, С. Брусилівської, студенток О. Хорошайло, В. Арефіно та інших». Студенти китайської секції успішно виступали на регіональних та державних конкурсах, доказом чого стало 2 місце студентки ІМ-97-1к В. Короткової на Всеукраїнській олімпіаді з китайської мови.

2003 – 2004 роки – відкривається підготовче відділення для іноземних студентів, яке очолила кандидат історичних наук, доцент І. А. Кіпцар. Відділення по роботі з іноземними громадянами КЕГІ здійснювало довузівську підготовку китайських студентів. До нас їхали з різних провінцій та міст КНР. Студенти вивчали російську мову, а також здійснювали мовну підготовку за різними напрямками (економіка, історія, географія, інформатика тощо). Після успішного завершення курсу навчання та отримання посвідчення про закінчення підготовчого факультету вони вступали до різних ВНЗ України (Донецьк, Харків, Київ, Дніпропетровськ, Одеса тощо), а також багато з них залишалися навчатися у КЕГІ.

Серед іноземних та українських студентів встановлювалися приятельські відносини. Вони разом навчалися, проводили вільний час та подорожували. Разом з тим, проводилися заходи з культурного обміну: фестивалі китайсько-української кухні у гуртожитку, спільні із секцією східних мов святкування Дня утворення КНР, Китайського Нового року та інших національних свят, влаштовувалися спільні екскурсії до музеїв, щорічні поїздки до міста Святогірськ на травневі свята.

У Пекінському університеті лінгвістики і культури проводяться щорічні міжнародні курси підвищення кваліфікації викладачів китайської мови для 25 викладачів з 15 країн світу. Україну на цих курсах представляє викладач В. І. Короткова. Підписано протокол намірів та співробітництва з Державним педагогічним університетом провінції Чжецзян і договір з Державним центром в області міжнародної освіти (провінція Шансі).

У березні 2004 року в актовому залі КЕГІ відбулася презентація "Товариства китайської культури" міста Краматорська.

З цієї нагоди нас відвідала делегація посольства Китайської Народної Республіки в Україні на чолі з третім секретарем пані Цуй Інлань. Товариство поставило перед собою різноманітні завдання: вивчення китайської мови, історії та культури, зростання духовності, культурного, освітнього рівня громадян, що мешкають в м. Краматорську; реалізація і захист прав своїх членів у межах діючого законодавства, надання їм всілякої підтримки й допомоги в різних сферах життя та діяльності; вивчення історії, звичаїв китайського народу, видання і розповсюдження китайської літератури, використання існуючих та заснування власних засобів масової інформації, заснування Китайських культурних центрів в м. Краматорську та багато іншого, але найголовніше установлення тісних зв'язків з китайською діаспорою в інших державах.

У жовтні в КЕГІ проводилася міжнародна науково-практична конференція "Україна – Китай: стратегія співробітництва", присвячена 55-річчю утворення Китайської Народної Республіки. Тоді ж інститут відвідали високі гості з Китаю, секретар з питань освіти посольства КНР в Україні професор Лі Шуцзін з дружиною, і кореспондент газети "Женьмінь жибао".

2006 – 2007 – секція китайської мови стає кафедрою східної філології, її очолює д. філол. н., проф. В. Ф. Резанен-

ко. Заступником завідувача секції стає к. і. н., доцент В. Б. Урусов, який у 2006 році захистив дисертацію на тему "Українсько-китайські відносини (1949 – 1959 рр.)".

З 2010 року завідувачем секції східних мов стає к. філол. н., доцент О. Ф. Тихонова, яка у 2013 році захистила дисертацію на здобуття наукового ступеню кандидата філологічних наук "Адаптація і функціонування аббревіатур-англіцизмів у сучасних китайських і українських ЗМІ" за спеціальністю 10.02.17 "Порівняльно-історичне і типологічне мовознавство". В 2007-2008 роках проходила річне стажування у Пекінському університеті іноземних мов.

У 2010 році Краматорський економіко-гуманітарний інститут відвідала делегація Міжнародного радіо Китаю. В результаті цього візиту було підписано Меморандум про співпрацю.

Краматорське товариство китайської культури активно приймає участь у всіх заходах, що проводить Міжнародне радіо Китаю, в результаті плідної праці товариство було обрано до 10 кращих клубів-слухачів Міжнародного радіо Китаю.

До 2014 року на кафедрі працювала І. О. Костанда, старший викладач секції східних мов. У лютому 2014 року вона захистила дисертацію на здобуття ступеню кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.13 "Мови народів Азії, Африки, аборигенних народів Америки та

Австралії”, тема дисертаційного дослідження “Функції паралелелізму в поезії епохи Тан” в межах наукової тематики Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України.

На сьогодні у складі кафедри працюють небагато фахівців, проте всі вони талановиті, сумлінні та наполегливі. Варто зазначити декілька молодих і перспективних викладачів:

Д. О. Перепадя – кандидат педагогічних наук, старший викладач секції східних мов. З вересня 2013 до січня 2014 року пройшла стажування в університеті в місті Лань Чжоу. 14 квітня 2015 року вона захистила дисертацію на ступінь кандидата педагогічних наук за темою “Педагогічна підтримка обдарованих дітей у Китаї”, спеціальність 13.00.01. – загальна педагогіка та історія педагогіки на базі Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля (м. Київ).

К. С. Різниченко – викладач секції східних мов, з 1 вересня 2013 року аспірант Донбаського державного педагогічного університету, працює над дослідженням в галузі загальної педагогіки та історії педагогіки, системи патріотичного навчання у школах КНР.

К. В. Шевченко – асистент секції східних мов. Аспірант Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України, працює над дослідженням в галузі порівняльної професійної педагогіки, системи педагогічної освіти КНР.

МІЖНАРОДНІ ЗВ’ЯЗКИ, ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ

З кожним роком поширюються та зміцнюються міжнародні зв’язки ПВНЗ “КЕГІ”. Інститут встановив довгострокові творчі зв’язки з провідними ВНЗ близького та далекого зарубіжжя. Інститут веде широкомасштабне наукове та навчально-організаційне співробітництво з Денверським інститутом (США); Сяньфунанським університетом (КНР); Центром міжнародного обміну провінції Шансі, м. Сіань (КНР); Комунальним інститутом Цинхуей, м. Нанкін (КНР); середньою школою “Кайюань”, м. Нінся (КНР), Краківською академією ім. Моджарського та ін. Існує практика стажування студентів-китаїстів у КНР. Встановлені та розширюються контакти з Асоціацією “Спільнота Польська”.

Кафедра східної філології традиційно підтримує зв’язки з кафедрами провідних українських ВНЗ, у тому числі з Харківським національним університетом, плідно співпрацює з Міжнародним радіо Китаю, Посольством КНР в Україні, Києво-Могилянською Академією, Інститутом сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, Київським національним лінгвістичним університетом.

ВИПУСКНИКИ

Випускники спеціальності “Мова і література” успішно працюють на престижних посадах у державних і недержавних

підприємствах, школах міста, в інститутах та університетах не тільки України, але й Китаю та інших країнах. Рівень та якість знань, які одержує майбутній фахівець у стінах Краматорського економіко-гуманітарного інституту, дозволяє випускникові продовжувати навчання у провідних ВНЗ країн та зарубіжжя. Підприємства й організації міста та області надсилають заявки на працевлаштування випускників. За час існування спеціальності дипломи магістрів отримали більше 60 випускників, серед яких хотілося б навести таких. О. Стрельников – перекладач транспортної компанії, Пекін; Н. Стрельникова – перекладач транспортної компанії, Пекін; Г. Бояркіна – офіс-менеджер китайської корпорації “SSS” (Київ); Ю. Рябошанська – перекладач китайської компанії, Київ; Ю. Судаєв – починав свою кар’єру перекладачем китайської мови, почесний лектор, віце-президент відділу планування та навчання науково-технічного інвестиційного холдингу FOHOW¹; О. Добровольська – викладач кафедри іноземних мов Хефейського політехнічного університету (КНР); Я. Парфьонова – заступник генерального директора промислової компанії з виробництва пластикових трубопроводів, м. Цзіньхуа (КНР). М. Сяренко – співробітник російської служби Міжнародного радіо Китаю (Пекін); В. Цибулько Володимир – представник російської фінансової групи в Пекіні; М. Кучеренко – перекладач торговельної компанії, м. Хайфа (Ізраїль); Ж. Щербініна – пере-

¹ FOHOW Technology Investment Group Limited Liability Company – це міжнародна корпорація, яка спеціалізується на дослідженнях, виробництві і просуванні продукції індустрії здоров’я, натуральних продуктів харчування для підтримки здоров’я, які розроблені на основі знань і досвіду Традиційною китайської медицини і культури підтримки здоров’я Ян-Шен.

кладач будівельної компанії (Москва); С. Максимова – викладач Мовної школи “Берліц” (Boca Raton, Florida, USA); О. Касьянова – менеджер фірми Neugo plc (м. Ханчжоу, КНР); Л. Прокопенко – менеджер фірми Neugo plc (м. Ханчжоу, КНР); Є. Кулішенко – перекладач (Італія); Д. Ведяшкіна – перекладач (англійська мова) / асистент керівника ТОВ “ДПА” (Донецьк); Н. Котельникова – викладач кафедри практики мови Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка; Т. Мавроматіс Тетяна – PhD. за спеціальністю східна філологія (Тамканський університет, Тайбей); І. Соловей – перекладач китайської мови, НКМЗ (м. Краматорськ); К. Труфанова – викладач англійської мови в приватній школі м. Ханчжоу (КНР); І. Танхаева Іванна – перекладач в будівельній корпорації (Москва); Г. Гетьман – референт-перекладач, ТОВ “Пуян-Керамет” (Донецьк); І. Дашкевич – викладач кафедри практики мови Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка; К. Плехнов – перекладач, ТОВ “КРАВЗ” (Кременчук); І. Сватівська – перекладач, компанія “You Need” (Київ); Т. Татьянникова – викладач кафедри східних мов Астраханського державного університету; А. Островська – перекладач, Донецький завод алюмінієвих сплавів (Донецьк); Ю. Верблюдов – головний керівник двох представництв фінансової компанії Teletrade-DJ Ltd. Consulting Company в Пекіні та Даляні; Н. Петрухіна Наталя – викладач Центру “Світ іноземних мов” (Донецьк); Д. Бурим – вчитель англійської мови в школі (КНР); К. Різниченко – викладач китайської мови, КЕГІ; О. Григоренко Ольга – вчитель китайської мови, школа “Біла пагода”; Н. Бесєдіна – перекладач китайської мови, компанія металургійних матеріалів (Донецьк); С. Тодорова – викладач китайської та англійської мов в гімназії економіки та менеджменту (м. Софія, Болгарія); І. Дудник – проходить стажування в місті Су Чжоу (КНР); В. Чубар – проходить стажування в місті Су Чжоу (КНР); У. Говоруха – викладач англійської мови Мовної школи (Шанхай, КНР); Г. Бутенко – викладач англійської мови Мовної школи (Шанхай, КНР); К. Шляхова – викладач англійської мови Мовної школи (Шанхай, КНР); А. Журавльова – навчається в докторантурі Шанхайського університету міжнародних відносин; Є. Тільних – перекладач китайської мови Дружківського металургійного заводу; А. Славенська –

викладач англійської мови New Channel, (провінція Хубей, Китай); К. Родіонова – керівник проекту “Я вірю в Україну”; Д. Салтикова – викладач англійської мови у Мовній школі (Шеньжень, КНР); Х. Тяжлова – навчається в магістратурі Харбінського університету.

ЗАЛ СХОДОЗНАВСТВА

Зал Сходознавства – структурний підрозділ бібліотеки КЕГІ, який офіційно існує з 2007 року. Необхідність подібного спеціалізованого галузевого залу була пов’язана з наявністю у фонді бібліотеки надзвичайної кількості видань по всіх галузях гуманітарного і економічного напрямку і специфічними потребами читачів, що вивчають китайську і японську мови і користуються цими матеріалами. В основу формування фонду Залу сходознавства покладена особиста бібліотека професора кафедри мов і цивілізації Далекого Сходу Київського державного лінгвістичного університету В. В. Седнева (понад 1000 книг, серед яких є раритетні видання), яку подарувала інституту його дружина. Професор В. В. Седнев неодноразово бував в нашому інституті, брав участь у конференціях, був науковим керівником аспірантів інституту. Його дружина вважала, що саме в стінах КЕГІ особиста бібліотека знайде гідне. Після передачі книг з Києва закипіла робота: було знайдено приміщення, придбані меблі для залу, проведено технологіч-

не оснащення. У зал передана вся література з фонду бібліотеки, що має відношення до сходознавства (політика, економіка, історія, мистецтво, культура, література, мовознавство, філологія). Китайське посольство надало в дар 600 екземплярів відеокасет на китайській мові з різних галузей знань, і, продовжуючи співпрацю, присилає журнал “Китай”, а Міжнародне радіо Китаю присилає газету “Дихання Китаю”. Створено новий, унікальний у своєму роді, читальний зал. Зараз фонд Залу сходознавства складає понад 3000 книг, аудіовізуальних і періодичних видань. Він включає довідкові видання, монографії, листові матеріали, журнали і видання, що продовжуються. Останніми роками фонд почав поповнюватися CD-ROM-ми і електронними виданнями. Всі відвідувачі бібліотеки можуть користуватися літературою на східних мовах в спеціалізованому читальному залі. У Залі сходознавства проходять заняття майбутні магістри-китаєзнавці. Студенти мають можливість працювати над курсовими і дипломними проектами. В залі працюють не тільки аспіранти з Краматорська, а й зі всього Донецького регіону. В майбутньому планується реорганізація залу в Центр сходознавства, який має стати інформаційно-освітнім і культурним центром, представляючи одну з найцікавіших і цінніших частин фонду бібліотеки для всіх, хто цікавиться Сходом, від допитливого підлітка до професора.

ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КИЇВСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ СХІДНИХ МОВ №1

В. А. Чжен

вчитель китайської мови,
завідувачка кафедри східних мов,
заслужений учитель України

Стрімкий розвиток китайсько-українських стосунків, зміцнення позицій Китаю у світі як економічного та виробничого центру призвело до значного попиту на фахівців зі знанням з китайської мови. Знання китайської мови - це ключ до розуміння особливостей культури та економіки цієї країни.

Київська гімназія східних мов №1, ще за часів СРСР була базовою школою з вивчення китайської мови у середніх учбових закладах, китайську мову почали тут вивчати у 1957 році. Київська гімназія є унікальною державною установою з технології викладання східних мов, що історично склалися, в столиці України - Києві. Київська гімназія східних мов №1 (поглиблене вивчення китайської, японської, арабської, перської, турецької, корейської, в'єтнамської мови та мови гінді). Сьогодні цей учбовий заклад, що нестримно розвивається, який дає початкову (1-4 клас), середню (5-9 клас), вищу середню освіту (10-11 клас). Нині китайську мову вивчають 700 учнів. (Всього у гімназії навчається 1200 учнів, таким чином 500 учнів вивчають інші східні мови). Китайська мова користується особливою популярністю серед батьків та учнів нашого міста. Учні вступають до школи у 6 років, закінчують у 17 років. Гімназія - це багатопрофільний освітній заклад, де вивчаються усі предмети гуманітарного та природничого циклу.

Китайська мова вивчається з 1 по 11 клас. Зайняття проводиться згідно учбового розкладу від 2 до 3 годин в початковій школі, до 4-6 годин в старшій школі.

Гімназія знаходиться в місці, де стоять вікові дуби, екологічно чиста територія. Щорічно у школі відзначається Свято Середини осені, День утворення КНР, Свято Весни. На Свято сім'ї запрошуються усі бажуючі, які хочуть дізнатися про історію та культуру Китаю, цього дня усі говорять китайською, організовуються ігри, пригортаємо китайським чаєм. На святі весело і жваво, є присутніми співробітники Посольства КНР в Україні, викладачі інституту Конфуція.

Ми приділяємо увагу процвітанню своєї гімназії, тому на першому місці стоїть якість навчання, гармонійне поєднання навчання і виховання, творчості та культури. Київська гімназія східних мов розвивається в науковому та творчому напрямі. Учебні програми, навчальні посібники, робочі зошити, словники, за якими навчаються вихованці гімназії, розробляються педагогами гімназії під керівництвом лабораторії навчання іноземних мов інституту педагогіки Академії педагогічних наук України. Усі учебні матеріали, авторами яких є вчителі гімназії, затверджені у міністерстві освіти та науки України, це єдина в Україні школа, де займаються за своїми авторськими методиками та підручниками.

З 2007 року гімназія є організатором проведення Всеукраїнського відбіркового туру конкурсу «Китайський міст».

Зусиллями колективу вчителів китайської мови підготовлені переможці українського туру і міжнародного туру конкурсу «Китайський міст».

2007 рік Саранча Марія, Коробкіна Вікторія, Руда Ірина, Лисак Христина.

2008 рік – Коробкіна Вікторія, Горобець Антуанетта, Панкова Ксенія, Пелипій Іванна, Бойчун Діана.

2009 рік – Демченко Ракель, Ткачинський Олександр, Джулай Настя, Гайдук Ірина.

2010 рік – Голобородько Андрій, Нестеренко Тарас, Мислинська Євгенія, Ткаченко Тарас.

2011 рік – Моргун Люба, Нестеренко Софія, Лі Лія, Антипов Микола.

2013 рік – Джулай Олена, Лобода Данил, Тихончук Світлана, Чайка Віктор, Іващенко Ольга.

2014 рік – Старовойт Дарина, Лі Артем, Айантола Латифа, Никитюк Ірина.

У 2013 році на Всесвітніх змаганнях «Китайський міст» у Куньміні учениця 11 класу Джулай Олена зайняла 3 місце, а команда України, що складалася з наших учнів, посіла 2 місце.

У 2014 році команда України, у складі якої були 4 учні нашої гімназії в Куньміні на 7 конкурсі «Китайський міст» зайняла 1 місце. Переможцями стали Старовойт Дарина та Лі Артем.

У 2015 році Команда України отримала Приз глядацьких симпатій (Старовойт Катя, Іващенко Меліна), Іващенко Меліна отримала Приз «Міс Елегантність».

У цьому році конкурс «Міст китайської мови» проходив в м.Куньмін провінції Юньнань. В ньому брали участь учні більш ніж 100 команд з 91 країни Світу.

Команда України увійшла до десятки найкращих країн з п'яти континентів і завоювала Приз Найкращої команди зі знання

китайської мови і культури (учні 11 класу: Астахова Євгенія, Польова Софія, Кальчук Борис).

Програма гімназії східних мов №1 з поглибленим вивченням східних мов ґрунтується на ідеї освоєння широкого поля гуманітарних та природничонаукових знань, де тісно переплітаються культури України та Китаю, України та Японії, України та Лівану, України та Туреччини, України та Республіки Кореї, України та Індії, України та Ірану, України та В'єтнаму, України та Індонезії.

Щорічно учні та вчителі можуть брати участь в мовних стажуваннях по запрошенню Ханьбань та інших учбових центрів Китаю: Чанчунь, Харбін, Куньмін, Тяньцзинь, Шанхай.

У грудні 2015 року уперше в Україні в освітній сфері за участю викладачів Цзилінського університету був відкритий Клас Конфуція. Випускники гімназії продовжують навчання з китайської мови в Україні, усі учасники Конкурсу «Китайський міст» мають можливість, отримавши Грант китайського уряду, поступити до ВНЗ Китаю. Студенти Пекінського університету - Старовойт Даша, Лі Артем; в Пекіні навчаються Іващенко Меліна, Старовойт Катя; Побережна Ганна - в Гонконзі; Никитюк Ірина - в Сямен; Чен Цзилонг - в Шанхаї. Ціла мозаїка країн, континентів, міст, де живуть, працюють та навчаються наші випускники.

В гімназії працює 10 фахівців з китайської мови. У 2016 році в школі були поставлені три сучасні лінгафонні кабінети, устаткування гімназії було подароване урядом Китаю.

ВИЗНАЧАЛЬНА РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА В УКРАЇНСЬКО-КИТАЙСЬКИХ ВІДНОСИНАХ

Д. О. Тимченко
керівник департаменту
консалтингу Української
асоціації китаєзнавців

“
**ЛИШЕ КІЛЬКА
НЕВІРНО
ПЕРЕКЛАДЕНИХ
СЛІВ ЗДАТНІ
В ОДНУ МИТЬ
ПОСТАВИТИ ВЕСЬ
СВІТ НА КРАЮ
КОНФЛІКТУ ЧИ
ПРИВЕСТИ ДО
КАТАСТРОФИ**

В 1945 році була видана Потсдамська декларація – ультимативна заява урядів США, Китаю і Великобританії, в якій під загрозою повного руйнування вимагалось від Японії капітуляції. Японські журналісти прагнули дізнатися, яка буде офіційна відповідь уряду, і тому вони без кінця вимагали у японського прем'єр-міністра Кантаро Сузукі, щоб той зробив заяву. Врешті решт Сузукі скликав прес-конференцію, де сказав “мокусатсу”, що приблизно має значення “без коментарів”. Наразі цей вираз має багато варіантів перекладу в залежності від ситуації, проте американські перекладачі розтлумачили дану відповідь як: “ігнорування без жодної поваги”. Через десять днів перша ядерна бомба впала на Хіросіму, а ще через три дні на Нагасакі. Трохи пізніше у 1956 році, в самому розпалі Холодної війни, виступаючи у польському посольстві у Москві М. Хрущов після кількох вступних фраз почав висловлюватись на тему недоліків капіталізму і переваг комунізму. В кінці його промови пролунала фраза “Ми ще побачимо ваші похорони”. Проте ці слова були перекладені як “Ми вас поховаємо”, що відповідно було прийнято як пряма погроза Америці і це сильно ускладнило відносини між Радянським Союзом та США. Дані історичні приклади якнайкраще демонструють визначальну роль перекладача у відносинах країн. Лише кілька невірних перекладених слів здатні в одну мить поставити весь світ на краю конфлікту чи привести до катастрофи.

У сучасному світі перекладач – це фахівець, який не тільки володіє мовами, має спеціальні знання та навички усного або письмового перекладу. Сучасні вимоги потребують від нього глибокі знання у тій чи іншій галузі, де він здійснює переклад, та до того ж бути впевненою, сміливою, відповідальною людиною, володіти “культурним кодом” країн, з мовами яких він працює. Перекладач є другим обличчям свого мовця. За допомогою перекладача можна подолати величезні перешкоди та труднощі,

“Слово – найсильніша зброя людини”.
Аристотель

дізнатися набагато більше та зрозуміти набагато глибше. За допомогою перекладача держави взаємодіють одна з одною, політики досягають домовленостей і приймають важливі рішення, бізнесмени укладають угоди та підписують контракти, науковці знаходять взаєморозуміння та штовхають далі науковий прогрес.

Професія перекладача по своїй суті є трансформуванням смислів, ідей з однієї мовної та культурної системи в іншу. В процесі здійснення перекладу перекладач виокремлює певні смисли з мовлення, пропускає через призму свого розуміння, знань, досвіду та навичок, і представляє іншомовному слухачеві смисловий відповідник. Нездарма за часів Київської Русі перекладачів називали “толмачами” (походить з праслов'янської – *тълмаць*) або “драгоманами” (походить з арабської – *تالمان*, тарджуман) в діловодстві Війська Запорізького (від цього слова походять прізвища Драгоман, Драгоманов тощо, зокрема прізвище відомого роду українських культурних діячів Драгоманових). Тобто це люди, що тлумачать зміст сказаного іншою мовою. Англійською “перекладач” буде “interpreter”, тобто особа, яка інтерпретує, тлумачить. Так само й сучасною китайською “перекладач” – “翻译者” (“fānyìzhě”), де “翻” (fān) – це “розшифровувати”, “перекладати”, “переклазувати”, а “译” (yì) – “перекладати”, “пояснювати”, “тлумачити”, “коментувати”. Отже сама суть роботи перекладача здавна була закладена в традиційних назвах цієї шановної професії.

Робота перекладача зародилася дуже давно, ще до того, як вона набула статусу професії. Вона стала актуальною, коли виникла потреба міжплеменної комунікації. Особи, які володіли мовами кількох племен або народів дуже цінувалися, користувались особливою пошаною. Щодо Китаю, то найперші згадки про здійснення перекладів відносяться до часів Династії Чжоу (1100 – 770 років до н. е.). Згідно з письмовими записами, існували

офіційні пости, які називалися цзі, сянциян, і, сянциян сюй, чун і та ше жень. В той час існував переклад для внутрішніх цілей (комунікація між центральною імперською владою і різними етносами) і зовнішніх (спілкування між центральною імперською владою і сусідніми країнами). Усний переклад виник раніше, ніж письмовий, і з'явився він в період "Весни і осені" ("春秋時代", "Chūnqiū shídài", 722 – 479 рр. до н. е.).

На протязі історії людства перекладачі були свідками та учасниками різних історичних подій. По мірі того як функція перекладача набула все більших ознак окремої професії, у багатьох країнах були створені свої перекладацькі асоціації чи федерації. У 1953 році за ініціативи француза П'єра Франсуа Кайє була створена Міжнародна федерація перекладачів (FIT – Federation internationale des traducteurs), метою якої стало об'єднання перекладацьких організацій з різних країн, зміцнення зв'язків між національними організаціями в інтересах їх перекладачів, захист моральних і матеріальних прав перекладачів в світі, поширення перекладу як професії, вдосконалення статусу перекладача в суспільстві.

Серед цієї величі перекладацької спільноти особливої уваги заслуговують перекладачі китайської мови. Піднесення Китаю на міжнародній арені в останні кілька десятиліть спричинило значне зростання попиту на різних фахівців по роботі з Китаєм, у тому числі і перекладачів. Говорячи про переклад з китайської мови, необхідно, перш за все, враховувати її специфіку. Китайська мова належить до сино-тибетської мовної сім'ї та вважається вченими окремою мовною гілкою, що охоплює 7 великих груп діалектів. Вона суттєво відрізняється від «сусідніх» мов (корейської, японської, в'єтнамської) за фонетичними, лексичними, морфологічними особливостями. Вивчення китайської мови обов'язково вимагає комплексного вивчення історії і культури Китаю, які є нерозривно пов'язані. Незвичною для європейця також є китайський спосіб висловлювання думки, яким неможливо оволодіти за підручниками, а тільки шляхом тривалого перебування у китайському соціумі, проникненням у мовне середовище та постійною практикою. Саме тому під час перекладу перекладачу доводиться трансформувати думки опонентів з західної мовної і культурної системи в китайську та на-

впаки. Враховуючи культурну відмінність Китаю, перекладач китайської мови зобов'язаний володіти навичками культурної поведінки обох країн задля більш ефективної комунікації.

Вивчення китайської мови вже стало трендом на ринку праці України. Чисельність студентів-китаїстів стрімко зростає з року в рік, що спричиняє активний розвиток конкуренції і підвищення вимог до учасників ринку праці. Сучасна тенденція ринку характеризується початком переходу попиту від потреби у двосторонньому перекладі до комплексної роботи, менеджерських функцій. Протягом останніх років на ринку праці з'явилася потреба не просто у професійному перекладачі, а у "менеджері по роботі з Китаєм", "менеджері з закупівлі з Китаю", "представнику компанії у Китаї" тощо. Окрім володіння китайською мовою від такого фахівця сьогодні вимагають наявності організаційних, адміністративних та торговельних навичок. Все більше цінуються поглиблені знання китайської культури, психології, бізнес-етики, бізнес моделей та стратегій. Росте попит на наявність у такої людини другої освіти окрім лінгвістичної (наприклад, економічної, фінансової або юридичної). Також цінується наявність диплому MBA. Окрім цього, все більше спостерігається випадків, коли спеціаліст самостійно оволодіває китайською мовою та стає більш конкурентоспроможним кандидатом, ніж особа з суто філологічною підготовкою. Тобто, можна констатували зміну попиту з простого знавця мови до справжнього професіонала, потребу відповідності до міжнародних стандартів, за якими перекладач має бути не лише спеціалістом мови, але володіти іншою суміжною спеціальністю.

Нові ініціативи та формати співробітництва, запропоновані Китаєм, знайшли активний відгук серед міжнародної спільноти. Вони кидають нові складні виклики для урядів держав та бізнес-кіл, й Україна не є виключенням. Роль України у Новому Шовковому шляху, перспективи участі у форматі 16+1 вже обговорюються в урядових установах, експертному середовищі, профільних асоціаціях та бізнес-колах тощо. Участь у цих ініціативах та форматах неодмінно потребує більш активного залучення перекладачів-китаєзнавців для більш ефективної взаємодії та співробітництва України та Китаю. Проте, для того щоб займати достойне місце серед міжнародних партнерів КНР, Україні все ж необхідно реалізувати певні кроки з галузі перекладу:

- вдосконалити викладання китайської мови в практичному та прикладному напрямках,
- стимулювати розвиток української синології;
- підвищити вимоги до підготовки фахівців китайської мови та розширити їх спеціалізацію;
- привести систему підготовки та сертифікації перекладачів-китаєзнавців до міжнародних стандартів.

Співробітництво України та Китаю має значний потенціал у багатьох сферах: торгівля, промисловість, АПК, авіація, технології, наука, освіта, медицина тощо. За умови здійснення вищезазначених кроків нові українські перекладачі-китаєзнавці зможуть допомогти реалізувати цей потенціал та визначити нові перспективи українсько-китайських відносин.

ВИСТУП МІНІСТРА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ Є. НИЩУКА НА КРУГЛОМУ СТОЛІ “ДОТРИМАННЯ МИРНОЇ СПІВПРАЦІ, СТВОРЕННЯ НОВОГО МЕХАНІЗМУ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ ДЛЯ КРАЇН, РОЗТАШОВАНИХ УЗДОВЖ ШОВКОВОГО ШЛЯХУ” У РАМКАХ “МІЖНАРОДНОГО КУЛЬТУРНОГО ЕКСПО 2016 ШОВКОВОГО ШЛЯХУ” (ВЕРЕСЕНЬ 2016 Р., М. ДУНЬХУАН, КНР)

“
ЯКЩО
СЬОГОДНІ БУДЕ
НЕДООЦІНЕНА
СФЕРА КУЛЬТУРИ,
ТО ЗАВТРА
ДОВЕДЕТЬСЯ
ВИТРАЧАТИ В
ТИСЯЧУ РАЗІВ
БІЛЬШЕ НА
ЗБРОЮ

Я радий, що “Шовковий шлях” – древній бренд економічної співпраці ставить у своїй основі культурні традиції. Мене переповнює гордість, що на цій платформі, до якої долучилась така велика кількість поважного міжнародного товариства, так часто звучить слово культура. Не секрет, що багато менеджерів культури різних країн докладають великих зусиль, щоб нагадати про значення культури, довести вищому політикуму, бізнесу, як необхідно підтримувати, розвивати, фінансувати культуру. Тому що саме культурна спадщина, культурні проекти і культурна діяльність формує, виховує та розвиває повноцінне суспільство, ідентифікує народи та презентує їх у світі.

Важливо, в основі торгово-економічних стосунків головним акцентом є культура, вона звучить у кожному виступі. Це показово – бо саме культура дає нам можливість краще пізнати один одного поважати один одного і бажати один одному добра та миру. Це ті важливі меседжі, що звучать тут з найвищих трибун. Тому не випадковим є і гасло Культурного Експо – “Просувати культурний обмін для спільного розвитку” - це ті базові речі, які стають в основі успішного, міцного та процвітаючого суспільства”.

В нас кажуть, якщо сьогодні буде недооцінена сфера культури, то завтра доведеться витратити в тисячу разів більше на зброю. Коли цієї мови – мови таланту, дружби, любові стає мало, ми маємо просити

світову спільноту бути солідарною з нами у боротьбі проти агресора. Тут, за цим круглим столом вже сьогодні звучала від кількох країн тривога та біль про те, що і в 21 столітті ще лишилися ті, хто свідомо чи не свідомо готовий руйнувати головні культурно-цивілізаційні цінності. Ми в Україні покладаємо на культуру місію цілители від ран та спустошення, від тих, хто забув про ці цінності.

Шлях і філософія Шовкового Шляху – це вірний напрямок, він націлений на становлення гармонії через культурні традиції різних народів. Через діалог, через можливість представити свою особливість – унікальну та неповторну в кожного народу. І від цього усі – і ми, і ви станемо багатшими. А пояс Шовкового Шляху стане яскравим прикладом для кожного на цій землі, хто хоче твори-

ти та розвивати себе, свої народи і мирі та повазі. Бажаю всім у ці дні провести важливі зустрічі та переговори, які дадуть можливість реалізувати яскраві та такі необхідні культурні проекти. А я з радістю готовий зустрічатись з вами ще не раз тут, на цьому культурному Шовковому Шляху.

Дуже дякую.

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПЕРЕКЛАДУ І ПОШИРЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ ЗА КОРДОНОМ: ДРУЖБА І СПІВРОБІТНИЦТВО З УКРАЇНОЮ

Цзя Іфань
помічник по зв'язкам
з громадськістю директора
Центру досліджень у галузі
перекладу і поширення
китайської культури
за кордоном

Центр досліджень у галузі перекладу і поширення китайської культури за кордоном – це потужна структура, заснована спільно Міністерством культури КНР та Пекінським університетом мов, яка, зокрема, інтегрує в собі Інститут китаєзнавства й Мережу дослідницьких центрів перекладу та поширення китайської культури (CCTSS). Підвідомчими організаціями Центру є Комітет з поширення китайської кінопродукції на міжнародній арені, Комітет фахівців з перекладу і поширення китайської літератури за кордоном, Спеціалізований комітет з видавництва книжкової продукції на міжнародній арені та ін., вони в основному відповідають за взаємодію та співробітництво з перекладачами та китаєзнавцями різних країн, а також за спільне із науковими та культурними колами різних країн користування досягненнями, що їх різні сторони отримали у сферах науки, культури та літератури. Діяльність Центру сприяє активізації культурних обмінів між різними країнами та народами. Після свого заснування Центр уже взявся за виконання цілої низки урядових програм найвищого рівня,

пов'язаних із поширенням китайської культури за кордоном, організував спілкування й конференції між китаєзнавцями, влаштував можливості для перетину інтересів представників китайської та західної кіно- й книжкової продукції. У той же час Центр докладав зусиль для створення бази даних перекладачів, китаєзнавців та видавців, поширював інформацію про різні можливості співробітництва, сприяючи таким чином знайомству з китайськими творами за кордоном і видавництву таких творів.

Центр досліджень у галузі перекладу і поширення китайської культури за кордоном провадить на постійній основі відносини з українськими китаєзнавцями з 2014 року, відтоді щороку молоді вчені з України брали участь в організованих Мінкультури КНР і реалізованих Центром "Курсах підвищення кваліфікації для молодих китаєзнавців", зокрема, в 2014 р. Центр відвідала молодший науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України Євгенія Гובה, у 2015 р. – викладач Київського національного університету імені Тараса Шевченка, директор Інституту

Конфуція при цьому університеті з української сторони Олександр Гончаренко, а в 2016 р. – заступник декана філологічного факультету Львівського університету, доцент Ірина Яремчук. Ці науковці мали змогу навчатися певний термін у Центрі й провадити різноманітні обміни, що сприяло поглибленню двосторонньої дружби і порозуміння. Пані Гобова після повернення в Україну надіслала Центру електронну адресу та видання Української асоціації китаєзнавців, виступивши таким чином ініціатором наведення мостів порозуміння між українськими та китайськими вченими.

У березні 2016 року на запрошення Центру досліджень у галузі перекладу і поширення китайської культури за кордоном візит до Пекіну здійснили президент Української асоціації китаєзнавців пан Віктор Кіктенко та виконавчий секретар Асоціації пані Євгенія Гобова. Голова Центру професор Хуан Чжоує неодноразово зустрічався з делегацією Української асоціації китаєзнавців, сторони обговорювали важливі наукові питання, а також щиро висловлювали наміри до подальшого співробітництва. "Усі китаєзнавці, неважливо з якої країни вони походять, повинні поважати китаєзнавчі методи дослідження, що склалися як на Сході, так і на Заході. Українські китаєзнавці з великим оптимізмом звертаються до Китаю, тож основним завданням нинішньої поїздки до Китаю є привезти в Україну найновіші знання про Китай", – відзначив пан Кіктенко. За сприяння Центру пан Кіктенко та пані Гобова відвідали видавництво Жунбаочжай, титульні книжкові магазини, видавництво Sinolingua, Товариство авторських прав на писемну продук-

цію китайською мовою, телеканал CCTV тощо, і таким чином не тільки отримали досвід спілкування з китайською культурою, але й змогли побачити як розвиваються в сучасному Китаї справи видавництва книжкової продукції та виробництва кінопродукції. Під час візиту представники України також мали змогу відвідати організований Мережею CCTSS міжнародний книжковий салон "Китай очима західного читача", у рамках якого вони стали свідками випуску «Доповіді про стан і потреби видавництва книжкової продукції про Китай у російськомовних країнах, розташованих уздовж маршруту "Один пояс, один шлях"».

У той же час пан Кіктенко та пані Гобова виступили з промовою перед викладачами й студентами Пекінського університету мов. Пан Кіктенко у своєму виступі системно представив історію розвитку та нинішній стан китаєзнавства в Україні – він почав історію українського китаєзнавства від досліджень Китаю православними місіонерами у XVIII ст.. й розповів як вона тривала кілька наступних століть – аж до діяльності вчених XXI ст.. Слухачі дізналися, що ця історія була тісно переплетена з долею України, а також була пов'язана із відносинами між Україною та Китаєм. Найбільше слухачів вразило те, як наполегливо прагнули різні покоління китаєзнавців до знань і до того, щоб зберегти їх в особливі часи. Розповідь про українських вчених викликала неабиякий резонанс серед студентів і викладачів Пекінського університету мов і була розповсюджена в доступ для дослідників Китаю в усьому світі через "мережу міжнародних китаєзнавчих студій". Після виступу пан Кіктенко передав Центру свою статтю "Становлення і розвиток українського китаєзнавства на ранніх етапах (XIX – поч. XX ст.)", яку китайський

вчений Чжан Фан переклав китайською мовою і вона була опублікована в офіційному виданні Центру під назвою "Ханьфен".

Дійсно, як відзначив пан Кіктенко, завдяки розумінню культурного розмаїття більш ефективними стають стосунки між Україною та Китаєм. Заради цього і заради розвитку взаємодії і співробітництва між Центром досліджень у галузі перекладу і поширення китайської культури за кордоном та Українською асоціацією китаєзнавців, ці дві структури нещодавно розробили й підписали "Меморандум про співробітництво і культурні обміни між Україною та Китаєм", докладний зміст якого включає пункти про організацію взаємних візитів фахівців у визначений термін; надання підтримки усім спеціальним темам, що стосуються досліджень у галузі китаєзнавства; спільне планування літніх таборів та студентських салонів під назвою "Читаємо Китай"; розгортання співробітництва у галузі взаємного перекладу літературних творів та прокату китайської кінопродукції в Україні; співробітництво в рамках "Плану нового китаєзнавства під егідою Інститутів Конфуція", який впроваджує китайська державна канцелярія Ханьбань, що передбачає спільну підготовку докторантів та подання заявки на програму "Зрозумій Китай". Китайська сторона також буде підтримувати усі заходи, зокрема конкурси, що стосуються вивчення китайської мови, які будуть проводитись в Україні, а також буде надсилати для участі в них фахівців на конкретні запити Української асоціації китаєзнавців тощо.

Сподіваємося, що завдяки активним старанням обох сторін, наукові та культурні стосунки між Китаєм та Україною поступово досягнуть нового етапу бурхливого розвитку.

МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ТЕАТРІВ «ШОВКОВОГО ШЛЯХУ»

Г. Г. Макаренко

Артист в ім'я миру ЮНЕСКО,
Посол української культури,
народний артист України,
диригент Національної опери
України, художній керівник –
головний диригент оркестру
"Київ-Класик", доктор
мистецтвознавства, професор

«Більш ніж 2000 років тому, працюючі і сміливі мешканці Євразійського континенту відкрили безліч шляхів, що дозволило їм встановити торговельні контакти і культурне співробітництво між трьома великими цивілізаціями: Азіатської, Європейської та Африканської», - саме так починаються установчі документи щодо створення міжнародної театральної асоціації в рамках економічного поясу «Шовковий шлях».

Як відомо, ці дороги отримали загальну назву «Шовковий шлях», який проходив як по території Азіатського, Європейського та Африканського континентів (так званий «Сухопутний шовковий шлях»), так через моря та Тихий і Індійський океани (отримавши назву - «Морський шовковий

шлях»). Минали сотні і тисячі років. Країни, які об'єднував «Шовковий шлях» поглиблювали контакти, зміцнювали зв'язки заради взаєморозуміння і дружби між державами, процвітання країн і регіонів. Духом «Великого шовкового шляху» стало «мирне співробітництво, свобода і толерантність, використання досвіду один одного, взаємна вигода», що передавалось з покоління в покоління.

Нова епоха 21-го століття привнесла нові життєві реалії. Процес глобалізації, підґрунтя якого базується на економічних законах, пред'явив світові нові вимоги - «єдиний світ, розвиток, співпраця, взаємна вигода». Зіткнення зі складними і часом заплутаними перипетіями глобальної економіки, неординарні ситуації в різних регіонах Земної кулі, зробили важливим і цінним правонаступність і розвиток духу «Великого Шовкового шляху». Логічним продовженням історичних надбань багато тисячолітньої історії китайського народу прозвучала ініціатива щодо будівництва великого економічного проекту «Один пояс, один шлях», яка була проголошена головою КНР Сі Цзінпіном під час візитів до країн середньої і південно-східної Азії у вересні – жовтні 2013 року.

Духовним імпульсом ініціативи створення глобальної економічної зони «Один пояс, один шлях» стали «5 настанов» Комуністичної партії Китаю, серед яких: пошук нових шляхів розвитку, що відповідають реаліям сьогодення; стратегічна політика відкритості КНР; реалізація духовно-економічного напрямку розвитку під строгим керівництвом КПК; проведен-

ня самостійної незалежної мирної зовнішньої політики та втілення в життя ідеї глобального партнерства, яка базується на концепції взаємовигідного та взаємовиграшного співробітництва.

«Шовковий шлях» - це загальне надбання, дорогоцінне багатство всіх прилеглих до нього країн, це важливе джерело духовного розвитку культури і мистецтва народів, які мали безпосередню причетність до «Шовкового шляху». Розвиток культури країн зазначеного регіону, зміцнення співпраці в сфері мистецтва постає важливим кроком на шляху духовної інтеграції всіх держав, забезпечення миру і стабільності в регіонах.

З метою плідної співпраці та зміцнення культурних обмінів між країнами-учасниками «Шовкового шляху», за підтримки і під керівництвом Міністерства культури КНР організація «China Artist and Advertising Group» виступила з ініціативою створення «Міжнародної театральної асоціації «Шовковий шлях» (Silk Road International League of Theaters (SRITL)).

Створення «Міжнародної театральної асоціації Шовкового шляху» - це проект системного проектування, при здійсненні якого відбуваються дотримання принципів спільного будівництва, спільних обговорень, активної розробки та стимулювання стратегічного розвитку культури і мистецтва в країнах «Шовкового шляху»; це історичний шанс дати знову розгорітися «яскравому вогню» дружби і порозуміння між народами; в нових історичних реаліях продемонструвати плідне і творче співіснування культур Азії, Європи і Африки.

Створенням «SRILT» Китай, фактично, распахнув двері перед багатьма країнами світу задля плідної співпраці, заклав глибинні основи для розвитку та переформування мистецької галузі в глобальних масштабах та створення нового світового «культурного продукту». Як зазначив у своєму виступі на прийомі з нагоди 67-ї річниці утворення Китайської Народної Республіки Надзвичайний та Повноважний Посол КНР в Україні – пан Ду Вей: «Сьогоднішній Китай вже вступив у новий етап структурних реформ та всебічної відкритості... Кроки реформ Китаю ніколи не зупиняться, двері відкритості Китаю ніколи не будуть зачинені».

Загальними основами діяльності Асоціації постає здійснення сумісної діяльності, розширення масштабу комунікації учасників, зміцнення двосторонньої та багатосторонньої співпраці, підвищення рівня культурних обмінів.

До участі в Асоціації першими членами було запрошено провідні театральні мистецькі колективи з країн-учасниць «Великого шовкового шляху». З України стати членом Асоціації було запропоновано: Національній опері України ім. Т.Шевченка, Львівському Національному академічному театру опери та балету ім. С.Крушельницької, Одеському Національному академічному театру опери та балету, Національній філармонії України та «Київ-Класик» Арт-центру.

Велика робота щодо інформування українських членів Асоціації, роз'яснень певних положень, підготовки установчих документів, вирішення організаційних питань, підготовка поїздки представників колективів на церемонію підписання офі-

ційних документів та ін. була проведена Аташе з питань культури Посольства Китайської Народної Республіки – пані Чжан Яньбо.

Урочиста церемонія підписання стратегічного договору про співпрацю між першими членами Асоціації була запланована та здійснена 1 серпня 2016 року в місті Сямен. Сямен сучасне місто з населенням 3,53 мільйонів чоловік з розвинутою інфраструктурою і промисловістю було вибрано для підписання документів не випадково; адже це місто було одним з форпостів стародавнього «Морського Шовкового шляху». Серед перших підписантів договору про стратегічну співпрацю в рамках Міжнародної асоціації театрів «Шовкового шляху» були як керівники провідних театральних колективів країн-учасниць, так і директори театрів Китайської Народної Республіки.

Під час візиту автора цих строк на церемонію відкриття Міжнародної театральної асоціації «Шовкового шляху» в Пекіні відбулася зустріч з Надзвичайним і Повноважним Послом України в Китайській Народній Республіці. Під час зустрічі пан Олег Дьомін дав високу оцінку крокам Міністерства культури Китаю та CAEB по створенню SRILT, а також висловив впевненість в майбутніх перспективах її діяльності між Україною та Китаєм в сфері культури»

Урочиста церемонія відкриття відбулася 21 жовтня 2016 року у Пекіні. Самій церемонії урочистого відкриття передували симпозиум, на якому обговорювались цілі та завдання Асоціації, важливість її створення, напрямки діяльності та ін. До всіх учасників Асоціації як країн-учасни-

ць, так і представників Китайської Народної Республіки звернулись Ding Wei – Віце-міністр і член Комітету Міністерства культури Китайської Народної Республіки Китай; Julie Patterson – Співголова виконавчого комітету Китайського фестивалю мистецтв в ЄС; Li Jungu – Віце-президент, науковий співробітник і науковий керівник партійної школи ЦК КПК; Gintautas Kevisas – Генеральний директор Литовського національного театру опери та балету; Jiang Zhigang – Головний комісар Китайського банку розвитку, Заступник голови науково-дослідного центру планування Шовкового шляху; Dipak Sarkar – Президент Непальської всесвітньої культурної мережі (WCN); Pavel Paliakou – Генеральний директор Національного академічного театру Янки Купали в Мінську; Zhang Yu – Голова ради директорів і генеральний директор «China Arts and Entertainment Group».

Кульмінацією церемонії стало підписання спільної угоди між всіма учасниками Асоціації. Урочисту частину підписання відкрив Міністр культури КНР – пан Ло Шуган. В своїй промові пан Міністр звернувся до всіх присутніх з вітальним словом та яскраво розкрив усі позитивні моменти та переваги створення Міжнародної театральної асоціації «Шовкового шляху»

До складу учасників Асоціації увійшли провідні театральні і мистецькі колективи Білорусії, Бангладеш, Бразилії, ОАЕ, Франції, Угорщини, Литви, Монголії, Мальти, Непалу, Філіппін, Румунії, Росії, Іспанії, Шрі-Ланки, Тунісу, України, Великобританії, США, а також такі Міжнародні організації як Europe China OBOR Culture & Tourism Development and UNESCO UNIMA Asia-Pacific Commission.

УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА МІЖНАРОДНОГО РАДІО КИТАЮ: НАМАГАЄМОСЯ РОБИТИ ХОРОШЕ РАДІО, АЛЕ НЕ ТІЛЬКИ ЦЕ...

Лі Сянь
співробітниця Української
служби Міжнародного
радіо Китаю

Міжнародне радіо Китаю було засноване 3 грудня 1941 року. Це державна радіостанція, яка здійснює всесвітнє радіомовлення і є службою міжнародного радіомовлення з найбільшою кількістю мов. На цей час Міжнародне радіо Китаю цілодобово здійснює всесвітнє мовлення 65 мовами, використовуючи для цього всі медіа засоби, включаючи газети, радіо, телебачення, Інтернет і нові засоби масової інформації, має можливості для глобального збирання і поширення інформації.

2008 року був офіційно відкритий україномовний сайт Міжнародного радіо Китаю. За вісім років зусиллями колективу української служби сайт українською мовою МРК розвивається дуже швидко: з грудня 2013 року здійснюється онлайн мовлення; у травні 2014 року відповідно до потреб слухачів на Інтернет радіо проводилося всебічне вдосконалення програм, тепер наші програми більш цікаві, сучасні та

якісні. 2015 року програма українською мовою "Перекладачка Надія Кірносорова розповідає українським читачам китайські історії" отримала третю премію "Міжнародного радіомовлення Китаю". (Можна послухати цю програму тут: <http://ukrainian.cri.cn/701/2015/11/24/2s42110.htm>)

Звісно, як редакція радіомовлення, ми завжди думаємо про те, як зробити цікаві програми, що можуть краще познайомити українців зі справжнім Китаєм, але ми також добре розуміємо, що цього далеко не досить. Наша найвища мета – перетворити Українську службу Міжнародного радіо Китаю на вікно і міст для зміцнення дружніх відносин між Китаєм і Україною, взаєморозуміння між народами двох країн. Для цього у минулі роки ми здійснили наступні проєкти: "Китайсько-українсько-російський словник ЗМІ". 2010 року вийшов "Китайсько-українсько-російський словник ЗМІ", підготовлений китайськими, українськими та російськими співробітниками Міжнародного радіо Китаю. У словнику зібрані приблизно 20 тисяч слів, що охоплюють політичну, економічну, літературну, дипломатичну, науково-технічну, юридичну, військову та суспільну сфери і є найуживанішими в сучасних китайських, українських та російських ЗМІ. Це перший у Китаї словник такого спрямування. Тепер уже широко використовується для перекладу у ЗМІ Китаю.

"Китайські історичні розповіді". Це збірка традиційних китайських оповідань, викладених китайською та українською мовами, з простими і цікавими ілюстраціями. Збірка матиме велике практичне і довід-

кове застосування, може використовуватися для навчання китайської та української мов, а також буде корисною для всіх українців, які цікавляться китайською культурою. "Китайські історичні розповіді" – це 49 оповідань, що укладені за 7 розділами: міфи, байки, відомі люди, відомі події, притчі, великі мудреці, військові історії. Кожний розділ містить сім оповідань – це тому, що «7» – улюблене щасливе число для українців. Кожна історія викладена стисло, простою мовою, супроводжується ілюстрацією, має глибокий алегоричний зміст. Виданням цієї книги ми також відзначили п'яту річницю створення україномовного сайту Міжнародного радіо Китаю.

"36 стратагем". Це видання є одним з проєктів колективу Міжнародного радіо Китаю. Книга поділяється на шість частин, а у кожній частині відповідно – по шість стратагем. Для того, щоб пояснити читачам цей китайський стародавній класичний текст, ми уклали книгу наступним чином: пояснення стратагеми, походження стратагеми, а також приклад із сучасного життя. Книга містить текст китайською та українською мовами. З її допомогою українські читачі і всі, хто вивчає китайську мову, можуть краще зрозуміти військово-мистецтво та філософію Китаю. Книга вийшла 2016 року у видавництві "Фоліо" в Україні.

"Вивчаємо зі мною китайську мову". Серія підручників і навчальних матеріалів "Вивчаємо зі мною китайську мову" та "Весела китайська мова" створена для українців, які вивчають китайську мову. З 2014 року, на запрошення авторитетного видавництва "Женмінь цзяоюй", китайські співробітники та українські експерти української редакції МРК брали участь у роботі з редагування цих підручників.

Рубрика "Київський час". З 2015 року українська редакція відкрила рубрику «Київський час» на своїй сторінці у популярній соціальній мережі WeChat для того, щоб китайські читачі могли більше дізнатися про Україну. Ця рубрика вже стала важливим вікном отримання інформації про сучасну Україну, її історію та культуру.

НАША НАЙВИЩА МЕТА – ПЕРЕТВОРИТИ
УКРАЇНСЬКУ СЛУЖБУ МІЖНАРОДНОГО
РАДІО КИТАЮ НА ВІКНО І МІСТ
ДЛЯ ЗМІЦНЕННЯ ДРУЖНІХ
ВІДНОСИН МІЖ КИТАЄМ І УКРАЇНОЮ,
ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ МІЖ НАРОДАМИ
ДВОХ КРАЇН

«VECTOR NEWS» — ПОВНОЦІННА МЕДІА-ПІДТРИМКА КИТАЙСЬКОЇ ДІАСПОРИ В УКРАЇНІ ТА УКРАЇНЦІВ В КНР

Інформаційне агентство «Vector News» - багатомовне інформаційне агентство України, що висвітлює події українською, російською, англійською, італійською, французькою, турецькою, арабською, і безумовно, китайською мовами.

ЩО МИ РОБИМО:

Незважаючи на порівняно невеликий досвід роботи з китайськомовною аудиторією, агентство наразі має певні позитивні результати своєї діяльності. На нашу думку, їх можна поділити за двома напрямками: «українцям про Китай» та «китайцям про Україну».

Щодо першої складової, інформаційне агентство здійснює моніторинг політичних, економічних, культурних подій в Піднебесній з висвітленням їх на російській та українській сторінці сайту; журналісти агентства постійно відвідують публічні заходи за участю китайських дипломатів, політиків, експертів, бізнесменів з подальшою публікацією оглядових та аналітичних матеріалів. У цьому контексті агентством налагоджені робочі контакти з посольством КНР в Україні, Українською асоціацією китаєзнавців, Центром сучасного Китаю «Тянься Лінк», Китайською Торговою асоціацією, компанією «Silk Link», посольством та генеральними консульствами України в Китаї.

КИТАЙСЬКА СТОРІНКА:

Стосовно другої складової, відмічається, що агентство веде сайт китайською мовою для потреб цільової аудиторії з Піднебесної (www.vectornews.cn). У цьому контексті маємо два завдання: по-перше – донесення до читачів з Китаю реального стану справ стосовно політичної, економічної, соціальної обстановки в Україні. Адже, Китай дуже мало отримує інформації про Україну саме з українських джерел, і більша частина повідомлень про нашу державу надходить з китайськомовних ЗМІ Росії, які в умовах конфлікту, ведуть інформаційну війну проти нашої держави. Таким чином, надаючи об'єктивні відомості про Україну, інформаційне агентство «Vector News» сприяє формуванню позитивного іміджу в очах Пекіну, інвестиційної привабливості для китайських бізнесменів, туристичної привабливості для гостей з Піднебесної. У цьому контексті, ми самостійно перекладаємо на китайську мову новини про Україну, а також публікуємо аналогічні матеріали, які

Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні пан Ду Вей.

надаються нашим партнером – «Українським домом в Пекіні», з яким налагоджено співробітництво та розпочато інформаційний обмін. Другим, та на наш погляд, не менш важливим завданням, є створення сприятливого інформаційного середовища для тих китайців, які уже приїхали в Україну для навчання, роботи, відпочинку. Адже їм необхідно володіти елементарною інформацією щодо основних подій в нашій державі, новин у сфері політики, економіки, культури. Серед останніх проєктів, які ми запустили, став цикл статей про привабливі місця для подорожей, туризму та відпочинку. Куди поїхати на вихідних студенту з Піднебесної? Виставка квітів на «Співочому полі», фестиваль ретро-автомобілів в музеї авіації, концерт в музеї «Пирогово». Ці теми наразі є актуальними для наших китайських друзів. А враховуючи їх гастрономічні уподобання, вичерпна інформація про розташування та особливості кухні в китайських ресторанах Києва, Одеси, Харкова, є надзвичайно актуальною.

ПЕРСПЕКТИВНІ ПРОЕКТИ:

Серед перспективних китайськомовних проєктів вбачаємо випуск найближчим часом економічного дайджесту, який би включав добірку з найбільш цікавих новин у сфері економіки, фінансів, інвестицій, будівництва, сільського господарства, машинобудування тощо. Наразі спостерігаємо зацікавленість потенційних китайських інвесторів в інформації такого спрямування, тому скоро запускатимемо сторінку економічного дайджесту в соціальній мережі Wechat (Weixin).

Також, в планах є наповнення сайту інформацією про можливості, умови, особливості та перспективи навчання студентів з Піднебесної в Україні. На основі попереднього дослідження, встановили, що найпопулярнішими у китайських студентів є Київський Національний Університет ім. Т. Шевченка, Київський політехнічний університет, Національний авіаційний університет, Київський національний лінгвістичний університет. Тому, вичерпні відомості про ці та інші навчальні заклади будуть вельми актуальними з точки зору залучення китайської молоді здобувати освіту в нашій країні.

Серед перспективних проєктів також залишається використання китайських соціальних мереж для поширення інформації, адже надзвичайно важливо

Перша леді України пані Марина Порошенко та Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні пан Ду Вей на Першому міжнародному українському форумі Шовкового шляху 2016 (7 листопада 2016 р.)

використовувати суто китайські ресурси для донесення інформації до цільової аудиторії. На даний момент, зроблені кроки у цьому напрямку, - створені та ведуться сторінки агентства на форумі «Baidu Tieba» та «Tianya», в перспективі планується підвищення популярності та кількості читачів наших матеріалів.

"Vector News" 新闻社——乌克兰一家多语种新闻机构，分别使用乌克兰语、俄语、英语、意大利语、法语、土耳其语、阿拉伯语和中文报道新闻事件。

关于我们:

虽然我们在中国读者工作方面经验并不多，但是现在新闻社已经取得一些积极成果。按照我们的建议，文章可以分为两部分：《乌克兰人在中国》和《中国人在乌克兰》。

第一部分，新闻社跟踪调查世界政治、经济、文化事件、并用俄语和乌克兰语发表在网站上;新闻社记者经常参加公共事件（参与者：中国外交官、政治家、专家和商人）和发表相关评论性文章。同时新闻社与中国驻乌克兰大使馆、北京“乌克兰之家”、乌克兰汉学家协会，驻乌克兰当代中国信息研究中心、中国贸易协会、“Silk Link”公司、乌克兰驻中国大使馆和总领事馆都有工作联系。

中文网页:

关于第二部分，从我们中文网站（www.vectormews.cn）日常文章可以看出读者的需求。因此可以分成两部分：第一，向中国读者客观报道乌克兰政治、经济、社会真实状

况。我们发现中国读者获取乌克兰信息渠道很少，大多数关于乌克兰消息来自俄罗斯媒体报道。但是由于乌克兰与俄罗斯现今冲突现状，俄罗斯正对乌克兰进行信息战。因而“Vector News”将提供客观信息报道，有助于乌克兰树立良好的社会形象，吸引华商投资，吸引来自世界各国更多的游客。因此，我们不仅自己用中文翻译乌克兰新闻，同时还与北京“乌克兰之家”进行合作和信息交换。第二，在我们看来，也是非常重要的工作。为在乌留学、工作、旅游的中国人创造良好的信息环境。因为他们必须掌握基本的乌克兰政治、经济、文化等领域信息。近期，我们通过了一系列专栏：乌克兰旅游、乌克兰中国餐厅、乌克兰社会生活，为在乌华人提供方便。

前景项目:

近期，我们还将开通微信公众号，发表乌克兰经济，金融，投资，建设，农业，工程等领域最有意思的文章。现在我们正在观察中国潜在投资者投资兴趣方向，所以我们将尽快在微信公众号上发表经济文章。

同时我们还计划刊登乌克兰大学教育信息（条件、特点、前景等）。据初步调查，最受外国学生欢迎的大学有：基辅国立大学、基辅理工大学、乌克兰国立航空大学、基辅国立语言大学。因此我们将更加详细的为中国学生介绍乌克兰大学，吸引更多中国年轻人前往乌克兰接受教育。

利用中国互联网传播信息也非常重要，让更多中国读者获取乌克兰信息。如今，我们已经在百度贴吧和天涯论坛建立了账号。计划在未来能够提升我们文章的阅读量与欢迎度。

УКРАЇНСЬКІ СПІЛЬНОТИ У КИТАЇ: ТАК ДАЛЕКО, ТАК БЛИЗЬКО

С. І. Ніколишин
журналіст української редакції
Міжнародного радіо Китаю

Вперше приїхавши до Китаю на навчання в середині 2000-х, на запитання, чи я з Росії, зізнаюсь, не завжди поспішав із спростуванням, щоб не обтяжуватись довгими поясненнями. На початку 2010-х, коли я вже почав працювати у Китаї, серед моїх знайомих було безліч китайців, європейців, вихідців з країн пострадянського простору і практично жодного українця. Зараз 2016 рік, у моєму списку контактів найпопулярнішої китайської соцмережі «Вейсін» – найбільше саме українців. Від багатьох з них мені доводилось чути майже одну і ту ж історію про те, як кожен з них жив тут своїм життям, мало спілкуючись з іншими співвітчизниками і не відчуваючи у цьому особливої потреби. Мабуть буде зайвим пояснювати, що саме змінило ситуацію та змусило їх, чи правильніше сказати нас, шукати спілкування один з одним. З 2014 року ситуація почала різко змінюватися. У багатьох китайських містах з'явилися осередки українців, різні за своєю чисельністю та сферою діяльності.

У Пекіні об'єднуючим центром для українців стало Посольство України у КНР.

За декілька попередніх років на його території було організовано безліч різноманітних заходів, на які запрошувались, а також активно долучались до організації українські громадяни, що мешкають у китайській столиці. Спільні святкування Різдва й Великодня, благодійні акції і флешмоби, численні виставки і презентації були слухними нагодами для знайомства співвітчизників.

Один з найскравіших заходів, проведений у Посольстві України у КНР – благодійний флешмоб, під час якого близько 300 учасників, одягнених у футболки національних кольорів, вишикувались, утворивши державний прапор України. Зібрані на акції кошти були спрямовані на лікування українських військовослужбовців, поранених в АТО.

З часом ще однією платформою для спілкування українців у Пекіні стала організація «Український дім», відкрита за сприяння Посольства України та компанії Xinwei Communications Group. Вона не лише сприяє двосторонній співпраці ділових кіл двох країн, а й активно працює з місцевою

громадою: надає інформаційну підтримку, у приміщенні «Українського дому» регулярно проводяться зустрічі з цікавими людьми, лекції, майстер-класи.

Спільним у заходах Посольства України та «Українського дому» є те, що більшість учасників складають студенти. Загалом, у китайських вузах навчається понад дві тисячі українських студентів. Щоб налагодити комунікацію між ними, була створена Асоціація українських студентів та випускників китайських університетів. До неї входять молоді люди з 11 різних китайських міст (Пекін, Шанхай, Тяньцзінь, Ухань, Харбін, Гуанчжоу, Далянь, Шеньчжень, Гонконг, Ланьчжоу, Ханчжоу, Цзіньхуа). На сьогодні найбільш масштабним заходом, організованим Асоціацією, стала перша конференція українських студентів з різних міст Китаю, яка відбулась у Даляні. Крім цього, активно себе проявляють студентські осередки у різних китайських містах.

Студенти складають більшість серед української громади у Харбіні. Вони організують вечори українських пісень, приймають участь у фестивалях культур, допомагаючи присутнім більше дізнатися про Україну та її культуру. У майбутньому планують відвідати інші китайські міста, щоб налагодити кращу комунікацію з іншими українцями.

Для Української Асоціації Шанхаю (УАШ) все розпочалося з зустрічей-барбекю, сьогодні ж спектр заходів став більш різноманітним. У співпраці з Львівською бізнес-школою на постійній основі видається два журнали: «Бізнес Сходу» і «Шанхай

Зустріч в «Українському домі» громадського активіста руху інвалідів та мандрівника Миколи Подрезана з українцями, які живуть у Пекіні.

Борщ». У рамках УАШ функціонує кіноклуб і бізнес-клуб. На зборах кіноклубу учасники дивляться і обговорюють різноманітні фільми, для майстер-класів у бізнес-клубі запрошуються лектори.

У доробку українців Шанхаю вже п'ять випусків журналу «Шанхай Борщ», а «Бізнес сходу» – перший бізнес-вісник Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Звісно, про всі українські спільноти у одному матеріалі розповісти неможливо, враховуючи ще й те, що постійно з'являються нові об'єднання, особливо в онлайн форматі на платформі «Вейсінь». Така розпорошеність, а також недостатньо високий рівень комунікації між різними об'єднаннями видаються одним з основних викликів для українців у Китаї на шляху до ймовірного створення повноцінної діаспори.

“
**СТУДЕНТИ
СКЛАДАЮТЬ
БІЛЬШІСТЬ
СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ
ГРОМАДИ У ХАРБІНІ.
ВОНИ ОРГАНІЗОВУЮТЬ
ВЕЧОРИ
УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ,
ПРИЙМАЮТЬ УЧАСТЬ
У ФЕСТИВАЛЯХ
КУЛЬТУР,
ДОПОМАГАЮЧИ
ПРИСУТНІМ
БІЛЬШЕ ДІЗНАТИСЯ
ПРО УКРАЇНУ
ТА ЇЇ КУЛЬТУРУ.
У МАЙБУТНЬОМУ
ПЛАНУЮТЬ
ВІДВІДАТИ ІНШІ
КИТАЙСЬКІ МІСТА,
ЩОБ НАЛАГОДИТИ
КРАЩУ
КОМУНІКАЦІЮ
З ІНШИМИ
УКРАЇНЦЯМИ.**

А от студенти з міста Ланьчжоу об'єднані в організацію «Козацька Опора». За рік її існування хлопці та дівчата разом відсвяткували низку українських державних свят, Новий рік і навіть «Хелловін». Крім того, вони активно залучають нових людей, переконуючи, що перебуваючи далеко від Батьківщини, слід об'єднуватись, більше спілкуватись один з одним та ділитись досвідом.

ГЕ БАОЦЮАНЬ: “ЩО ПОВ’ЯЗУЄ МЕНЕ З ПОЕЗІЄЮ ШЕВЧЕНКА”

Ге Баоцюань

Ге Баоцюань (戈宝权, 15 лютого 1913 – 15 травня 2000), відомий перекладач зарубіжної літератури, народився в провінції Цзянсу. Він виріс у родині педагогів. 1918 – 1927 роках навчався в школі в своєму рідному місті. 1928 – 1932 навчався на факультеті економіки юридичного інституту Шанхайського університету «Дася». Отримуючи стипендію за три з половиною роки завершив чотирирічний курс навчання, отримавши ступінь бакалавра. В університеті вивчав англійську, французьку, японську мови, самостійно вивчав есперанто, російську мову, чим заклав міцну основу для його подальшої роботи у якості перекладача іноземної літератури.

1935 – 1937 роках працював кореспондентом тьяньцзінської газети “Дагунбао”, у Радянському Союзі. В 1938 – 1945 роках у Ханькоу і Чунцині був редактором та членом редколегії газети “Сінхуа жибао” і журналу “Цюньчжун”. 1946 – 1948 виконував обов’язки редактора видавництва “Шидай” (“Епоха”). 1949 по 1954 рік він служив тимчасовим повіреним і радником посольства КНР у Радянському Союзі. З 1954 по 1960 рік обіймав посаду заступника секретаря Товари-

ства китайсько-радянської дружби. Після 1961 року був науковим співробітником і членом ученої ради Інституту літератури та Інституту іноземної літератури. Крім того був членом редколегій журналів “Ілінь” (“Переклад”), “Шицзе веньсюе” (“Світова література”), “Веньсюе пінлунь” (“Літературний огляд”), був обраний членом правління Асоціації письменників. Перекладав твори літератури країн Радянського Союзу, Східної Європи, Африки і Латинської Америки. Є автором книг “Історія зовнішніх зв’язків Китаю”, “Історія перекладу” і “Письменник”. Був удостоєний звання почесного доктора Паризького університету, Московського державного університету.

Ге Баоцюань перекладав твори великого українського поета Тараса Шевченка. 1989 року в журналі “Ілінь” (“译林”) Ге Баоцюань опублікував спогади “Що пов’язує мене з поезією Шевченка – до 175 річчя з дня народження Тараса Шевченка” (“我和谢甫琴科诗作的因缘—纪念谢甫琴科诞辰一七五周年”):

1. В останні 20 днів у Нанкіні триває рідкісна за десять років літня погода, незважаючи на високу температуру в 39

градусів, я, нарешті, з радістю завершив роботу з перекладу великого народного поета України Тараса Шевченка. А зараз хочу розповісти, про мої стосунки з Шевченком, і як я вибрав для перекладу шедевр Шевченка "Кобзар".

Пам'ятаю, що ще в 1920-і роки, мені дуже подобався журнал "Сяошо юебао" який оновив і редагував Шень Яньбін (Мао Дунь). "Російське літературознавство" (вересень 1921 року) і "Література поневоленних націй" (жовтень 1921), які він редагував у ті часи, розширили мої горизонти, так що я вперше дізнався про українську літературу та Шевченка. Мао Дунь для "Російського літературознавства" написав статтю "Біографії 30 сучасних письменників Росії", четвертим у цьому переліку була представлена біографія Шевченка та його творчість, у статті особливо підкреслювалось, що перша поетична збірка Шевченка "Кобзар" побачила світ уже 1840 року. Ця сповнена героїчними почуттями поезія описувала біль і сподівання на майбутнє народу Малоросії. У номері "Літератури поневоленних націй" Лу Сін під псевдонімом Тан Си опублікував переклад "Стислого викладу літератури Малоросії" німецького історика Густава Карпласа. У нашій країні вперше дізналися про знаменитий вірш Шевченка "Як умру, то поховайте..." ("Заповіт").

З 1922 року після Шень Яньбіна редактором "Сяошо юебао" став Чжен Чженьдо, який був дослідником китайської літератури, але також перекладачем

хайських видань "Сіншєн чоюкань", "Шицзе чжиши", "Шєньбао чоюкань", прибув до Москви. З радістю дізнався що цього року, у Харкові в Україні за проектом знаменитого скульптора М. Манізера було встановлено бронзову статую Тараса Шевченка. Монумент Шевченка височів на гранітному постаменті в оточенні скульптур гайдамаків зі списами, нещасної Катерини з дитиною на руках, все це справляло на людей глибоке враження.

Після того, як у липні 1937 року почалася антияпонська війна, я вирішив повернутися в Китай, щоб взяти участь у війні. Тому що у той час повертатися треба було через Польщу, Німеччину, Францію та інші країни, а потім морем, тому 1937 року я нарешті прибув до України. Я хотів відвідати Київ, місто що має давню культуру та історію, а також міста, що пов'язані з іменем Шевченка. Я неодноразово проходив пожвавленою вулицею Хрещатик, відвідав древні руїни Золотих воріт, оглянув Софійський собор та Києво-Печерський монастир, піднявся до бронзової статуї Володимира, що височіє на схилі пагорба, з висоти подивився на засніжені простори Дніпра. Але більше за все запам'ятав, як знайшов місце у Києві, де жив Шевченко і де зараз розташований меморіальний музей Шевченка.

Коли відзначали 126 років з дня народження Шевченка, я працював у Чунцині, в редакції газети "Сінхуа жибао". Я написав велику статтю "Огляд радянської літератури за 1939 рік", яку опубліку-

блікували англійською мовою, побачив текст про Шевченка. Я у той час написав вступ, переклав китайською мовою п'ять народних «Історій про Шевченка», що поширені в Україні і опублікував у 5 номері журналу "Бітань", який редагував Мао Дунь. Я також написав статтю "Трагічне життя Шевченка" (до 80-ї річниці смерті поета), яку опублікували в літературній версії "Дагун бао" в Гуйліні. Крім того написав виклад змісту знаменитої поеми Шевченка "Катерина", яку опублікував у якійсь газеті в Гонконзі, але на жаль тепер не в змозі цього відстежити.

Під час війни опору, було важко отримати вірші Шевченка, які публікували в Радянському Союзі. Я пам'ятаю, що 1942 року, коли спалахнула війна на Тихому океані, після падіння Гонконгу я через партизанські райони повернувся у Чунцин, знову працював у редакції "Сінхуа жибао". Від Радянського товариства

і дослідником російської літератури. Він написав "Стислий виклад історії російської літератури", який спочатку друкував з продовженням у журналі "Сяошо юебао", а пізніше у 1924 році видав окремою брошуру, у цій книзі він також згадує Шевченка.

2. На початку 1935 року, я, як постійний кореспондент тяньцзінської "Дагун бао" і спеціальний кореспондент шан-

вали у спеціальному січевому номері журналу "Вєньсюе юебао" 1940 року. В спеціальній рубриці "Розквіт національних літератур" обсягом у тисячу ієрогліфів я представив життя і творчість Шевченка. Зараз можна сказати, що це найперша моя стаття про Тараса Шевченка.

3. Після 1941 року я з Чунцина переїхав до Гонконгу. У радянському журналі про подорожі "Soviet Travel", який пу-

культурних зв'язків із закордоном отримав товсту книгу – Шевченкового "Кобзаря". У Радянському Союзі в ознаменування 125-річчя з дня народження Шевченка вперше видали повний переклад його віршів російською мовою, видання супроводжувалося численними ілюстраціями роботи Шевченка. Ця книга дуже дорога мені, вона зберіглася до цього часу. Тоді я вже хотів перекласти вірші китайською мовою, але через напружену роботу в ре-

**Я НЕНАЧЕ ПОБУВАВ У
ТАБОРІ ЗАПОРІЗЬКИХ
КОЗАКІВ; НЕНАЧЕ
ЧУВ ДЗВІН ЦЕРКОВ
ЧИГИРИНА, ЯК НА
СВІТАНКУ СПІВАЮТЬ
ТРЕТІ ПІВНІ, БАЧИВ
ЯК ГАЙДАМАКИ ЗІ
СПИСАМИ В РУКАХ
ПОВСТАЮТЬ ПРОТИ
ПОНЕВОЛЕННЯ
І ПАНУВАННЯ
ПОЛЬСЬКИХ
ПОМІЩИКІВ.**

дакції газети, а також через те, що 1943 року у мене загострилося моє багаторічне захворювання нирок, не міг писати. Це видання супроводжувало мене у роки коли я був прикутий до ліжка. 1945 року після перемоги в антияпонській війні я повернувся в Шанхай. Для видавництва "Шидай" редагував журнал "Радянська література". У той час я перекладав твори української поетеси Лесі Українки і сучасного українського поета Тичини. Я також хотів перекладати твори Шевченка. Пам'ятаю, як у комісійній книгарні російської літератури позичив видання "Кобзаря", почав працювати над перекладом знаменитої поеми "Катерина". Нещодавно я навіть знайшов серед старих речей частину перекладу того часу. Почав писати 7 листопада 1948 року, ще збереглися більше сімдесяти рядків того перекладу. Не думав, що кілька віршованих рядків того перекладу дуже схожі на ті, що я знову перекладав потім. У той час я жив в умовах терору реакційної влади Гоміндану. На початку 1949 втік з Шанхая, початий переклад не зміг закінчити, але відтепер у мене виник нерозривний зв'язок з Шевченком.

Після проголошення КНР 1 жовтня 1949 року, за дорученням прем'єра Чжоу Еньляя, я прийняв справи у посольства Гоміндану в Москві, почав виконувати обов'язки повіреного в справах посольства і радника посольства КНР. З того часу протягом цілих п'яти років, я мав можливість більшого доступу до творів Шевченка. Починаючи з тих часів я збирав усі твори Шевченка та дослідження його творчості. Вони стали важливим орієнтиром для мого розуміння творчості Шевченка.

4. Коли в 1961 році відзначали 100-річчя смерті Шевченка, я того року для січневого випуску журналу "Вень-

ске пін лунь" ("Літературний огляд") і другого номеру журналу "Шикань" ("Поетезія") написав велику статтю: "Великий поет народу України Шевченко". Для шанхайської газети "Венхуей бао" за 16 березня написав статтю "Шевченко і революція тайпінів". Крім того для журналу "Шицзе веньсюе" переклав кілька віршів Шевченка. А ще на прохання української "Літературної газети" я також написав статтю: "Шевченко – мій найулюбленіший поет", що була опублікована в газеті 10 березня.

Пам'ятаю, що на початку 1960-х років з нагоди 100-річчя з дня смерті Шевченка, я для шанхайського видавництва "Веньї" планував випуск п'ятитомника творів Шевченка.

Перші два томи – це поезія, яку разом з мною перекладали Чжан Тєсянь, Мен Хай, Жень Жу н ж у н . Третій, четвертий томи планувалися для прози, п'ятий том – це щоденники, листування і так далі. Після того як я відредагував два томи поезії Шевченка, шанхайське видавництво "Народна література" 1964 року зробило верстання і макет книг,

але пізніше через "культурну революцію" друк не було здійснено. І тільки на початку 1982 року після розгляду перекладів шанхайським видавництвом, я з тих двох томів вибрав 80 віршів, уклав книгу "Вибрані вірші Шевченка", яка була надрукована у лютому 1983 року у серії "Шедеври зарубіжної літератури". Це була перша видана збірка поезії Шевченка з того часу, коли на початку ХХ століття я почав знайомитись з поезією Шевченка.

Публікація цієї збірки поезії викликала численні відгуки в країні та за її межами. У журналі Спілки письменників України "Всесвіт" № 8 за 1983 рік була опублікована стаття українського дослідника і перекладача китайської літератури Івана Чирка «Переклад "Кобзаря" китайською мовою», в якій було доклад-

но представлено це видання. Крім того, наскільки мені відомо, в українській пресі Канаді, Сполучених Штатів і Західної Німеччини та інших країн також були опубліковані подібні повідомлення. 1978 року в Україні вийшов з друку "Шевченків словник", де була стаття про мене, а також написаний Іваном Чирком матеріал "Китайська література і Шевченко", у якому розповідалося про переклади творів Шевченка в Китаї до 1961 року.

16 листопада 1984 Іван Чирко написав мені довгого листа, у якому йшла мова про переклади поезії Шевченка. Він писав: "Мені шкода, що ви не перекладаєте напряму з української мови, при подвійному перекладі втрачається дуже багато речей. Я уважно зіставив багато ваших перекладів поезії Шевченка з оригіналом. Треба сказати, ваш переклад точний, і все ретельно перекладено, але в деяких місцях відчувається вплив інтерпретації російського перекладу. Російські перекладачі, також скаржилися, що перекладати Шевченка дуже складно. Важко зберегти народність і співучість його поезії, особливо внутрішню риму, що часто зустрічається. Тим не менш, ви зробили велику роботу, і тому варто висловити вдячність і повагу до вас. Ваша передмова написана на дуже високому рівні. І я особливо вражений і щасливий, що ви змогли глибоко дослідити так багато матеріалів про життя і творчість Шевченка. Я думаю, що китайські читачі, прочитавши вашу передмову, збагнуть усю цінність поезії Шевченка". І як сказав Чирко, хоча російська та українська мови належать до сім'ї слов'янських мов і обидві мови дуже схожі, але в перекладі поезії досить віддалені одна від одної. Таким чином, він сподівався, що я зможу знову перекласти поетичні твори Шевченка безпосередньо з української мови.

У 1986 році редактор журналу "Все-світ" Олег Микитенко у складі делегації Товариства радянсько-китайської дружби прибув у нашу країну. Під час візиту він подарував мені бюст Шевченка, дякуючи за мої переклади поезії Шевченка. Того ж року Іван Чирко приїхав у нашу країну для участі в симпозиумі китайської літератури, що відбувся в Шанхаї. Ми зустрілися в Пекіні, Чирко привіз мені у подарунок багато книг українською мовою, і, що особливо цінно, "Підручник української мови". У січні 1987 я з дружиною Лян Пейлань на запрошення Спілки радянських письменників відвідав Радянський Союз. Ми

поїхали в Україну, щоб відвідати будинок-музей Тараса Шевченка, отримали в подарунок нове видання "Кобзаря". Під час зустрічі у Спілці письменників України, всі закликали мене заново перекласти вірші Шевченка з української мови. Невдовзі цього ж року Іван Чирко надіслав мені листа, у якому писав: "Ми вже знаємо, що ви починаєте заново перекладати поезію Шевченка, і особливим є те, що цього разу ви перекладаєте її з української мови. Велике спасибі за вірність творчості великого сина українського народу. Немає жодних сумнівів, що ви зіткнетеся з безліччю труднощів. Я готовий допомогти вам подолати деякі з цих проблем, і навіть можна отримати консультації в нашому Інституті літератури". Ще у листі він сказав: "Я також дуже сподіваюсь, що ви зможете донести китайським читачам увесь величезний талант Шевченка". Олег Микитенко, у своєму листі, вітаючи мене з нагородженням Верховної Радою СРСР орденом Дружби народів, також висловив це побажання.

5. На початку 1988 року в лютому, я, незважаючи на зиму, з "Кобзарем" українською мовою і "Українсько-російським словником" приїхав у Нанкін, і навіть, коли жив у готелі Чжуншань, ніколи не припиняв працювати над перекладом. Наприкінці травня я з дружиною на запрошення Спілки радянських письменників поїхав у Радянський Союз для участі в двадцять другому Всесоюзному фестивалі поезії Пушкіна і отримання "Ордена Дружби народів" яким мене нагородила Верховна Рада СРСР. Я також взяв із собою переклад. Коли перебував у Будинку творчості фонду радянської літератури у Піцунді на березі Чорного моря на Кавказі між засніженими горами Кавказу і безкрайнім темно-синім Чорним морем завершив редагування віршів Шевченка "В казематі". На початку липня я приїхав в Нанкін, незважаючи на спеку продовжував правити і переписувати переклад, на початку осені в основному завершив цю роботу.

Перекладаючи поезію Шевченка, я бачив перед собою його бюст, був повністю занурений в атмосферу його поезії. Мені здавалося, що бачу широчінь Дніпра, чув як ревуть і стогнуть його води. Я неначе побував у таборі запорізьких козаків; неначе чув дзвін церков Чигирини, як на світанку співають треті півні, бачив як гайдамаки зі списками в руках повстають проти поневолення і панування польських

поміщиків. Я, здається, чув як Перебендя, який сидить у пустій хаті, або сліпий співак, який сидить на роздоріжжі, співає, граючи на кобзі. Моє серце зворушила нещаслива доля чорнобривих українських дівчат: я бачив як дівчина, яку занапастили, блукає вночі берегом Дніпра, я бачив, як відьма дає дівчині випити зілля, і дівчина перетворюється на високу білу тополя, бачив як Катерина ця «дівчина в хустині», яку звабив і покинув москаль, з дитиною на руках під вечір залишає село і виходить на широкий шлях, я майже плакав над своїм перекладом. Я наче Шевченко у поемі «Сон» летів на крилах і бачив страждання України, побував у засланні з декабристами у засніженому Сибіру, у Санкт-Петербурзі, що заснований на козацьких кістках. Я йшов за ним у тюрмну камеру третього відділення царської жандармерії, бачив як він сидить за ґратами і на краях сторінок «Біблії» пише свої безсмертні вірші "В казематі". Я йшов за ним у заслання до Орської кріпості, бачив, як він виходить зі смердючої казарми, у таємно схованих за стіною своїх "захляпаних книжечках" пише вірші про тугу за рідною Україною, про нещасливих чорнобривих дівчат, сумних чумаків – усе це поставало перед моїми очима. Я був з ним у далекому поході по Аральському морі. Нарешті, коли він повернувся в Санкт-Петербург, я блукав з ним уночі на березі Неви, коли він побачив ту нещасну сироту, побачив Петропавлівську фортецю і тричі плюнув у її бік. Я побачив, як в останні роки життя він написав свої останні рядки: "Вже час прийшов".

Український народ 9 березня 1989 року відзначатиме 175-річчя з дня народження Шевченка, а також у травні пройде фестиваль поезії Шевченка. За те, що я представляю у Китаї українську літературу, президія Спілки письменників України 27 серпня удостоїла мене однієї з найголовніших літературних премій України – Літературна премія імені Іван Франка за 1988 рік й в черговий раз я отримав запрошення відвідати Україну. Тепер ця "Збірка поезії Шевченка" китайською мовою, що перекладена на підставі видання "Кобзаря" українською мовою, стане подарунком Шевченку і всьому народу України.

28 серпня 1988 року в Нанкіні у парку Хоубаньшань».

З китайської мови переклав Володимир Урусов

КИТАЙСЬКІ ПОШТІВКИ В ЕПІСТОЛЯРІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

О. Д. Огнева

Кандидат історичних наук,
старший науковий
співробітник відділу
Далекого Сходу
Інституту сходознавства
ім. А. Ю. Кримського
НАН України

**З 1893 РОКУ
РОЗПОЧАЛОСЯ
РЕГУЛЯРНЕ
ЗАСЕЛЕННЯ
УКРАЇНЦЯМИ
ДАЛЕКОГО СХОДУ,
ЗГІДНО З ЦАРСЬКИМ
УКАЗОМ ВІД 1-ГО
ЧЕРВНЯ 1892 РОКУ.
ПЕРШІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ -
ПЕРЕВАЖНО СЕЛЯНИ
ЧЕРНІГІВЩИНИ,
ПОТІМ З'ЯВЛЯЮТЬСЯ
РОДИНИ З
ПОЛТАВСЬКОЇ,
ХАРКІВСЬКОЇ,
ВОЛИНСЬКОЇ
ГУБЕРНІЙ ТОЩО**

Відомо кілька версій про походження перших поштових листівок і серед них йдеться про Китай, зокрема давній, де, як припускають, вони з'явилися на підставі візитних карток. Згідно етикету, якщо відвідувач не заставав господаря вдома, він мав залишити свою візитівку з написаними вітаннями і добрими побажаннями. Вважається, що саме з таких підписаних візитних карток і виникли сучасні поштівки – вид поштової кореспонденції для відкритого листа (без конверту). У Європі листівки, майже у сучасному вигляді, з'явилися з кінця 60-х рр. XIX ст. в Австрії, Угорщині, Англії, Німеччині тощо. Потім вони набули поширення в усьому світі, як особливий засіб приділити увагу іншій людині. Час з початку 1900-х і до 1-ї Світової війни визначають як «Золоте сторіччя» в історії поштівки.

Перші поштові листівки на китайські сюжети, як вважається, друкуються у Європі, а також у «відкритих портах» Китаю (A Short History of Postcards Authors: Régine Thiriez Date: May 2004). За тематикою такі перші листівки розподіляються на три традиційні жанри: топографічні, обрядові, портретні. Перші відтворювали урбаністичні і сільські пейзажі. Другі відбивали типові й екзотичні сцени з китайського життя. А на третій було представлено портрети жінок і чоловіків (значно менше) у великих містах. Адресатами перших поштівки були європейці, як у Китаї, так і за його межами. «Відкриті порти» (The Treaty Ports) були єдиними місцями, відкритими для торгівлі і де перебували іноземці. До таких місць належали Шеньян (Мукден), Люшунь (Порт-Артур), Бейцзін (Пекін), Тяньцзін, Шанхай тощо. Ще можна назвати місця вздовж залізниць і місіонерські території. Головні видавці листівок перебували у Тяньцзіні, Шанхаї, Ціндао, Ханькоу, Гонконзі (Biblio: Thiriez (2004), «Imperial China in Postcards» Topics in Chinese Postcards Authors: Régine Thiriez Date: May 2004). У Китаї подальшому розвитку і фотографії, і виданню поштівки сприяло повстання іхетуанів, чи боксерське повстання (Changes in Photographic Style between the 19th and the 20th Centuries Authors: Régine Thiriez Date: May 2004).

В Україні, ймовірно, поштові листівки з китайськими сюжетами могли з'являтися як результат торговельних відносин чи перебування православних батюшок на теренах Китаю, але такі листівки поки що не відомі. Проте поки що виявлені листівки, які потрапили в Україну внаслідок перебування російського військового корпусу разом з іншими іноземними військами під час воєнних подій на китайських теренах. Їх адресатом є геніальна українська поетеса Леся Українка (1871 - 1913). Адресант – Марія Биковська, яку з поетесою пов'язували дружні стосунки ще з дитячих років.

Маня (Марія Михайлівна Биковська, в одруженні Беляєва) народилася в один рік з Лесею Українкою, померла в 30-х роках на еміграції в Югославії. Їхні батьки — земляки, родом з Чернігівщини; «однокашники» - вчилися разом на юридичному факультеті Київського університету, разом перебували в Луцьку і жили по сусідству. Дитяче спілкування обох дівчат переросло у велику дружбу на все життя. І по можливості, обидві вони завжди знаходили нагоду для зустрічей. Коли Маня Биковська стала дорослою і вчителювала в селі Піддубці Луцького повіту Волинської губернії (тепер Луцький район Волинської області), то в середині квітня 1891 року Леся Українка її відвідала. Враження поетеси після відвідування подруги вилилися в оповіданні «Школа», одному з «Волинських образків».

Середовище, оточення завжди задає і рівень спілкування. Під впливом Лесі Українки, «щирої, вірної товаришки» з «доброю душею і великим розумом», Марія Биковська й сама намагалася займатися літературною діяльністю. Вона перекладала оповідання В. Короленка. Так, у листі до брата Михайла (1889 р.), Леся Українка пропонує надіслати йому «Манін переклад «Дзвонаря» Короленкового», оскільки, на думку Олени Пчілки (псевдонім матері Лесі Українки – Ольги Петрівни Косач з дому Драгоманових), існувала можливість видати «ті переклади з Короленка, які вже єсть». Під час перебування в Києві Марія Биковська брала участь у заняттях «Плеяди» (літератур-

ний гурток української молоді у 1888—1893 роках). Коли розпочалася робота над створенням волинського літературного збірника, то упорядники, тобто Косачі (родина Лесі Українки), збирались і її запросили до участі в ньому: «Тепер мати й Михайло (старший брат Лесі Українки) думають..., бо в них з учорашнього дня новий проект (видати і навіть не в далекім часі) волинський збірник, написаний самими живущими на Волині. Облічуємо сили: ми всі... Маня... Сьогодні обсуджали назву збірника. Маячать такі: «Здобуток Волині», «Волинські жнива», «Волинська Україна», «Волинський скарб». В одному з листів до поетеси Марія Биковська пише, що «дуже хотіла б бути разом з Лесею, займатися літературою, до якої набула великої охоти, дякуючи Лесі». У неї (М. Биковської - О. Огнева) було «щось», але воно лише тліло, а Леся зробила так, що теє «щось» живе і живе неабияк».

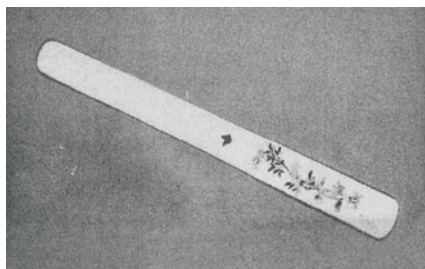
Життя розвело товаришок у просторі на певний період часу. З листування Лесі Українки з сестрою Ольгою та її чоловіком Михайлом Кривинюком стає відомо про перебування М. Биковської на Далекому Сході - в Усурійському краї (Росія) та Маньчжурії (Китай):

1. Леся - Ользі, 5.10.1900 - «Приїхала Маня з Усурійського краю. Масу розповідає...»;

2. Леся - Ользі, 16.03.1902 - «Отримала листа від Мані з Китаю, живеться їй не зле, просить мене в гості...»;

3. Леся - Михайлові, 12-13.11. 1903 — «...порядну і недорого хату... бігала і шукала (мені в тім ретельно помагали Квітка і моя «китайська» товаришка...»). Ольга Косач-Кривинюк пояснює: «китайська тому, що вона (М. Биковська - О. Огнева) перед тим жила у Маньчжурії і прислала Лесі листівки з китайськими фото...».

Згадки про Усурійський край та Маньчжурію відмічають місця перебування,

Ніж для розрізування паперу. Дарунок Марії Биковської Лесі Українці після повернення з Китаю

1. Ляоян. Марія Биковська, її сестра Олена, чоловік Биковської - Петро Беляєв, офіцер 3-го Якутського полку. Фото. 15.04.1902.

зумовлені життєвим шляхом Лесиною подруги. Марія Биковська-Беляєва супроводжувала Петра Беляєва, свого чоловіка - офіцера 3-го Якутського полку, який був разом з іншими російськими військами відправлений на Далекий Схід у зв'язку з військовими подіями, що мали місце наприкінці XIX - початку XX століть. Згадка в листі Лесі Українки про Усурійський край з визначенням «масу розповідає» не випадкова і вимагає коментаря. Про що могла розповідати Марія Биковська поетеси? З 1893 року розпочалося регулярне заселення українцями Далекого Сходу, згідно з царським указом від 1-го червня 1892 року. Перші переселенці - переважно селяни Чернігівщини, потім з'являються родини з Полтавської, Харківської, Волинської губерній тощо. Українські сім'ї розселяються в Південно-Уссурійському краї і стають переважно більшістю населення. Частково розселення відбувалося вздовж кордону з Китаєм, уздовж залізниці, яка продовжувала будуватися. Вибір саме цього регіону для розселення був зумовлений близькістю фізико-географічних умов до українських і сприяв збереженню традиційних форм господарювання - землеробства, городництва, садівництва. Українські традиції збереглися і в місцевій народній говірці, у переважанні волів як робочої худоби, у багатьох інших речах. Про наявність українців у тих місцях

свідчить і топоніміка Далекого Сходу, яка відбиває походження мешканців з того чи іншого міста чи селища: Чернігівка, Полтавка, Звенигородка, Прилуки, Ніжино, Рокитно, Хмельницьке тощо. Можна припустити, що той несподіваний український світ, який для себе раптово відкрила Марія Биковська на Далекому Сході, в Усурійському краї, і був предметом розповіді при зустрічі подруг у Києві, у жовтні 1900 року.

Китай для Марії Биковської означав провінцію Хебей і місто Шаньхайгуань, бо саме воно згадується в поштових листівках, надісланих Лесі Українці. Про них Ольга Косач-Кривинюк (молодша сестра Лесі Українки) писала, що вони з «китайськими фотами». А ще це - місто Ляоян (іл. 1) в провінції Ляонін, про яке свідчить фото, що відтворює М. Биковську, її сестру та чоловіка на веранді китайського дому, стовпи якої прикрашені різьбленими зображеннями драконів - китайських міфологічних істот. Японсько-китайська війна 1894 - 1895 рр. внесла великі зміни як в міжнародне становище на Далекому Сході, так і в китайсько-російські відносини. У 1895 році за ініціативою тодішнього міністра фінансів С.Ю. Вітте був заснований Російсько-Китайський банк. Будується Сибірська залізниця. У 1896 році підписується договір про будівництво через Маньчжурію так званої Китайсько-Східної залізничної дороги (КСЗД, або КВЖД) з Забайкалля до Вла-

дивостоку, як продовження Сибірської дороги, оскільки такий шлях був найкоротшим. Для її охорони був створений Заамурський корпус прикордонної варти. 2 листопада 1901 року завершується укладка рельсів, дорога відкривається для тимчасової експлуатації. Регулярний рух починається 13 липня 1903 року. Разом з Росією у розподілі сфер впливу в Китаї беруть участь і інші держави, в тому числі Англія, Італія, Німеччина, Франція, США, Японія.

Цей натиск іноземців викликав у Китаї активний антиімперіалістичний рух, що вилився в повстання іхетуанів, або боксерське повстання 1899 року, придушенням якого займалися війська восьми держав, у тому числі й Росії. С.Ф. Ольденбург писав: «Китай, який так довго молчав і підкорявся, перестав бути «мертвим тілом»... він повстав на іноземців ...». Коли іхетуані в липні 1900 року розпочали напади на Східно-Китайську залізницю, до Маньчжурії рушили російські війська. 18 вересня російський військовий корпус ввійшов до Шаньхайгуані на кордоні з Маньчжурією. Вочевидь, у складі корпусу знаходився і 3-й Якутський полк. Російські військослужбовці, які брали участь у придушенні повстання іхетуанів і захисті КСЗД були нагороджені особливою медаллю, що виготовлялася із світлої бронзи і мала напис: «За похід у Китай. 1900 – 1901 рр.».

Попри те що, в останні роки з'явилося багато публікацій, присвячених саме китайським поштівкам, які побачили світ саме в Китаї (див. Перелік літератури), віднайти аналоги листівкам, що адресовані Лесі Українці, поки не вдалося. Але одне не викликає сумніву. Марія Биковська писала до Лесі Українці на листівках, що вочевидь були видані саме у видавництвах на теренах Китаю. За своїм зовнішнім виглядом Три листівки складають єдине поштове відправлення. Підтвердженням тому є визначена спільна дата і зміст написаного. На лицьовій стороні двох листівок розміщено міські пейзажі Пекіна - столиці Китаю (іл. 4) - та Тяньцзіна - міста (іл. 2), що стоїть при злитті п'яти річок і є морськими воротами країни. На третій листівці зображений інтер'єр китайського ресторанчику (іл. 3). Написані тексти до Лесі Українці коментують зображене, відбивають тугу за батьківщиною, самотність тощо. Биковська повідомляє про місце перебування (в наведених цитатах зберігаються орфо-

графія і пунктуація оригіналу): «Седимо... в постилому Шан[ь]хай-Гуані... море видно, як вийдеш на стіну нашого форта». Йдеться про місто і фортецю Шаньхайгуань у провінції Хебей. Назва міста точно відбиває його географічне розташування: «шань» - гори, «хай» - море, «гуань» - ворота. Цією фортецею завершується (чи починається) східний кінець Великої китайської стіни, що захищала Китай від нападу кочівників з півночі і визначалася заставою Цзяюйгуань, яка розташована в Ганьсу, західній провінції Китая, і Шаньхайгуань на сході. Цзяюйгуань ніколи не брала участі у воєнних діях, тому зветься «Застава миру». Застава Шаньхайгуань була першим стратегічним пунктом Великої Китайської стіни на сході; містилася на стику провінцій Хебей та Ляонін. Цю заставу заснував Сюй Да, знаменитий генерал династії Мін. У Шаньхайгуані закінчувалася й залізниця, яка з'єднувала його з іншими містами Китаю. Шаньхайгуань мав важливе стратегічне значення як фортеця на кордоні Маньчжурії і власне Китаю. Під час придушення повстання іхетуанів у 1900 – 1902 рр. місто було окуповано російськими військами. Висадка російського десанту у Шаньхайгуані, за підтримки вогнем броненосця «Сисой Великий» відбулася у вересні 1900 року. В деяких китайських джерелах («Сі суньхуй луань шімо») говориться, що в жовтні 1900 р. російські війська здійснювали каральні експедиції, спираючись на Шаньхайгуань. Вочевидь, у складі військового корпусу знаходився і 3-й Якутський полк.

Текст на листівці із зображенням ресторану виявляє реакцію М. Биковської на те, що їй довелося бачити, і на тих, з ким їй доводилося спілкуватися, тобто китайців. Зображення відтворює чотирьох чоловіків, які їдять за восьмикутним столом. Його особливість у тому, що середина є рухомою. На ній, за звичаєм, розміщуються салати, закуски, соуси, що досить зручно під час приймання їжі. Якщо знадобилася будь-яка приправа, досить повернути середину і необхідна добавка опиняється перед тим, кому вона потрібна. Привертає увагу зовнішній вигляд китайців - чоловіків з довгою косою, яку кожен з них мав носити за плечима на знак покори маньчжурам, представникам правлячої іноземної династії Цін.

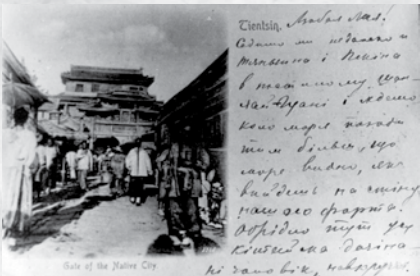
Биковська в цій листівці описує незвичність китайської їжі, китайської кухні,

занадто екзотичної для європейців: «А їдять вони таке, що я не зможу ні на один обід поїхати, бо боюсь, що б там не принудили з'їсти». Водночас в тексті йдеться і про ставлення тогочасних китайців до європейської їжі, вочевидь, також для них дивної: «А ідного кітайця ми звали до себе на обід, то він просто заявив, що буде коли у нас буде усе по кітайські». Спостережлива Биковська в листівці визначає ще одну характерну деталь китайського етикету: «Превеселий народ: і тепер кого не зустрінеш — у кожного зуби на виду». Йдеться про традиційну китайську посмішку, яка нібито наклеєна на обличчя і без якої неможливо уявити спілкування китайців між собою та з іноземцями. В китайській традиції посмішка – ознака поважного ставлення до співрозмовника, назалежно від почуттів людини.

Назви міст на листівках і в листівках — Пекін, Тяньцзін і Шаньхайгуань визначають трикутник повстання іхетуанів. Специфіка військового положення також відчувається в написаному. Биковська пише: «Скільки раз я збиралась у Пекін поїхати і ніяк не виходить діло. Недалеко, а їхати по М[аньчжурській] Д[орозі] треба мало не тиждень, бо уночі поїзд не їде ніколи у Китаї». Пересування лише вдень по залізницях Китаю в ті часи обумовлювалося нападами іхетуанів. І хоча повстання було майже придушене, становище лишалося досить серйозним. З кінця 1900 року по квітень 1901 відбулося 46 каральних експедицій Європейського експедиційного корпусу проти повстанців. Вочевидь у функції Якутського повку входила також і охорона залізничної станції і колії.

У листівках відсутня згадка про запрошення Лесі Українці приїхати до Китаю в гості («Отримала листа... просить у гості»), що свідчить, мабуть, про наявність інших листів з Китаю М. Биковської до поетеси, знайти які, можливо, вдасться під час подальших пошуків.

Після повернення з Китаю Марія Биковська опинилася поруч з Лесею Українкою у важкі часи, коли поетеса була приголомшена сумною звісткою про втрату брата Михайла. Ось як про це згадує О.Косач-Кривинюк: «Леся «була душею хвора». Коли б була сама, то може б і не витримала, але в Тіфлісі була тоді давня товаришка Лесина, Марія Биковська-Беляєва та К. Квітка, то вони помогли Лесі жити». Можна припустити, що саме

Тяньцзін. Міські ворота. Лицевий та зворотній боки листа Марії Биковської на поштівці. Квітень 1901р.

Пекін. Китайський обід. Лицевий та зворотній боки листа Марії Биковської на поштівці. Квітень 1901р.

Види Пекіну. Лицевий та зворотній боки листа Марії Биковської на поштівці. Квітень 1901р.

тоді і був подарований ніж зі слонов'ї кістки (іл.5), привезений з Китаю. Ніж інкрустований зображенням рослинного орнаменту у вигляді квітучої півонії, над якою в'ється метелик. Ймовірно, дарунок з таким зображенням був випадковим, а може й свідомим, але символіка орнаменту дуже важлива в контексті подальших подій. Згадка про пана Квітку свідчить про особливі стосунки між ним і Лесею Українкою. У листі до Ольги Кобилянської від 22.06. 1904 року поетеса пише: «...в Тіфлісі була одна товаришка давня (Марія Михайлівна Биковська-Беляєва) та К. Квітка, то вони помогли мені жити. Мій хтосічок знає, що хтось завжди тримався з «Квіточкою», але тепер тримається ще ліпше, і тепер уже «Квіточка» зовсім не може без когось жити та і хтось близько того. Чи то зле, чи то добре, то кожний собі може думати як хоче, але вже воно так. Я не знаю,

яка буде форма чи формула наших відносин, але одне певно, що будемо старатися якнайменше бути нарізно один від одного і як найбільше допомагати один одному, - се головне в наших відносинах, а все решта другорядне». Півонія з метеликом у традиційній китайській символіці означає, що жінка не самотня, а заміжня. І цим подарунком М. Биковська нібито визначила той новий рівень стосунків, що склався між Лесею Українкою та Климентом Квіткою. Як відомо, влітку 1907 року поетеса і К. Квітка відвідали Биковську у Бережцях Кременецького повіту, де вона жила з 1905 року. У листі до Олени Пчілки Петро Косач (батько Лесі Українки) повідомляє, що в Бережцях Леся Українка та Климент Квітка мають намір повінчатися (15), щоправда, це сталося 25 липня в Києві.

Так у особистому житті Лесі Українка в певний період часу розділяла і горе, і радість з Марією Биковською, товаришкою з дитинства. Її поетеса не забувала, турбувалась, коли просила допомогти їй знайти роботу, бо «та їй потрібна і для діла, і для душі». Від М. Биковської Леся Українка отримала відомості з перших рук про віддалені й незнані краї, засвоєвані українцями; про розмаїття культури Далекого Сходу.

Нижче наводяться тексти трьох листівок, адресованих М. Биковською Лесі Українці із збереженням мови оригіналу.

1. Тяньцзінь. «Любая Леся! Седимо ми недалеко и Тяньзина і Пекіна в постилому Шанхай-Гуані і ждемо коло моря погоди тим більш, що море видно, як вийдеш на стіну нашого форта. Обриділо тут усе китайська даліна — ні чоловік навкруги. Маня».

2. Пекін. «Бачіш Лесічко, як ції «мажи» (по кітайські мужики) їдять. Превеселий народ: і тепер кого не зустрінеш — у кожного зуби на виду. А їдять вони такеє, що я не згожуюсь ні на один обід поїхати, бо боюсь, що б там не принудили з'їсти. А ідного кітайця ми звали до себе на обід, то він просто заявив, що буде коли у нас буде усе по кітайські» (іл.3).

3. «Скільки раз я збиралась у Пекін поїхати і ніяк не виходить діло. Недалеко, а їхати по М.Д. треба мало не тиждень, бо уночі поїзд не іде у Китаї. От як подумаю що стільки треба мучитись так одпадає охота їхати. Пиши мені Лесічко! Цілую тебе. У нашої Каті є дочка! І не диво це! До чого ми дожилися з тобою».

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Відділ рукописів інституту літератури НАНУ, Фонд Лесі Українки (фонд № 2), №№ 522, 523, 524.
2. Комзюк В., Мержвинська Л. Літературно-меморіальний музей-садиба Лесі Українки в Колодяжному. - Луцьк, 1996. - С.25.
3. Косач-Кривинюк О. Леся Українка. Хронологія життя і творчості. - Нью-Йорк, 1970.
4. Огнева О. Листи з Китаю до Лесі Українки. — Леся Українка та родина Косачів в контексті української культури. Тези та матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 24—25 лютого 1996 р., с.Колодяжне на Волині, С.24.
5. Турмов, Г. П. Китай на почтовых открытках. Сто лет назад: ист.-библиограф. альбом / Г. П. Турмов. - Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2006.
6. Українка Леся. Зібрання творів у 12 тт. – К. «Наукова думка», 1975 1979, №№ 7, 11, 12.
7. Чорномаз В. Українці на Далекому Сході (1883-1922) // Східний світ, № 2- 1993.
8. Brandt Thomas. China in Those Days by Thomas Brandt. (Goasia Verlag, 2008)
9. Historical Chinese Postcard Project: 1896 – 1920, was created under the patronage of the Institut d'Asie Orientale (IAO) in Lyon, France by Régine Thiriez, Ph.D., is an Associate Research Fellow at Institut d'Asie Orientale, Lyon and Gérard Foliot, System Administrator, Institut des Sciences de l'Homme (CNRS) Lyon.
10. Thiriez (2004), «Imperial China in Postcards» Topics in Chinese Postcards Authors: Régine Thiriez Date: May 2004.
11. Titus Felicitas. Old Beijing: Postcards from the Imperial City Hardcover – May 10 2012 by Felicitas Titus (Author), Susan Naquin (Foreword)

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ТЕРЕНАХ КИТАЮ: ЛІТЕРАТУРНИЙ АСПЕКТ

О. М. Шевченко

кандидат філологічних наук,
другий секретар Посольства
України в КНР

Коли йдеться про співпрацю між Україною та Китаєм у сфері культури, варто перш за все зазначити, що, ініційований Китаєм, міжнародний проект "Один пояс, один шлях" відповідає прагненням сучасного світу до багатополарності і культурного розмаїття та основоположним інтересам світової спільноти, він втілює у собі його мрію і прагнення до прекрасного.

Саме через мистецькі обміни, через контакти у літературній площині відбувається взаємопроникнення, взаємовплив культур, що сприяє кращому розумінню народами один одного: "...Україна і Китай є давніми друзями, а мистецтво наших країн, незважаючи на географічну відстань, завжди було і продовжує перебувати у полі взаємного збагачення і обопільного проникнення..." [1]. Українсько-китайська співпраця у сфері культури є одним з пріоритетних напрямів двосторонніх відносин.

Яскравим прикладом "симбіозу культур" між нашими країнами, а точніше між митцями України та Китаю, можна назвати нещодавній спільний українсько-китайський проект "Славетний Кобзар очима китайсь-

ких митців", у рамках якого організовано пленер, а згодом і виставку з випуском відповідного каталогу робіт (Київ, Канів, Пекін) художників з Китаю в стилі гохау на сюжети творів Т. Шевченка. Важливо зауважити, що Кобзар – ключова та надзвичайно важлива постать, своєрідний місток порозуміння у площині мистецького спілкування між Україною та Китаєм.

Продовженням популяризації творчості та персоналії Т. Шевченка на теренах КНР стала експозиція "Нев'януча слава – шана Тарасові Шевченку" (вересень 2016, Пекін), у якій традиційний китайський мистецький жанр гохау гармонійно поєднався з традиційним українським орнаментом надзвичайно багатой колекції старовинних тканих рушників Президента України В. Ющенка (2005-2010 рр.).

Отже "Постать Тараса Шевченка є знаковою, адже й через століття він продовжує об'єднувати митців з різних куточків світу, слугуючи музою та джерелом натхнення для творчих пошуків..." – зазначив видатний митець Китаю, директор меморіального комплексу "Лі Кежань", на базі якого

відкрито музей-галерею Тараса Шевченка у Пекіні [2].

Думаю, що надзвичайно цікавим і перспективним пунктом «спільного перетину» між нашими країнами є література, а точніше – переклад та популяризація літературних творів. Як відомо, що дослідження української літератури у Китаї почалося понад 100 років тому, а китайської в Україні навіть ще раніше. І це було також пов'язано з постаттю Т. Шевченка...

“茅屋旁有个櫻桃园子”

茅屋旁有个櫻桃园子，
金甲虫在树上爬来爬去。
农夫们背着犁回家，
年轻的姑娘们唱着歌曲，
母亲在家里等着他们回去。

全家人在茅屋旁吃晚饭，
黄昏的星星在天上升起，
小女儿给大家送来饭食。
母亲又该絮叨几句了，
若不是夜鶯在枝头唱起。

母亲让几个年纪幼小的孩子
安歇在茅屋的近旁，
自己挨着他们，也进入了梦乡。
一切都安静下来……只有姑娘们
和那只夜鶯儿还在歌唱。

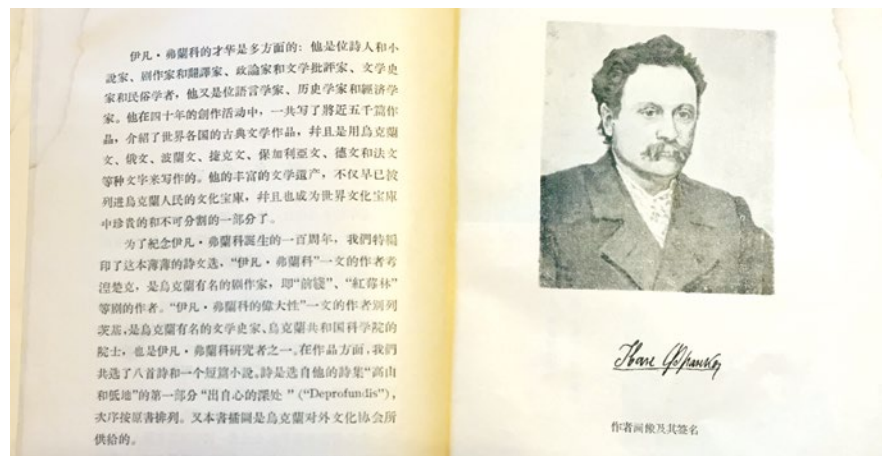
张铁弦译

[3, Т.Шевченко «Садок вишневий коло хати», переклад Чжан Тєсяня]

Знайомство китайських читачів з українською літературою відбулось на початку ХХ ст., коли у 1912 році вірш Т. Шевченка “Ой три дороги довгі...” був перекладений Чжоу Цзоженем мовою вен'янь [4]. Як зазначав видатний дипломат та відомий перекладач Китаю Ге Баоцюань, це був перший переклад і перша публікація української поезії китайською мовою [5]. Справа в тім, що на початку 20-х рр. ХХ століття у китайському суспільстві відбувається пробудження національної самосвідомості [6], що спонукає представників китайської інтелігенції до творчих пошуків і звернення до творів європейських письменників. Саме тоді в Китаї стають відомі імена Л. Українки, І. Франка, П. Мирного та ін.

У 80-х рр., коли Китай взяв курс «на відкритість та реформи», відбуваєть-

ся повна трансформація сприйняття української літератури. Важливо зауважити, що саме цей період відзначається активною перекладацькою діяльністю, яка помітна, насамперед, у книжкових (Т. Шевченко “Вибрані твори” 1983 р., П. Мирний “Повія” 1985р., М. Коцюбинський “Розповіді” 1983 р. та ін.) та періодичних виданнях. Так, другий випуск журналу “Радянська література” (1987 р.) був присвячений виключно творам українських авторів, зокрема Г. Тютюнника (“Климко” та “Грамотний”), Л. Українки (6 віршів), П. Загребельного (“Тайфун”), О. Гончара (“Ніч мужності”), М. Рильського (6 віршів), І. Драча (3 вірші), П. Воронка (3 вірші), Б. Олійника (2 вірші), Ю. Щербака (“Повернення блудного сина” та “Світлі танці минулого”), А. Тютюнник (збірка поезії “Вранішні сни”).

Водночас, проявляється активний інтерес до досліджень української літератури загалом. Так, у вересневому номері 1987 р. періодичного видання "Світ" виходить друком стаття Ге Баоцюаня, в якій мова йде не лише про класиків української літератури, зокрема І. Франка, П. Мирного, Л. Українку, М. Коцюбинського, а й про сучасних на той момент письменників – П. Тичину, О. Корнійчука, В. Єрошенка, М. Стельмаха, О. Гончара [7].

“摔碎了酒杯”

啊，婚礼上的酒杯多么晶莹！
祝愿一对青年生活舒心快乐！
愿他们像小鸽子一样互相抚爱，
象林中的鸟儿一同搭窝！

有人把婚礼上的酒杯摔碎。
弄得新娘子直想啼哭，
年轻的新郎也愁上眉头——
酒杯预示着他俩的幸福。

啊，婚礼上的酒杯多么嘹亮！
演奏的乐曲也十分动听！
我知道，一颗悲哀的心。
撕碎了，新娘交给那个人。

无言的痛苦里，不幸的心
碎了……苦闷却把那人折磨……
谁也没有对我说一说，
这碎了的心预示着什么？

蓝曼译

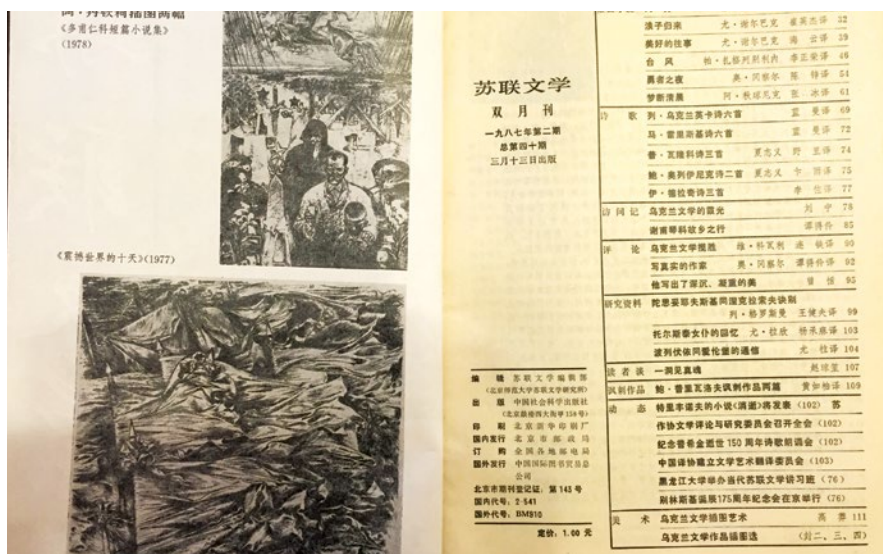
[8, Л.Українка "Розбита чарка", переклад Лань Мань]

За часи незалежної України на теренах Китаю з'являється низка енциклопедичних видань, зокрема "Словник іноземних письменників" 1991 р., "Культура слов'ян" 1993 р., які, попри оглядовий характер, презентують концепцію української літератури як своєрідної і самобутньої літератури, починаючи з XIII ст. [9].

2000-ні роки відкривають нову сторінку у дослідженні й популяризації української літератури у Китаї. Окрім поодиноких публікацій у науково-популярних виданнях, в Китаї з'являються збірки українських класиків. Так, у березні 2016 р. у стінах Посольства України в КНР було презентовано нове видання збірки поезії Т. Г. Шевченка китайською

мовою у перекладі вже згаданого Ге Баоцюаня, здійсненого з мови оригіналу. Проект був реалізований за участю професора Пекінського університету пана Лі Мінбіна.

У рамках відзначення 160-річчя від дня народження та 100-річчя від дня смерті І. Франка у центрах вивчення України при низці університетів у Китаї (Пекінський університет іноземних мов, Тяньцзіньський університет іноземних мов, Дальяньський університет іноземних мов) організовано тематичні заходи, присвячені видатному поету, письменнику, політичному діячу. Так, у Тяньцзіньському університеті іноземних мов відбувся Міжнародний Форум "Франкові читання: життєвий та творчий шлях, творчий спадок І. Я. Франка".

你的眼睛

你的眼睛，
象远方淡兰的大海：
那永恒的痛苦，象尘土，
隐没在你的眼中。

你的眼睛是清泉，
它的希望的光照着我，
通过流水的闪烁，
宛如水底的珍珠。

亚航译

[10, І.Франко "Твої очі", переклад Я Хана]

Крім того, як нещодавно з'ясувалось, у китайському видавництві «Народна література» зберігається ціла низка перекладів українських письменників та поетів, зокрема М.Рильського, П. Воронька та ін. Видання китайською мовою готували наприкінці 60-х років, але через Культурну революцію у Китаї збірка так і не вийшла у світ.

У рамках ініціативи "Один пояс, один шлях" Китай відкрив свої двері не тільки для виходу "назовні", а й для того, щоб зов-

нішній світ «зайшов» у Китай. Враховуючи посилення інтересу Китаю до української історії та літератури вже протягом 2017 р. планується презентація в Китаї низки спільних українсько-китайських літературних проєктів.

Крім того, наразі ані сучасна українська література для дорослих, ані дитяча майже не відома в Китаї. Саме тому вбачається перспектива співпраці на літературному та перекладацькому теренах. У цьому контексті надзвичайно цікавим для китайського маленького читача могли б стати книжки

видавництва "Веселка", "Ранок", "А-ба-ба-гала-ма-га", "Видавництво Старого Лева" тощо.

Насправді, у наших народів є багато спільного. Перш за все, це драматична історія нації, її становлення і боротьба за самобутність. Це засади формування суспільних відносин – перехрестя виробництва і торгових шляхів. Це врешті-решт, духовні цінності: повага до старшого покоління, до сім'ї, бережливе ставлення до традицій.

Сприйняття культури країни, перш за все, відбувається крізь призму власних понять, архетипів тощо. До речі, у цьому контексті на думку спадає шедевр українського класика М. Коцюбинського "Тіні забутих предків" ймовірно, китайському глядачеві було б надзвичайно цікаво познайомитися з шедевром, який відкриває таємничу сторінку української самобутньої культури на тлі драматичної історії кохання гуцульських Ромео і Джульєтти.

Популяризація класичної літератури на теренах Китаю включає також співробітництво між мистецькими колективами, проведенням майстер-класів з традиційних видів мистецтв, виставок живопису тощо. Так, наприклад, майже протягом трьох місяців 2016 р. Харківський державний академічний театр ім. О.С. Пушкіна виступив у 29 містах Китаю з шедеврами світових та українських класиків.

Як бачимо, потенціал двосторонньої співпраці в сфері літератури є надзвичайно великим.

Справа у тім, що переважна кількість представників китайської громадськості асоціює Україну з Радянським Союзом – мова йде перш за все про старше покоління, а якщо говорити про молодь, то в її уявленнях про Україну, на жаль, існує велика прірва, зумовлена нестачею інформації, матеріалу, який сприяв би формуванню позитивного іміджу нашої країни в сучасному китайському суспільстві.

Так, справді, СРСР – це частина нашої історії, яку ми маємо пам'ятати і вивчати. Але сучасна Україна – це нове покоління, це нові погляди на життя, це той завзятий і щирий патріотизм, якого ніколи не було раніше. Тому хотілося б, щоб наші китайські друзі дізналися більше про сучасну Україну, а найкращий спосіб це зробити – через літературу.

Отже «Один пояс, один шлях» – це своєрідний культурний «коридор», який проходить між державами, а значить – гарна можливість для подальшого зближення наших народів.

НАСПРАВДІ, У НАШИХ НАРОДІВ Є БАГАТО СПІЛЬНОГО. ПЕРШ ЗА ВСЕ, ЦЕ ДРАМАТИЧНА ІСТОРІЯ НАЦІЇ, ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ І БОРТЬБА ЗА САМОБУТНІСТЬ.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Виступ Посла України в КНР О.Дьоміна під час урочистого вечора українсько-китайської дружби "Натхнення. Творчість. Взаєморозуміння" у музеї "Цзіньтай", м. Пекін, 01.12.2015р.
2. Виступ китайського художника Лі Кежана під час урочистої церемонії відкриття музей-галерею Тараса Шевченка у Пекіні, 23.09.2016р.
3. "Любовна поезія" // <http://www.qingshi.net/news/?2251.html>
4. 乌克兰研究学, 第2辑/ 李花主编. - 北京: 中国社会科学出版社, 2016.4. 111-122页.
5. Ге Баоцюань. Українська література в Китаї // Всесвіт. – 1987. – №8. – С. 139-141.
6. Делюсин Л. П. Дискуссия о культурах Востока и Запада в Китае 20-х годов // Иностранная литература. – 1977. – №1. – С. 185-191.
7. 舍甫琴科诗集. - 北京: 人民文学出版社, 2016年. 5-7页.
8. 苏联文学, 双月刊. 北京: 中国社会科学出版社, 1987. 71页.
9. Огнєва О. Д. Леся Українка в перекладах Ге Баоцюаня // Доповідь на міжнародному симпозиумі "Леся Українка та світова література". – Луцьк, Колодяжне, 1991 р.
10. "Любовна поезія". – <http://www.qingshi.net/news/?2250.html>

НА КРИЛАХ ФЕНІКСА

В Україні мало хто чув про Галину Яківну Мельник-Калужинську (1914 – 2002), незважаючи на те, що у свій час вона була доволі відомою серед політичної еліти українців в еміграції. Ця вродлива, непоступлива, незалежна та мужня жінка пройшла воєнними дорогами України, Польщі, Німеччини, Австрії та Італії. Вона з великою гідністю долала тяжкі випробування, втрачала друзів та рідних, перебувала в концентраційних таборах, але все ж зберегла жіноче серце, вроду та ніжність.

Н. І. Патійчук
начальник відділу
з питань внутрішньої
та інформаційної політики
апарату Рожищенської районної
державної адміністрації

Ця шляхетна жінка зуміла підкорити серце Гетьманича – Данила Скоропадського (1904 – 1957) та стати, хоч і не надовго, його нареченою. Але шлях до доленосної зустрічі був довгим і зовсім нелегким, адже вже з шестимісячного віку в її життя увірвалась війна.

Не раз Галина Калужинська пригадувала мальовниче волинське село Тростянку (тоді с. Тростянка Володимир-Волинського повіту, Волинського воєводства, Польща; тепер Володимир-Волинського району Волинської області, Україна), адже саме там, 6 березня 1914 року розпочався життєвий шлях цієї незвичайної жінки. Перед початком Першої світової війни, передбачаючи небезпеку, дід Г. Калужинської збудував у підгір'ї печеру, у якій родина перебувала під час найнебезпечніших боїв. Будинки і млин сім'ї Калужинських, були спалені царськими козаками тому, що знахо-

дились на вигідному стратегічному напрямку воєнних дій.

Дуже часто на пожарищі свого дому маленька Галинка знаходила шматочки кольорового скла, скельця із залишками яскравих візерунків і запитувала бабусю, що то було? Бабуня згадувала, розповідала про тарілі й цукернички, яких Галина ніколи не бачила, але любила їх в своїй уяві казково прекрасними. На її думку звідти у неї отой потяг до гарного посуду, красивих, досконалих речей.

Родина Калужинських після війни опинилась у скрутному матеріальному становищі. Нова польська держава не давала ніякої допомоги населенню, насилаючи одночасно на їх землі своїх легіонерів, так званих осадників, наділяючи їх землею, грішми, деревиною, будівельними матеріалами. Батько – Яків Калужинський намагався знайти вихід з

такого положення. Коли родина жила в напівпогорілій гуральні, він вирішив розвести плантацію тютюну і організувати маленьку тютюнову фабрику.

Перший врожай привезеного із Бессарабії насіння вдався. Перші три роки принесли покращення життя родині. Люди, побачивши успішні результати сім'ї, почали самі розводити тютюн. Несподівано польська влада оголосила монополію на вирощення тютюну. Це було повною катастрофою для родини і для людей, яких це рішення позбавило засобів існування. Така ситуація викликала бунт серед населення. Почалися арешти, переслідування, ув'язнення. Батько Галини разом з іншими потрапив у в'язницю і був засуджений на 12 років. Не маючи можливості утримувати сім'ю на рідній землі, мати – Марися Калужинська з дітьми (Галиною та її меншим братом Ясем) поїхали до Варшави, прийнявши поміч старшого брата Леона.

Варшавський період життя ознаменувався для Галини здобуттям нових знань та навичок, зустріччю із першим чоловіком та найбільшим жіночим щастям – народженням сина Андрія. Проте не все складалось так легко, як здається на перший погляд.

У 1936 році пані Галина закінчила Першу міську школу ремесел (польськ. – *Perwsza Miejska Szkoła Rekodzielnicza*). В 16 років чарівна українка вступає в товариський осередок «Український клуб», де співає у хорі. Тут вона знайомиться із полковником Порфирієм Силенком та його дружиною Єфросинією. Саме через полковника волинська красуня згодом і познайомиться з Данилом Скоропадським, але до їх зустрічі в житті жінки відбулось ще багато неприємних і болючих моментів.

9-го лютого 1937-го року Галина одержала посаду модельєра трикотажних виробів німецької фірми (нім. – *Hli Hall*) в Лодзі. І вже здавалось, що життя потрохи налагоджується, але війна знову змінює долю мужньої жінки. 1-го вересня 1939 р. її арештувала польська поліція, і вона опинилася в потязі разом з іншими заарештованими, що прямував до Берези-Картузької (концентраційного табору для позасудового інтернування супротивників керівного режиму в Речі Посполитій II). Під час транспортування на станції Колюшкі біля Скерневін (Польща) німецька авіація розбомбила потяг з інтернованими і їй вдалося утекти.

1. Червонолакова декоративна шкатулка. Китай. Фото Н. І. Патійчук 08. 11. 2012 р.

На той час Варшава, до якої прямувала Галина, була уся у руїнах і тому вона вирішила повернутись у Лодзь, де було безпечніше й спокійніше. Тут вона знайшла роботу в майстерні, де шила одяг для сестер милосердя із Червоного Хреста, які працювали в госпіталях. Та війна, війною, а молодість взяла своє. Доктор Микола Мельник, котрий довгий час приділяв вродливій волинянці ненав'язливу увагу, покликвав Галину заміж. Проте сімейне життя тривало недовго. Після німецької окупації Варшави Галина Мельник-Калужинська втратила чоловіка, якого однієї ночі покликали до тяжкого пораненого, а наступної – забрало гестапо. Більше вона його не бачила. Їх син Андрійко зостався сиротою, а вона – молодою вдовою, що у ті часи, хоч як це страшно звучить, було майже закономірно.

1943 року при Червоному Хресті у Варшаві Мельник-Калужинська закінчила курси медсестер і працювала в госпіталі, що містився біля міста Ульма (Німеччина). Саме тут знайомий лікар забрав її з сином до Дрездена, де жили його рідні. В цей час розпочалися регулярні бомбардування населених пунктів і вона змушена була переїжджати з місця на місце.

Через Бренер (перевал в Альпах на кордоні Австрії та Італії) Галина потрапила до Італії, переживши негаразди і арешти. З малою дитиною опинилась в Англії 2 грудня 1946 року. Життя почалося в таборі на півночі країни (на жаль його назви Галина Мельник-Калужинсь-

на в своїй автобіографії не вказала), де вона перебувала 8 місяців. Саме в той час до її рук потрапила книжка, автором якої була її улюблена варшавська вчителька, відома польська письменниця й мистецтвознавець Стефанія Загорська. Пані Галина довідалася, що письменниця у Лондоні й написала їй листа, де висловила радість, що знайшла хоч когось знайомого у цьому великому й чужому місті. Пані Стефанія відповіла на лист і, навіть, змогла позичити Г. Мельник-Калужинській трохи грошей, допомогла знайти роботу та найняти житло з чотирьох кімнат в центрі Лондона.

Згодом до неї написав полковник Порфирій Силенко, який планував через деякий час разом із дружиною переїхати до Британії. Щемливе відчуття самотності у цьому великому й такому тісному світі спонукає Галину піддатись благородним поривам і погодитись надати притулок під своїм дахом П. Силенку. Коли вона відмовилась взяти від нього гроші за квартирування, полковник дістав із валізи гарненьку, різьблену шкатулку й поклав туди кілька купюр. Пізніше Галина Мельник-Калужинська передасть цю річ Волинському краєзнавчому музею.

Варто відзначити, що яскрава декоративна шкатулка (іл. 1) круглої форми виконана в техніці пекінського червоного лаку. Місткість шкатулки – чорно-лакована. Зовнішня поверхня прикрашена сюжетним зображенням і багато декорована геометричним орнаментом – меандром та його різновидом. Основний сю-

ОДНОГО ПРЕКРАСНОГО ДНЯ ДО ПОМешKANНЯ ГАЛИНИ, ДЕ НА ТОЙ ЧАС ПРОЖИВАВ П. СИЛЕНКО, ЗАВІТАВ Д. СКОРОПАДСЬКИЙ. СТАЛОСЯ ЦЕ У 1948 РОЦІ. ВІД ЦЬОГО ДНЯ РІЗКО ЗМІНИЛОСЬ ЖИТТЯ ГАЛИНИ КАЛУЖИНСЬКОЇ. ГЕТЬМАНИЧЕВІ ОДРАЗУ ВПАЛА В ОКО ВРОДЛИВА, ШЛЯХЕТНА, РОБОТЯЦА ВОЛИНЯНКА.

жет відокремлений зображенням вінка з квітів та листя; нижня частина кришки та ємкість орнаментовані вищезгаданим геометричним орнаментом; денце – звичайним меандровим орнаментом, від якого в гору зображено стилізовані лотосові пелюстки. Дивлячись на цю шкатулку, одразу можна зрозуміти, що вона зацікавила Порфирія Силенка своїм сюжетом, який зображує двох самотніх людей в безкрайньому океані на убогому листку, що несеться невідомо куди. Саме такими відчували себе і Порфирій з Галиною, адже вони були самотніми у незнайомій країні, з невідомим майбутнім. Полковник Силенко належав до членів гетьманської організації у Варшаві, а згодом став особистим секретарем Гетьманіча Данила – сина видатного військового і державного діяча, Гетьмана України Павла Скоропадського.

Одного прекрасного дня до помешкання Галини, де на той час проживав П. Силенко, завітав Д. Скоропадський. Сталося це у 1948 році. Від цього дня різко змінилось життя Галини Калужинської. Гетьманічеві одразу впала в око вродлива, шляхетна, роботяща волинянка. Цей статний, красивий чоловік відлякував її своєю вродою, розумом і становищем. У першу ж зустріч він дав їй свій номер телефону, проте вона за рік часу так ним і не скористалась. Потім Данило пожартує, що вона виявилася єдиною жінкою, яка не зателефонувала йому першого ж вечора, чим і зацікавила. За гострий характер Гетьманіч не раз називав її «волинська сіль».

Галина Мельник-Калужинська

Чим довше Галина знала Данила, то більше невидимих ниточок зв'язувало її з цим незвичайним чоловіком. У ньому було все, щоб приворожити жінку: блискучий розум, невичерпна ерудиція, бездоганні фізичні дані та вроджена шляхетність. За постійними короткими зустрічами та цікавими розмовами Галина й не зогледілась, як відкрила йому своє серце і душу, проте зізнаватись не поспішала, бо їй важко було повірити у те, що і він відчуває до неї те ж саме.

Галя й не помітила, як з головою поринула у ту саму політику, якої так не любила. Жінка активно брала участь у діяльності його організації гетьманців-державників. Вона вже не могла уявити свого життя без Данила, його проблеми й тривоги стали й її тривогами. На

2. Кеси. Китай. Фото Н. І. Патійчук 08. 11. 2012 р.

Данило Скоропадський

основі постійної співпраці між ними все ж спалахнули взаємні неймовірні почуття, які вони уже не могли стримувати і приховувати від усіх.

Каменем спотикання у їх стосунках стали постійна робота і безкінечні громадські справи та зустрічі Гетьманича. Не додавало оптимізму і те, що дехто з оточення Данила вважав, що одруження спадкоємця Гетьманської Булави – не його особиста справа. Йому знаходили то одну, то іншу кандидатку на дружину, які були йому зовсім чужими. Погрожували, що він «не доживе» до продовження свого роду, якщо не слухатиме порад і не зважатиме на «національні» інтереси його прихильників.

Гетьманич розумів, що одруженням наражає на небезпеку не лише себе, а й Галину. Проте їх кохання було настільки прекрасним і сильним, що незважаючи на всі перешкоди, Данило Скоропадський все ж зробив пропозицію руки і серця своїй коханій. Безмежного щастя додавав і той факт, що Галя завагітніла, проте наречені не поспішали ділитись новиною із оточуючими. Окрилені почуттями, вони ідуть до ювеліра, в якого зменшують родовий зарученевий перстень Скоропадських з рубіном та до крамниці – купувати нареченій тканину на весільну сукню. Ймовірно, що саме тут її увагу привернули живописні тканини з весільною символікою, які своїми насиченими яскравими барвами нагадували про дорогі серцю українські вишиті речі. Хоч і не схожі на традиційні українські, вони були такі ж мальовничі і майстерно виготовлені. Так, наречена Гетьманича придбала 4 частини так

званих кеси (іл. 2) – особливого виду шовкової тканини з рельєфно і художньо витканим візерунком, що властивий тільки Китаю і вирізняється від вишивки технікою виготовлення. Три з них різняться розмірами на кілька сантиметрів, але мають однакове зображення міфологічного птаха – фенікса, який вишитий на блискучій поверхні тканини жовтого кольору з витканим матовим малюнком декоративних хмар. Фенікс (кит. feng – фенікс-самець, ян; huang – фенікс-самка, інь; разом fenghuang – нерозділена співдружність) складається з різних елементів, що представляють космос. В нього голова півня (сонце), спина черепахи (небо), його великі крила – вітер, хвіст символізує дерева та квіти, а його ноги – земля. Пір'я пишного хвоста п'яти кольорів – жовтого, білого, червоного, синього, чорного. Вони символізують п'ять чеснот: гуманність, обов'язок, пристойність, знання обрядів, вірність. У дзьобі фенікс тримає гілку квітучої півонії. Серцевина квітки не визначена. Вишиті зображення обрамлені підвісною золотою ниткою, один кінець якої завершується фрагментом гілки з листям. Четвертий шматок тканини має значно менші розміри і містить зображення лише однієї квітки – півонії. Вважається, що ця квітка привертає удачу, а також символізує все хороше в житті людини – любов, багатство і повагу ближніх. Раніше такими тканинами прикрашали спальні для молодят.

Закохана жінка підсвідомо вибирала речі, які могли заманити у її дім таке довгоочікуване щастя, якому так і не судилось статись. На превеликий жаль, весілля Галини і Данила не відбулось. Практично одразу після заручин, які відбулись 15 лютого 1957 року, під час руху на мотоциклі на Д. Скоропадського було вчинено замах, а 23 лютого 1957 року після прийому гостей, через втрату свідомості, він був доставлений у лікарню Лондона. І о 07.05 год. ранку Гетьманич помер.

Медичний висновок констатував, що причиною смерті був крововилив у мозок, хоча посмертного розтину при цьому не було зроблено. Похорон Данила Скоропадського відбувся 2 березня 1957 р. на лондонському цвинтарі Гемпстед. За простою дубо-

вою домовиною, вкритою українським національним прапором і родовим гербом Скоропадських, йшли рідні та найближчі до гетьманича люди. Серед них виділялися три жіночі постаті у чорному жалобному вбранні – сестри Данила: гетьманівни Марія Монтрезор (найстарша сестра) та Олена Отт (наймолодша сестра), а також Галина Мельник-Калужинська – наречена гетьманича, яка мала на руці зарученевий перстень з рубіном і перстень роду Скоропадських, що носив гетьманич за свого життя. Як фатум сприймається той факт, що на 40-й день після смерті Гетьманича, Галина втрачає їх ненароджену дитину.

Після втрати коханого вона всіляко підтримувала свого сина від першого шлюбу – Андрія, який із головою поринув у студентське життя Художньої академії, в якій навчався. Це був усвідомлений крок, що наблизив його до мрії стати архітектором, яку колись розбудив у ньому Данило Скоропадський. Андрій дуже рано пішов із життя через тяжку недугу, що проявилася знезацька. Пішов, залишивши матір у невтішному горі, наодинці зі спогадами.

Після смерті коханого і сина та сумуючи за рідним краєм, Галина Яківна вирішила не опускати руки у цьому такому уже пустому для неї світі і наважилась зайнятись збиральництвом. Її завжди дивувала безмежна і тверда віра Д.Скоропадського у відродження своєї Батьківщини на засадах історичної традиції, що корінилася в народі. На думку Гетьманича Україна як нація давньої культури, врешті-решт, виборі собі місце в світі, на яке мала повне право. Його надихали українці, які поклали свої життя на вівтар Батьківщини. Мож-

ливо, саме тому у складі зібрання Галини Мельник-Калужинської з'явилися дві старовинні карти: «Східна частина Польщі» та Карта середньої та нижньої течії Дніпра, які засновниця колекції придбала в одній із букіністичних крамниць Portobello Road Market (найвідоміший антикварний ринок в Лондоні, який знаходиться в 20 хв. їзди від Minster Road, де проживала пані Галина). На обох картах XVII століття, які мають італійське та нідерландське походження, Україна представлена як земля козаків. На першій містяться такі близькі для Галини назви як Волинь (Volinia) та Нижня Волинь (Bassa Volinia), і саме назва – «Україна земля козаків» (Okraina, o Paese de Cosacchi), а на другій вказано усі козацькі поселення, які в той час знаходились вздовж Дніпра. Вона зуміла перевезти з с. Тростянка до Лондона скриню з одягом та побутовими речами її бабусі Глиkerії Калужинської. Сорочки, камізелька, сарафан, рушник та скатертина нагадували пані Галині про її дитинство, рідне село та українські звичаї і традиції.

Поступово дім Калужинської наповнювався книгами українською мовою, стіни почали прикрашати оригінали робіт відомих майстрів живопису як минулих століть так і сучасних українських художників. Серед них (за словами журналістки Валентини Штинько, яка неодноразово була в будинку Галини Мельник-Калужинської) – картина «Зимно. Архітектурний комплекс Успенська та Троїцька церкви» волинського художника Леоніда Неймарка, виконана у 1974 році, ще до реставрації монастиря. Та й пані Галина не була обділена талантом художника, адже на одній із стін її оселі був розміщений портрет її сина Андрійка, виконаний колись нею італійськими олівцями.

Незважаючи на постійні погрози зі сторони гетьманського оточення, ця вольова жінка до кінця свого життя зберегла у серці безмежне кохання до Данила, а також поставила перед собою ціль – зібрати матеріали про свого нареченого та його діяльність, показавши відданість та щирість почуттів до нього. Серед предметів, які поступово формували її збірку були особисті речі Данила Скоропадського. Галина зберігала палицю із срібною інкрустованою ручкою – дарунок Павла Скоропадського своєму синові Данилу, робочий костюм геть-

манича, у якому він загинув, золотий хрестик на ланцюжку, який молодший Скоропадський отримав при хрещенні, й зарученевий перстень, подарований їй у день їхніх заручин.

З метою впорядкування та видання документів та листів, що збереглися в її оселі після засідань гетьманської організації, Г. Мельник-Калужинська перетворила дім на центр видавництва «Млин». Завдяки допомозі добровільних помічників Миколи Скрипника та Андрія Кирпича, вона почала видавати «Коментарі», у яких йдеться про зародження, розвиток проблеми гетьманського руху, роль у ньому гетьманіча та інших історичних осіб. Проте діяльність видавництва «Млин» цим не обмежувалася, разом із М. Скрипником воно перенеслося до Гааги (Нідерланди), де за редакцією М. Скрипника вийшли тексти «Влес Книги» у перекладі А. Кирпича у 7 книгах. Микола Скрипник також видав у власному перекладі на українську «Антологію нідерландської поезії», на жаль, майже невідому в Україні. Це його перу належить вірш «Мірошниця», присвячений Г. Мельник-Калужинській, де в алегоричній формі йдеться і про вже згадане видавництво «Млин», яке зародилося у 1960 році, у дні підготовки у Лондоні Святого фестивалю українського танку, пісні і музики. Спілка українців Британії, яка спочатку запросила Василя Авраменка, почала бойкотувати і всіляко перешкоджати проведенню фестивалю. І тоді було створено альтернативний оргкомітет, секретарем якого стала Галина Мельник-Калужинська.

Крім того, Галина Яківна брала активну участь в організації художньої самодіяльності серед діаспори Лондона. Лондонський письменник, українського походження Микола Скрипник (народився у слободі Ясинувата Бахмутського повіту Катеринославської губернії, нині місто в Донецькій області) опублікував подяку Мельник-Калужинській за невтомну працю в організації культурно-масової роботи серед українців Лондона.

І хоча благородна місія збору інформації про Україну та її видатних діячів забирала багато часу та сил, але це не повністю задовольняло від природи допитливу волинянку. Інтерес Галини привернула культура країн Сходу. Предмети східного походження вказують на те, що вона займалась збиральництвом,

надаючи перевагу рідкісним речам. Окрім вищезгаданих кеси та червонолакової шкатулки у її колекції були ще дві цікаві речі – курильниця та піала.

Курильниця (іл. 3) виготовлена з моноліту у формі вази-триножника і багато декорована зооморфними зображеннями персонажів китайської міфології. Вона складається з двох окремих частин: кришки та тулова. Кришку дзвоноподібної форми увінчує стилізоване зображення лева з відкритою пащею, повернутою в $\frac{3}{4}$ головою та кулею-тама під лапою. В китайській міфології леви були покровителями і охоронцями. Припускається, що його відкрита паща відлякує злих демонів та недобрі помисли. В буддизмі куля-тама є символом мудрості і дає енергію для великих звершень. Ручки кришки вирізьблені у вигляді голів феніксів, а основа прикрашена рослинним орнаментом. Ручки тулова посудини виготовлені у вигляді голів драконів (кит. lung) і уособлюють благородність, загадковість, силу, здатність виходити за межі можливого. На горлі тулова – меандровий орнамент, на корпусі – рослинний. Корпус розміщений на триножнику, що зображує міфологічну три лапу жабу, яка в китайській міфології є символом багатства і безсмертя.

Глибока порцелянова піала з високим денцем датується першою половиною ХХ століття (іл. 4). Із зовнішнього боку вона обплетена рисовою соломкою, внутрішня частина салатова з країв, а нижче на білому фоні п'ятипелюсткової розети – зображення жіночої голівки.

Маючи великий матеріал з історії гетьманського руху в діаспорі, володіючи речами західноєвропейського

та східного походження, Галина Мельник-Калужинська мріяла про поїздку на Батьківщину. Її мрія здійснилась у 1995 і 1998 роках. Під час подорожей вона передавала до Волинського краєзнавчого музею та Музею історії м. Києва цінні матеріали, що стосуються життя та діяльності Данила Скоропадського, української діаспори в Лондоні, а також ті експонати про які йдеться в статті.

На жаль через стан здоров'я, окрім цих двох поїздок, їй більше не вдалося побувати на рідній землі. Але ця наполеглива жінка до останнього подиху листувалась із волинською журналісткою Валентиною Штинько, директором Волинського краєзнавчого музею Анатолієм Силюком та доктором філологічних наук, професором, завідувачем кафедри слов'янської філології СНУ ім. Л.Українки Луїзою Оляндер. Галина Яківна відсилала ним цінні предмети, які згодом вони передали музею.

Життя Галини Мельник-Калужинської обірвалось 13 грудня 2002 року у Лондоні. Її поховали на древньому Лондонському цвинтарі Гамстед поруч із сином Андрієм.

Кохання, трагедія, біль і визнання проходять крізь історію життя «нареченої Гетьманича», яка є гідним прикладом для наслідування. І щоб не відбувалось в особистому житті Галини Мельник-Калужинської, головним для неї залишались патріотичні настрої та віра у краще майбутнє. Тендітна і красива жінка, яка пройшла багато випробувань, ніколи не опускала руки і завжди досягала поставлених цілей. Саме кохання до гетьманича Данила Скоропадського стало натхненням для неї та підтримувало її у скрутні хвилини. І хоча комплектування її власної збірки не носило планомірного характеру і колекція є неповною, вона становить собою цінний науковий та експозиційний матеріал, особливо враховуючи сучасні тенденції до вивчення історії України та мистецтва Сходу. Саме завдяки «нареченій Гетьманича» тепер ніколи із сторінок історії нашої Батьківщини не загаснуть імена тих чесних героїв, які довели і доводять світові незборимість і прагнення нашого народу, жити ідеалами справедливості та гуманізму у своїй суверенній та єдиній державі.

КОХАННЯ, ТРАГЕДІЯ, БІЛЬ І ВИЗНАННЯ ПРОХОДЯТЬ КРІЗЬ ІСТОРІЮ ЖИТТЯ «НАРЕЧЕНОЇ ГЕТЬМАНИЧА»

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Калитюк В. Наречена Гетьманича / В.Калитюк // Селянське життя. – 1999 р. – 30 січня. – с.2.
2. Матейчук О. В. Відтиск середньовічної карти «Річище Дніпра» у зібрані Волинського краєзнавчого музею / О. В. Матейчук // Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів і студентів «Волинь очима молодих науковців: минуле, сучасне, майбутнє» (18–19 квітня 2007р.): У 2-х т. – Луцьк, 2007 р. – Т. 1. – С. 66.
3. Мельник-Калужинська Г. Галя Мельник-Калужинська – Волинянка. Автобіографія. Луцьк. 1 вересня 1995 р. // «Роде наш красний...» / Волинь у долях краян і людських документах // Наукове видання. Група авторів / Упорядник і автор передмови Л. К. Оляндер. – Луцьк.: Вежа, 1996 р. – С.257-260.
4. Патійчук Н. І. Склад колекції Галини Мельник-Калужинської у фондах Волинського краєзнавчого музею / Н. І. Патійчук // Старий Луцьк. Науково-інформаційний збірник. Вип. VIII. – Луцьк.: ВМА Терен, 2012 р. – С. 584–587.
5. Трисиддер Дж. Словарь символов / Дж. Трисиддер / Пер. с. англ. С. Палько. – Москва.: ФАИР-ПРЕСС, 1999 р. – 448 с.
6. Штинько В. С. Наречена Гетьманича / В. Штинько. – Луцьк.: ВМА Терен, 2008 р. – 256 с.
7. Штинько В. Сини повертаються додому: Про що розповів музейний експонат / В. Штинько // Волинь. – 1999 р. – 30 березня. – С. 3.

ОДЕСА-ХАНЬКОУ – ВЕЛИКИЙ МОРСЬКИЙ ЧАЙНИЙ ШЛЯХ

О. А. Коваль
журналіст-міжнародник,
член правління Української
асоціації китаєзнавців

14 лютого 1871 року з Одеси у перший рейс до портів Китаю вийшов пароплав "Чіхачов", споряджений зусиллями підприємців "Російського товариства пароплавства і торгівлі" (далі – РТПіТ).

Головна контора "Російського товариства пароплавства і торгівлі" заснованого, ще 1856 року в Одесі містилася у колишньому палаці Вітта на вул. Ланжеронівська, у будинку, який тепер належить Чорноморському морському пароплавству. Першим директором РТПіТ був морський офіцер, на той час капітан 1 рангу, Микола Андрійович Аркас. Разом з ним засновником РТПіТ був таємний радник Микола Олександрович Новосельський, який у 1867 році став Одеським міським головою. На цій посаді він залишався до 1878 року і багато зробив для благоустрою міста. Від 1862 року Аркас передав управління одеським відділенням РТПіТ Миколі Матвійовичу Чіхачову, який очолював РТПіТ до 1876 р., а згодом став адміралом та морським міністром імперії. Саме його можна вважати ініціатором морського сполучення Одеси з портами Азії.

Першому рейсу з Одеси до Китаю передувала подорож до Шанхаю та Ханькоу

(сучасне місто Ухань) "номісії" РТПіТ, яка провела дослідження можливого вивозу чаю. Місто Ханькоу на той час було центром чайної торгівлі у Китаї.

Купці цього міста вже мали сталі зносини з Росією через Кяхту, яка вже понад 100 років була головним транзитним пунктом для китайського чаю на суходолі. Слід сказати, що в час існування одеського порто-франко з 1819 до 1849 рр. китайський чай до міста завозився незначними партіями з Лондону та Гамбургу, через англійських посередників. З 1850 року ексклюзивне право завозити китайський чай з Кантону в Одесу одержала Російсько-

Будинок Вітта у Одесі,
де містилася штаб-квартира РТПіТ

Місто Одеса і порт у середині XIX ст.

Американська компанія, але обсяги були малі. У 1856 році з Європи до Росії було завезено тисячу пудів китайського чаю легально, але відомо, що вже на той час існували й нелегальні канали постачання, один з яких ймовірно йшов через Одесу.

За Тяньцзінським договором 1858 року російські судна отримали дозвіл заходити у відкриті для іноземних суден порти Китаю. Ханькоу як раз був одним з таких портів. Після підписання Тяньцзінського договору адмірал Євфимій Путятін пропонував дозволити перевезення чаю з Китаю морем через порт Одеса, проте, підтримуючи кяхтинський канал торгівлі, уряд Росії погодився на це лише 1861 року.

Від 1860 року в Ханькоу оселився купець з Казані Микола Іванов з дружиною, який згодом одержав статус російського віце-консула. В цей же час до безпосереднього встановлення контактів у Китаї прагне вже досить відомий в Росії Костянтин Абрамович Попов – засновник торгового дому «Брати К. і С. Попови», який продавав чай у Москві та Санкт-Петербурзі. За його ініціативою до Ханькоу (з Кяхти) у березні 1862 року були відряджені Є.Є. Окулов і І.Ф. Токмаков з караваном тканин та

Зразки плиточних чаїв, які вироблялися російськими фірмами у Ханькоу

сукна для обміну їх на чай. Перша спроба виявилася вдалою. Вже 1863 року у Ханькоу засновано торговий дім «Іванов, Окулов, Токмаков & Ко», і через посередництво Є.Окулова К.А. Попов орендує чайну фабрику безпосередньо на плантаціях чаю в провінції Хубей. Вже 1865 року торговий дім «Брати К. і С. Попови» представляє на Московській промисловій виставці перший чай – чорний та квітковий – з своїх власних плантацій чаю у Китаї.

Росіяни також створили чайні торгові дома у Фучжоу, Цзюцзяні, фірма «С. В. Литвинов & Ко» заснувала фабрики по пакуванню чаю у містечку Янлоудун, провінції Хубей, південніше Ханькоу – регіоні, який був центром розведення зеленого чаю, ще з IX століття. За свідченням деяких китайських джерел саме звідси походив перший чай який потрапив до Росії ще у 1670-х роках «Великим чайним шляхом», що пролягав через Монголію.

У XIX столітті, конкурентами росіян на чайному ринку Ханькоу були англійці, які вже мали тут доволі розвинений бізнес і намагалися зберегти свою роль посередників у торгівлі чаєм між Росією і Китаєм через морський шлях. Проте російські купці змогли за кілька років витиснути англійців з чайного ринку Ханькоу, коли почали встановлювати безпосередні контакти з виробниками чаю і застосували більш досконалу технологію обробки та пакування чаю. Саме вони вигадали пакування пресованого чаю у «таблетки», «плитки» та «цеглини» для зручності транспортування – такий формований чай постачався виключно до Росії.

Відправлення чаю морським шляхом з портів Далекого Сходу до Одеси ста-

ло можливим лише завдяки відкриттю у 1869 році Суецького каналу, який скоротив шлях з Китаю до Європи на 25-30 діб.

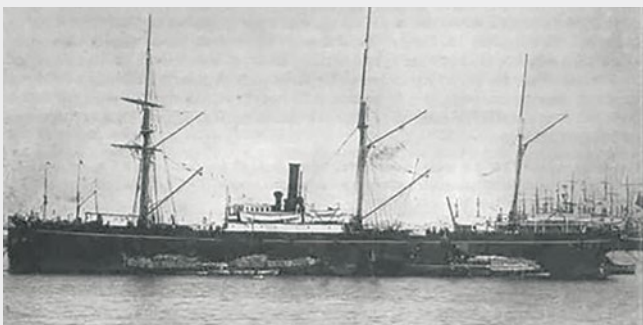
До моменту відкриття сполучення Одеса – Ханькоу у місті вже діяли кілька торговельних домів росіян. Російські купці у Китаї визнали вигідним відправлення чаю морським шляхом. Саме 1871 року у Ханькоу завершено будівництво першої пристані на Янцзи, яка належала російським компаніям, спеціально прилаштованої для завантаження чаю на судна.

Вийшовши з Одеси, пароплав «Чіхачов» проходив першим рейсом через Порт-Саїд – Аден – Бомбей – Поент-де-Галь (на Цейлоні) – Сінгапур – Гонконг – Шанхай – Ханькоу.

Відправка пароплаву до Китаю спеціально була розрахована так, щоб він прибув до Ханькоу у перших числах травня, і після завантаження чаєм вищого сорту міг би прийти до Одеси до кінця липня. «Чіхачов» повернувся до Одеси з першого рейсу 5 серпня з вантажем чаю, який був одразу доправлений до Нижегородської ярмарки де він вже продавався 9 серпня 1871 року. Таким чином вперше морським шляхом до Росії потрапив чай

Сучасний чай з Янлоудуна запресований за старою технологією

Водотоннажність 2046т
Довжина 85,5 м
Ширина 10,6 м
Осадка 6,4 м
Потужність вертикальної парової машини 800 к.с.
Швидкість ходу 10 уз
Число пасажирів:
1-го класу 16
2-го класу 28
3-го класу 362

Товарно-пасажирський пароплав "Чіхачов", збудований 1867 року

“
У КОНТЕКСТІ
КИТАЙСЬКОЇ
СТРАТЕГІЇ
“ОДИН ПОЯС,
ОДИН ШЛЯХ”
САМЕ ОДЕСА
ТА ПРИЛЕГЛІ
РЕГІОНИ ПІВДНЯ
УКРАЇНИ МОЖУТЬ
РОЗГЛЯДАТИСЯ,
ЯК ОДИН З
КЛЮЧОВИХ
РЕГІОНІВ ДЛЯ
СТВОРЕННЯ
ПОТУЖНОГО
ТРАНСПОРТНОГО
“ХАБУ”, ДЕ Б
ПОЄДНУВАЛИСЯ
МОРСЬКІ ТА
НАЗЕМНІ ШЛЯХИ
СПОЛУЧЕННЯ
МІЖ АЗІЄЮ ТА
ЄВРОПОЮ.

зібраний того самого року. Хоча ціна на нього була доволі висока, перший рейс виявився збитковим для компанії.

Тим часом вже на 1873 рік чайні компанії російських підприємців у Китаї суттєво наростили виробництво – фірма “С.В. Литвинов & Ко” на той момент вже збудувала у Ханькоу найбільше у світі підприємство з виробництва і пакування чаю. У 1874 році у Ханькоу створені чайні компанії “Молчанова і Печатнова”, а також “Токмакова і Молоткова”.

Отже з Одеси стали здійснюватися регулярні рейси у порти Китаю у 1872, 1873 та 1878 роках. Проте відсутність системної взаємодії між портом і залізницею ускладнювало дистрибуцію чаю за Одеси до інших регіонів Росії, зокрема у центральні губернії де китайський чай почав користуватися попитом.

Окрім того царський уряд усвідомлюючи, що торгівля чаєм це лише одна єдина стаття доходів у містах Сибіру встановила для одеського напрямку чайної

торгівлі надвисокі митні збори – 21 крб. золотом за пуд чаю, при тому, що на Іркутській митниці такса становила лише 12 крб. Натомість через Одесу ввозилися більш цінні сорти чаю – байхові і доставка їх була набагато дешевшою ніж доставка суходролом.

Не вигідною була доставка до Одеси дешевого пресованого чаю, бо його споживали на Сході Російської імперії. Ще одною перепороною для розвитку торгівлі з Азією було те, що російські судна йшли на Далекий Схід майже порожніми, і тільки у зворотній рейс брали чай. З Одеси в Китай за 1892 рік було відправлено товарів лише 2 тисячі пудів, за відомостями від 1895 року ситуація була така сама. Тому англійські пароплави, які мали повне завантаження в обидва боки, на рейсах між Європою та Китаєм мали більш конкурентні тарифи, від так навіть за цих умов частина китайського чаю потрапляла в Росію через Лондон. Російським суднам за чайні рейси до Китаю,

Одеський порт з листівки кінця XIX ст

натомість, надавалася субсидія уряду у вигляді повернення мита за проходження суднами Суецьким каналом.

Російсько-турецька війна (1877-1878 рр.) перешкоджає дальшому функціонуванню лінії Одеса-Шанхай. Проте вона одразу відновлюється після війни і суттєво розширюється через заснування "Добровільного флоту". Перші чотири судна "Доброфлоту" – "Росія", "Москва", "Петербург" та "Нижній Новгород" були скеровані для обслуговування саме далекосхідної лінії. Перший рейс до Китаю здійснив пароплав "Москва" у 1880 році. Він тривав 46 діб. На цьому рейсі до Одеси було доставлено одразу 2800 тон чаю. При тому це був чай першого збору цього року і він був найдорожчим.

Завдяки зв'язкам за Азією вже на межі 1880 року Одеса стає найбільшим портом Російської імперії за показником обсягу товаропотоку. А у середині 1890-х одеський порт вже у два рази перекидає за цим показником порт Санкт-Петербургу.

У наступному 1881 році до Ханькоу прийшли вже два пароплави з Одеси – "Росія" та "Петербург". З 1884 року до 1890 року через Одесу було ввезено 76 млн фунтів чаю. В один лише 1890 рік в Одесу російські купці відправили 640 тисяч пудів чаю. При цьому "Добровольчий флот" на цей час постійно тримав на цій лінії вже 5 пароплавів. Проте й вони змогли перевезти лише половину цього обсягу, для решти були орендовані пароплави англійські.

У квітні 1891 року на запрошення торгового дому "Тонмаков, Молотков & Ко" з Нанкіну до Ханькоу прибуває цесаревич

Микола Олександрович (майбутній цар Микола II), який саме в цей час здійснював свою подорож країнами Азії. Він був присутній на урочистостях на честь 25-річчя заснування торгового дому. Його візит спричинив бум російського підприємництва у місті. У Ханькоу 1876 року було збудовано православну церкву Олександра Невського (будівля збереглася дотепер), добре обладнану лікарню, консульство, засновано поліцейську дільницю.

До кінця XIX століття Росія стала найбільшим у світі споживачем китайського чаю. Російські чайні концесії поширилися вздовж річки Янцзи. 1 лютого 1896 року у Шанхай запрацював перший Російсько-Китайський банк, а 1898 року – російська поштова контора.

Згодом на судах з Одеси почали стали доправляти переселенців на Далекий Схід Росії, коли почалася розбудова Владивостока та будівництво залізниці. Білет на рейс в один кінець коштував до 500 карбованців у каюті, але можна було плити за чверть від цієї ціни, якщо жити на палубі. Матеріали для будівництва залізниці на Далекому Сході везли також з Одеси.

Також баланс торгівлі між Чорним морем та портами Азії змінився після різкого зростання попиту на керосин – через порти Одеси та Батумі у Китай було поставлено керосину на 2 млн крб. у 1893 році, у 1894 році керосину з Росії у Китаї продавалося вже більше ніж з Америки. Але до початку XX століття російський керосин втратив домінуючі позиції на китайському ринку.

Напередодні введення у експлуатацію з 1901 року Китайсько-Східної залізниці і

Плитка чаю виготовлена до відвідин торгового дому "Тонмаков, Молотков & Ко" у Ханькоу російським цесаревичем Миколою Олександровичем

з'єднання її з Транссибірською магістраллю, морська торгівля чаєм з Одесою почала занепадати. Далось взнаки збільшення експорту чаю з Цейлону англіцями, де вони створили свою власну базу по вирощуванню чаю, щоб конкурувати з Китаєм.

1902 року царський уряд намагався поживавити торгівлю, доручивши "Доброфлоту" кожного тижня відправляти у чайний сезон кораблі по лінії Одеса-Владивосток з заходом у порти Порт-Артур і Шанхай. Хоча тепер заходи до Ханькоу не були обов'язковими, відправлення чаю суднами до Одеси продовжувалося аж до літа 1914 року, коли експорт чаю з Китаю до Росії сягнув історичних максимумів.

Цікаво, що хоча великі чайні контори, склади на початку XX століття розміщувалися в Одесі, Києві та Харкові, на Полтав-

Набережна або Бунд м. Ханькоу початку XX ст

Православна церква у місті Ханькоу (сучасний вигляд).

ському ярмарку, переважно китайський чай чорний споживався у Росії та зелений був популярний в Центральній Азії. На території сучасної України чай не користувався особливим попитом у населення, був прийнятий у домах багатих людей, які дотримувалися російської традиції чаювання. Чай, який завозився в Росію споживався на місцевому ринку і Росія не була його ре-експортером.

Торгівля між Одесою та Азією занепадала з початком Першої світової війни. Інтервенція та громадянська війна, спричинили розрив старих зв'язків.

Лише 1924 року з появою акціонерного товариства "Радянський торговий

флот" було відновлено транспортний зв'язок морем з Азією. На лінії Чорне море – Далекий Схід плавали два судна – "Трансбалт" та "Декабрист". Зокрема найбільший океанський пароплав радянського торгового флоту до 2-ї світової війни "Трансбалт" здійснив свій перший рейс влітку 1925 року з Одеси до Владивостоку з вантажем залізничних рейок та солі з Криму. На зворотному шляху він заходив до китайських портів у Фучжоу та Шанхаю де був завантажений чаєм. "Декабрист" здійснив такий самий рейс наступного року з Одеси до Владивостока, проте повернувся вже до Батумі. Капітан рейсу – Олександр Петрович Смирнов. У

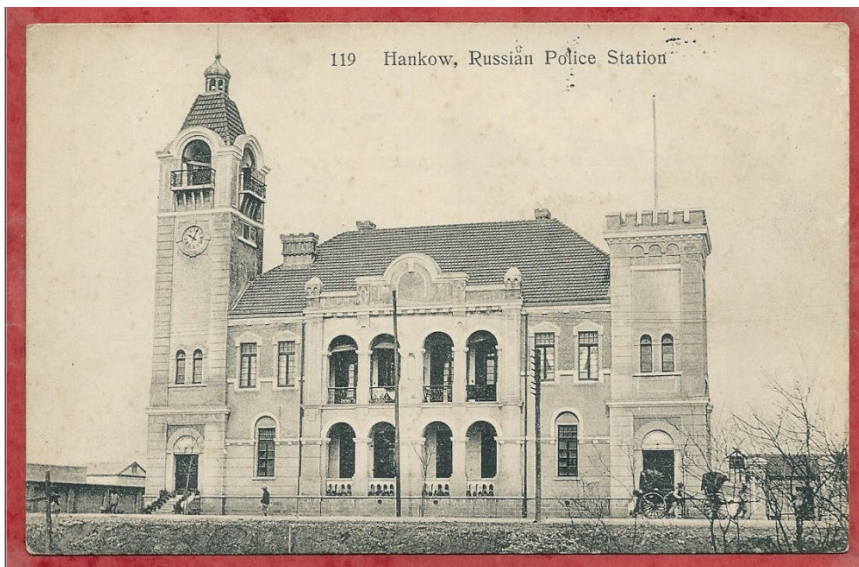
1928 році рейс за цим маршрутом знову здійснив "Трансбалт", з капітаном Анастолієм Арсеневим.

Торгівля чаєм з Китаєм у 2-й половині XIX ст. – початку XX ст. стала досить значущим фактором у розвитку Одеси, сприяла перетворенню порту у головний порт імперії, була однією з цікавих сторінок історії міста.

Для Російської імперії в цілому чайна торгівля з Китаєм стала першим досвідом масштабного трансконтинентального логістичного проекту на торгових шляхах між Європою та Азією, що існував понад пів століття і мав конкурувати з такими самими проектами інших ключових держав світу, насамперед Англії. Таким чином, його досвід, а також певні висновки з результатів його роботи можуть бути й надалі актуальні і використані для сучасності, адже маршрути постачання китайських товарів до Одеси морем є ті самі що й 100 років тому.

Одеса залишається головним морським портом для України, через який на український ринок потрапляє ледь половина товарів з Китаю. Так само з Одеси йде експорт українських товарів у Китай.

У контексті китайської стратегії "Один пояс, один шлях" саме Одеса та прилеглі регіони півдня України можуть розглядатися, як один з ключових регіонів для створення потужного транспортного "хабу", де б поєднувалися морські та наземні шляхи сполучення між Азією та Європою.

Російська поліцейна станція або дільниця у місті Ханькоу, кін XIX ст

Сучасний вигляд будівлі де розміщувалася чайна компанія "Tokmakoff Molotkoff & Co" у Ханькоу, тепер місто Ухань.

НАЙБІЛЬША КОЛЕКЦІЯ КИТАЙСЬКОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ

Г. І. Біленко
завідувачка відділу мистецтв країн
Сходу Національного
музею мистецтв імені Богдана
та Варвари Ханенків

М. Ю. Логвін
провідна наукова співробітниця
відділу мистецтв країн Сходу
Національного музею
мистецтв імені
Богдана та Варвари Ханенків

Національний музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків зберігає найбільшу в Україні колекцію світового мистецтва. Його гордість – китайська збірка. Зараз вона нараховує понад 1200 експонатів. Це твори живопису, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва від 3 ст. до н.е. до 1950-х років.

Найперші живописні сувої, порцеляна, бронзові скульптури та поховальна пластика доби Тан походять з колекції самого засновника музею, колекціонера і мецената Богдана Івановича Ханенка (1849-1917). Ці твори він купував на знаменитих європейських аукціонах, маючи на меті знайомство широкого кола глядачів з мистецтвом Китаю. Пам'ятки високої мистецької цінності послужили своєрідним «камертоном» для тих, хто пізніше на різних етапах долучався до творення музею.

Скоро виповниться сто років з того часу, як створений Ханенком музей став державним музеєм зарубіжного мистецтва. За цей час до нього, як до осередку знань про світові культури, надійшло багато пам'яток з інших колекцій.

Перед II Світовою війною музей отримав колекцію народних картин

«няньхуа». Зібрані наприкінці 19 – на початку 20 століття співробітниками музею при Київському Комерційному Інституті, сьогодні вони становлять визначну історичну та художню цінність. Народні картини підкупають своєю щирістю та позитивом. Вони є справжньою енциклопедією народних вірувань і побуту.

Визначною подією в історії музею стало надходження до його фондів колекції китайського живопису. Її збирали в Китаї в 1928-1948 роках Таїсія Павлівна Жаспар та Андре Стефан Жаспар – консул французької концесії у Шанхаї. Більше трьохсот сувоїв представляють всі жанри та найрізноманітніші стилі традиційного живопису Піднебесної. Сьогодні про творчість китайських художників розповідають роботи, представлені у залі «Китайського мистецтва» та численні виставки.

Безперечно цікавими нашому глядачеві є збірки традиційних художніх ремесел. Різьблення по нефриту і слонівій кістці, художнє литво з бронзи, унікальна техніка лаку, віртуозні вишивки, вишукана порцеляна, перегородчасті та розписні емалі репрезентовано в вітринах музейної експозиції, що має назву «Східна колекція».

Вишивка шовковими нитками по шовку
Період Гуаньської

Декоративна ваза, що наслідує
стародавній ритуальний посуд
Нефрит, різьблення
Доба Цін

Художник доби Цін. Живописний
сувій «Фазан та півонії» Шовк, туш,
водорозчинні фарби

Гао Ципей, 18 ст.
Старий з крабом
Папір, туш

Художник доби Цін
Свято човна дракона
Шовк, туш, водорозчинні фарби

Посуд для промивання пензлів
Нефрит, різьблення
Доба Цін

Коник на капусті (зашифроване побажання багатства)
Слонова кістка, різьблення, підфарбування
Доба Цін

ПОГЛЯД НА УКРАЇНУ ДИТЯЧИМИ ОЧИМА З КИТАЮ

У рамках відзначення 25-ї річниці незалежності України протягом липня-серпня ц.р. під патронатом Жіночого клубу Посольства України в Китайській Народній Республіці відбувся конкурс дитячих малюнків "Погляд на Україну дитячими очима з Китаю", у якому взяли участь китайські дітки, а також маленькі українці, які проживають у КНР.

I МІСЦЕ

Кисільова Яна, 9 років, "Усе моє, все зветься – Україна"

I МІСЦЕ

Аннаєв Перман, 6 років,
"Соняшники. Сонячна країна – моя Україна"

I МІСЦЕ

Юй Цзіньцяо, 4 роки, "Наше свято"

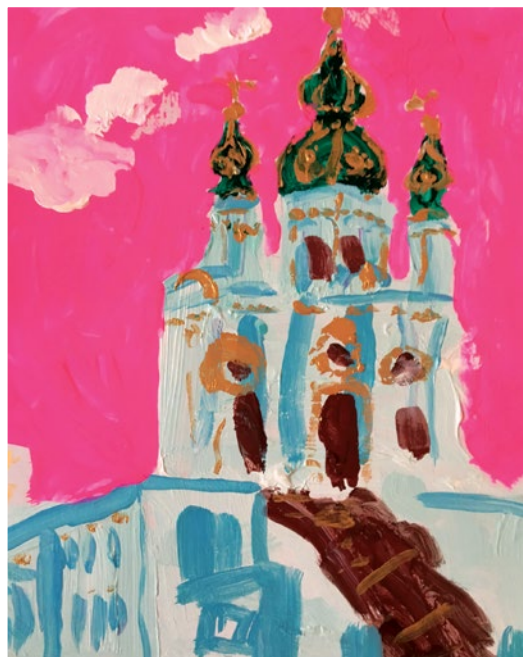
II МІСЦЕ

Чжан Цзінсян, 9 років, "Українське село"

II МІСЦЕ

Лі Цзіньчже, 9 років, "Ми друзі України"

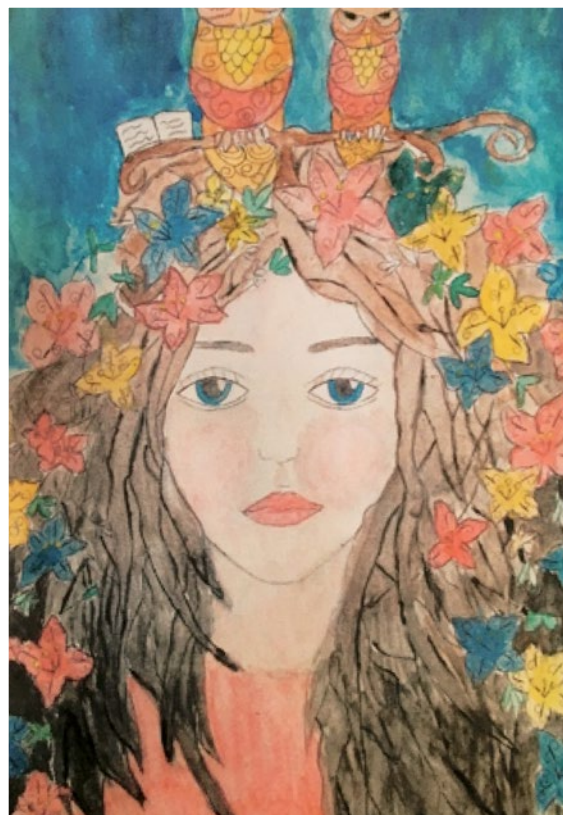
II МІСЦЕ

Су Пу Хань, 5 років,
"Андріївська церква під рожевим небом"

III МІСЦЕ

У Ченьлу, 8 років, "Найкращий національний костюм"

III МІСЦЕ

Ху Кирил, 8 років, "Дівчина – весна"

III МІСЦЕ

Су Чан, 5 років, "Око наче писанка"

Асоціація об'єднує китаєзнавців, а також громадян, установи й організацій, що працюють у галузі китаєзнавства й цікавляться Китаєм у країні й за кордоном.

Основні напрямки діяльності:

- сприяння ознайомленню вітчизняної та зарубіжної громадськості з дослідженнями з проблем китаєзнавства, що проводяться в Україні й за кордоном;
- сприяння творчої діяльності вчених в області китаєзнавства;
- надання наукової та методичної допомоги у викладанні у вищій і середній школі предметів, що відповідають профілю Асоціації;
- розвиток наукових зв'язків з китайськими вченими та науковими інститутами, товариствами, асоціаціями та іншими національними та міжнародними громадськими організаціями, що займаються питаннями китаєзнавства;
- проведення конференцій, з'їздів, нарад, симпозіумів, шкіл та круглих столів для обговорення наукових та організаційних питань, пов'язаних із завданнями Асоціації;
- організація комісій, секцій, робочих груп для розробки окремих питань; випуск тематичних збірників статей за підсумками проведених досліджень, а також науково-інформаційних матеріалів;
- здійснення наукових зв'язків і обміну літератури з науковими товариствами й установами нашої країни і, в установленому порядку, з іноземними та міжнародними товариствами й установами.

Асоціація друкує наукові видання «Китаєзнавчі дослідження», «Китайська цивілізація: традиції та сучасність».

Місцезнаходження:

01001 Україна, Київ, вул. Грушевського 4, Інститут сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, кімн. 200 Українська асоціація китаєзнавців
тел.: (+380 44) 278-7652
e-mail: info@sinologist.com.ua

Президент:

КІКТЕНКО Віктор Олексійович
д. філос. н., ст. н. сп., зав. відділом Даленого Сходу Інституту сходознавства ім. А. Кримського НАН України
тел.: (+380 44) 278-7652
моб.тел.: (+380 96) 852-7454
e-mail: kiktenko@gmail.com

Вчений секретар:

КІРНОСОВА Надія Анатоліївна
к. філос. н., доцент кафедри китайської, корейської та японської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, викладач китайської мови Київського міжнародного університету
моб. тел.: (+380 97) 594-4576
e-mail: kirnosova@ukr.net

Виконавчий секретар:

ГОБОВА Євгенія Валеріївна
к. філос. н., молодший науковий співробітник відділу Даленого Сходу Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України
моб. тел.: (+380 66) 729-0549
e-mail: jane.lutsenko@gmail.com

УКРАЇНА – КИТАЙ
Спеціальний випуск
№1 (7), 2017

В публікаціях використані ілюстрації надані авторами, куплені на depositphotos.com, а також з відкритих джерел